Vlaams Parlement

vergadering **36**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 16 juni 2021

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING 9

VERONTSCHULDIGINGEN 9

SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIES
Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden 9

ACTUALITEITSDEBAT over het standpunt van de Vlaamse Regering met betrekking tot de aanpak van de PFOS-vervuiling in en rond Zwijndrecht
– 11 (2020-2021) 9

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN 48

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Staf Aerts, An Moerenhout, Stijn Bex, Celia Groothedde, Tine Van den Brande en Meyrem Almaci over de rechten van lgbtqi+-personen in Hongarije
– 856 (2020-2021) – Nr. 1
Voorstel tot spoedbehandeling 48

ACTUELE VRAAG van Katrien Schryvers aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de resultaten van de Interministeriële Conferentie Volksgezondheid 49

ACTUELE VRAAG van Stephanie D'Hose aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de concretisering van het zomerplan voor de cultuur- en evenementen-sector 53

ACTUELE VRAAG van Vera Jans aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de wachtlijsten voor een sociale woning
ACTUELE VRAAG van Adeline Blancquaert aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de cijfers van de VVSG betreffende de uithuiszettingen
ACTUELE VRAAG van Tom De Meester aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de aangroeiende wachtlijsten voor sociale woningen
ACTUELE VRAAG van Allessia Claes aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over het voorkomen van uithuiszettingen 56

ACTUELE VRAAG van Filip Brusselmans aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de uitspraken van de minister die het geweld in de Blaarmeersen in Gent in verband brachten met de hoge jeugdwerkloosheid in Brussel 66

ACTUELE VRAAG van Katia Segers aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over gokreclame op de VRT
ACTUELE VRAAG van Imade Annouri aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het EK voetbal en gokreclame op de VRT 70

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met de overeenkomst tussen de regering van het Koninkrijk België en de regering van de Republiek Benin betreffende het luchtvervoer, ondertekend te Cotonou op 9 januari 2018
– 598 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2
Algemene bespreking 75
Artikelsgewijze bespreking 75

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met de overeenkomst tussen de regering van het Koninkrijk België en de regering van de Republiek Ivoorkust betreffende het luchtvervoer, ondertekend te Abidjan op 25 oktober 2017
– 599 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2
Algemene bespreking 75
Artikelsgewijze bespreking 76

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met de overeenkomst tussen de regering van het Koninkrijk België en de regering van de Republiek Congo betreffende het luchtvervoer, ondertekend te Brussel op 12 juni 2018
– 781 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2
Algemene bespreking 76
Artikelsgewijze bespreking 76

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met de overeenkomst tussen de regering van het Koninkrijk België en de regering van de Republiek Mali betreffende het luchtvervoer, ondertekend te Bamako op 29 augustus 2017
– 782 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2
Algemene bespreking 76
Artikelsgewijze bespreking 77

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met de overeenkomst tussen de regering van het Koninkrijk België en de regering van de Republiek Togo betreffende het luchtvervoer, ondertekend te Lomé op 13 juni 2019
– 783 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2
Algemene bespreking 77
Artikelsgewijze bespreking 77

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met de overeenkomst tussen de regering van het Koninkrijk België en de regering van de Republiek Gabon betreffende de luchtdiensten, ondertekend te Brussel op 28 mei 2018
– 784 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2
Algemene bespreking 77
Artikelsgewijze bespreking 78

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN 78

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van regelgeving in het kader van de Vlaamse sociale bescherming
– 710 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 6
Algemene bespreking 78
Artikelsgewijze bespreking 96

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de wet van 20 juli 2001 tot bevordering van buurtdiensten en -banen (opschrift gewijzigd door de commissie: ... tot invoeging van een artikel 3ter in de wet van 20 juli 2001 tot bevordering van buurtdiensten en -banen)
– 799 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 3
Algemene bespreking 97
Artikelsgewijze bespreking 99

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het Antidopingdecreet van 25 mei 2012, wat betreft de aanpassing aan de Code 2021
– 800 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 3
Algemene bespreking 99
Artikelsgewijze bespreking 101

ONTWERP VAN DECREET houdende de instemming met het samenwerkingsakkoord van 7 mei 2021 tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 9 december 2011 tussen de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie betreffende dopingpreventie en -bestrijding in de sport
– 801 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2
Algemene bespreking 101
Artikelsgewijze bespreking 102

VOORSTEL VAN DECREET van Axel Ronse, Tinne Rombouts, Steven Coenegrachts, Inez De Coninck, Kurt Vanryckeghem en Andries Gryffroy tot wijziging van het decreet van 19 april 1995 houdende maatregelen ter bestrijding en voorkoming van leegstand en verwaarlozing van bedrijfsruimten, het decreet van 5 juli 2013 tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 19 april 1995 houdende maatregelen ter bestrijding en voorkoming van leegstand en verwaarlozing van bedrijfsruimten en de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, wat de subsidieregeling betreft
– 805 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 3
Algemene bespreking 102
Artikelsgewijze bespreking 104

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN 105

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Staf Aerts, An Moerenhout, Stijn Bex, Celia Groothedde, Tine Van den Brande en Meyrem Almaci over de rechten van lgbtqi+-personen in Hongarije
– 856 (2020-2021) – Nr. 1
Voorstel tot spoedbehandeling 105

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Freya Perdaens, Orry Van de Wauwer, Stephanie D'Hose, An Moerenhout en Maxim Veys over geweld en discriminatie tegen lgbtqi+-personen
– 761 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 5
Bespreking 107

MOTIE van Lise Vandecasteele, Jos D'Haese, Tom De Meester en Kim De Witte houdende raadpleging van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en de Vlaamse Ouderenraad over het voorstel van decreet tot wijziging van deel 3, titel 4, hoofdstuk 1 en 2, van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur
– 735 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 4
Bespreking 124

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met de overeenkomst tussen de regering van het Koninkrijk België en de regering van de Republiek Benin betreffende het luchtvervoer, ondertekend te Cotonou op 9 januari 2018
– 598 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2
Artikelsgewijze stemming 129
Hoofdelijke stemming 129

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met de overeenkomst tussen de regering van het Koninkrijk België en de regering van de Republiek Ivoorkust betreffende het luchtvervoer, ondertekend te Abidjan op 25 oktober 2017
– 599 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2
Artikelsgewijze stemming 129
Hoofdelijke stemming 130

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van regelgeving in het kader van de Vlaamse sociale bescherming
– 710 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 6
Artikelsgewijze stemmingen 130
Hoofdelijke stemming 133

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met de overeenkomst tussen de regering van het Koninkrijk België en de regering van de Republiek Congo betreffende het luchtvervoer, ondertekend te Brussel op 12 juni 2018
– 781 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2
Artikelsgewijze stemming 133
Hoofdelijke stemming 133

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met de overeenkomst tussen de regering van het Koninkrijk België en de regering van de Republiek Mali betreffende het luchtvervoer, ondertekend te Bamako op 29 augustus 2017
– 782 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2
Artikelsgewijze stemming 134
Hoofdelijke stemming 134

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met de overeenkomst tussen de regering van het Koninkrijk België en de regering van de Republiek Togo betreffende het luchtvervoer, ondertekend te Lomé op 13 juni 2019
– 783 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2
Artikelsgewijze stemming 134
Hoofdelijke stemming 135

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met de overeenkomst tussen de regering van het Koninkrijk België en de regering van de Republiek Gabon betreffende de luchtdiensten, ondertekend te Brussel op 28 mei 2018
– 784 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2
Artikelsgewijze stemming 135
Hoofdelijke stemming 135

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de wet van 20 juli 2001 tot bevordering van buurtdiensten en -banen (opschrift gewijzigd door de commissie: ... tot invoeging van een artikel 3ter in de wet van 20 juli 2001 tot bevordering van buurtdiensten en -banen)
– 799 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 3
Artikelsgewijze stemming 136
Hoofdelijke stemming 136

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het Antidopingdecreet van 25 mei 2012, wat betreft de aanpassing aan de Code 2021
– 800 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 3
Artikelsgewijze stemmingen 136
Hoofdelijke stemming 137

ONTWERP VAN DECREET houdende de instemming met het samenwerkingsakkoord van 7 mei 2021 tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 9 december 2011 tussen de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie betreffende dopingpreventie en -bestrijding in de sport
– 801 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2
Artikelsgewijze stemming 137
Hoofdelijke stemming 138

VOORSTEL VAN DECREET van Axel Ronse, Tinne Rombouts, Steven Coenegrachts, Inez De Coninck, Kurt Vanryckeghem en Andries Gryffroy tot wijziging van het decreet van 19 april 1995 houdende maatregelen ter bestrijding en voorkoming van leegstand en verwaarlozing van bedrijfsruimten, het decreet van 5 juli 2013 tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 19 april 1995 houdende maatregelen ter bestrijding en voorkoming van leegstand en verwaarlozing van bedrijfsruimten en de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, wat de subsidieregeling betreft
– 805 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 3
Artikelsgewijze stemming 138
Hoofdelijke stemming 138

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Freya Perdaens, Orry Van de Wauwer, Stephanie D'Hose, An Moerenhout en Maxim Veys over geweld en discriminatie tegen lgbtqi+-personen
– 761 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 5
Stemmingen over de amendementen 139
Hoofdelijke stemming 140

MOTIE van Lise Vandecasteele, Jos D'Haese, Tom De Meester en Kim De Witte houdende raadpleging van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en de Vlaamse Ouderenraad over het voorstel van decreet tot wijziging van deel 3, titel 4, hoofdstuk 1 en 2, van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur
– 735 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 4
Hoofdelijke stemming 141

MOTIE van Mieke Schauvliege, Freya Van den Bossche, Björn Rzoska, Bruno Tobback, Imade Annouri en Hannes Anaf tot uitoefening van het recht van onderzoek naar de aanpak van de met PFOS vervuilde gronden op de Oosterweelwerf en de gevolgen voor de volksgezondheid
– 844 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 3
Stemmingen over de amendementen 141
Hoofdelijke stemming 142

MOTIE van Stefaan Sintobin, Frieda Verougstraete-Deschacht, Leo Pieters en Chris Janssens tot besluit van de op 2 juni 2021 in commissie gehouden interpellaties
1° door Stefaan Sintobin aan minister Zuhal Demir over het protest van het departement Landbouw en Visserij tegen de tijdelijke stikstof-regeling van de Vlaamse Regering; en
2° door Mieke Schauvliege aan minister Hilde Crevits over de houding van de landbouwadministratie ten aanzien van de tijdelijke stikstof-regeling van de Vlaamse Regering
– 833 (2020-2021) – Nr. 1
Hoofdelijke stemming 142

MOTIE van Mieke Schauvliege tot besluit van de op 2 juni 2021 in commissie gehouden interpellaties
1° door Stefaan Sintobin aan minister Zuhal Demir over het protest van het departement Landbouw en Visserij tegen de tijdelijke stikstof-regeling van de Vlaamse Regering; en
2° door Mieke Schauvliege aan minister Hilde Crevits over de houding van de landbouwadministratie ten aanzien van de tijdelijke stikstof-regeling van de Vlaamse Regering
– 834 (2020-2021) – Nr. 1
Hoofdelijke stemming 143

MOTIE van Bart Dochy, Joris Nachtergaele, Steven Coenegrachts, Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Arnout Coel tot besluit van de op 2 juni 2021 in commissie gehouden interpellaties
1° door Stefaan Sintobin aan minister Zuhal Demir over het protest van het departement Landbouw en Visserij tegen de tijdelijke stikstof-regeling van de Vlaamse Regering; en
2° door Mieke Schauvliege aan minister Hilde Crevits over de houding van de landbouwadministratie ten aanzien van de tijdelijke stikstof-regeling van de Vlaamse Regering
– 835 (2020-2021) – Nr. 1
Hoofdelijke stemming 143

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN 143

BIJLAGEN
Aanwezigheden 146
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers 146

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: mevrouw Liesbeth Homans

– De vergadering wordt geopend om 14.05 uur.

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Zoals we al een hele tijd bezig zijn, zijn we hier niet met alle 124 Vlaamse volksvertegenwoordigers aanwezig, maar slechts met 39, omdat ook wij ons aan de coronamaatregelen moeten houden. Dat lijkt me evident.

SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIES

Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden

De voorzitter: Dames en heren, voor de CD&V-fractie zijn

in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie de heer Stijn De Roo als vast lid vervangen door de heer Koen Van den Heuvel en de heer Koen Van den Heuvel als plaatsvervangend lid vervangen door de heer Stijn De Roo en

in de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie de heer Koen Van den Heuvel als vast lid vervangen door de heer Stijn De Roo.

ACTUALITEITSDEBAT over het standpunt van de Vlaamse Regering met betrekking tot de aanpak van de PFOS-vervuiling in en rond Zwijndrecht – 11 (2020-2021)

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het actualiteitsdebat over het standpunt van de Vlaamse Regering met betrekking tot de aanpak van de PFOS-vervuiling in en rond Zwijndrecht.

Het debat is geopend.

Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Voorzitter, ik had graag een inleidende beschouwing gegeven.

De voorzitter: Ik kan u het woord nooit weigeren. U krijgt het dus.

Minister-president Jan Jambon: Dank u, voorzitter.

Collega's, door de corona-epidemie beseffen we meer nog dan vroeger dat gezondheid ons allerbelangrijkste goed is. Als overheid moeten we er alles aan doen om de omstandigheden te creëren die onze burgers de best mogelijke garantie op een goede gezondheid geven. Daarom hebben we als Vlaamse Regering de voorbije dagen een hoge prioriteit gegeven aan het dossier van een ernstige verontreiniging met perfluoroctaansulfonaat (PFOS) in Zwijndrecht, een dossier waar we tot op vandaag op een aantal belangrijke vragen nog antwoorden moeten krijgen.

Wat de communicatie van collega Zuhal Demir betreft, herhaal ik wat ik vrijdag al publiek verklaard heb naar aanleiding van de ministerraad. Wat minister Demir vorige woensdag hier in het parlement gezegd heeft, was niet doorgesproken binnen de regering en dus is zij in dezen te voortvarend geweest. Minister Demir heeft dit ook erkend. Maar laat mij benadrukken dat wat de inhoud betreft – ik

denk dat het altijd over de inhoud moet gaan – iedereen in de Vlaamse Regering op dezelfde golflengte zit. Alle ministers delen volledig de bezorgdheid die minister Demir geuit heeft over de PFOS-problematiek. Iedereen van ons wil een doortastende aanpak van deze problematiek en iedereen wil ook uitgeklaard zien wat er eventueel is misgelopen en welke lessen we daaruit kunnen trekken voor de toekomst.

Op dit moment is er nog niet genoeg geweten over de effecten van deze stoffen op de volksgezondheid. Uiteraard moet het voorzorgsprincipe ten aanzien van de bevolking en de lokale besturen steeds onze leidraad zijn, maar laat ons omgekeerd ook geen paniek zaaien. De Vlaamse Regering is vragende partij om in alle transparantie met het Vlaams Parlement samen te werken.

Ik wil er wat dat betreft trouwens op wijzen dat zowel deze als de vorige Vlaamse Regering in dit halfrond al verschillende jaren transparant gecommuniceerd heeft over de wetenschap dat er een PFOS-problematiek rond Zwijndrecht aanwezig was, dat er een saneringsplicht op de toenmalige Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel (BAM) zou rusten als gevolg van het grondverzet voor de infrastructuurwerken op Linkeroever, dat BAM in onderhandeling zou gaan met het bedrijf dat de verontreiniging veroorzaakt had en dat de Vlaamse Regering daarvoor aan BAM extra middelen ter beschikking zou moeten stellen. Dit alles was bekend en is goedgekeurd door de vorige Vlaamse Regering op 22 december 2017.

Ook in de begrotingsdocumenten van de jaren nadien is steevast melding gemaakt van deze saneringsproblematiek. Zo heeft de vorige Vlaamse Regering op 21 december 2018 beslist om hiervoor 25 miljoen euro vanuit het Vlaams Fonds voor de Lastendelging vrij te maken. Deze Vlaamse Regering heeft op 20 december 2019 nog eens 1,83 miljoen euro vanuit datzelfde fonds vrijgemaakt, en in 2020 is beslist om vanuit de relancemiddelen nog eens 23 miljoen euro te voorzien. Over al deze beslissingen zijn allerlei parlementaire vragen gesteld en door de betrokken ministers antwoorden en toelichting gegeven.

Hetzelfde geldt voor de manier waarop Lantis omgaat met het grondverzet en de waterzuivering. Ook daarover is de voorbije weken en maanden al omstandig van gedachten gewisseld in dit parlement.

De laatste jaren is de aandacht voor poly- en perfluoralkylstoffen (PFAS), waaronder PFOS, sterk toegenomen. In 2020 is ook een actieplan PFAS opgesteld over verschillende beleidsdomeinen heen. Nu worden we echter specifiek verontrust door verontreiniging op de site Zwijndrecht. Wij, als Vlaamse Regering, moeten ons focussen op het kordaat aanpakken van dit probleem nu. Daar gaat nu onze volle energie naartoe.

Maar vervolgens moeten we ook lessen trekken voor de toekomst, over hoe we met onze diverse overheidsinstanties veel beter kunnen samenwerken, opdat alle essentiële informatie sneller tot bij alle relevante instanties raakt, waardoor er ook sneller doortastend kan worden opgetreden. Waar dat in het verleden eventueel misgelopen zou zijn, en hoe we dat kunnen verbeteren in de toekomst, daarover moeten we – iedereen in dit halfrond – ons buigen in de onderzoekscommissie waarover jullie als parlement vandaag zullen beslissen. Daar ga ik toch van het. Wij zullen daar als regering loyaal aan meewerken.

Wat mij vooral bezighoudt, is hoe we vandaag en in de toekomst met gevaarlijke PFAS-stoffen en met de problematiek in en om de site in Zwijndrecht moeten omgaan. Ruim een week geleden, op 4 juni, hebben we met de Vlaamse Regering beslist om een opdrachthouder aan te stellen, die ons zal helpen bij de beleidsdomeinoverschrijdende aspecten van het dossier. Karl Vrancken is ondertussen met zijn coördinerende werkzaamheden gestart, zodat we de verontreiniging en haar gevolgen op een integrale manier kunnen aanpakken. Zijn opdracht focust in

eerste instantie op de verontreinigingsproblematiek rond 3M, maar kan indien nodig nog altijd uitgebreid worden. Zo zal de opdrachthouder ook input leveren aan de aanpak van specifieke andere locaties en/of aan de algemene PFAS-problematiek in Vlaanderen.

Vorige maandag hebben we, op voorzet van het agentschap Zorg en Gezondheid, alvast beslist om enkele preventieve no-regretmaatregelen te nemen voor het gebied rond Zwijndrecht. Dat zijn tijdelijke voorzorgsmaatregelen, in afwachting van de resultaten van verder onderzoek. Er wordt op korte termijn bodemonderzoek opgestart in de ruimere omgeving. Ook zullen er bloedstalen worden genomen. En de opdrachthouder heeft ook al contact gehad met de omliggende gemeentebesturen. Eveneens loopt er onderzoek naar mogelijke andere sites, zoals productiesites en oefenterreinen van de brandweer. De Vlaamse Regering stuurt een brief met aanbevelingen naar de lokale besturen, zodat ook zij weten hoe ze voorlopig het best met deze problematiek omgaan en welke voorzorgsmaatregelen ze reeds kunnen nemen.

Er is de voorbije dagen ook gesproken over mogelijke gevolgen voor de werken van de Oosterweelverbinding. Laat ons niet vergeten welke lange weg we in dit dossier hebben afgelegd. Maar liefst twintig jaar voorbereiding hebben we nodig gehad. Eindelijk zijn we nu aan het bouwen aan een van de belangrijkste mobiliteits- en leefbaarheidsprojecten van West-Europa. Sinds 2014 hebben we een toekomstverbond gesloten met actiecomités en burgerbewegingen. Wij, als politiek, hebben ingezien dat dit project niet alleen over wegen en mobiliteit mocht gaan, maar tegelijkertijd over leefbaarheid, over een gezondere leefomgeving, over een verstandige inrichting van de openbare ruimte, over een 'modal shift' naar duurzame transportmodi. Dat alles tegelijk is vandaag het Oosterweelproject. Ik roep dan ook op om voorzichtig te zijn met al te voorbarige conclusies. Het Oosterweelproject heeft op geen enkele manier schuld aan de verontreinigingsproblematiek. Integendeel, het is veeleer deel van de oplossing.

Zowel op Linkeroever als op de rechteroever treedt Lantis op als een organisatie die zorgvuldig omgaat met historische verontreinigingen. Zo heeft Lantis het Lobroekdok al gesaneerd, alsook andere bedrijfssites en voormalige tankstations. Nu wordt ook Linkeroever aangepakt. Wat Lantis op die site aan het doen is op het vlak van waterzuivering en grondverzet, heeft een positieve impact op de problematiek. Het water wordt eerst volledig gezuiverd, vooraleer het in de Schelde geloosd wordt. Alle grond die verzet wordt, blijft sowieso binnen het projectgebied en de meest vervuilde grond wordt zorgvuldig afgedekt, volgens de voorwaarden die de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) aan Lantis heeft opgelegd, waardoor een verdere doorsijpeling in het grondwater vermeden wordt.

Ook over de dading die eind 2018 gesloten is tussen Lantis en 3M zou ik toch graag een misverstand uit de weg ruimen, met name dat die absoluut geen afbreuk doet aan het feit dat conform het Bodemdecreet de saneringsplicht altijd op het betrokken bedrijf zal rusten en dat dit bedrijf wel degelijk aansprakelijk blijft, dat de dading daar niets aan verandert.

Beste collega's, het is nu vooral noodzakelijk dat we alle kennis samenbundelen, dat alle administraties samenwerken om duidelijkheid te verschaffen over waarmee we te maken hebben en vooral over hoe we hiermee omgaan.

Maandag kregen wij, de Vlaamse Regering, van de OVAM al een eerste toelichting over het dossier. Die presentatie is gisteren ook aan jullie bezorgd.

Als het gaat om de gezondheid van de bevolking is het noodzakelijk om maatregelen te nemen. Wij ontlopen onze verantwoordelijkheden als Vlaamse Regering niet en doen er alles aan om de huidige situatie van de vervuiling in bedwang te houden. Tegelijkertijd reiken we ook oplossingen aan.

Ik kijk uit naar de besprekingen in dit parlement.

De voorzitter: Ik geef graag het woord aan de CD&V-fractie. Collega Van Rompuy, u kent het systeem: eerst drie minuten per fractie, waarbij u niet mag worden onderbroken. Straks krijgt u vier minuten en dan mogen ze u wel onderbreken.

De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Voorzitter, ik ben op de hoogte van het systeem.

Collega's, de PFOS-vervuiling baart natuurlijk iedereen zorgen. Niet alleen in Zwijndrecht en omstreken, maar potentieel in heel Vlaanderen. Het enige gepaste antwoord op de vele vragen die zich nu stellen, is: volledige transparantie. Wie wist wat, wanneer? Wie wist wat niet en waarom? Op alle vragen moet er een antwoord komen en daarvoor is een parlementaire onderzoekscommissie zonder enige twijfel het meest geschikte middel in handen van het parlement.

Collega's, in maart van dit jaar legde de OVAM de normen voor PFOS voor het eerst vast. Sindsdien is ook het publieke debat hierover losgebarsten. Hoe zit het met de sanering? Werd er al een procedure opgestart om de 63 miljoen euro aan saneringskosten – en we moeten rekening houden met het feit dat die factuur nog zal oplopen – op de vervuiler te verhalen? Ook de dadingsovereenkomst riep al heel wat vragen op.

Daarom hebben wij, voorzitter, u gisteren gevraagd om, ten eerste, de presentatie van de OVAM aan de regering publiek te maken. Dat is ook gebeurd. Ten tweede hadden wij ook voorgesteld dat Lantis vrijwillig uit eigen beweging de dadingsovereenkomst publiek zou maken. En, voorzitter, ik dank u daarvoor, ook dat is intussen gebeurd.

Collega's, deze en alle andere vragen die nog naar boven zullen komen, moeten aan bod komen in de onderzoekscommissie, zodat we exact kunnen weten wat er in het verleden is gebeurd. Zo kunnen we, op basis van – en dat benadruk ik – corrécte informatie en wetenschappelijke kennis, de systeemfouten eruit halen en een sluitend systeem van informatiedoorstroming maken. Maar bovenal moet er natuurlijk duidelijkheid komen over de impact op de volksgezondheid. Eind 2018 publiceerde het Europees Voedselagentschap nieuwe normen voor PFOS. Die waren in één keer – in één keer – tachtig maal strenger dan daarvoor. En heel wat zaken die tot voor kort onder die norm zaten, zitten nu ver boven die norm.

Zoals u weet, is het wetenschappelijke onderzoek op het vlak van volksgezondheid volop gaande. Uit voorzorg nam de regering maandag een aantal tijdelijke maatregelen. Wij vinden dat we het voorzichtigheidsprincipe dat we huldigen op het vlak van voedselveiligheid, moeten doortrekken naar de vervuilde gronden rond Oosterweel. Voor ons moet in dit dossier de volksgezondheid primeren op alle andere belangen. Net daarom zullen wij straks de motie van de oppositie tot oprichting van een onderzoekscommissie steunen. En wat ons betreft, mag deze commissie ook worden voorgezeten door een lid van de oppositie, net zoals al het geval was bij de coronacommissie. In dit dossier is volledige transparantie het enige en het beste ontsmettingsmiddel dat we hebben. Ik dank u. *(Applaus bij CD&V en de N-VA)*

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister-president, de crisis in uw regering was eigenlijk een drievoudige test. Test een: hebt u uw ploeg in de hand? Het antwoord was duidelijk 'neen', want hoewel het dispuut begon met een bommetje van minister Demir vorige week woensdag vonden uzelf en de ministers in uw

regering het nodig om elkaar vrijdag voor het begin van de ministerraad verwijten naar het hoofd te gooien. Test twee: waar ligt uw loyaliteit als minister-president? Ook dat antwoord was snel duidelijk: u papegaait de ministers Somers en Crevits en u zegt dat minister Demir te voortvarend is geweest. U laat dus uw eigen partijgenote als een baksteen vallen. Test drie: hoe staat uw meerderheid tegenover transparantie en democratie? Het antwoord is bedroevend. De meerderheidspartijen N-VA, CD&V en Open Vld wrongen zich vorige week echt wel in pijnlijke bochten om toch maar geen onderzoekscommissie te moeten oprichten. Vervolgens liet u verstaan dat een dergelijke parlementaire onderzoekscommissie er enkel kon komen als de regering het daarover eens was. Qua respect voor de fundamenten van de democratie, voor de scheiding der machten, kan dat wel tellen. Laat het hier dus ook maar eens gezegd zijn: minister-president, of er al dan niet een onderzoekscommissie komt, dat beslist dit parlement en niet uw regering.

Inhoudelijk dan. In het giftige 3M-dossier staan inderdaad drie m-woorden centraal: ministers, mensen en milieu. Waren de ministers op de hoogte? Lantis, de overheid dus, sloot eind 2018 een dading met 3M, en die dading werd meermaals besproken in de raad van bestuur, waar regeringscommissarissen waren afgevaardigd van de ministers Schauvliege en Weyts. Het staat dus buiten kijf dat de Vlaamse Regering op de hoogte was. Dan is de vraag: wat deden die ministers? Mevrouw Crevits, wat deden de CD&V-ministers tussen 2004 en 2019 voor de gezondheid van de mensen ter plaatse? Pas deze week wordt hun aangeraden om geen zelfgeteelde groenten of eieren meer te eten. Dan vraagt iedereen zich af: waarom nu pas?

Tot slot, wat deed de Vlaamse overheid voor het milieu? Diverse overheidsagentschappen – de OVAM, de VMM, Lantis – waren op de hoogte van de vervuiling, maar niemand heeft aan de alarmbel getrokken. Is er trouwens iemand die het echt een goed idee vond dat Lantis een dading sloot met een vervuilende multinational? De kleine man met de lekkende stookolietank, die krijgt de factuur. De grote multinational die giftige stoffen in onze bodem dumpt, die krijgt een dading. Minister Weyts, welke regering, welke minister vindt dat in hemelsnaam een goed idee?

Samenvattend in deze eerste ronde, minister-president: wie had alarmerende informatie over de risico's voor de volksgezondheid, en wat werd met die informatie gedaan? Momenteel blijkt immers dat zowel ministers als overheidsagentschappen schuldig verzuim hebben gepleegd. Velen waren op de hoogte, maar niemand schoot in actie. Wie fouten heeft gemaakt, wie de volksgezondheid in gevaar heeft gebracht, die moet dus ter verantwoording worden geroepen. Net daarom moet er straks inderdaad een parlementaire onderzoekscommissie komen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, het was me wat, die plenaire vergadering van vorige woensdag: een voortvarende minister, boze collega's in de regering, zwaar geblutste ego's van de fractieleiders van de meerderheid, en fractieleiders van de oppositie die hun saaie bestaan ineens opgevrolijkt zagen. Over de manier waarop het thema hier vorige week boven aan de politieke agenda werd gezet, moeten we niet flauw doen: het was tegen de spelregels. Collega Janssens, u weet dat ook, tenzij u vindt dat wij parlementsleden handpoppen zijn, en dat zijn we niet. Dat is de vorm. Daarover ging de discussie vorige week, denk ik. Daarover verschilden we van mening. De inhoud, zoals de minister-president zei, is echter altijd belangrijker dan de vorm. Dat het PFAS-probleem inhoudelijk onze aandacht ten volle verdient en ook krijgt, staat buiten

kijf. Ik heb dat vorige week meteen gezegd hier in de plenaire zitting, maar ik had dat daarvoor ook al een paar keer in de commissie Leefmilieu gezegd.

Collega's, dat moet worden uitgespit hoe de voorbije twintig jaar met dit dossier werd omgegaan, door het bedrijf zelf, door onze administraties en onze onderzoeksinstituten, door onze beleidsmensen, ook daar zijn we het over eens. De gezondheid van de mensen moet onze grootste zorg zijn, en we willen absolute duidelijkheid over de mate waarin die gezondheid wordt bedreigd en welke oplossingen er zijn. Dat de normen in de loop van de jaren werden aangescherpt op basis van voortschrijdend inzicht met de voortgang van de wetenschap is duidelijk, maar is parallel daarmee de informatiedoorstroming de voorbije jaren tussen overheidsdiensten onderling, tussen administraties en politici, tussen politiek en bevolking correct en adequaat verlopen? Op die vragen zoeken we inderdaad een antwoord.

Nu, de regering zat de voorbije dagen niet stil, de minister-president zei het al. Maandag werden een aantal voorzorgsmaatregelen genomen, er worden extra bodemstalen genomen en er komt een bloedonderzoek van de inwoners. Maar het is toch belangrijk dat ook al voordien deze regering en deze milieuminister op basis van voortschrijdend inzicht werk maakten van het PFOS-probleem. In deze legislatuur kwamen er voor het eerst ontwerpnormen. Op 1 september 2020 trad een voorlopig toetsingskader in werking voor PFOS. De meetmethodes voor PFOS in water werden in 2020 aangescherpt: de oorspronkelijke meetmethode omvatte een twaalftal PFOS-stoffen, daar zijn er veertien aan toegevoegd. Ook de detectielimiet werd verlaagd: in drink- en oppervlaktewater werd die dubbel zo streng, in afvalwater vijfmaal strenger. Begin 2020 is ook een eerste Vlaams actieplan PFOS opgestart waarbij alle actoren samen aan tafel zaten. En samen met Nederland, Duitsland en Scandinavië hoort Vlaanderen tot de kleine groep die aan een beleidskader rond PFOS werkt. Tussen haakjes, Wallonië en Brussel hebben vandaag nog geen normen of ontwerpnormen op dat gebied.

Zoals de minister-president daarnet zei, stelde de minister een opdrachthouder aan om alle onbeantwoorde vragen over de verontreiniging in Zwijndrecht te coördineren en daadkrachtig aan te pakken.

Voorzitter, ik besluit. Mijn fractie hecht het allergrootste belang aan de volksgezondheid. We staan dan ook achter de stappen die de regering al heeft gezet en achter de extra stappen die dezer dagen worden gezet. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Collega's, burgers moeten erop kunnen vertrouwen dat de overheid hen beschermt tegen onheil. Die PFOS- en PFAS-stoffen die thans ons milieu vervuilen, kunnen een bedreiging zijn, die kunnen gevaarlijk zijn. Hoe gevaarlijk weten we nog niet helemaal, de wetenschap evolueert daarover.

Maar die burger kijkt wel naar ons en wil duidelijkheid. Kan ik een omeletje bakken met de eitjes van de kippen uit mijn tuin? Zijn de groentjes die worden geteeld door een nonkel of tante ergens in de buurt van die fabriek giftig of niet? Kunnen die boeren die daar hun boterham verdienen hun gekweekte gewassen nog verkopen of niet? Die vragen moeten zeer snel maar dan ook zeer snel worden beantwoord.

En inderdaad, de boutade is al een aantal keren gevallen: transparantie is het beste detergent tegen van alles, tegen wantrouwen, tegen ongerustheid, tegen paniek. En dus is de maximale transparantie vandaag aan de orde. Daarom steunen wij ook de oprichting van een onderzoekscommissie. Ik wil daar wel een noot bij maken: die onderzoekscommissie zal die vervuiling niet opkuisen, die

onderzoekscommissie zal in kaart brengen welke instanties welke informatie hadden op welk moment en of ze daar de nodige stappen aan hebben gekoppeld. Wist de OVAM in 2017-2018, daarvoor, daarna hoe het zat met die PFOS? Had zij indicaties, had zij die moeten hebben dat er veel meer aan de hand was dan we met zijn allen voordien dachten? Die vragen moeten worden beantwoord.

Collega's, er is in alle richtingen al gewezen welke ministers misschien wanneer en waar betrokken zijn geweest. Ik denk dat mensen thuis daar geen boodschap aan hebben. Ik denk dat zij vooral zo snel mogelijk, als ze in die zone wonen, een brief in de bus willen wanneer ze hun bloed kunnen laten onderzoeken, dat er iemand langskomt om in hun tuin een staal te nemen en zij daar snel gerust-stelling of resultaten over krijgen. En als er een probleem en als er een vervuiling is, dan moet de Vlaamse overheid daar adequate oplossingen voor bieden.

Antwerpen ligt wel in het centrum van de wereld, helaas ook vandaag, maar ik denk dat er in de rest van Vlaanderen even grote bezorgdheid is. Er zijn ook andere plaatsen waar er misschien vervuiling is. En dus op het moment dat in een klein groepje landen duidelijk wordt hoe erg het gesteld is met deze problemen, denk ik, collega's, dames en heren ministers, dat wij heel snel dat boek met vergunningen die wij over de jaren heen hebben toegekend en waarin er melding is van die stoffen, er opnieuw moeten bijhalen en bekijken waar dat zit. Waar moeten we ingrijpen? Waar zijn er nog bedreigingen voor de volksgezondheid en ons milieu?

Sta me toe hier nog aan toe te voegen dat in een fier Vlaanderen, waar wij het creëren van welvaart hoog in het vaandel voeren, geen plaats kan zijn voor bedrijven die denken snel winst te maken op kap van de gezondheid van zijn burgers. Dat is niet het Vlaanderen waar ik voor sta. En we kunnen nog wat bakkeleien over Oosterweel, maar voor mij is het heel duidelijk: Oosterweel heeft de magnitude van dit probleem bovengespit, letterlijk en figuurlijk. Oosterweel is niet degene die de PFOS-vervuiling heeft veroorzaakt maar het is natuurlijk wel aan ons om ervoor te zorgen dat de werken in de grootst mogelijke veiligheid kunnen verdergaan en dat, zoals gezegd, alle voorgestelde acties binnen de kortst mogelijke termijn kunnen plaatsvinden.

Collega's, laat de problemen waarin we vandaag verzeild zijn een alarmbel zijn om stil te staan bij de manier waarop wij in de toekomst welvaart willen creëren. Ik herhaal: in het Vlaanderen waar ik voor sta, is er geen plaats voor bedrijven die denken rijk te worden op de kap van onze bevolking. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: Mieke Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Collega's, ik ben verontwaardigd en ook boos. Gisteren was ik in Antwerpen en ik sprak met bewoners. Die zijn ongerust over de gezondheid van hun kinderen. Toen ik terug naar huis reed, passeerde ik de Oosterweelwerken. Ik kon eerlijk gezegd mijn ogen niet geloven. Ik zag daar grote hopen grond gewoon open en bloot. Experts waarschuwen op televisie voor oplaaiend vervuild stof. Eerlijk gezegd, dat choqueert mij. Sinds april stel ik hier in dit parlement vragen. Ik kreeg steevast het antwoord: 'We hebben het onder controle. Er is geen vuiltje aan de lucht.' Dat antwoordde minister Peeters. Dat antwoordde minister Demir. Sinds juni begon men al te twijfelen. De normen waren aangepast. We zitten met voortschrijdend inzicht. Minister Beke wist eigenlijk nog van niets. De dag erna roept minister Demir op om een onderzoekscommissie op te richten. Is dit zorgvuldig bestuur?

Intussen weten we dat PFOS overal zit. Bedrijven lozen nog altijd PFOS in de Schelde en we importeren PFAS vanuit Nederland en verbranden dat in Antwerpen. Dat is geen voortschrijdend inzicht. Dat zijn geen historische beslissingen. Dat zijn beslissingen van de vorige en van deze regering.

Dan over de dading. Er is een dading afgesloten tussen de Vlaamse Regering, Lantis, en de vervuiler, 3M, om de Oosterweelwerken vlot te laten gebeuren. Maar stond hierbij de gezondheid voorop? Zal de vervuiler betalen? Eigenlijk weten we het niet. Is dit zorgvuldig bestuur?

Het enige contract dat deze regering kan sluiten is er een met de inwoners van Antwerpen, van Zwijndrecht, van Beveren, van Sint-Niklaas, van Sint-Gillis-Waas en met alle Vlamingen om in alle omstandigheden ervoor te zorgen dat de gezondheid vooropstaat. Gisteren, vandaag en morgen. Voor de camera beloofde ieder van u, elke minister, dat de gezondheid vooropstaat. Ik hoorde het daarnet opnieuw. U maant aan tot voorzichtigheid. Wij volgen dat. Maar u kondigt ook een hele trits maatregelen aan. Wat ik niet zie, is dat er afspraken worden gemaakt over de graafwerken in Oosterweel. Ik hoor verschillende experten zeggen dat die op dit moment niet 100 percent veilig zijn. Kan deze Vlaamse Regering garanderen dat de veiligheid van de inwoners niet op het spel staat? Zolang die veiligheid niet gegarandeerd wordt, stelt onze fractie voor om die werken aan Oosterweel voorlopig stil te leggen.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Voorzitter, collega's, wie neemt nu eindelijk echt de verantwoordelijkheid voor de gezondheid van de mensen op? Wie zoekt mee tot op de bodem uit wat er is fout gegaan, wanneer en waarom? Daar moet het debat vandaag over gaan: komt de Vlaamse overheid echt op voor de gezondheid van onze inwoners?

Dat brengt mij bij het eerste punt en dat vind ik het meest schokkende in heel deze zaak. Dat is dat terwijl beleidsverantwoordelijken duidelijk al jaren op de hoogte waren van wat er aan de hand was, de bewoners van Zwijndrecht en de ruime omgeving helemaal van niets wisten. Zij hebben gebouwd, gegraven, zonder bescherming natuurlijk. Zij hebben groenten gekweekt in hun tuin, kippen laten lopen en de eieren opgegeten. Erger nog, hun kinderen groeiden er op. Die mensen wisten van niets. Nu zitten we in de heel absurde situatie dat de grond waar auto's op zullen rijden, beter beschermd wordt dan de grond waar onze kinderen op spelen.

Collega's, ik hoor het de minister-president graag zeggen: ‘Volksgezondheid is voor ons erg belangrijk’. Ik hoor ook de CD&V dat hier vertellen, maar dat klinkt wel heel hol als de minister van Volksgezondheid hier vorige week in het parlement moest komen vertellen dat hij het eigenlijk nog maar een week wist. Ook de minister van Leefmilieu kwam hier vorige week in het parlement vertellen: ‘We moeten een parlementaire onderzoekscommissie oprichten want ik word onvoldoende geïnformeerd.’

We kunnen maar een conclusie trekken, namelijk dat het hier gaat om een diepe gezondheids- en milieucrisis, maar vooral ook om een verantwoordelijkheidscrisis. Dit is een crisis waarin niemand echt zijn verantwoordelijkheid neemt en vooral dat is schadelijk. We komen dan terecht in situaties waarin deals met bedrijven worden gemaakt waardoor niet de vervuiler, maar het slachtoffer van de schade betaalt. Hij betaalt zelfs twee keer, zowel met zijn gezondheid als met zijn belastinggeld, waarmee hij opdraait voor de vervuilingskosten.

Mijn tweede vraag is of het hier wel stopt. We weten allemaal dat grote delen van Vlaanderen dichtbebouwd zijn en dat veel industrie te dicht bij woonwijken ligt. We hebben het hier al vaak over Umicore in Hoboken gehad. Zo zijn er veel sites in Vlaanderen, ook met betrekking tot dit dossier in Zwijndrecht, maar ook met betrekking tot DuPont in Mechelen. Dat moet ons allemaal bezighouden.

Tot slot snijdt deze verantwoordelijkheidscrisis ook dwars door deze coalitie heen. Ook in de meerderheid zijn er mensen die dit tot op het bot willen uitspitten, zoals minister Demir of de heer Schiltz. We hebben daarnet de minister-president gehoord. Het is ongelooflijk dat die mensen door het stof moeten kruipen. Dat is de omgekeerde wereld en het verschil tussen de nieuwe en de oude politieke cultuur. Als het aan ons ligt, gaan we voor de nieuwe politieke cultuur.

Ik rond af. Voor ons staat hier en in de onderzoekscommissie maar een vraag centraal. Ik ga ervan uit dat die onderzoekscommissie er zal komen. Hoe kan het dat een overheid die wist wat aan de hand was haar verantwoordelijkheid voor de gezondheid van zo veel gezinnen niet heeft genomen? Ik ben erg benieuwd naar de antwoorden die we vandaag zullen krijgen. Ik hoop dat we die antwoorden allemaal samen zullen kunnen zoeken en dat we de mensen in de buurt van de fabriek van 3M en in heel Vlaanderen heel snel duidelijkheid zullen kunnen geven. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Voorzitter, ik was gisteren, samen met een aantal andere mensen in dit halfrond, aanwezig op de actie van bezorgde mensen van Zwijndrecht en Linkeroever. Die mensen zijn meer dan ongerust. *(Jos D'Haese toont de aanwezigen een ei.)*

Dit is een ei, een vervuild ei uit Zwijndrecht dat ik gisteren heb gekregen van iemand die in de buurt van de fabriek van 3M woont. Het is een ei vol smeerlapperij, zoals erop staat geschreven. Vandaag mogen de mensen dat ei niet meer opeten, maar als een paar dappere burgers hun vrije tijd niet hadden gestoken in het graven in bodemrapporten en in internationale studies, hadden ze dat ei opgegeten of aan hun kinderen gegeven. Tijdens de actie zei iemand me dat hij niet ongerust, maar furieus is. Hij is furieus omdat geen enkele overheid, hoewel we er in dit land zo veel hebben, deze mensen heeft beschermd tegen de eieren uit hun eigen tuin, tegen de groenten uit hun eigen tuin, tegen de grond in hun eigen tuin en, als we een aantal studies moeten geloven, tegen de regen die uit de lucht valt. De afgelopen twintig jaar heeft geen enkele overheid die mensen beschermd, gewaarschuwd of geïnformeerd.

In 2016 is vastgesteld dat de gronden op en rond de fabriek van 3M in Zwijndrecht zeer zwaar zijn vervuild met PFOS. Datzelfde jaar zijn de normen voor de inname van PFOS trouwens heel erg verstrengd. Zodra de Vlaamse overheid die gegevens had gezien, had ze drie zaken moeten doen. Ten eerste had de Vlaamse overheid alle maatregelen moeten nemen om ervoor te zorgen dat de grond zo veilig mogelijk kan worden behandeld. Ten tweede had de Vlaamse overheid al het mogelijke moeten doen om ervoor te zorgen dat de vervuiler de meerkosten tot de laatste cent zou betalen. Ten derde had de Vlaamse overheid de mensen in de buurt onmiddellijk op de hoogte moeten brengen en de impact op de gezondheid moeten onderzoeken.

Die drie zaken zijn niet gebeurd. Wat wel is gebeurd, is dat het deksel op de doofpot is gezet. De belastingbetaler mag de volledige rekening betalen en van de gevolgen voor de volksgezondheid heeft niemand zich gedurende twintig jaar iets aangetrokken. Als na twintig jaar duidelijk is hoe vervuilend PFOS is, moeten die mensen in de krant lezen op welke grond ze wonen, welke eieren ze eten en wat in de groenten uit hun tuin zit.

Ministers, het is tijd dat de mensen recht op antwoorden hebben. Ondanks alle alarmsignalen, is in het verleden verschillende keren besloten niets over dit dossier te zeggen. We zitten nog niet in de onderzoekscommissie, maar ik heb

toch een aantal cruciale vragen. Ik stel echter vast dat mijn tijd op is. Ik stel voor dat ik die vragen straks stel.

Er zijn al zo veel signalen geweest. De ernst van de vervuiling is al die tijd vaak onderzocht. In 2017, nog voor de dading is getekend, heeft professor Tytgat in zijn rapport geschreven dat maatregelen moeten worden genomen voor de mensen die op de vervuilde gronden wonen. De essentiële vraag is uiteraard waarom er voor die omwonenden niets is gebeurd.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Ik zal drie opmerkingen maken. Eén, het verleden, en dat loopt tot op vandaag, dat is wat er allemaal gebeurd en niet gebeurd is, welke rapporten wanneer bekendgemaakt zijn, wat de teneur was van de rapporten, hoe die in beleid werden omgezet. Dat maakt deel uit van de onderzoekscommissie. Ik stel voor dat we vandaag hier geen onderzoekscommissie spelen, dat heeft niet veel zin. Daarvoor hebben we specialisten nodig. We willen als Vlaamse Regering alle medewerking en transparantie verlenen zodat het verleden – en ik herhaal: dat loopt tot op vandaag, of morgen als de onderzoekscommissie morgen bijeenkomt – klaar wordt. We zullen alles wat we weten, alles wat we bezitten, alle rapporten en documenten natuurlijk delen met dit parlement.

Twee, en dat kan straks wel aan bod komen, ik nodig de vakministers uit om de maatregelen en het beleid dat we nu voeren, hoe we nu met de problematiek omgaan, toe te lichten.

Drie, wat Oosterweel betreft, het is door deze werken dat de situatie verbetert. De vervuilde grond wordt ingepakt zodat die geen vervuilende impact heeft op de omgeving, het grondwater wordt gezuiverd. Door de Oosterweelwerken is de situatie beter dan ervoor.

Wat ik nog als fabeltje uit de wereld wil helpen, is dit. De vervuiler zou zogezegd vrijgesteld worden. Niets is minder waar! Niets! Die dading gaat niet over de verantwoordelijkheden van de vervuiler. De dading was om te vermijden dat we in een jarenlang juridisch steekspel zouden terechtkomen waarin jarenlang niets zou gebeuren op het terrein en de vervuiler zich jarenlang in juridische spelletjes zou kunnen vermeien. De verantwoordelijkheid van de vervuiler ligt in het Bodemdecreet vast en zal onverminderd worden uitgevoerd. Daar wordt niets op teruggenomen. Wat de vorige regering wel heeft willen bekomen, is dat we konden beginnen met saneringswerken – de Oosterweelwerken houden een stuk van de sanering van de vervuilde gronden in – en dat zonder tijd te verliezen.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega's, ik vul aan bij de minister-president en alles wat hier al gezegd werd. Sinds 1 april 2021 zijn er verstrengde bodemnormen van toepassing. Daarop heeft de gemeente Zelzate bodemstalen laten onderzoeken. Met de resultaten daarvan is ze naar het agentschap Zorg en Gezondheid gekomen. Op die basis hebben wij onmiddellijk de betrokken instanties gecontacteerd, samen rond de tafel gezeten, afgesproken welke no-regretmaatregelen we zouden nemen in een perimeter van 3 kilometer.

We hebben ook onmiddellijk het kankerregister opgevraagd. Natuurlijk is de vraag naar de volksgezondheid absoluut een zeer pertinente vraag. Uit die resultaten blijkt dat wat kankers betreft die gecorreleerd kunnen worden aan PFAS, we geen verhoging kunnen vaststellen in Zwijndrecht. Wil dat zeggen dat er geen gezondheidsrisico's zijn? Neen. Er zijn nog andere factoren die een rol spelen, en

die zullen we onderzoeken. We gebruiken daarvoor zeven verschillende bronnen. De eerste hebben we al gedetecteerd.

Zoals de minister-president gezegd heeft, hebben we maandag de no-regret-maatregelen genomen in een perimeter van 1,5 kilometer, 5 kilometer en 10 kilometer. Dat zijn voorlopige maatregelen. Ze kunnen worden ingeperkt of uitgebreid op basis van de resultaten van bodem-, bloed- en andere onderzoeken.

De OVAM heeft gezegd dat, wat hun onderzoeken betreft – maar collega Demir zal daar waarschijnlijk verder op tussenkomen – we de resultaten op 1 juli kunnen verwachten. Wij zullen ons focussen op de bloedonderzoeken. Dat wil zeggen dat mensen boven de leeftijd van 12 jaar, binnen een perimeter van 3 kilometer, zich vrijwillig – vrijwillig – kunnen aandienen om bloedonderzoek te laten doen. Ik heb gevraagd aan professor Tytgat, en aan een tweede professor, Greet Schoeters, om ons te begeleiden in het analyseren en interpreteren van deze onderzoeken.

Ik wil hierbij ook een oproep doen aan de mensen van Zwijndrecht: het heeft geen zin om nu naar uw huisarts te gaan en bloedonderzoek te laten doen. Dat heeft geen zin, want die bloedonderzoeken moeten in een heel specifieke context gebeuren, op een heel specifieke manier begeleid worden, om een juist inzicht te krijgen in die onderzoeken. Die onderzoeken gaan ook geen resultaten geven op individueel niveau. Die gaan ons iets leren op groepsniveau. Dat zullen ook niet de enige onderzoeken zijn. We zullen nadien ook fase 2-onderzoeken doen, maar de eerste stap gaan we nu wel zetten. Ik hoop dat we daar tegen het einde van de zomer de nodige helderheid en duidelijkheid, en de nodige interpretaties aan kunnen geven, en de volgende stappen kunnen zetten.

Misschien nog één woord, omdat hier gezegd wordt dat het nu pas is dat dit probleem wordt ontdekt. Humane biomonitoring is iets dat al langer door de overheid wordt onderzocht. Blootstellingsonderzoeken zijn al eerder gebeurd. Er zijn er vier geweest in totaal: in de periode 2002-2006, 2007-2011, 2012-2015 en 2016-2020.

De vraag is dan: wat hebt u met die onderzoeken gedaan? Wat heeft de regering, wat hebben de overheden met die onderzoeken gedaan?

Wel, met die onderzoeken zijn actieplannen gemaakt. Het PFAS-actieplan 2020 is daarop gemaakt, en goedgekeurd. Eén van de belangrijke elementen is het in kaart brengen van hotspotsites. Dat is wat er moet gebeuren. En dat is hetgeen we maandag in het overleg met de OVAM ook gevraagd hebben: dat die hotspotsites in kaart gebracht worden, zodat we kunnen kijken waar we nog soortgelijke onderzoeken moeten doen als die we vandaag doen in Zwijndrecht.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Ja, ik zou heel kort nog willen tussenkomen op het principe 'de vervuiler betaalt'. Dat is een principe dat ingeschreven is in het bodemdecreet. Dat blijft ook zo. 3M is dus aansprakelijk, 3M blijft ook de saneringsplichtige, en daaraan zal de dading ook niets veranderen. De vervuiler betaalt ook ondertussen. Voor alle duidelijkheid wil ik nog heel goed aangeven dat er drie oriënterende bodemonderzoeken zijn uitgevoerd. In 2008 is er ook een bodemsaneringsproject ingediend, en er gebeurt al tien jaar – en 3M betaalt dat ook – een grondwateronttrekking. De sanering loopt dus nog steeds op kosten van 3M.

In 2019, op basis van nieuwe internationale waarden, is dat dan nog verstrengd. We hebben toen beslist dat er een nieuw beschrijvend bodemonderzoek moet komen in de omgeving en op de terreinen van 3M, zeker wanneer het gaat over

de PFOS- en PFAS-stoffen. Ook dat is voor rekening van 3M. Het onderzoek loopt nog. We gaan daar binnenkort verder resultaten van krijgen. Maar het spreekt voor zich – het is de logica der dingen, en ook het decreet zegt dat – dat dading daar niets mee te maken heeft. 3M is aansprakelijk, en zal ook verder blijven betalen aan de saneringen. Wat we wel hebben gevraagd is welke voorzorgsmaatregelen er nu verder nog moeten gebeuren. Dat onderzoek loopt nog – dat zijn een 50-tal nieuwe staalnames – en daar krijgen we zeer binnenkort de resultaten van, en dat gaan we dan verder bekijken. Uiteraard blijft dat op kosten van 3M. We zijn dus nog niet klaar, het duurt wel even, maar het principe 'de vervuiler betaalt' blijven we natuurlijk hanteren.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Collega's, ik wil hier heel duidelijk stellen dat voor mij absoluut de volksgezondheid primeert. Een aantal collega's vragen hier hoe het nu verder moet met de Oosterweelwerken: de infrastructuurwerken, het grondverzet dat daar vandaag plaatsvindt. Ik wil daar heel duidelijk op antwoorden: die werken worden gecontroleerd en opgevolgd. Milieu-inspectiediensten en Grondbank maken verslagen op van de werken die daar gebeuren. Collega's, is dat voldoende? Ik heb alleszins gisteren gevraagd – en we zijn daar op dit ogenblik volop mee bezig – om een commissie ad hoc op te richten onder leiding van de opdrachthouder Karl Vrancken die aangesteld is door de Vlaamse Regering, waarbij we een aantal experten vragen die in alle objectiviteit bepalen hoe het nu verder moet met de werken, of er al dan niet bijkomende veiligheidsmaatregelen genomen moeten worden. Dat heb ik heel expliciet gevraagd, specifiek omdat hier – opnieuw – volksgezondheid te allen tijde primeert. Dus ik wil graag heel snel van experten horen of er al dan niet een probleem is met opwaaiend stof, of Lantis vandaag voldoende maatregelen neemt. Ze nemen er al een heel deel, die worden ook gecontroleerd, de inspectieverslagen zijn vandaag de dag goed. Maar als er bijkomende veiligheidsmaatregelen genomen moeten worden, dan zullen we die ook nemen. Daar sta ik alleszins garant achter. Daarom heb ik die commissie aangesteld met die experten. Ik wil heel graag van toxicologen horen of het verder kan met het grondverzet, ja dan nee.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Collega's, als minister van Binnenlands Bestuur zou ik in dezelfde geest ook willen aansluiten, omdat ik natuurlijk nogal wat signalen krijg vanop het terrein van mensen, niet alleen uit de omgeving van Zwijndrecht, maar ook van elders in Vlaanderen, die heel bezorgd zijn of er in hun omgeving geen vervuiling is die ook hun gezondheid zou kunnen bedreigen. Ook heel veel burgemeesters worden bevraagd. Die nemen contact op. Daarom heb ik aangedrongen of afgesproken met collega Demir en met collega Beke om samen een schrijven te richten naar alle burgemeesters. In dat schrijven moeten voor mij vier dingen heel duidelijk zijn. Eerst en vooral moeten wij aan de burgemeesters duidelijk maken welke de potentieel vervuilde sites op hun grondgebied zijn en hun ook vragen om zelf te kijken of zij ook nog sites weten. Dat is een eerste belangrijke zaak. Ten tweede, moeten wij alle informatie over reeds bestaande metingen delen met de burgemeesters. Er moet een zo groot mogelijke transparantie zijn. Ten derde moet er een strategie komen waar burgemeesters bij betrokken worden om daar waar er potentieel gevaar is zo snel mogelijk te meten, zodat we ofwel mensen kunnen geruststellen, ofwel de noodzakelijke maatregelen kunnen nemen. Ten vierde, ik lees vandaag in De Morgen dat professor Tytgat, een internationaal gerenommeerde professor, zegt: "Mocht ik vlak in de buurt wonen van zo'n brandweerkazerne, bijvoorbeeld, ik zou geen groenten meer uit de eigen tuin eten of eieren van mijn kippen." Dan kan ik natuurlijk begrijpen dat mensen die daar vlakbij wonen zich vragen stellen: heeft dat betrekking op mij of op mijn gezin? Ik denk dat de burgemeesters ook zo snel

mogelijk heel duidelijk moeten weten welke bewarende maatregelen, welke voorzorgsmaatregelen men moet nemen in afwachting van verdere metingen en verdere informatie. Ik vind het heel belangrijk dat wij vanuit de Vlaamse Regering heel helder communiceren aan de burgemeesters, want zij zijn – laat ik zeggen – onze interface met de burgers lokaal. Op die manier doen we het maximale om de volksgezondheid ook op andere plaatsen zo goed mogelijk veilig te stellen.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Collega's, ik denk dat het duidelijk mag zijn, ook uit de verschillende tussenkomsten, dat er inderdaad de afgelopen dagen, weken meer vragen en discussies gerezen zijn dan dat wij in eerste instantie antwoorden konden bieden. Als ik inderdaad zie dat er geen eitjes uit de eigen tuin gegeten mogen worden, maar dat graafwerken wel gewoon doorgaan, dan zijn dat zeer terechte vragen die er leven. Ik wil alleszins vanuit onze fractie heel duidelijk stellen dat de bescherming van de gezondheid van onze mensen de allerbelangrijkste opdracht is.

Vanuit dat oogpunt is er een aantal tijdelijke voorzorgsmaatregelen opgelegd. Dat is een belangrijke stap om meer gegevens te kunnen bekomen en een betere analyse te kunnen doen om vervolgens op een goede manier de impact te kunnen inschatten en eventueel te besluiten tot definitieve maatregelen. Als in diezelfde achtertuin de grootste werf van de eeuw plaatsvindt met een gigantisch groot grondverzet en waterbemalingen, dan is het heel normaal dat we ons de vraag moeten stellen of die werken met de wetenschap van vandaag voldoende veilig worden georganiseerd en dat er geen gevaren zijn voor de volksgezondheid. In die zin is een extra doorlichting van de voorzorgsmaatregelen minstens op zijn plaats. CD&V trekt hier heel duidelijk de rode lijn: de Oosterweelwerken moeten veilig gebeuren ten aanzien van de volksgezondheid of er moeten aanpassingen gebeuren. Ik heb daarnet een heel duidelijk engagement van minister Lydia Peeters gehoord.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Collega Rombouts, laten we hopen dat we sinds vorige week in een nieuw soort bestuurscultuur zijn terechtgekomen in dit parlement. Heb ik u nu goed begrepen dat u net zoals wij vanuit het voorzorgsprincipe vraagt om de werken die op dit moment aan de gang zijn tijdelijk te stoppen? Of heb ik het verkeerd begrepen?

Ik heb nog een tweede vraag. Ik moet eerlijk zeggen, beste leden van de regering, dat jullie heel hard jullie best doen om hier een nieuw verhaal te komen vertellen. Het meest straffe wat ik heb gehoord, minister-president, is zeggen dat die dading afgesloten is met net de volksgezondheid voor ogen. Ik vind het behoorlijk straf dat u dat kunt stellen. Ik heb daarbij een vraag. Die dading is eind 2018 afgesloten. Er is heel lang over onderhandeld. Nu pas gaat u tegen mensen op het terrein zeggen dat ze moeten opletten met het eten van eieren en met de groenten uit de eigen tuin want er zal een onderzoek gebeuren. Wat heeft de Vlaamse Regering tegengehouden om op het moment dat er heel duidelijk een heel groot probleem was helderheid aan de bevolking te geven? Dat gaat er bij mij niet in. U komt met een heel nieuw verhaal, maar u weigert de verantwoordelijkheid van toen te nemen. Dat is beneden alle peil. *(Applaus van Meyrem Almaci)*

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (Vooruit): Ik heb een soortgelijke bezorgdheid. Ik verwijs naar de uitspraak van minister-president Jambon. Hij zegt dat die dading

eigenlijk gaat over saneren zonder tijd te verliezen. De Oosterweelwerken maken de grond zuiverder en ik geloof u zeker. Vooruit wil ook dat er geen tijd wordt verloren, maar waarom heeft deze regering meteen gehandeld in het belang van de voortgang van wegenwerken en vond niemand energie, het geld en het lef om hetzelfde te doen in het belang van de volksgezondheid? Waarom is jaren geleden bijvoorbeeld de eenvoudige waarschuwing, die nauwelijks moeite en niet eens geld kost, aan de mensen om op te letten wat ze eten niet gebeurd ? Waarom gebeurt dat pas nadat die informatie publiek wordt gemaakt?

U zegt, minister-president, dat nog niet is geweten wat de effecten op de volksgezondheid zijn, maar minister Beke heeft ze heel eerlijk toegelicht in de commissie vorige week. Ik wil ze u opsommen: een verstoorde hormoonbalans, een verhoging van het cholesterolgehalte, verstoring van de leverwerking, verminderd geboortegewicht, verminderde vruchtbaarheid, verhoogd risico op zwangerschapsvergiftiging, een invloed op de leercapaciteit en het gedrag van kinderen, verhoogd kankerrisico. Die risico's waren en zijn welbekend. Waarom vond deze regering het niet de moeite om voor afgelopen maandag mensen in te lichten over de risico's voor de volksgezondheid? Waarom hebt u niet even snel gehandeld in het belang van mensen als in het belang van de voortgang van wegenwerken? *(Applaus bij Vooruit en Groen)*

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Dat zijn heel terechte vragen die ik daarnet ook heb gesteld. Er zijn onderzoeken en er worden bodemonderzoeken gedaan. Men doet een aantal zaken, maar niet wat men moet doen, namelijk ervoor zorgen dat het wordt opgeruimd, dat de vervuiler betaalt en dat mensen op de hoogte worden gebracht dat hun gezondheid in gevaar was. De minister van Volksgezondheid zegt hier dat hij onmiddellijk is gaan samenzitten zodra hij de resultaten uit Zwijndrecht heeft gekregen. Minister, dat was ongeveer twintig jaar te laat. Het is verschillende jaren te laat, na ieder onderzoek dat er kwam.

Ik heb een heel duidelijke vraag voor u, maar ook voor uw collega van Leefmilieu, minister Demir. De OVAM was op de hoogte van wat Lantis daar had gevonden. Ze heeft blijkbaar gezegd aan Lantis dat het niet nodig is om daarover met de bevolking te communiceren. Is dat al dan niet waar? Heeft de OVAM het agentschap Zorg en Gezondheid wel of niet op de hoogte gebracht? Anders hebben we wel een heel groot probleem en dan weten we hoe het komt dat het zo lang heeft geduurd. Of was het agentschap Zorg en Gezondheid op de hoogte, minister, en hebben jullie er niets mee gedaan? Dat is vandaag de vraag.

Dan is er een tweede vraag aan de collega's van CD&V, die vandaag pleiten voor transparantie en die willen weten wie, wat, waar en wanneer. Eén vraag heb ik, beste collega's: waar is de heer Van den Heuvel en waar is mevrouw Schauvliege?

De heer Van den Heuvel heeft zich hier blijkbaar vorige week niet echt vermaakt. Hij vond het niet leuk, of zo. Hij is hier vandaag afwezig. Collega Schauvliege had hier ook kunnen zijn, maar zij is ook afwezig. Wat hadden die mensen vandaag beter te doen – ik ben heel benieuwd – wat hadden ze beter te doen dan hier in het parlement uitleg te komen geven over wat zij de afgelopen jaren in de doofpot hebben gestoken?

De voorzitter: Parlementsleden ondervragen geen parlementsleden, mijnheer D'Haese.

Het woord is aan de heer Janssens.

Peter Van Rompuy (CD&V): Voor alle duidelijkheid: ik wil hen gerust onmiddellijk telefoneren met de vraag of ze vrijwillig willen komen. Geen enkel

probleem. Geen enkel probleem. Is dat goed? Zal ik dat doen? Is het wel of niet nodig?

De voorzitter: Collega D'Haese, parlementsleden ondervragen wel geen parlementsleden. Zo gaat dat niet in een parlement.

Ik laat het aan uw eigen wijsheid over, mijnheer Van Rompuy.

De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Er zijn wat de gezondheid van heel wat mensen betreft – en daar ging het nu net over – toch nog wat pertinente vragen.

Welke gevaren zijn er voor de volksgezondheid bij het gebruiken van met PFOS besmette producten, bij het gebruiken van groenten en eieren van de kippen die men in de eigen tuin houdt?

Welke gevolgen zal die PFOS-vervuiling, minister Crevits, hebben voor de landbouw, voor de veetelers die binnen die perimeter vallen? Zijn hun producten nog veilig? Kunnen zij die nog verkopen aan mensen? Welke schade is er ook voor de land- en tuinbouwers in de buurt? Binnen welke termijn denkt u dat allemaal te kunnen opmeten?

Maar vooral, wat de gezondheid betreft: welke schadelijke effecten zijn er bij het consumeren van met PFOS besmette producten, en vooral – daarbij aansluitend – waarom is dat nu plots een probleem en was dat de voorbije twintig jaar geen probleem?

Er zijn door de OVAM rapporten gemaakt, er zijn door de VMM rapporten gemaakt. Daaruit bleek allemaal dat er schadelijke stoffen in de grond zaten, en dat die inderdaad bij consumptie gevaarlijk zouden kunnen zijn voor de volksgezondheid. Daar sluit ook de veiligheid van de werknemers bij aan.

Wat gaat er, minister Peeters, op de Oosterweelwerf nu gebeuren, want er wordt nog altijd gewerkt? Hoe zit het met de veiligheid van die mensen die daar momenteel ter plaatse op die verontreinigde Oosterweelwerf nog altijd aan de slag zijn? Zult u daar de arbeidsinspectie naartoe sturen? Wat gaat u doen in het belang van de werknemers die daar nog bezig zijn, aan die Oosterweelverbinding?

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Er werd hier al een paar keer beweerd dat de volksgezondheid voorop stond bij het afsluiten van de dading. Kunt u mij uitleggen hoe dat dan precies gegaan is? Op basis waarvan zeggen jullie dat, want ik heb dat in die dading niet echt gevonden.

Ten tweede, is er in de dading ook sprake van een veiligheidsberm op de terreinen van 3M? Dat is een zeer zwaar vervuilde veiligheidsberm die op de terreinen van 3M zou liggen en die 3M zou moeten saneren. Maar als ik gisteren de CEO van Lantis bezig hoorde, dan sprak die van een berm die daar honderd jaar zou kunnen blijven liggen. Dus wordt het nu saneren of niet? Ik las in het OVAM-rapport dat – in tegenstelling tot wat er altijd beweerd is – saneren wél kan. Dus waarom wordt hier niet gekozen om effectief te saneren, in functie van de volksgezondheid?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Ik wil op een aantal vragen in die zin wel ingaan.

Ten eerste, denk ik, dat je een onderscheid moet maken tussen de site van Zwijndrecht waar bodemverontreiniging is, en Oosterweel waar we over grondverzet spreken. Dat zijn twee verschillende dingen. De dading gaat over grondverzet. De verontreiniging van de site van Zwijndrecht is iets anders.

En dan, denk ik, dat al die pertinente vragen over welk rapport wanneer ter beschikking was, en wat daarmee gedaan is, enzovoort, juist onderwerp van de onderzoekscommissie is. Ik denk dat we daar iedereen aan het woord moeten laten die ermee te maken heeft, en dat we dat in de onderzoekscommissie gaan doen. Dat is, denk ik, geen werk dat hier nu vluchtig kan gebeuren. Ik denk dat het té belangrijk is om zomaar vluchtig te behandelen. Dat moet in de onderzoekscommissie ten gronde besproken worden.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik wil even antwoorden op de vraag van de heer Janssens omdat het een zeer pertinente vraag is. In de perimeter van 1,5 kilometer rond de site zitten ook een aantal landbouwers die een actieve bedrijfsvoering hebben. Zij worden individueel gecontacteerd. Daar maakt het departement werk van. Maar u weet dat er nog geen normen zijn. Het Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (FAVV) moet die bepalen. We hebben contact met hen en hopen dat dit in de komende weken snel zal gebeuren. Zij moeten nu voor het eerst dergelijke normen bepalen op basis van de meest recente verstrengde norm. Dat is ook een werk dat ze niet sneller konden doen. Mocht het zo zijn dat landbouwers in hun actieve bedrijfsvoering getroffen worden, dan kan ik er heel duidelijk over zijn dat wij ervoor zullen zorgen – zoals dat in het verleden ook al is gebeurd bij een verontreiniging – dat mensen op een passende wijze vergoed worden.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister-president, ik snap niet goed dat u zegt dat de vervuiling van 3M en de Oosterweelwerken iets totaal anders zijn, want die vervuiling stopt niet aan het hek. Dat is nu net wat de studies in 2016 hebben aangetoond. Die vervuiling loopt verder, verder dan men dacht. Die zit tot op kilometers ver van 3M. Dat is vastgesteld in die studies. Daarom is het ook een beetje vreemd wat minister Demir net zei, dat de sanering loopt en blablabla en dat ze ermee bezig zijn en verstrengde normen enzovoort. Dat gaat natuurlijk enkel over de terreinen van 3M. Buiten de terreinen van 3M, aan de overkant van de draad, ontwijkt 3M al haar verantwoordelijkheid. Het staat in de dading. We mogen het citeren: "3M betwist haar aansprakelijkheid voor de vervuiling van de gronden waar de Oosterweelwerken in zullen plaatsvinden".

Wat gebeurt er dan? Dan sluiten jullie een dading en zeggen jullie dat de vervuiler betaalt, maar als de vervuiler er geen goesting in heeft, wij het wel zelf zullen doen. Dat is wat er is gebeurd. Dan zeggen jullie: 'Maar neen, het is geen sanering. Dat is gewoon grond verzetten.' U moet wel kiezen. Ofwel is het geen sanering, ofwel wordt de situatie niet verbeterd, maar jullie zeggen dat de situatie wel verbeterd wordt. De definitie van de situatie verbeteren, is volgens mij een sanering. Dat kan aan mij liggen, maar volgens mij is dat wat een sanering betekent. Wij steken 63 miljoen euro belastinggeld in sanering van grondwater, in het verplaatsen van zwaar vervuilde gronden en het inpakken ervan. Dat zijn saneringswerkzaamheden op onze kosten. Dat zegt niets over alle andere kosten die nog zullen moeten gebeuren. Dat zegt niets over wat er later nog met de grond zal gebeuren. Maar op dit moment draaien wij, als belastingbetaler, op voor de sanering van gronden waarbij 3M overduidelijk verantwoordelijk is voor de vervuiling, maar dat weigert te erkennen. Dat is een groot probleem. Dat is een groot probleem van een publieke overheid, van een minister die dit heeft

goedgekeurd, van een regering misschien die dit heeft goedgekeurd. Dat het oké is dat de vervuiler niet betaalt, maar dat wij het doen omdat we anders moeten procederen, is onbegrijpelijk.

Ik vind het ook vreemd dat we hier een voltallige regering hebben en dat iedere vraag over wat gisteren is gebeurd, wordt beantwoord met de verklaring dat dit voor de onderzoekscommissie is. Ik had gehoopt – en ik denk dat de mensen die thuis aan het kijken zijn dat ook hadden gehoopt – dat er vandaag eindelijk een aantal antwoorden zouden komen. Antwoorden op hoe het komt dat we weten dat er zoveel vervuiling is en dat er niet wordt gecommuniceerd, hoe het komt dat we weten wat de gevolgen voor de gezondheid zijn maar daarrond geen actie ondernemen, hoe het komt dat de OVAM wel op de hoogte is en het agentschap Zorg en Gezondheid niet. Ik denk dat hier in de zaal – en misschien mochten mevrouw Schauvliege en de heer Van den Heuvel aanwezig zijn nog meer – genoeg kennis aanwezig is om op die vragen te antwoorden. Ik vind het heel jammer dat men daar zelfs niet mee begint.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Mijnheer D'Haese, u zegt dat het gaat over de gronden bij 3M. Ik moet u wel corrigeren omdat het beschrijvend bodemonderzoek 3M gaat over eigen terreinen en over de ruime omgeving.

Het terrein van 3M zal gesaneerd moeten worden na het huidige bodemonderzoek, maar de normen zijn opnieuw verstrengd. In 2018 is er internationaal heel wat literatuurstudie geweest. Naar aanleiding daarvan hebben wij opnieuw verstrengd. Het is logisch dat wij dan in 2019 hebben gezegd dat er een bijkomend bodemonderzoek zou gebeuren. Dat is aan het gebeuren, niet alleen op de eigen terreinen maar ook op de omgeving. Het terrein van 3M zal ook gesaneerd moeten worden nadat het onderzoek is afgerond. In dat kader zal ook de ingekapselde grond in de berm bekeken moeten worden. Het is toch de logica zelve dat we het op die manier zullen doen. Aangezien iedereen hier ermee akkoord gaat dat we dit zullen doen op kosten van de vervuiler, is het logisch dat we nog even het onderzoek afwachten. Er gebeurt bijkomend bodemonderzoek als gevolg van die verstrenging. Zodra het duidelijk is, zullen we overgaan tot de saneringen.

De voorzitter: Collega Schiltz, collega Almaci en collega Anaf, ik ga even... En misschien collega Rombouts, want zij is de eerste die tussenkomt. En, zoals gebruikelijk in elk actualiteitsdebat, begint iedereen zijn toespraak al te houden.

De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): We hebben onze toespraak natuurlijk in het begin gehouden, voorzitter. Nu zijn we wat concretere punten aan het uitzoeken over Lantis, Oosterweel en daarnaast 3M. Zoals ik de dading heb gelezen, heeft Lantis – en ik stel het een beetje simplistisch voor – de vuile grond opgeschept. Ze gaan die verpakken, zodat die geen andere omgeving vuiler kan maken. Die leggen ze op het terrein van 3M en dan zeggen ze: ‘Laat ons dat maar alvast doen, dan is dat hier uit de weg. En later zie je wel met de OVAM hoe je je rommel hier opkuist.’ Dat is hoe ik het heb begrepen.

Minister en collega’s van de regering, dat is natuurlijk iets waar de mensen nu hypernerveus over zijn. Hoe kan het dat een multinational, die al van in de jaren zeventig en tachtig wist met wat voor vuiligheid ze bezig was en dat daar mensen ziek van worden, daar voor 75.000 euro vanaf is en dat Lantis 63 miljoen euro moet betalen? Daarom moeten wij ook verduidelijken hoe dat zit, dat die kosten om dat uiteindelijk op te kuisen, voor 3M zullen zijn. Ik denk dat het vandaag wel cruciaal is dat de regering een vuist maakt en duidelijk maakt op welke manier zij

de aansprakelijkheid van 3M zal inroepen, en dat het niet nu, morgen of nooit is, maar dat het heel concreet is wanneer en wat er zal gebeuren.

U zegt, minister, dat de normen verstrengd zijn. Ik moet eerlijk zeggen dat dat iets is waarvan ik een beetje ongemakkelijk op mijn stoel begin te schuiven. Dat is nu net een van de problemen die we moeten uitzoeken, neem ik aan, met de onderzoekscommissie. Maar blijkbaar zijn die normen door Europa verstrengd en niet door de OVAM, en heeft de OVAM zich nog altijd gebaseerd op normen van 2016 op een moment in 2018 dat ze eigenlijk hadden moeten zeggen: alarm, pas op, herbekijk alles. We hebben wel gezegd tegen Lantis dat het oké is om de grond op die manier in te pakken en daar opzij te leggen, maar misschien moeten we dat eens herbekijken, want die normen zijn nu gedateerd. Daar ben ik heel bezorgd over. De geloofwaardigheid van alles wat we ondernemen, met Lantis, met hoe we 3M gaan aanpakken, met de boringen die we gaan doen, staat of valt natuurlijk met de normen die de OVAM hanteert en of daar wetenschappelijke consensus over is.

Ik ben heel bezorgd. De manier waarop de OVAM tot nu toe heeft geageerd of niet geageerd, baart mij zeer grote zorgen. Dus, minister, de bevolking kijkt naar de regering. Geef ons zekerheid. Stel ons gerust. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Met dat laatste raakt de heer Schiltz natuurlijk iets aan dat daarnet door de minister-president in zijn openingsstatement is gezegd. Hij sprak over normen en zei dat het na Oosterweel beter zou worden. Over wiens normen hebben we het? Wie heeft die normen bepaald? Welke normen zijn het?

U doet een heel boude bewering, waar, denk ik, alle mensen die in een perimeter van 15 kilometer getroffen zijn, zeer, zeer, zeer kwaad over zullen zijn. Als u beweert dat het na Oosterweel beter is, dan moet u transparantie scheppen over twee zaken. Ten eerste beweert u dat de vervuiler betaalt. Voor de sanering, ja. Maar u moet ook eerlijk zijn: voor de berging niet. Voor de berging heeft de vervuiler 75.000 euro betaald. En vervolgens mag u storten op hun terrein. Maar de 63 miljoen euro komt wel degelijk uit de zak van de Vlaamse belastingbetaler.

En stel dat de normen vanuit Europa en vanuit de toxicologen plots nog een stuk strenger worden, dan zal er nog meer geborgen moeten worden. Durft u vandaag te beweren dat het 3M zal zijn die dat zal betalen? Of is het de Vlaamse belastingbetaler? Want voor wie neemt u die mensen eigenlijk? Voor wie neemt u al die Vlamingen die vandaag staan te kijken, die een dading hebben kunnen lezen in de krant, die nu ook vrijgegeven is, waarin zwart-op-wit staat dat die berging door hen betaald wordt? Daarover gaat het. Elke schep grond die bovenkomt, moet ergens worden gestockeerd. Die wordt betaald door alle mensen die vandaag kijken in Vlaanderen. Het is dus niet de vervuiler die betaalt. De vervuiler zal hopelijk wel betalen voor de sanering, maar niet voor de berging. Dus wie maakt u wat wijs?

Het tweede dat ik u wil vragen, en dat is toch wel belangrijk, ook naar aanleiding van een opmerking van de minister-president over de dading en over de verwarring rond Oosterweel en 3M, is een heel formele vraag: zijn er nog dadingen? Heeft Lantis namens deze en de vorige Vlaamse Regering nog dadingen afgesloten met derden in het kader van Oosterweel? Dat is een fundamentele vraag. Want wij kunnen ons hier nu blindstaren op 3M, maar we weten allemaal hoe het tracé van Oosterweel loopt. We weten dat allemaal. Dus kunt u, alle voormalige ministers en de huidige ministers, een antwoord geven op die heel eenvoudige vraag? Want dat maakt de scope van dit debat wel lichtelijk anders. Ik wacht op een antwoord.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): De regering mag van mij ook eerst antwoorden.

Collega's, ik hoor hier telkens twee zaken terugkomen: 'de gezondheid van de mensen moet centraal staan' en 'de vervuiler betaalt'. Dat zijn twee dingen die door de regering naar voren worden geschoven. Maar als je dan naar die dading kijkt, stel je vast dat de gezondheid van de mensen daarin niet centraal staat en ook dat 'de vervuiler betaalt' daarin niet centraal staat. Het gaat puur over zo snel mogelijk die werken kunnen laten doorgaan. De factuur ervan komt bijna integraal bij de belastingbetaler terecht.

Ik hoor u heel graag zeggen dat we kunnen bekijken of dat op termijn dan toch op een andere manier kan worden gesaneerd. Dat voortschrijdend inzicht komt dan wel heel snel. Want ik herinner me dat er hierover op 28 april 2021 actuele vragen waren, waarop ik even ben tussengekomen. Ik heb toen aan minister Peeters gevraagd: wat met de gronden die zullen worden gestockeerd? Kunnen we die op termijn saneren, want de mensen maken zich daar ongerust over? Uw antwoord luidde toen: "(...) wanneer in de toekomst zou blijken dat er toch mogelijkheden zijn (...). Ik heb natuurlijk geen glazen bol (...)." U zei dat u dat kon bekijken. En verder: " (...) ik weet niet welke technische vooruitgang zich zal aandienen maar in het projectgebied waar die gronden nu gestockeerd liggen, wonen geen mensen. Men hoeft zich daar als dusdanig geen zorgen over te maken."

Ondertussen zijn we bijna twee maanden verder. Dat is gelukkig veranderd. Het is heel duidelijk dat heel veel mensen zich daar wél zorgen over maken. Ik hoor collega D'Haese daarnet terecht zeggen dat die vervuiling niet stopt aan de grenzen van het bedrijfsdomein van 3M. Maar die vervuiling stopt ook niet achter de Oosterweelwerken. Wat ik vaststel, is dat het blijkbaar wel nodig is om heel snel in actie te schieten en veel overheidsgeld uit te geven om die werken toch maar snel te laten doorgaan, maar dat er blijkbaar veel minder urgentie is om de problemen van de mensen op te lossen. Die vervuiling is veel verder verspreid. Die zit niet alleen bij die Oosterweelwerken, maar ook bij de mensen in hun tuin. En daar is de laatste jaren gewoon geen initiatief voor genomen. Daarover moet het hier vandaag gaan. Hoe zullen we die mensen, die echt met die problemen opgescheept zitten in hun tuinen, een antwoord geven? Die antwoorden heb ik vandaag nog niet gehoord. Dat moet prioritair zijn.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Collega's, ik wil daar gerust op antwoorden. Ten eerste, wil ik meegeven dat we inzake de Oosterweelwerken jaarlijks en sinds kort zelfs twee keer per jaar een voortgangsrapportage doen. We zijn daar dus altijd heel transparant over geweest. Ook het woord PFOS kwam daar telkens in voor. Jullie weten dat wij daar inderdaad al middelen voor hebben vrijgemaakt. Dat wilde ik als eerste punt duidelijk stellen.

Ten tweede, ik zal heel open en eerlijk zijn wat betreft die dading. Ik had geen weet van die dading. Ik heb vorige week in de plenaire vergadering collega Demir horen zeggen dat er sprake was van een dading tussen 3M en Lantis – of destijds BAM. Wel, ik heb de dag nadien, naar aanleiding van de vraag van de voorzitter van het Vlaams Parlement om die dading ter beschikking te stellen, die dading opgevraagd bij Lantis. Die dading is intussen ter beschikking gesteld aan de voorzitter. Ik heb recent van de heer van Rompuy de vraag gekregen of de vertrouwelijkheidsclausule kan worden opgeheven. Ook die vraag heb ik voorgelegd aan Lantis. Ik hoop dat we daar heel snel duidelijkheid over krijgen.

De voorzitter: Daarop is al het antwoord gekomen dat het kan en dat het mag.

Minister Lydia Peeters: Maar dan is er de bijkomende vraag gekomen van uw kabinet of 3M ook akkoord zou gaan. En daarop heb ik nog geen definitief antwoord op gekregen. *(Opmerkingen)*

Ik wil er alleszins in alle transparantie voor zorgen dat iedereen hier met kennis van zaken, en zeker straks die onderzoekscommissie, kan weten wat er in die dading staat en hoe men daar verder mee moet omgaan. Dat wil ik toch heel, heel duidelijk stellen.

Men vraagt hier of er nog andere dadingen zijn. Specifiek rond het verhaal van PFOS is dat mij niet bekend. Maar, mevrouw, ik zal zeker bij Lantis opvragen of er nog sprake is van andere dadingen. Ik herhaal: ik weet sinds 9 juni dat er een dading is gesloten. Ik wil alle transparantie aan de dag leggen en ik heb die dading ook ter beschikking gesteld, zoals terecht gevraagd.

Wat de werken betreft, daar wil ik ook opnieuw op terugkomen. Mijnheer Anaf, ik heb inderdaad in de commissie en hier in de plenaire vergadering geantwoord dat Lantis op dit ogenblik in het kader van het grondverzet een aantal werken uitvoert, met name het inpakken van de meest vervuilde gronden, die in een berm worden gestockeerd, alsook het zuiveren van het water, zodat al het water dat nu in de Schelde terechtkomt, zuiver is. Dat is iets wat niet gebeurde toen Lantis daar niet actief was. Dat wil ik toch sterk benadrukken, maar opnieuw, ik ben geen toxicoloog, ik weet niet of de werken die vandaag bezig zijn, geen enkele impact kunnen hebben op de volksgezondheid. Daarom heb ik die ad-hoccommissie gevraagd. Daarom wil ik aan toxicologen laten vragen om te bekijken of deze werken op dit ogenblik al dan niet kunnen doorgaan. Ik ben geen toxicoloog: ik kan daar niet op antwoorden. Op dit moment zeggen Grondbank en de milieu-inspectiediensten dat de werken correct verlopen, maar ik weet dus niet of er een impact is op de volksgezondheid. Ik wil daar de toxicologen een antwoord op laten geven, en liever vandaag dan morgen.

In de tussentijd verzekert Lantis mij dat ze heel wat maatregelen nemen, waaronder het natspuiten om verspreiding tegen te gaan. Ze nemen een aantal maatregelen. Zijn die voldoende? Ik hoop snel een antwoord te krijgen van de toxicologen.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Het ging zojuist over de saneringen. Ik heb daar nog twee concrete vragen over. Leden van de regering, u hebt voorbije maandag de OVAM gesommeerd naar de ministerraad te komen. Hebt u haar de vraag voorgelegd waarom ze zich de voorbije jaren, zelfs de voorbije twee decennia, heeft beperkt tot beschrijvende bodemonderzoeken, die dan ook nog eens allemaal jaren in beslag hebben genomen? Waarom heeft de OVAM nooit het bevel gegeven om over te gaan tot bodemsanering? Ik zou toch willen weten of u dat aan haar hebt voorgelegd.

Wat de kostprijs betreft, in de dading is opgenomen dat er sprake is van 75.000 euro voor 3M, en het duizendvoud voor Lantis, de belastingbetaler dus. Ministerpresident, u bent heel formeel: u zegt dat de vervuiler betaalt, dus dat 3M moet betalen voor de vervuilde gronden. Gaat u dan de reeds betaalde saneringskosten, tientallen miljoenen euro’s betaald door de Vlaamse belastingbetaler, door de Vlaamse overheid nog verhalen op 3M, dat u heel formeel aansprakelijk stelt voor de vervuiling van die gronden en dat dus ook voor de saneringskosten moet opdraaien? Gaat u ervoor zorgen dat die kosten terugkomen naar de belastingbetaler?

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister Peeters, ik kan er ook niet aan doen, maar uw antwoord levert wat mij betreft eigenlijk toch wel nieuwe vragen op. Deze vraag is vrij fundamenteel: hoe kan het dat een minister die het dossier Mobiliteit overneemt, na bijna twee jaar in een parlement komt zeggen – en ik geloof haar, ik heb geen reden om daaraan te twijfelen – dat ze niet op de hoogte was van die dading? Dat is een dading die is afgesloten door iemand die nu aanwezig is, maar vooral zwijgt. De samenstelling is dezelfde qua partijen. Kabinetten moeten dossiers overdragen. Hoe kan het dus dat een kabinet, dat een minister vandaag hier in het parlement komt zeggen dat ze tot vorige week niet op de hoogte was van die dading, dat ze die heeft opgevraagd en dan heeft bezorgd aan het parlement, waarvoor dank? Dat is voor mij fundamenteel. Dan betekent dat inderdaad dat men potjes gedekt wil houden. Hoe kan dat? Ik zou daar echt graag een antwoord op hebben. Hoe kan dat? Dat is voor mij onbegrijpelijk.

Wat het voor mij nog meer problematisch maakt, is addendum 3 bij de dading. Kijk ernaar: die is publiek. Die is afgesloten op 2 december 2019. Dat is nadat deze nieuwe Vlaamse Regering het had overgenomen. Dat is nadat minister Peeters bevoegd was geworden voor Mobiliteit en het dossier van de Oosterweel-verbinding. 2 december 2019! Dat wordt gedekt door de CEO van Lantis. Dat wordt gedekt voor de voorzitter van de raad van bestuur van BAM, en dus naar ik aanneem ook door de regeringscommissaris, want dat zal toch wel zijn besproken op een vergadering van de raad van bestuur. Dat wordt gedekt door het bedrijf. Dat zijn de drie handtekeningen.

Ik vraag mij af onder wiens of wier politieke rugdekking deze Vlaamse Regering op 2 december 2019, nadat ze al een heel lange tijd verantwoordelijk was, die dading, dat addendum heeft afgesloten?

Collega's, de antwoorden die we hier vandaag horen, zijn hallucinant. Ik hoor gewoon dat de Vlaamse Regering heeft afgesproken, beter dan vorige week, om elke lastige vraag die ze krijgt, door te schuiven naar de onderzoekscommissie. Minister, ik neem het u niet kwalijk maar als ik dat hoor, dan is er een heel maar dan ook een heel fundamenteel probleem in deze Vlaamse Regering. *(Applaus bij Groen en de PVDA)*

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Ik vond het antwoord van de minister ook echt hallucinant. Elke kleine vzw die een paar duizend euro subsidie krijgt van de Vlaamse overheid, moet die verantwoorden. En dan heb je Lantis dat het grootste infrastructuurproject ooit van de Vlaamse overheid aan het uitvoeren is – het gaat over miljarden euro belastinggeld – dat blijkbaar een dading afsluit met 63 miljoen euro belastinggeld waarvan de minister van Mobiliteit niet op de hoogte was. Erger nog, wanneer de minister hier de vraag krijgt of er nog dadingen zijn afgesloten – misschien wel een vraag die zij had kunnen verwachten – kan zij daar zelfs niet op antwoorden. En dan stelt zich inderdaad de fundamentele vraag hoe deze Vlaamse Regering functioneert, maar vooral hoe het komt dat de regering duidelijk niet op de hoogte is van wat er gebeurt binnen Lantis terwijl daar een regeringscommissaris in de raad van bestuur zit. Is dat omdat zij van alles achter de hoek doen, is er iets mis met de informatiedoorstroming, wat is het probleem nu juist? Ik wil ook echt wel een antwoord op die vraag. Het gaat over zoveel geld van de belastingbetaler. Het kan toch niet dat de Vlaamse Regering daar niet van op de hoogte is.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Collega's, ik kan daar kort op antwoorden. Die dading is gesloten tussen BAM en 3M tijdens de vorige legislatuur, dus door de raad van bestuur. Mijnheer Rzoska, u verwijst naar dat addendum bij de dading. Ook dat

is gesloten door de raad van bestuur. Ik denk dat jullie geen document vinden dat door de Vlaamse Regering is bekrachtigd of wat dan ook. Dat wil ik duidelijk stellen.

Daarnaast is de vervuiling van PFOS in elke voortgangsrapportage die ikzelf in het parlement heb gebracht, aan bod gekomen. Wij hebben dus zeker geen potje toegedekt, zoals sommigen hier durven te zeggen, dat is absoluut niet het geval. Wij zijn altijd transparant geweest over de financiering, over hoe we dat verder betalen in deze legislatuur. Daar is altijd alle duidelijkheid over geweest.

Ik heb in het parlement wel geen specifieke vragen gekregen over hoe het nu zit met dat PFOS-verhaal, want het woord PFOS komt daarin voor, maar ik zeg opnieuw dat ik pas kennis heb genomen van de dading nadat die vraag vorige week in de plenaire vergadering werd gesteld.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Collega's, het is wel onwaarschijnlijk wat we hier horen. Wij hebben gevraagd of er nog bijkomende dadingen waren. Ik stel de vraag nu expliciet aan minister Weyts. Aangezien die dading tijdens de vorige legislatuur is afgesloten, zou hij dat toch moeten weten.

Gisteren hoorde ik in Terzake de CEO van Lantis heel duidelijk stellen dat elke beslissing die wordt genomen, altijd wordt gerapporteerd via de regeringscommissarissen. Wat zitten die mannen daar dan te doen? Dat betekent dat die dat eigenlijk niet doorvertellen of wat? Dat kan toch niet, dat is onwaarschijnlijk.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Nadat we vorige week van de ene verbazing in de andere zijn gevallen, vallen we hier vandaag toch nog wel een verbazing of twee, drie dieper. Wat we hier vandaag horen, tart elke verbeelding. Minister, u zegt dat u daar heel transparant over bent geweest en dat u daar altijd over gesproken hebt, maar twee seconden later zegt u dat u ook van niets wist. *(Opmerkingen van minister-president Jan Jambon)*

Het punt gaat hier over de dading. Het gaat hier over de dading. Er is PFOS in heel Vlaanderen.

Minister Lydia Peeters: Mijnheer D'Haese, u hebt een dubbele uitleg nodig, ik begrijp dat. Ik herhaal dat u in de voortgangsrapportages en in de financiële documenten een bedrag terugvindt dat ter beschikking wordt gesteld voor PFOS.

De voorzitter: Collega D'Haese, laat de minister uitspreken. *(Opmerkingen van Jos D'Haese)*

Mag de minister uitspreken? Zij heeft de beleefdheid om jullie vragen te beantwoorden, dus laat haar alstublieft uitspreken.

Minister Lydia Peeters: In de voortgangsrapportages die in het parlement zijn gekomen over het Toekomstverbond van Oosterweel is het woord PFAS altijd naar voren gekomen. Dat is opnieuw wat ik hier wil benadrukken. Het woord dading vindt u daar inderdaad niet in terug. Ik kan hier alleen maar zeggen dat die dading dateert van de vorige legislatuur en dat ik er sinds vorige week kennis van heb.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Het ging dus over de dading. Dat er PFOS in de grond zat, dat er 63 miljoen euro aan de kant is gezet, dat hebben we inderdaad

gezien. Dat zijn natuurlijk twee verschillende verhalen. Wanneer men een werf heeft, men treft kwik in de grond aan en men zegt 'we weten niet vanwaar het komt, we zullen als overheid investeren om dat te saneren', dan kan iedereen dat begrijpen. Dat is natuurlijk een heel ander verhaal, minister, dan wanneer we vervuiling aantreffen van een bedrijf dat daar overduidelijk voor verantwoordelijk is. Dat bedrijf zegt: 'Ik neem mijn verantwoordelijkheid niet op.' Dan beslist de overheid: 'Wij zullen het wel betalen met 63 miljoen euro belastinggeld.' Dat is wel een heel ander verhaal, met alle respect.

Als u zegt dat u van niets wist, dan wordt het tijd om eindelijk over te schakelen naar de minister die het allemaal bekokstoofd heeft of toch op zijn minst op de hoogte was. Minister Weyts, u zegt via uw woordvoerder dat het een pure operationele handeling was van Lantis en dat u daar eigenlijk helemaal niets mee te maken hebt. Dan sluit ik mij aan bij de vraag van mevrouw Schauvliege: wat zitten jullie regeringscommissarissen daar dan eigenlijk te doen? Zitten die daar hun broek te verslijten of zo? Terwijl de CEO van Lantis gisteren zei dat er tien tot vijftien keer overleg is geweest in de raad van bestuur en dat de regering volledig op de hoogte was, moeten wij hier horen dat minister Peeters het zelfs niet wist en het heeft moeten ontdekken in een plenaire vergadering van een andere minister die er niet voor bevoegd is maar die het blijkbaar wel wist. U, minister Weyts, weigert tot op vandaag te zeggen waarom u die dading hebt gesloten.

We vallen hier van de ene verbazing in de andere. Als we het over potjes hebben, dan is het wel heel duidelijk, beste collega's, beste minister, dat hoe langer deze debatten duren, hoe meer potjes er opduiken en hoe meer dekseltjes er op zijn blijven zitten.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik zal kort antwoorden, hoor. Vanzelfsprekend heb ik geen dading gesloten. U weet dat evengoed. Lantis is net aangeduid, ook decretaal, om ervoor te zorgen dat die Oosterweelwerken tot een goed einde worden gebracht. Die fungeren onder toezicht van een raad van bestuur, net zoals bijvoorbeeld de VRT dat ook doet, waarbij niet alle overeenkomsten die de VRT sluit, voorwerp vormen van discussie in het parlement of in de regering. Er is de operationele verantwoordelijkheid.

Als u vraagt of er nog dadingen gesloten zijn, dan weet ik alleszins dat er ook met Natuurpunt bijvoorbeeld een overeenkomst is gesloten. Dat ging dan over vernatting en verharding, ik denk tot eenieders tevredenheid.

Lantis opereert onder verantwoordelijkheid van een raad van bestuur. Er is een politiek stuurcomité dat om de zoveel tijd samenkomt. Dat is samengesteld uit de kern van de Vlaamse Regering en de minister van Begroting, de minister van Mobiliteit en Openbare Werken en een vertegenwoordiging van de stad, gelet op de betrokkenheid. Dat is in het verleden altijd zo geweest. Het is net op vraag van dat politiek stuurcomité dat er door Lantis ook werk is gemaakt van een aanpak van die saneringsproblematiek, een verantwoordelijkheid die men vervolgens heeft opgenomen, wat geleid heeft tot het sluiten van die dading. Dat is het correcte relaas.

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche, ging het ook over de daling?

Freya Van den Bossche (Vooruit): Voorzitter, in ieder geval over hetzelfde onderwerp. Minister-president, het gaat niet gewoon over de uitspraak van minister Peeters die mij bezorgd maakt. Op een week tijd is het de derde minister die zegt niet geïnformeerd te zijn tot een week geleden. Dat is wat minister Beke in de commissie Welzijn heeft gezegd. Dat is wat minister Peeters vandaag zegt over datgene waarvoor zij bevoegd is. Het zijn diezelfde twijfels die

minister Demir er vorige week toe hebben gebracht om de uitspraak te doen dat onderzoek zinvol kan zijn.

Dit zijn niet zomaar drie ministers, dit zijn de drie bevoegde ministers. Alle drie hebben zij om beurt laten verstaan dat zij op het voor hen essentiële domein – gezondheid, openbare werken en leefmilieu – niet op de hoogte waren van de gegevens die noodzakelijk waren om maatregelen te kunnen nemen. Minister-president, dit parlement heeft een onderzoekscommissie nodig, maar ik denk dat u er ook een nodig hebt.

De voorzitter: De heer Claes heeft het woord.

Bart Claes (Vlaams Belang): Minister Weyts, wie liegt er nu? U hebt gezegd dat u niet op de hoogte was van die dading. Gisteren heeft Luc Hellemans in Terzake verklaard dat de Vlaamse overheid op de hoogte was. *(Opmerkingen van minister Ben Weyts)*

Zo heb ik het begrepen. *(Rumoer)*

De voorzitter: Dames en heren, laat de heer Claes even uitspreken.

Bart Claes (Vlaams Belang): Minister, u was niet op de hoogte van de dading. Dat is niet aan de volgende minister doorgegeven. Was u op de hoogte of niet? *(Opmerkingen van minister Ben Weyts)*

Was u op de hoogte? Krijgen we nu een duidelijk antwoord?

De voorzitter: Mijnheer Claes, als u een antwoord vraagt, zal minister Weyts nu antwoorden.

Minister Ben Weyts: Het sluiten van een dading is een operationele verantwoordelijkheid van Lantis. Daar waren regeringscommissarissen. Dat is vandaag ook nog het geval. Lantis heeft de saneringsproblematiek net op vraag van het politiek stuurcollege in de samenstelling van destijds aangepakt. Dat college bestond uit de kern van de Vlaamse Regering, aangevuld met de minister van Begroting, mezelf, toen als minister van Mobiliteit en Openbare Werken, en een delegatie van de stad Antwerpen. Wat de titulatuur betreft, is die samenstelling vandaag nog altijd dezelfde, maar door de wijziging van de samenstelling van de Vlaamse Regering gaat het vanzelfsprekend om andere personen.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, er wordt hier naar de raad van bestuur van Lantis verwezen alsof die raad van bestuur een of andere fata morgana is. Dat is een politiek benoemde raad van bestuur, met een regeringscommissaris en heel wat andere politici.

Minister Weyts, waarom hebben uw diensten en uw regeringscommissaris dit dossier niet aan uw opvolgster doorgegeven?

Minister Peeters, in december 2019 is een addendum aan de dading toegevoegd. U was toen minister van Mobiliteit en Openbare Werken. We zijn nu anderhalf jaar later en u verklaart dat u niet op de hoogte bent. Uw regeringscommissaris zat nochtans al die tijd in de raad van bestuur. Er zijn twee opties. Ofwel informeert de regeringscommissaris u niet en doet hij zijn werk niet, ofwel verzwijgt de regeringscommissaris bewust informatie voor u. In beide gevallen hebt u een probleem. Bent u het daarmee eens? Vindt u het prima dat de regeringscommissaris u die informatie niet geeft, en zo neen, zult u die man op het matje roepen? Ik vind het onaanvaardbaar dat we hier moeten horen dat al die

regeringscommissarissen centen verdienen, maar hun werk niet doen. Ik vind dat onaanvaardbaar. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Ik begrijp heel goed dat het de taak van de oppositie is alles in een zo slecht mogelijk daglicht te stellen, alles verdacht te maken en ervoor te zorgen dat iedereen vindt dat iedereen die op de meerderheids- of regeringsbanken zit een crimineel en een slechterik is. Ik begrijp dat heel goed, maar ik maak even de vergelijking met de VRT. Denkt iemand dat de toezichthoudende minister bij de legislatuurwissel de stapel met door de VRT afgesloten contracten aan de volgende minister laat bezorgen? Dat is niet het geval. Zo gaat het niet. Net om die reden zijn het autonome agentschappen met een raad van bestuur. Die raad van bestuur is hierover natuurlijk volledig transparant ingelicht. Het is logisch dat al die verbintenissen van een autonoom agentschap niet worden meegegeven tijdens de overgang naar een volgende minister. Als op een bepaald moment blijkt dat er iets aan de hand is, worden die documenten opgevraagd en gaat de minister hiermee aan de slag. Iedereen kan natuurlijk spijkers op laag water zoeken, maar ik zou toch willen vragen ernstig te blijven en bij de essentie van de zaak te blijven. Zijn er vandaag problemen die we moeten aanpakken en moeten we een onderzoekscommissie installeren met betrekking tot het verleden?

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister-president, u roept op om ernstig te blijven, maar volgens mij is die oproep aan uzelf gericht. Dit is het grootste bouwproject van de afgelopen twintig jaar. Hier staan in de begroting miljarden euro’s voor klaar. Wat het projectgebied van de Oosterweelverbinding betreft, heeft Lantis zelfs gemeld te zijn geschrokken van de vervuiling. Ik vind het echt niet normaal en niet ernstig dat de minister die moet overnemen niet op de hoogte wordt gebracht van wat op dat moment speelt met betrekking tot dat dossier.

Deze dading zomaar wegzetten en vergelijken met kleinere dadingen, bijvoorbeeld bij de VRT, dat noem ik niet ernstig. Deze Vlaamse Regering zit inderdaad met een heel heel groot probleem. Als de minister hier komt zeggen dat hij niet op de hoogte was van de gebeurtenissen bij BAM, vind ik dat een even grote politieke verantwoordelijkheid als wel weten wat er gebeurd en afgesloten is.

U moet hier aan het parlement niet komen zeggen dat het normaal is dat een dergelijk grote dading niet aan de bevoegde minister wordt overgemaakt, en dan vervolgens, net zoals wij, uit de lucht vallen, op het moment dat minister Demir zegt dat er een dading is en dat ze die zal opvragen bij minister Peeters. Ik heb de brief die bij het dossier zit heel goed gelezen. Minister Peeters heeft daar heel eerlijk geschreven dat dat een uitspraak was van minister Demir, en dat zij de Vlaamse Regering had geëngageerd om die dading op te zoeken. Ze heeft dat gedaan en die aan het parlement bezorgd. Maar ze was er niet van op de hoogte. Minister-president, dat u dat normaal vindt, vind ik niet normaal in een Vlaamse Regering.

De voorzitter: De heer D’Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Voorzitter, de minister-president zegt dat de oppositie probeert de regering verdacht te maken, maar, beste regering, u hebt de oppositie daarvoor niet meer nodig na vandaag. Jullie hebben de oppositie niet meer nodig om uzelf verdacht te maken.

Na de vertrouwensbreuk van vorige week zie ik vandaag twee nieuwe vertrouwensbreuken in de regering: een vertrouwensbreuk tussen de oude en de

nieuwe minister van Mobiliteit en Openbare werken waarbij de eerste die cruciale dossiers blijkbaar niet overdraagt. Iedereen maakt hier vandaag de vergelijking met de VRT. De VRT krijgt een budget van – wat is het? – 260 à 270 miljoen euro. We spreken hier over een dading van 63 miljoen euro voor zwaar vervuilde gronden. Als dat niet de moeite is om door te geven, dan weet ik niet wat wel de moeite is om door te geven.

Ten tweede, uiteindelijk gaat het in de eerste plaats over de dading, in hoe die is afgesloten en wat erin staat, zie ik een vertrouwensbreuk tussen de vorige minister van Mobiliteit en Lantis. De vorige minister van Mobiliteit zegt dat hij niet van de dading op de hoogte was, dat het een puur operationele beslissing was van Lantis. Lantis zegt dat ze regeringscommissarissen hebben die wekelijks aan de regering rapporteren. Dan zijn er twee opties, vorige minister van Mobiliteit, ofwel is dat niet waar en wist u het niet en dan liegt de CEO van Lantis, ofwel is het wel waar en dan hebt u beslist dat het in orde was. Dat zijn de twee opties die vandaag op tafel liggen. Ik zou graag weten welke optie het was, minister Weyts. Wist u dat dading ging worden afgesloten en hebt u gezegd dat het in orde was? Of hebt u in het geheel niets gezien? Wie liegt hier vandaag?

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Collega's, ik ben daarstraks mijn betoog begonnen met te zeggen dat dit een grote verantwoordelijkheidscrisis is. Het wordt alleen maar erger. Het wordt echt alleen maar erger. We hebben een minister van Mobiliteit die verantwoordelijk is voor het grootste infrastructuurwerk van de laatste decennia en die zegt dat de dading iets is tussen Lantis en 3M, dat hij daar eigenlijk niets mee te maken heeft. Hij vergeet zelfs dat er regeringscommissarissen zitten in die raad van bestuur.

En dan, om het nog erger te maken, hebben we een minister-president die zegt dat we dat moeten begrijpen, dat zo'n stapel dossiers door de ministers niet zomaar wordt doorgegeven. Alstublieft, komaan, en dan moeten ze aan de mensen in Zwijndrecht, in heel die omgeving rond 3M, die in de buurt van de Oosterweelwerken wonen, die in de buurt van die fabriek wonen, gaan vertellen dat een dading van 63 miljoen euro niet belangrijk genoeg was. Ik weet niet hoeveel van die dossiers er zo bij de gemiddelde minister op de tafel liggen, maar dat is gewoon hallucinant. Dan ben je gewoon verstoppertje aan het spelen. Daar hebben de mensen in en rond Zwijndrecht echt geen boodschap aan. Ze hebben boodschap aan een regering die haar verantwoordelijkheid neemt en die verantwoordelijkheidszin is echt volledig zoek.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Uiteraard, collega's, is het alsof de onderzoekscommissie al begonnen is. Wie wist wat wanneer? Natuurlijk wist de regering van die dading, dat heeft minister-president Jambon duidelijk gesteld. Daar moeten we niet onnozel over doen.

Het addendum waar collega Rzoska naar verwijst – ik heb de dading ook ingekeken –, is inderdaad merkwaardig. Er is een principiepsovereenkomst en anderhalf jaar later de dading. En dan is er een addendum. Wat is er gebeurd? Zowel 3M als Lantis stellen vast: lieve vrienden van de OVAM, uw voorstel over de manier waarop we dat grondwater moeten behandelen, dat gaat niet lukken, we moeten iets anders doen. Intussen is de wetenschap geëvolueerd. De documentatie over wat er dan beslist is, ontbreekt. Die is opgevraagd, zoals ik heb begrepen. Ik heb alleszins het verzoek ingediend, en collega Rzoska ook. Dat zijn dingen die zeer grondig uitgepuurd moeten worden in die onderzoekscommissie. Daar ligt een van de belangrijkste knopen voor het vaststellen van een aantal verantwoordelijkheden.

Maar nu eerlijk gezegd, collega's, beeld u nu in dat u in Zwijndrecht woont, en naar dit debat aan het kijken bent. Wist minister Weyts het? Wist minister Peeters het? Wist minister Demir het? Wie wist het wel, wie wist het niet? Een slecht spelletje 'wie is het?'. Ik heb de vraag gesteld, minister Demir, en collega's van de regering: kunt u alstublieft vandaag, als regering, een krachtig signaal aan de bevolking geven dat het bedrijf 3M voor zijn aansprakelijkheid zal gesteld worden voor de vervuiling die ze hebben veroorzaakt? Kunnen wij ervoor zorgen dat de werken van Oosterweel op een gezonde en veilige manier doorgaan? Hebben wij vandaag een administratie die in staat is om, op basis van actuele, wetenschappelijk gevalideerde normen, de bevolking te beschermen? Dat zijn de drie boodschappen die de mensen vandaag thuis moeten horen, en die ik ook heel graag vandaag van jullie zou horen. *(Applaus van Gwenny De Vroe)*

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Collega's, ik deel de schaamte die ik voel, als ik dit schouwspel aanhoor. Mensen van Zwijndrecht zitten in grote zorgen. Zij weten sinds enkele weken wat hen overkomt, maar eigenlijk nog altijd niet goed, en vandaag zijn we hier bezig met verstoppertje te spelen. Jullie zijn bezig verstoppertje te spelen. Jullie wisten van niets, terwijl het wel gaat over heel ernstige dingen.

Ik wil nog een tweede element over die dading in het debat brengen. Het gaat hier over 310.000 kubieke meter grond zwaar vervuild afval. Kunt u zich voorstellen hoeveel vrachtwagens dat zijn, die 310.000 kubieke meter grond? Kunt u zich voorstellen hoeveel vervuiling dat is? En wat nog erger is: in die dading staat bovendien dat dit niet moet voldoen aan de VLAREM-wetgeving (Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning). Rubriek 2 van de VLAREM-wetgeving is daar niet op van toepassing. En wat is die rubriek? Dat is 'stortplaats'. Want dit is effectief een stortplaats. Men ontslaat 3M van die plicht om die berm te beschouwen als een stortplaats. Ik hoorde gisteren op het nieuws dat men zei: 'een dading is een dading', daar kunnen we niet vanaf. Ik wil dus ook vandaag van jullie horen: 'Zal 3M betalen, ja of nee?' Want die woorden in die dading doen bij mij ernstige vragen rijzen of dat effectief zal gebeuren.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ik kom even tussen, wonend in het gebied, en kijkend naar wat mensen uit mijn omgeving me nu sturen. Ze zeggen: 'Dit is een écht belangrijk debat. Wie wist wat, wanneer? Hoe is het zover kunnen komen?' Er zijn ook mensen die me laten weten dat ze vroeger die slibputten mee hebben moeten leeghalen, en dat het slib ook naar andere plaatsen is vervoerd. Dat is voor mij allemaal echt gigantisch belangrijk voor de onderzoekscommissie. Maar ik heb het gevoel dat we nu al die onderzoekscommissie aan het doen zijn, met flarden, met nog niet alle stukken, en dergelijke meer. Die onderzoekscommissie krijgt vanuit de N-VA-fractie de volledige steun. Maar ik wil ook de stappen benadrukken die net zijn gezet door de ministers: het bloedonderzoek dat snel moet worden opgestart, de opdrachthouder moet met al die gemeenten de gesprekken aanknopen, opdat al die onderzoeken op een gecoördineerde en wetenschappelijke manier gebeuren. Daar heb ik zelf ook al voor gepleit. Zodat we tot de juiste interpretatie kunnen komen.

Collega Schauvliege, u sprak daarnet over Kruibeke, Temse, Stekene, Sint-Niklaas. Ik zou heel graag Sint-Gillis-Waas en Kruibeke er nog bij hebben. Er werd ook gesproken over de plaatsen van de brandweeroefeningen – Mendonk en zo meer – waar blusschuim is gebruikt, en dat we dat voor heel Vlaanderen gaan bekijken. Maar nu zijn we hier de onderzoekscommissie eigenlijk al aan het doen.

Maar de mensen die aan het kijken zijn stellen zich de vraag: waar? Wanneer? Mag ik die eieren en groenten nog eten? Mogen mijn kinderen nog in de speeltuin spelen? De landbouwer vraagt zich af of zijn koeien nog aanvaard worden. Dat zijn de vragen die echt vandaag spelen, collega's. We kunnen hier die onderzoekscommissie al doen, maar dat is toch wel een van de cruciale elementen die ik hier naar voren wilde brengen, voorzitter, in het kader van dit debat. Wat niet wegneemt dat die onderzoekscommissie de laatste steen moet bovenhalen. Daar ben ik het absoluut mee eens.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Er zijn hier verschillende vragen gesteld, ook door collega Schiltz. Ik wil daar heel duidelijk op antwoorden: 3M is natuurlijk strafrechtelijk, ook burgerrechtelijk en administratiefrechtelijk aansprakelijk, bovendien ook saneringsplichtig op basis van de bepalingen rond het Bodemdecreet. Collega Janssens vroeg waarom het zo lang duurt. Wel, er zijn drie oriënterende bodemonderzoeken geweest, al van in de jaren 90, in 2000, noem maar op. We hebben nu ook een bijkomend onderzoek gevraagd. We zullen ook, indien we binnenkort de stalen krijgen en als het nodig is – dat spreekt voor zich – ambtshalve optreden, ook dat kan volgens het Bodemdecreet. We zijn ook in overleg met verschillende juristen. Collega Schiltz, de meest vervuilde gronden gaan terug naar 3M. Die worden daar gestockeerd. Voor alle duidelijkheid: dat is niet met zomaar een zeil erover. Dat is een heel bijzondere techniek. Die gronden worden met ondoordringbare klei en kunststof afgedekt. We hebben het daar in de commissie ook over gehad. Ook daar denk ik dat het principe opnieuw gehanteerd zal worden dat de vervuiler betaalt en dat volgens de artikels in het Bodemdecreet ook heel duidelijk is dat die saneringsplichtig is. We hebben nu heel acuut aan de OVAM gevraagd – dat is wat er daar nu moet gebeuren – om staalafnames zowel in woongebieden, Zwijndrecht en iets daarbuiten en ook in landbouwgebieden om dan snel te ageren. Aan de medewerkers van de OVAM is gevraagd om dit zo snel mogelijk te doen om vervolgens ook, wat collega Beke zonet zei, bloedstalen te nemen, zeker in Zwijndrecht. Dat is ook bezig.

Ik hoor ook van verschillende collega's dat het overal PFOS is. Voor alle duidelijkheid wil ik meegeven dat er ook al verkennende bodemonderzoeken gedaan zijn op heel wat sites, op bedrijfsterreinen waar vroeger PFOS werd gebruikt. Het is zeer belangrijk om mee te geven dat op die 18 sites, de sites waar PFOS in het verleden gebruikt is, in het totaal 35 boringen uitgevoerd zijn, er werden 40 grondstalen genomen en er werd ook een waterbodemmonster geselecteerd voor analyses op PFAS, dus ruimer dan PFOS. Daar is vastgesteld dat de aangetroffen concentraties heel laag zijn, lager dan de normen. Zoals collega Somers ook gezegd heeft, gaan we verder kijken. We gaan de lijst ook verder updaten. We zullen ook een brief met aanbevelingen naar de lokale besturen sturen. Al deze acties waren ook voorzien, ook wat de oefenterreinen van de brandweer betreft. Ik denk dat het gaat over een 5 à 10 terreinen. Dat was ook voorzien in het actieplan PFAS dat in 2020 goedgekeurd is. We gaan dat nu ook versneld uitvoeren. Er is dus al 1 studie gebeurd op 18 sites waar PFOS werd gebruikt. Op basis van die analyses is dat het resultaat ervan.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord. U hebt nog 2 minuten en 22 seconden om uw betoog af te maken. Collega, weet u nog waar u zat? Ik kan me voorstellen dat het moeilijk is om dat nog te weten.

Tinne Rombouts (CD&V): Voorzitter, ik pik de draad weer op. Ik denk dat het duidelijk was dat ik in dezen naar de veiligheid gevraagd heb en dat inderdaad naar Oosterweel, ook in de huidige wetenschap van vandaag, gekeken moet worden om alle garantie naar volksgezondheid te kunnen bieden en naar bewoners en naar professionele landbouwers ter plaatste.

Een tweede punt is ook al ruim aan bod geweest, maar daarover wil ik heel duidelijk stellen, daar is geen discussie over, dat het principe geldt dat de vervuiler betaalt. Minister, u bent er daarnet nog op teruggekomen. Het is decretaal verankerd. Ik stel me uiteraard wel de vraag in welke mate 3M reeds aangesproken is op die aansprakelijkheid. Ik heb net begrepen dat daar momenteel onderzoek voor gebeurt om dat in actie te stellen. Het is ook belangrijk dat we dat nauwgezet kunnen opvolgen.

Een derde punt dat ik wil maken is dat wetenschap en kennis in heel dit verhaal de spil zijn. Er wordt algeheel erkend dat er de afgelopen jaren heel veel onderzoek is gebeurd, maar ik verwijs naar professor Tytgat die zegt dat het nog niet mogelijk is om in te schatten welke hoeveelheid PFAS gezondheidsproblemen bij mensen veroorzaakt. Met andere woorden, collega's: de wetenschap is evolutief, maar nog niet volledig. Dat is ook een element dat we echt nauwgezet op de voet moeten volgen, ook vanuit politiek, vanuit het beleid. De European Food Safety Authority (EFSA) heeft de richtlijnen aangepast en de normen in 2018 met een factor 80 verstrengd en vervolgens in 2020 de norm nog eens verstrengd met een factor van 240 ten opzichte van 2018. De OVAM verwijst hier zelfs naar een evolutie van 10 jaar waarin de richtlijnen 10.000 maal strenger geworden zijn.

Met andere woorden, beslissingen en besluitvorming moeten daarom gezien worden in hun tijdskader. We moeten ons oprecht de vraag stellen wat we al weten en wat nog niet. Hoe kan die wetenschap en kennis ook meer gebundeld en gecoördineerd worden? Hoe kan er daarover ook transparantie gegeven worden en op eenduidige manier gecommuniceerd worden? Ik moet zeggen dat mijn oren soms tuiten of mijn ogen knipperen als ik de diversiteit van de informatie vaststel. Hoe kun je dan als bewoner weten wat goed en gezond is, en wat je al dan niet mag doen? Die uitdaging moeten we aanpakken. Hoe verspreid in Vlaanderen zit PFOS en hoeveel hotspots zijn er? Welke gebieden waren geen, maar zijn op basis van veel strengere nieuwe normen wel een potentieel probleem? Zijn versnelde saneringen nodig? De uitwerking van een humaan biomonitoringsnetwerk nabij de hotspot Zwijndrecht is een heel belangrijke stap om extra kennis te vergaren. Maar wat is er vandaag geweten over de gezondheidstoestand van de mensen die er wonen en werken? Worden er hier meer kinderen geboren met een laag geboortegewicht? Zijn er meer immuniteitsziekten? Komen er meer hormonale verstoringen of kankers voor? Dat zijn allemaal heel terechte vragen waar de mensen op het terrein vandaag mee zitten. We willen die vragen ook beantwoord zien op heel korte termijn, in de hoorzittingen waarover we op 1 juni al een beslissing hadden genomen of in een onderzoekscommissie. Hierbij wil ik heel duidelijk stellen dat we de onderzoekscommissie straks volmondig zullen steunen.

De voorzitter: De heer Claes heeft het woord.

Bart Claes (Vlaams Belang): Geachte leden van de regering, we zijn intussen twee uur ver in het debat en we hebben nog geen antwoorden gekregen. Er zijn alleen maar vragen bijgekomen. Er zijn al heel wat parapluutjes opengetrokken geweest. Er wordt een beetje naar elkaar gekeken. Er wordt naar instanties gewezen, zoals de OVAM en Lantis. Er was geen communicatie met de vorige minister enzovoort. Ik denk dat die Amerikanen van 3M eens goed hebben gelachen met het geklungel van die Vlamingen. Terwijl ze in Amerika 'settlements' van bijna 1 miljard dollar maken, is het in Vlaanderen in orde als je 75.000 euro en een paar jaar toegang tot ons terrein geeft. In ruil moeten die Vlamingen zwijgen en moeten ze 63 miljoen euro gaan zoeken bij hun eigen burgers. Dat zijn veel belastingen. Collega's, 63 miljoen euro tegenover 75.000 euro, dat is een peulschil voor zo'n multinational. De directieleden rijden waarschijnlijk rond in wagens die meer kosten. Ik begrijp dan ook niet dat Lantis zich in 2017 en in 2018 zo heeft kunnen laten beetnemen. Dat geldt ook voor de minister. Ik weet niet of hij

op de hoogte was of niet. Ik ben blij dat hij hier vandaag aanwezig is. Dat was eerst niet het geval. Maar na de verklaringen van de heer Hellemans op tv en vandaag in De Standaard was dat wel nodig. Minister Weyts, ik begrijp niet hoe u in de vorige legislatuur bent afgekomen met het decreet over de lage-emissiezone waardoor mensen met een te oude wagen niet meer binnen mogen in de stad Antwerpen, maar tegelijkertijd laat u een beetje verder zo'n giftige fabriek begaan. Die kreeg in het verleden zelfs steun van de Vlaamse Regering onder de vorm van ecologieprojecten.

Collega's, tot daar de dading en de Oosterweelwerken, de problematiek van PFOS en 3M is al veel langer gekend. We hadden gewoon maar in de jaarrekeningen van 3M Belgium moeten kijken. Ik heb hier de jaarrekening van boekjaar 1998 bij en op de voorlaatste bladzijde kunnen we lezen: "De Openbare Afvalstoffenmaatschappij van het Vlaamse Gewest heeft terreinen van 3M gelegen te Zwijndrecht aangeduid als historisch verontreinigde grond waarop bodemsanering moet plaatsvinden volgens artikel 30 van het bodemsaneringsdecreet. Verder onderzoek van de verontreinigde gebieden vond in de loop van 1998 plaats evenals ecotoxtesten." Die jaarrekening is neergelegd in het voorjaar van 1999, tijdens de volle dioxinecrisis, toen de burger werd aangemaand om geen eieren of kippen meer te eten. Rinkelt er een belletje?

Ondertussen heeft de OVAM een paar onderzoeken aanbevolen sinds 1998. Ze heeft het dossier laten aanslepen tot 2006. Toen werd het beschrijvende bodemonderzoek conform verklaard. Nadien heeft het nog eens drie jaar geduurd, tot 2009, vooraleer ook het bodemsaneringsproject werd goedgekeurd.

Ondertussen had de toenmalige Vlaamse milieu-inspectie wel al verschillende keren gerapporteerd over de gevaren van PFOS in de jaarlijkse milieuhandhavingsrapporten van 2006, 2007, 2008 en 2010, en herhaaldelijk gewezen op de gezondheidsrisico's van PFAS en PFOS. Maar blijkbaar was onze huidige minister van Welzijn daar niet van op de hoogte.

Wat er intussen, sinds 2009, met 3M in Zwijndrecht is gebeurd, weet ik niet. Is er iets gesaneerd? Is er niets gesaneerd? Tot de OVAM in 2019 plots beslist dat er opnieuw een beschrijvend bodemonderzoek moet komen. Terug naar 1998, collega's, en 3M krijgt er bovendien nog eens drie jaar de tijd voor: tot 2022. Het is blijkbaar allemaal niet zo dringend.

Voorzitter, collega's, geachte leden van de Vlaamse Regering, het geklungel van de OVAM en opeenvolgende Vlaamse Regeringen is nu al 23 jaar bezig. Er wordt met de gezondheid van de bevolking regio Antwerpen, en ver daarbuiten, gespeeld. Al 23 jaar kan die PFOS-verontreiniging van 3M zich in onze bodem, in ons drinkwater verspreiden.

Collega's, we moeten er vandaag, denk ik, niet te veel woorden meer aan vuil maken. We moeten er niet te lang over talmen. Wij, als volksvertegenwoordigers, zijn gehouden om antwoorden te bieden. Dus ik wil niet te lang meer talmen, voorzitter, en ik hoop dat we heel snel die onderzoekscommissie kunnen stemmen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Collega Claes wil snel starten met de onderzoekscommissie, maar ook ik heb het gevoel dat we eigenlijk vandaag al gestart zijn.

Alle collega's zeggen nu – en ik heb dat zelf ook gezegd – dat de volksgezondheid uiteraard voorop moet staan. Ik denk dat we terug moeten naar die basis van het verhaal. De mogelijke gezondheidseffecten van PFAS-blootstelling treden op termijn op, niet acuut. De stoffen breken niet of nauwelijks af en blijven lang in

het milieu, maar ook lang in het menselijk lichaam aanwezig. Men spreekt over mogelijke hormoonverstoring, kanker, aantasting van het immuunsysteem.

De voorzitter: Mijnheer Vandaele, mag mevrouw Van den Bossche u onderbreken?

Wilfried Vandaele (N-VA): Zeker, collega Van den Bossche mag dat.

Freya Van den Bossche (Vooruit): Ik wil even inpikken op die sporen die lang in het lichaam van mensen blijven. Minister Beke zegt dat het geen zin heeft om aan uw huisarts te vragen uw bloed te onderzoeken, maar het onderzoek dat u doet – begrijp ik, zo zegt u toch – is enkel een onderzoek dat ons iets leert over de gezondheid op groepsniveau.

Het zijn statistieken, zeg maar. Is er statistisch – wel of niet – meer kans op hormoonverstoring, op kanker enzovoort, in die gebieden? Maar wat mensen willen weten, minister, is of zij ziek zijn. Of zij gezondheidsschade hebben opgelopen. Hoe gaat u daarvoor zorgen? Want u zegt hen niet naar de dokter te gaan of mogelijk bent u ziek, hebt u gezondheidsschade. Neen, wij zullen enkel statistieken bijhouden.

Ik hoor minister Crevits heel graag zeggen dat landbouwers die schade lijden, zullen worden vergoed. Dat is terecht. Maar waarom, alweer, krijg ik het gevoel dat gezondheidsschade lager in de prioriteitenlijst staat dan alle andere vormen van schade?

Wat gaat u doen om ervoor te zorgen dat mensen op individueel niveau kunnen weten of zij en hun kinderen gezond zijn? Wat gaat u doen als zij blijken niet gezond te zijn? Dat is een antwoord waarop mensen recht hebben en dat helemaal losstaat van de taak van de onderzoekscommissie. Dit heeft enkel te maken met de vraag of u als regering vandaag en morgen uw verantwoordelijkheid wél opneemt.

De voorzitter: De heer D’Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Het is goed dat er eindelijk, eindelijk een gezondheidsonderzoek is opgestart of, na twintig jaar zal opgestart worden, ergens half juli. Ik denk dat dat sneller moet kunnen, maar ik heb daar nog een aantal andere vragen bij.

Ten eerste vragen de mensen zich ook inderdaad individueel af hoe het met hén zit. Of zij op dit moment gevaar lopen, of zij vervuiling in hun bloed hebben. Het is inderdaad belangrijk dat er ook individuele resultaten komen. Er zijn nog een aantal andere zaken, minister.

Op dit moment wordt het gezondheidsonderzoek beperkt tot een perimeter van 3 kilometer rond 3M. Terwijl u op dit moment al maatregelen hebt afgekondigd binnen een perimeter van 10 kilometer rond 3M. Dan lijkt het mij, minister, niet meer dan logisch om ook de perimeter van het bloed uit te breiden. Want het gaat niet enkel over lokale vervuiling, maar over vervuiling die veel verder draagt dan dat. Dat is punt één.

Er is hier al gesproken over hoe de arbeiders van de Oosterweelwerf beschermd worden. Dat is punt twee. Ik denk dat het essentieel is dat ook zij getest worden. Ik denk dat het essentieel is dat we ook nagaan – op dit moment, maar ook gedurende de rest van de werken – of die arbeiders die in die vervuilde grond staan te graven te veel PFOS in hun bloed hebben.

Ten slotte, minister, is er iets dat ongelooflijk belangrijk is. Dit dossier sleept twintig jaar aan. En wij hebben vandaag inderdaad heel veel vragen gehoord,

heel weinig antwoorden, en heel weinig mensen hebben nog vertrouwen in een aantal instellingen die hier vandaag genoemd zijn. De meeste met een V in de naam. Ik denk, minister, dat het essentieel is dat die onderzoeken in alle onafhankelijkheid gebeuren. Los van de overheidsinstellingen die de afgelopen jaren mee een onderdeel van het probleem waren. Ik denk dat we de oplossing ergens anders moeten gaan zoeken, in onafhankelijk onderzoek dat op geen enkele manier te maken heeft met die overheidsinstellingen, met 3M of met Landis, om te zorgen dat we erop kunnen vertrouwen dat de resultaten correct zijn.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, u kondigde daarnet aan dat er een bloedonderzoek komt en dat de resultaten in september beschikbaar zijn. De mensen zijn ongerust. September is nog heel lang als je ongerust bent. Hoe komt het dat het tot september zal duren vooraleer de mensen weten of er effectief in hun bevolkingsgroep een duidelijke contaminatie is met PFOS of niet? Kan dit niet sneller?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Mijnheer D'Haese, professor Tytgat is hier al meermaals geciteerd, door meerderheid én oppositie. We hebben aan professor Tytgat gevraagd om dit onderzoek te begeleiden. Ik denk dat niemand de onafhankelijkheid van professor Tytgat in twijfel trekt. We hebben aan hem gevraagd om, samen met professor Greet Schoeters, dit onderzoek te begeleiden en te interpreteren.

Dit onderzoek zal bestaan uit meerdere fasen. De eerste fase gebeurt inderdaad binnen een perimeter van 3 kilometer. Eigenlijk is het de bedoeling om binnen een perimeter van 1,5 kilometer te kijken waar we ook de no-regretmaatregelen hebben genomen, maar we hebben een buffer van 1,5 kilometer genomen om mensen die er net binnen of buiten vallen, mee te nemen. Op die manier wordt ook bekeken of verder verwijderd zijn een impact heeft. Ik zal niet vooruitlopen op de hypotheses. De afbakening gebeurde in overleg met de experten. In de eerste fase is dit de beste schaal om de onderzoeken te doen.

Is dit de laatste fase? Neen. Uiteraard begrijp ik de vragen die hier zijn gesteld en ook van mensen die vragen dat als we op groepsniveau weten wat er aan de hand is, wat er dan met hen gebeurt. Dat is de volgende fase. Voor die volgende fase, mevrouw Van den Bossche, hebben we een model, het INTEGO-model. Dat gaat niet alleen uit van bloedonderzoek, maar wil ook gebruikmaken van bestaande onderzoeken, van bestaande patiëntengegevens, van bestaande bloedonderzoeken die in de elektronisch medische dossiers zitten. De elementen uit de verschillende databanken zullen gekoppeld worden om zo precies mogelijk, op individueel niveau, antwoorden te geven. Het gaat niet alleen over vandaag, maar ook over de historiek. De tweede fase is ingepland, maar we hebben in de oriëntering ervan de eerste fase als antwoorden nodig.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Natuurlijk klopt het dat we nog niet alle informatie hebben over de gezondheidseffecten. De wetenschap is hier nog niet helemaal uit en er loopt inderdaad nog onderzoek. Maar dat het agentschap Zorg en Gezondheid zegt dat er op basis van het bestaande materiaal in Zwijndrecht niet meer kankergevallen vastgesteld zijn dan daarbuiten, is voor de mensen daar toch al een zekere geruststelling. Ik zeg niet dat dit het einde van het verhaal is. Meer onderzoek is nodig en we zullen de wetenschap zeker alle ruimte moeten geven.

We konden in de loop van de namiddag al een aantal keren horen of er werd toch het gevoel gegeven dat deze regering eigenlijk nog niets heeft gedaan of onvoldoende heeft gedaan. Ik denk dat dit niet klopt. Onder deze regering, ook gesteund door de parlementaire meerderheid, kwam er een toetsingskader in 2020 en kwam er een Vlaams actieplan voor PFAS. We zitten daar trouwens in de kopgroep want nog maar weinig landen zijn daarmee bezig. De detectielimieten in water werden aangescherpt, verdubbeld, vervijfvoudigd. Dat er niets gebeurd is, is fout.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Het is al met minder goesting dan bij mevrouw Van den Bossche zie ik, maar ik beschouw dat als een compliment.

Wilfried Vandaele (N-VA): Ik zou dat niet doen, collega.

Jos D'Haese (PVDA): Ik heb een simpele, concrete vraag voor u. U hebt hier al een paar keer herhaald wat de regering al allemaal heeft gedaan, maar zegt u nu eens wat de mensen in Zwijndrecht daaraan hebben. Wat hebben de mensen in Zwijndrecht aan alles wat u hier zegt, want zij hebben vorige week in de krant moeten lezen wat er in hun tuin zit? Wat hebben de mensen in Zwijndrecht gehad aan al uw actieplannen, hotspotdingen zoeken en onderzoeken? Wat hebben zij daaraan gehad?

Wilfried Vandaele (N-VA): Collega D'Haese, uw vraag herhaalt eigenlijk wat mijn collega Daniëls daarnet heeft gevraagd, dus ik denk niet dat ik die vraag moet beantwoorden. Ik ben er wel van overtuigd dat wetenschappelijk onderzoek, dat onderzoek van bloedstalen, dat onderzoek van de data die we al hebben, de nieuwe bodemstalen, aan de hand van de nieuwe wetenschappelijke inzichten, van het voortschrijdend inzicht, bijzonder belangrijk is om precies aan de mensen te zeggen, met zekerheid of met bijna-zekerheid, hoe het zit. Je zult nooit zekerheid hebben, want dat is ook in deze milieuproblematiek een probleem, dat als we met een bepaald product of met een bepaalde stof aan de slag gaan of toepassingen maken, we op dat ogenblik meestal niet weten wat de gevolgen in de toekomst eventueel kunnen zijn. We spreken dan wel over het voorzichtigheidsprincipe als vuistregel, maar we weten allemaal dat dit heel moeilijk is. Als je alleen maar dingen maakt op het ogenblik dat je honderd procent zeker bent dat het niet schadelijk zal zijn, dan denk ik dat er nog heel weinig op de markt komt. Dan zouden we nu bijvoorbeeld ook geen gsm hebben en ook geen microgolf, want dat heeft ook heel lang geduurd. Zelfs vandaag bestaat er nog discussie over of er niets aan de hand is met die niet-ioniserende straling. En zeker tien, vijftien jaar geleden wisten we daar eigenlijk bijna niets over. Dat is dus heel moeilijk, ook in dit debat. We mogen niet door de bril van vandaag kijken en de kennis van vandaag projecteren op het verleden.

Dat er politiek dingen gebeurd zijn en dat er actie ondernomen is, dat is in de loop van de namiddag wel duidelijk gebleken. Ik zag trouwens ook nog het strategisch actieplan drinkwaterbevoorrading, dat vorige zomer tot stand is gekomen. Ook daarin wordt er uitdrukkelijk over PFAS gesproken.

Ook met betrekking tot Zwijndrecht en Oosterweel, collega's, is er toch wel actie ondernomen. Het is al gezegd door collega Rombouts. De internationale normen zijn in 2017-2018 vele keren verstrengd. Op basis daarvan werd 3M in 2019 verplicht een nieuw beschrijvend bodemonderzoek uit te voeren, specifiek over de PFAS-verontreiniging. Dat onderzoek loopt. Ik heb begrepen dat we daar binnenkort tussentijds een rapportage over krijgen, minister. Wij zijn daar in elk geval bijzonder benieuwd naar.

En wat Oosterweel betreft, om kort te gaan: wij hopen toch dat na de werken de situatie voor het leefmilieu en de leefbaarheid en de gezondheid een betere situatie zal zijn dan voordien. En als ik me niet vergis, heeft ook professor Tytgat, die al heel vaak geciteerd is, dat bevestigd.

De verontreinigde gronden worden niet op andere plaatsen in Vlaanderen gestort. Ook dat hebben we wel eens kunnen lezen deze week. De meest vervuilde grond wordt terug bij 3M geborgen en ingekapseld. En als achteraf blijkt dat die gronden alsnog gesaneerd moeten worden, dan zal 3M dat moeten doen. Ik ben blij dat minister Demir dat nog eens heeft herhaald, dat de vuistregel dat de vervuiler betaalt in elk geval standhoudt.

Ik maak me geen illusies, collega's. Ik denk dat dat niet zonder slag of stoot zal gaan. Die zullen dat niet vol goede wil en vol enthousiasme doen. Maar dat de vuistregel recht blijft, minister, is heel belangrijk, inderdaad ook voor de zovele andere dossiers van veel kleinere bedrijven en van particulieren die ook aan die regel van 'de vervuiler betaalt' moeten beantwoorden.

Het werk moet veilig gebeuren – dat is al vaak gezegd, ook door collega D'Haese – uiteraard voor de werknemers daar ter plekke, maar uiteraard ook voor het leefmilieu. Maar ook daar hebben de regering en de minister toch niet stil gezeten? Als ik kijk naar de lozingsnormen en waterbemaling, zijn die normen ook verstrengd, tot maximum 0,1 microgram per liter voor de twee belangrijkste componenten die daar grotendeels aanwezig zijn, PFOS en PFOA, en ook voor de overige tien PFC-verbindingen. Dat is, laat ik mij vertellen, momenteel de strengst meetbare waarde.

Ik besluit, voorzitter. Onze meerderheid, zowel in het parlement als in de regering, beseft dus wel degelijk dat dit een groot probleem is. En we beseften dat ook wel degelijk, collega's, voor de discussie en de heisa hier vorige week. Nogmaals, ook voor de N-VA is de volksgezondheid van het allergrootste belang, in de eerste plaats voor de mensen in de regio daar. Wij staan dan ook achter alle stappen die al door deze regering zijn gezet op dit gebied, maar natuurlijk ook achter de stappen die het parlement zet. Ik noem dan eerst de hoorzittingen die al gepland zijn in de commissie Leefmilieu, waar ook al een datum voor is en waar ook al sprekers voor zijn, en dan natuurlijk als tweede stap de onderzoekscommissie, die wij straks ook mee gaan goedkeuren. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De Open Vld-fractie krijgt het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Collega Schiltz zou het woord nemen, maar hij is er even niet. Kan onze spreektijd na die van de Groenfractie komen?

De voorzitter: Ik zal eerst de Groenfractie het woord geven.

Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Er is al heel veel gezegd. We zijn het hier allemaal over eens dat de vervuiler moet betalen. We zijn het niet eens over hoe dat zal gebeuren. Dat de gezondheid vooropstaat, hoor ik iedereen hier ook vertellen. Daarom wil ik, als fractie, nog twee grote statements doen.

We hebben het vandaag vooral gehad over 3M, over de dading. Maar we moeten verder kijken dan dat. Zolang we die PFOS-lozingen toelaten, geraken we er nooit van af. Dat is heel duidelijk. Ik verwijs nog eens naar de resultaten van de analyses in het Scheldewater: meer dan zes keer meer PFOS in vis dan je mag verwachten van zuiver water. En – dat wordt verteld – dat is historisch, maar we blijven wel bijkomend PFOS lozen in dat Scheldewater, ondanks het feit dat dat niet meer wordt geproduceerd. Daarmee wil ik zeggen dat de problematiek zeer

ernstig is, dat we er niet zomaar vanaf zullen geraken, maar dat we ook vandaag nog bijkomend blijven vervuilen. En dát, beste collega's, dat moet stoppen. Dat moeten we ernstig nemen. We moeten alle kinken in de kabel oplossen en stoppen met het lozen van die vervuilingsstoffen. Want anders geraken we er nooit vanaf.

Twee, ...

De voorzitter: Collega Schauvliege, collega Parys zou u graag willen onderbreken.

De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Collega Schauvliege, u hebt nu al een aantal keren gezegd dat vele Antwerpse bedrijven lozen in de Schelde. En als u dat zegt en poneert, moet u daar wel heel duidelijk over zijn. Het is niet zo dat er vandaag bedrijven zijn die PFOS produceren en lozen. U weet dat de stof sinds 2006 verboden is. Het is ook niet zo – en dat insinueert u wel – dat, wanneer er metingen worden gedaan in de Schelde en er daar PFOS wordt gevonden, dat dan meteen te linken is aan een aantal bedrijven. U zei dat het er 26 waren, als ik de weekendkranten goed heb gelezen, die daar hebben geloosd. Het is natuurlijk wel zo dat een zevental bedrijven onder heel strenge normen inderdaad nog een aantal PFOS-stoffen kunnen lozen, omdat er daar bijvoorbeeld een industriële brand heeft plaatsgevonden, waardoor het niet anders kan dat, wanneer er grondverzet is geweest, er bijvoorbeeld nog een PFOS-restant in zit.

Dat is wel helemaal iets anders dan te poneren dat er 26 bedrijven een vergunning hebben om te produceren en te lozen. Want dat is inderdaad niet het geval.

Mieke Schauvliege (Groen): Collega, dat is niet wat ik heb verteld. Ik heb verteld dat ik een lijst van 26 bedrijven heb gekregen die PFAS lozen of die een vergunning hebben om te lozen. Mijn verhaal is dat er in die lijst inderdaad – u zei het zelf – een aantal bedrijven zijn, minstens één, een afvalverwerkingsbedrijf, dat een vergunning heeft. Het bedrijf heeft die vergunning verkregen op 15 november 2019. En twee, een aantal bedrijven hebben in hun productieproces inderdaad nog restwater met PFAS die ze in de Schelde lozen.

Maar dat toont wel aan dat we met een groot probleem zitten. Die stof is onafbreekbaar, blijft continu in ons productieproces bestaan. En zo blijven we continu de Schelde verder vervuilen. Dat is wat ik daarmee wilde zeggen. Het is dus heel belangrijk om te voorkomen dat we in de toekomst nog dergelijke producten, die onafbreekbaar en gevaarlijk zijn en die zich opstapelen in ons lichaam, blijven produceren, zonder dat we weten hoe we ze kunnen verwerken. Dat is mijn eerste stelling.

Mijn tweede stelling is dat dit maar het topje van de ijsberg is. Wij spreken nu over Antwerpen, over 3M, over Oosterweel, over de omgeving van Antwerpen. Maar er is in heel Vlaanderen PFOS- en PFAS-vervuiling. Ik heb de cijfers opgevraagd: op meer dan vijftig niet-verdachte plaatsen heeft de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) verhoogde concentraties van PFAS gevonden. Het is dus wel heel belangrijk dat we ook daar zicht op krijgen. We hebben hier al meerdere keren gepleit voor volledige transparantie. In dit verhaal is dat zeer essentieel. We moeten in heel Vlaanderen zicht krijgen op waar die vervuiling is. U beweert dat u goed bezig bent en dat Nederland niet zo ver staat als wij. Maar in Nederland is er wel degelijk een kaart waarop men alle vervuiling van PFOS kan raadplegen.

De voorzitter: Collega Schauvliege, minister Demir wil u antwoorden.

Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega Schauvliege, ik wil tussenkomen omdat het belangrijk is dat u weet dat we een actieplan 2020 hebben opgesteld, dat daar heel veel acties in zitten. Veel van die acties zijn ook al ondernomen. U verwijst onder andere naar het op punt stellen van meetmethoden en normeringen. Dat is gebeurd. De handhavingsprioriteiten, die zijn ook doorgegeven. Wat we nu nog moeten doen, is mogelijke andere risicoterreinen in kaart brengen. Ook dat zit in dat actieplan. Uw verwijt is nu misschien dat niet alles uit dat actieplan al is uitgevoerd. Een aantal zaken wel, het meest dringende: die meetmethoden, normeringen, handhavingsprioriteiten, het aanpassen van de regelgeving met betrekking tot lozingen en uitstoot. We gaan dat de komende maanden en jaren verder uitrollen. Het is belangrijk om te weten dat dat een nieuwe uitdaging is: de inzichten worden nog continu aangescherpt. Dat is volop in beweging. De wetenschappelijke kennis hierover neemt ook steeds toe, ook op Europees vlak. Daarom hebben we ook heel duidelijk gezegd dat dat PFAS-actieplan van 2020 weliswaar heel wat acties bevat, maar ook evolutief is. We blijven dat dus verder opvolgen. Het is duidelijk dat de punten die daarin staan waarnaar u nu misschien verwijst, ook worden uitgerold.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Misschien nog ter aanvulling van wat collega Demir zegt, ik wil ook erkennen dat er door de stroomversnelling waarin het dossier is terechtgekomen natuurlijk een groter gevoel van urgentie is ontstaan op het terrein bij heel veel mensen, die terecht heel veel vragen hebben, die zich richten tot hun gemeentehuizen en aan de lokale bestuurders vragen of ze zich zorgen moeten maken, hoe de situatie daar is, welke maatregelen ze zelf moeten nemen of respecteren. Net daarom is het belangrijk – ik wil daar nog even op terugkomen – dat wij vandaag of morgen ten laatste de burgemeesters, de lokale besturen heel helder informeren. Collega Beke, collega Demir en ikzelf zijn een schrijven aan het voorbereiden om dat op een juiste manier te doen. Ik wil nog eens heel duidelijk maken dat wij aan die burgemeesters moeten kunnen zeggen welke potentieel problematische zones er volgens ons in hun gemeente zijn, en vragen of ze weet hebben van nog andere potentieel problematische zones. Bijvoorbeeld, een zeer grote brand die is geblust, is een potentieel vervuilende site. Dat is het eerste wat we ten aanzien van hen moeten doen.

Het tweede is dat we hun duidelijk moeten maken dat we versneld willen weten hoe de situatie reëel is. Dat vraagt dus metingen. Lokale besturen kunnen dat doen. We kunnen samenwerken met anderen. Dat is een belangrijk tweede element.

Een derde element is volgens mij inderdaad tamelijk urgent: mensen duidelijk kunnen maken of ze al dan niet voorlopig maatregelen moeten nemen ter bescherming van hun gezondheid. Dat is immers de fundamentele vraag die mensen stellen, die ouders, die omwonenden stellen, een vraag die ze ook stellen aan hun gemeentebestuur. We moeten de lokale besturen daar helder over kunnen informeren. Het sluitstuk daarbij is natuurlijk de normering op basis waarvan we dat doen. Die moet natuurlijk een perfecte vertaling zijn van de meest recente internationale wetenschappelijke inzichten. Dat is hetgeen waarnaar collega Schiltz heeft verwezen. We moeten weten dat de normen die we ter zake hanteren, zeer accuraat zijn, want daarover zijn natuurlijk in de stroomversnelling van het dossier vragen gerezen.

Ik denk dat die vier cruciale dingen op relatief korte termijn, deze week, naar onze lokale besturen moeten gaan, zodat onze burgemeesters, die onze partners zijn hierin, ook op een juiste, integere manier kunnen handelen en kunnen informeren.

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaike De Rudder (CD&V): Minister, ik wou daar ook nog even op inpikken. Ik ben ook burgemeester van een lokaal bestuur dat betrokken is in de problematiek, en kan u wel zeggen dat wij op het terrein ook heel veel vragen krijgen en dat we de afgelopen dagen toch wel heel veel nood aan informatie hebben gehad. Hopelijk krijgen we die nu ook, zoals u aangeeft. Ik ben ook blij dat u samen met uw collega's het nodige zult doen om de gemeentebesturen te informeren, want de participatie en de betrokkenheid van de lokale besturen is toch wel cruciaal in dit dossier, hetgeen u ook aangaf. De bezorgdheden die op het terrein leven, zijn belangrijk, maar we moeten als gemeentebestuur ook antwoorden kunnen geven. We mogen geen paniek zaaien op het terrein. Die antwoorden zijn belangrijk. Daarom ook ben ik blij dat we voor die gezamenlijke en gecoördineerde aanpak kunnen gaan, zodat we als burgemeesters gezamenlijk op het terrein kunnen optreden, mensen kunnen geruststellen en vooral mensen hun vragen kunnen beantwoorden. Dat is in dit dossier toch heel cruciaal. Ik ben dus ook blij te vernemen dat u daar werk van gaat maken, samen met uw collega's. Ook in naam van alle burgemeesters uit het Waasland die mij hebben gecontacteerd, wil ik u toch bedanken, samen met uw collega's van de Vlaamse Regering, om ons daarvan op de hoogte te brengen.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Ik ben dus wel heel tevreden dat deze Vlaamse Regering nu toch versneld een initiatief neemt om een dergelijke kaart op te maken. Ik heb het antwoord van 5 mei bij mij en toen werd nog gezegd dat een soortgelijke kaart kan worden opgemaakt. Ik ben blij dat ik vandaag hoor dat deze kaart er komt want dat lijkt mij essentieel om de juiste informatie te geven en de mensen goed te kunnen voorlichten. Ik denk immers dat in deze zaak het principe 'de vervuiler betaalt' en het vooropstellen van de gezondheid zeer belangrijke elementen zijn maar ook dat transparantie essentieel is. Zo niet, zullen we alle vertrouwen verliezen. Dus, geen doofpotten meer maar open en eerlijk alle kaarten op tafel leggen. Dat is onze oproep.

Tot slot wil ik nog een bijkomende oproep doen. Wij passen namelijk voor het zwartepieten van de administratie. Ik las daarnet nog de voorstelling van de OVAM waarin zij uitdrukkelijk zeggen dat zij hun pioniersrol willen kunnen opnemen omtrent deze 'emerging contaminants', maar dat de Vlaamse Regering dit niet als een prioriteit heeft opgenomen. Met andere woorden, deze administratie, die nu de zwartepiet is van heel deze discussie, zegt hier heel duidelijk zelf tijdens de voorstelling aan de Vlaamse Regering dat zij wel wilde, maar dat de Vlaamse Regering in het regeerakkoord onvoldoende acties heeft opgenomen om die rol op een goede manier te kunnen vervullen. Ik denk dat die oefening ook moet worden gemaakt. U kunt wel zeggen dat er heel veel fouten zijn gebeurd bij de administratie maar als u haar geen middelen geeft, haar op droog zaad zet en geen mensen geeft om het werk te doen, dan zullen er nog heel veel fouten gebeuren. Ik denk dat we daar de discussie over zullen moeten voeren. Zo niet, kunnen we blijven bedenken wat er allemaal kan, maar het moet ook uitgevoerd geraken.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Mevrouw Schauvliege, ik heb ook maandag geantwoord dat de beleidsnota Omgeving heel duidelijk stelt dat er vaak ecologische en humane risico's verbonden zijn aan al deze stoffen en dat er daarom nood is aan meer wetenschappelijk onderzoek, duidelijke beleidskeuzes en de toepassing van het voorzorgsprincipes. Ook in het strategisch actieplan drinkwaterbevoorrading dat vlak voor de zomer van 2020 is goedgekeurd, is opnieuw gesproken over die

stoffen. Ook die nieuwe risico's en die nieuw opkomende stoffen PFAS worden daar expliciet in vermeld. In het omgevingshandhavingsrapport 2019 is ook sprake van een verstrenging van de Nederlandse wetgeving inzake PFAS. Er is dus ook op internationaal vlak beweging. Wij willen handhaving en moeten daar aandacht voor hebben. Dat staat in dat rapport.

Wat de vergunningen voor PFOS-lozingen betreft, hebben we de regelgeving enorm verstrengd. Zoals ik eerder zei, zijn in 2020 de meetmethodes van de VMM inzake PFOS in water verder aangescherpt. In de beleidsnota's, die natuurlijk het belangrijkste zijn, staat heel duidelijk wat we tussen 2019 en 2024 daaromtrent zullen doen. Ook in de begrotingsuitvoering 2020-2021 wordt heel duidelijk verwezen naar PFOS-PFAS.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Voorzitter, als men begint te citeren, zijn de kleine lettertjes belangrijk, niet alleen bij dadingen maar ook bij de briefing van de OVAM. Voetnoot 1 zegt dat het wel degelijk ook in mijn beleidsnota staat omschreven met de nodige acties. En wanneer het gaat over bloedonderzoeken en andere onderzoeken en hoe we die gegevens samenbrengen, dan gaat het onder andere daarover.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Voorzitter, collega's, ik dank jullie allen voor het debat. Ik hoop dat we de komende maanden fors werk zullen kunnen leveren met de onderzoekscommissie om over een aantal vragen die vandaag onbeantwoord zijn gebleven of niet konden beantwoord worden, helderheid te brengen. Onder de deskundige leiding van onze goede collega mevrouw De Vroe hebben binnenkort alvast een aantal hoorzittingen plaats met enkele kernactoren. Dat is een goede gelegenheid om die onderzoekscommissie met kennis van zaken aan te vatten. Ik neem aan dat de regeling van de werkzaamheden daarvan spoedig zal aanvatten. Ten overvloede wil ik nog onderstrepen dat mijn fractie uiteraard de motie tot oprichting van een onderzoekscommissie met enthousiasme zal goedkeuren.

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (Vooruit): Wie wist wat, wanneer? Dat is nog steeds de cruciale vraag. Zelfs de bevoegde ministers bleven in het donker achter. Hoe kan dat? Wie diende dan welke belangen? Of gaat het over verregaande nonchalance? Wie zorgde ervoor dat niemand zijn verantwoordelijkheid nam, en waarom?

Er zijn flink wat mensen al jaren op de hoogte van zowel de vervuiling als de bijbehorende gezondheidsrisico's. Wie dit wist, jaren terug al, en niets heeft gedaan voor de gezondheid van de mensen, draagt een immense verantwoordelijkheid. Want deze vraag blijft: waarom was de gezondheid van mensen minder van tel dan de voortgang van wegenwerken? Waarom werd er wel gehandeld in het belang van de infrastructuurwerken, maar toonde niemand zich bekommerd om de gezondheid van de mensen die daar wonen, die daar werken, die daar leven?

Minister-president, voor Vooruit gaat het om een verantwoordelijkheidscrisis, want wie het in de vorige regering wist, nam geen verantwoordelijkheid, en wie nu verantwoordelijkheid draagt in deze regering, wist het niet. Een onderzoekscommissie zal verantwoordelijkheden vastleggen en lessen trekken. Maar wacht u alstublieft niet tot op dat moment om de mensen in te lichten over de gevaren, om hun gezondheid van dichtbij te monitoren, om eindelijk te doen wat deze en

de vorige regering niet hebben gedaan, en dat is verantwoordelijkheid nemen voor de gezondheid van onze Vlamingen.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): U wilde zeggen 'last but not least', maar u deed het niet, voorzitter.

De voorzitter: Neen, ik spreek Nederlands en die uitdrukking is ook niet van toepassing in dezen.

Jos D'Haese (PVDA): Voorzitter, collega's, ministers, er is vandaag verschillende keren op gewezen dat we met de kennis van vandaag niet naar de feiten van gisteren moeten kijken. Maar daarvoor is het wel belangrijk om de kennis van gisteren te kennen. Ik heb een kort lijstje gemaakt. Het is niet exhaustief.

In 2000 zegt 3M zelf: 'PFOS is mogelijk een probleem voor de volksgezondheid.' In 2004 meet de Universiteit Antwerpen (UAntwerpen) de hoogste PFOS-waarde ooit in levende wezens in de omgeving van de 3M-fabriek in Zwijndrecht. In 2006 blijkt het water van de Palingbeek er vlak naast zwaar vervuild. In 2009 zeggen de Verenigde Naties: 'PFOS is gevaarlijk.' In 2010 startte een rechtszaak over PFOS-vervuiling in de Verenigde Staten. In 2012 ontdekt de UAntwerpen dat PFOS in onze voedselketen zit. In datzelfde jaar stelt ze vast dat PFOS ook in eieren zit in de omgeving van 3M. In 2016 ontdekt Lantis dat de bodem vol PFOS zit. Professor Tytgat levert een rapport af waarin hij zegt: 'Er moeten maatregelen genomen worden op die bodems die boven de norm vervuild zijn.' In 2016 werden de normen voor inname van PFOS sterk verstrengd. In 2020 werden ze opnieuw sterk verstrengd. Dat is samen meer dan 250 keer strenger op 18 jaar tijd. En toch is daar allemaal niets mee gebeurd. Er is geen actie rond ondernomen, niet naar de omwonenden, niet naar de volksgezondheid, niet wat betreft het kijken hoe ver de verspreiding zit. Er is niets rond gebeurd. Dat zijn de feiten van gisteren en dat is de kennis van gisteren.

Dan kan men niet anders dan vaststellen dat we 22 jaar na het schandaal van de dioxinecrisis zien dat er niets veranderd is. Natuurlijk is het FAVV er gekomen en zijn er normen voor voeding enzoverder. Maar de logica dat bedrijven die liever winst maken dan naar de gezondheid van de mensen kijken, geen strobreed in de weg wordt gelegd, die logica staat nog altijd even hard overeind. Ik vrees, beste collega's, dat het niet zal eindigen bij 3M en dat het niet zal eindigen bij PFOS, maar dat we nog heel wat verder moeten graven om te zorgen dat we eindelijk komaf kunnen maken met die logica.

Er is gezegd dat er onderzoek is gedaan, actieplannen zijn opgesteld en dat men op zoek is gegaan naar de hotspots, maar blijkbaar is dan de cruciale hotspot wel aan jullie aandacht ontsnapt.

Een aantal Vlaamse volksvertegenwoordigers hebben gevraagd waarom we hier nu al over bezig zijn, want dit is de onderzoekscommissie nog niet. 'You ain't seen nothing yet'. Dit is de onderzoekscommissie niet. Daarin gaan we op zoek naar hoe de normen zijn bepaald. Daar zullen we een reconstructie doen en de regeringscommissarissen horen. Misschien gaan we eens langs bij de OVAM. Dat is de onderzoekscommissie. Wat de oppositie en zelfs een paar leden van de meerderheid hier vandaag hebben gevraagd, zijn simpele vragen waarop de mensen hier voor ons het antwoord zouden moeten weten.

Ik heb al een paar van mijn vragen geschrapt en ik zal me tot een vraag per minister beperken. De mensen in Zwijndrecht en omgeving vragen zich uiteraard af wat er nu moet gebeuren en hoe dit mogelijk is geweest. Ik kom daar nog op terug.

Minister Demir, u hebt beweerd dat de vervuiler betaalt. Zal dat bedrag van 63 miljoen euro nog worden teruggevorderd?

Minister Peeters, minister Weyts, wisten jullie nu iets over die dading of niet? Liegen jullie of liegt de CEO van Lantis? Ik heb daar nog geen antwoord op gekregen.

Minister Beke, was het agentschap Zorg en Gezondheid (AZG) echt niet op de hoogte? Zo ja, hoe komt dat? Zo neen, waarom is er niets gebeurd?

Dan volgen nog een paar vragen om actie. Het bodemonderzoek en het onderzoek van het grondwater moet in alle onafhankelijkheid gebeuren. Dat mag niet van 3M afhangen.

Minister Beke, het onderzoek naar de bloedwaarden moet in een ruimere omgeving gebeuren. U had het daarnet over de perimeter voor maatregelen van 3 kilometer, maar dat klopt niet. Het is een perimeter van 10 kilometer. Dat is de perimeter waarbinnen u maatregelen hebt afgekondigd. Die maatregelen zijn niet allemaal even streng, maar als u binnen een perimeter van 10 kilometer maatregelen neemt, lijkt het me logisch dat u ook binnen die perimeter onderzoek voert.

U hebt verklaard dat professor Tytgat dit onderzoek zal leiden. Ik heb begrepen dat hij zal helpen, maar dat het AZG het onderzoek zal uitvoeren. Dat staat op de website. Alles zit bij het AZG. De afname en de analyse van de stalen moet onafhankelijk gebeuren. De interpretatie kunnen we dan aan professor Tytgat en aan mevrouw Schoeters overlaten.

Tot slot heb ik nog een vraag over het systematisch testen van de arbeiders op de Oosterweelwerf. Ik heb hier nog geen antwoord op gekregen. Aangezien dit volgens mij ongelooflijk belangrijk is, zou ik heel graag weten of zij hierin worden opgenomen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Wenst iemand tot besluit van dit actualiteitsdebat een motie of een motie van wantrouwen in te dienen? *(Neen)*

Het debat is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– De vergadering wordt geschorst om 16.41 uur.

– De vergadering wordt hervat om 16.54 uur.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Staf Aerts, An Moerenhout, Stijn Bex, Celia Groothedde, Tine Van den Brande en Meyrem Almaci over de rechten van lgbtqi+-personen in Hongarije
– 856 (2020-2021) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, ik wil via het beruchte artikel 50 … *(Opmerkingen)*

De voorzitter: Letter?

Björn Rzoska (Groen): Het gaat om artikel 50, punt 1, h). *(Opmerkingen)*

Mijnheer Parys, het is goed dat u die verduidelijking vraagt en ik geef onmiddellijk een antwoord als me een vraag wordt gesteld.

Ik wil een voorstel van resolutie betreffende de rechten van lgbtqi+-personen in Hongarije bij hoogdringendheid op de agenda zetten.

De voorzitter: Is het goed dat we ons daar later over uitspreken, en is die tekst al ingediend?

Björn Rzoska (Groen): Die tekst is inderdaad ingediend.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

ACTUELE VRAAG van Katrien Schryvers aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de resultaten van de Interministeriële Conferentie Volksgezondheid

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Voorzitter, de vaccinatieteller gaat dag na dag met rasse schreden vooruit. Ondanks een aantal tegenslagen met de leveringen, zien we dat elke dag duizenden Vlamingen worden gevaccineerd. Gisteren kwam het goede nieuws dat ook min 41-jarigen zich vrijwillig kunnen aanmelden voor een vaccin van Johnson & Johnson en dat 16- en 17-jarigen zich bij QVAX kunnen opgeven om te worden gevaccineerd. Nog beter nieuws is dat de vaccins ook werken. We zien dat het aantal besmettingen en het aantal ziekenhuisopnames continu dalen.

Dat is natuurlijk allemaal fantastisch nieuws en het biedt de mogelijkheid over te gaan tot de versoepelingen die er de voorbije dagen en weken na lange tijd gelukkig ook zijn gekomen. Ik verwijs naar de horeca of naar de mogelijkheid om meer sociale contacten te hebben.

Voor wie wil reizen naar het buitenland is er het coronacertificaat dat vanaf vandaag gedownload kan worden. Maar er zijn ook vragen over de gevolgen van vaccinaties als iemand een hoogrisicocontact gehad heeft. Vanmorgen hoorden we dat virologen voorstellen om dan alleen nog de testverplichting te behouden en geen automatische quarantaine op te leggen. Dat zou besproken worden op de interministeriële conferentie (IMC) deze voormiddag. Minister, kunt u duidelijkheid geven of mensen die volledig gevaccineerd zijn na een hoogrisicocontact ook nog in quarantaine zullen moeten naast de verplichte test?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Het was collega Parys die zei: vergeet niet dat collega Schryvers een vraag over het IMC heeft. *(Gelach)*

Dus ben ik deze plenaire vergadering onmiddellijk weer binnengestormd en heb ik u dus blijkbaar nog nooit zo blij gemaakt.

Ik denk dat veel mensen blij zijn. We hebben vandaag 65 procent van de volwassen Vlamingen een eerste prik gegeven. Dat betekent meer dan 52 procent van de totale populatie. We zijn daarbij op Malta, IJsland en Hongarije na het best scorende vaccinatieland. U weet dat de Hongaren gebruikmaken van vaccins die in Europa door het Europees Geneesmiddelenbureau (EMA) niet zijn goedgekeurd. Als we die eraf nemen, zitten we bij de top drie in Europa, ook wat snelheid betreft. Dat is een goede zaak. De vaccinatiehonger bij de Vlamingen is groot. We hebben ook QVAX opengesteld om het Janssen-vaccin aan te bieden

met een vrijwillige keuze. Dat is een succes. Datzelfde geldt voor jongeren van 16 en 17 jaar die zich vrijwillig kunnen aanbieden om via de QVAX-lijst versneld aan bod te komen. Ook dat is een succes. Ik hoop alleen dat de leveringen, zoals u zei, kunnen volgen.

We zien dat ook in de ziekenhuisopnames op de intensive care units. Die gaan heel snel naar beneden. Ook dat is een goede zaak. Dat was uiteindelijk wel de finaliteit: ons zorgsysteem in stand houden.

Daarover hebben we vandaag gesproken. Wat zijn de mogelijke consequenties voor degenen die volledig gevaccineerd zijn? We hebben inderdaad beslist, mevrouw Schryvers, dat wie volledig gevaccineerd is en een hoogrisicocontact heeft, zich enkel nog moet laten testen op dag één en bij negatief resultaat niet langer in quarantaine moet gaan en ook geen tweede test moet ondergaan.

Er is één B-mol: de quarantaineregel blijft wel behouden voor wie volledig gevaccineerd is in het geval van een clusterbesmetting bij collectiviteiten zoals woonzorgcentra, en ook in bedrijven wanneer het gaat over doorbraakinfecties.

Wat kinderopvanginitiatieven betreft, collectiviteiten waar kinderen zijn, maar ook scholen, internaten, vrijetijdsactiviteiten, die vallen niet onder die regel. Dat gaan we samen met de experten bekijken. Het is een heel specifieke categorie. Het gaat over jongeren die niet gevaccineerd zijn, je kunt daar geen een-op-eenrelatie rond leggen. We gaan bekijken of we aangepaste regels voor deze settings kunnen organiseren.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Dank u, minister. Goed dat er duidelijkheid is, goed dat er een bijsturing gekomen is. We weten allemaal dat wie volledig gevaccineerd is, minder kans heeft op besmetting en minder kans om een besmetting door te geven. Het lijkt me logisch dat de gevolgen van hoogrisicocontacten daaraan worden aangepast. Het is een goede beslissing, minister, om de quarantaine enkel te behouden in het geval van een positieve test, maar om andere mensen na een hoogrisicocontact enkel die test op te leggen.

Dan moeten we natuurlijk zorgen dat er voldoende testcapaciteit is, en dat mensen weten dat ze die test wel nog moeten doen. Er zal veel testcapaciteit nodig zijn voor iedereen die met vakantie wil gaan. We horen nu al dat de testcentra overspoeld worden met vragen. Mensen die met vakantie willen gaan, moeten eigenlijk gescheiden worden voor hun test van de mensen die besmet zijn of een hoogrisicocontact hebben gehad. Hoe kan de garantie gegeven worden dat er voldoende testcapaciteit is, minister?

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Dank u wel. Trouwens, een heel goede vraag, collega Schryvers. Ik vond ze bijzonder interessant.

De voorzitter: Normaal stelt u die, elke week!

Lorin Parys (N-VA): Goed, het ‘dubbele agenda’-systeem voor de testcentra lijkt me inderdaad een goede suggestie, om ervoor te zorgen dat iedereen effectief op reis kan vertrekken.

Maar mijn vraag, minister, gaat over: wat met reizigers van buiten de EU, die naar ons land willen komen? Moeten die in quarantaine, of niet? Dat is een heel belangrijke vraag, niet alleen voor die reizigers, maar uiteraard ook voor onze toeristische sector. De achterliggende vraag is natuurlijk: welke vaccins zullen wij

hier homologeren als 'goed genoeg' om een soort groen certificaat te krijgen voor reizigers die van buiten de EU komen. Met andere woorden, zullen wij Spoetnik, zullen wij Chinese vaccins accepteren, om er hier voor te zorgen dat die mensen geen tien dagen in quarantaine moeten wanneer ze naar België komen, ja of neen?

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Collega Schryvers, bedankt voor de vraag. Ik denk dat ze inderdaad zeer relevant is. Minister, we hebben het er gisteren in de commissie ook al een klein beetje over gehad, maar ik wil hier toch nog eens op ingaan. Namens mijn fractie, wil ik onze appreciatie uitdrukken voor al die mensen in de vaccinatiecentra, die een onwaarschijnlijk werk gedaan hebben in de voorbije weken en maanden. Daarnaast is er de bezorgdheid over het signaal dat we daar krijgen, dat men moeilijker personeel vindt, maar inderdaad ook de druk op de testcapaciteit, en wat dat allemaal betekent voor mensen die al meer dan anderhalf jaar bij, wijze van spreken, boven hun limieten aan het presteren zijn.

Minister, collega Schryvers stelde al de vraag: hoe zorgen we dat er voldoende capaciteit is? Maar ook: hoe zorgen we dat dit ook op langere termijn leefbaar blijft voor altijd diezelfde groep van mensen op wie we als samenleving steeds een beroep moeten doen om ons door deze crisis te gidsen?

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Ik kan me ook alleen maar aansluiten bij collega Schryvers. Dat geldt zeker voor haar bijvraag, want de vraag naar voldoende testcapaciteit – onder andere voor mensen die op reis willen gaan – dat is exact de vraag die ik gisteren ook in de commissie Welzijn als vraag om uitleg heb gesteld. Maar het zijn belangrijke discussies, dus op zich is het goed dat er nog eens een extra antwoord op komt. Ik kan dat alleen maar onderschrijven.

Over de beslissing van de IMC dat volledig gevaccineerde personen niet meer in quarantaine moeten als ze een hoogrisicocontact hebben, denk ik dat het op zich een goede zaak is. Wat we wel niet mogen vergeten is dat we mensen moeten blijven sensibiliseren dat het wel belangrijk is dat ze zich toch nog laten testen. Vaccins beschermen heel goed – tot bijna 100 procent op overlijden, ook heel goed op ernstig ziek worden – , maar ze beschermen niet voor 100 procent tegen besmettingen. Ik denk, zeker als we clusterbesmettingen willen tegengaan, dat het wel belangrijk is om mensen te blijven sensibiliseren. Mijn vraag is: hoe gaat u dat doen?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Ja, collega's, de testcapaciteit is inderdaad belangrijk, en we zullen daar in de schoot van de Vlaamse Regering ook snel een beslissing over nemen om de financiering daarvan te verzekeren, want anders komen we daarmee in de problemen.

Daarnaast moeten we ook zorgen dat er voldoende mensen zijn die dat kunnen doen. Daarover hebben we het gisteren in de commissie uitgebreid gehad. Ook vanmorgen op de interministeriële conferentie. Daar heeft collega, minister Frank Vandenbroucke, aangekondigd dat hij zal kijken om daarvoor ook apothekers in te schakelen. Dat is een federale bevoegdheid, dus dit maar om te zeggen dat we het thema breed besproken hebben.

Daarnaast zijn we zelf ook in overleg om de studenten daarbij te betrekken. Collega Daniëls heeft daar gisteren ook naar verwezen. We hebben een overleg

met Pharma.be omdat daar heel wat mensen met een medische expertise-achtergrond zitten, en die hebben zich bereid verklaard om hun mensen ook als vrijwilligers aan te schrijven. Er zijn dus verschillende elementen die lopen, om de verschillende bronnen aan te spreken, om te zorgen voor nodige capaciteit aan mensen om dat te doen.

Wat reizigers van buiten de Europese Unie betreft, collega Parys, en de vraag of die ook in quarantaine moeten gaan, daarover zal vrijdag op het Overlegcomité gesproken worden. Er is natuurlijk een bezorgdheid die we allemaal delen, denk ik – kijk naar Groot Brittannië – dat die buitenlandse varianten opduiken. Sommige kennen we, nu met het Griekse alfabet, maar sommige kennen we ook niet. Ik denk dus dat het wel belangrijk is om de nodige voorzichtigheid aan de dag te leggen, om ervoor te zorgen dat – nu het goed loopt in ons land, maar ook binnen Europa – we ons daar voldoende tegen beschermen. Maar dat zal vrijdag op het Overlegcomité komen. Ik ga daar nu niet op vooruitlopen. Ik neem aan, minister-president, dat we daar vrijdag in de schoot van de Vlaamse Regering nog wel over zullen spreken.

Zoals afgesproken is vandaag onder leiding van het agentschap Digitaal Vlaanderen de app gelanceerd. Dus we zitten daar twee weken voor op het Europese schema. De app wordt ook al druk gedownload. Dat is op zich een goede zaak. Die kan pas op 1 juli in gebruik genomen worden. We zijn wel klaar om dat te doen. Ik denk dat het ook een teken van vertrouwen is aan de mensen dat we ook daar in het koppeloton van Europa zitten om de digitalisering te gebruiken voor datgene waar ze voor nodig is, namelijk het de mensen gemakkelijker maken.

Collega Parys, u vraagt welke de vaccins zijn die gehomologeerd zijn. Dat zijn de vaccins die door het European Medicines Agency (EMA) erkend zijn. Die zullen bij wijze van spreken ook hun toegangsticket via het certificaat zijn.

Ten slotte, collega Anaf, wat u gezegd hebt, is belangrijk. Ik denk dat dat niet genoeg onderstreept kan worden. Volledig gevaccineerd zijn en gevaccineerd zijn is belangrijk. Het toont ook aan dat het werkt. Ik heb vandaag op de Interministeriële Conferentie ook nog eens opnieuw gevraagd dat men een onderzoek zou doen en de resultaten eens zou bespreken van het aantal mensen dat ondanks hun vaccinatie toch nog in de ziekenhuizen is terechtgekomen. Men is daarmee bezig. Als we die resultaten hebben, ben ik dus graag bereid om die ook in de commissie of in deze vergadering te bespreken. Ik denk dat dat aantal klein zal zijn, maar het is goed om dat wetenschappelijk onderbouwd te hebben. Maar daarnaast zijn er nog een aantal regels die er moeten zijn zoals de testen wanneer je effectief een hoogrisicocontact had en je opgespoord wordt door de contactopsporing. Dan blijft dat wel belangrijk om te voorkomen dat je eventueel nieuwe besmettingen doet, omdat je met een bepaalde variant bent geconfronteerd. We moeten op onze qui-vive blijven, ook al zijn we gevaccineerd.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Dank u wel, minister. De vaccinaties lopen als een trein. Het aantal besmettingen en het aantal ziekenhuisopnames dalen, dus de vaccins werken ook. De voorbije vijftien maanden hebben we onze mensen eigenlijk heel strenge verplichtingen opgelegd. Onder meer wie een hoogrisicocontact gehad had, moest in quarantaine en zich twee keer laten testen. Nu we weten dat de vaccins die resultaten hebben dat mensen minder besmet worden en ook minder besmettelijk zijn, is het de logica zelve dat we een aantal zaken bijstellen. Daarom is het goed dat de verplichting om in quarantaine te gaan voor mensen die volledig gevaccineerd zijn en een hoogrisicocontact hadden, niet meer wordt gehandhaafd, maar dat enkel de testing verplicht blijft. Maatregelen

moeten immers proportioneel zijn in functie van de gezondheidsrisico's. Minister, ik denk wel dat het nodig is dat we aan de mensen laten weten dat de tests wel nog noodzakelijk blijven, zodanig dat ze die toch laten doen en dat we zorgen dat er voldoende testcapaciteit is.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Stephanie D'Hose aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de concretisering van het zomerplan voor de cultuur- en evenementen-sector

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Minister-president, 'eindelijk' is het verlossende kernwoord waarmee meer dan 200 cultuurhuizen een tweetal weken geleden hun deuren eindelijk hebben opengezet. Eindelijk opnieuw cultuur. Eindelijk gewoon weer het doek zien opengaan. Eindelijk kunnen meebrullen met een concert. De eerste stappen hiervoor werden gezet op het Overlegcomité van 11 mei. Daar kwam het verlossende nieuws dat de cultuursector kon beginnen open te gaan met een soort van stappenplan dat rekening hield met het aantal besmettingen en het aantal vaccinaties. Het volgende Overlegcomité van 4 juni heeft daar nog een laagje bijgelegd. Toen werd al duidelijk dat grote evenementen met maximaal 75.000 bezoekers mogelijk zouden zijn.

Dat is twee keer goed nieuws, maar we zijn er nog niet. Er zijn de COVID Event Risk Model (CERM) en de COVID Infrastructure Risk Model (CIRM), maar er is nog wat nood aan de puntjes op de i. Ik verneem immers van een aantal concertorganisatoren en van de sector dat een aantal modaliteiten voor het zomerplan van 1 juli niet helemaal vaststaat. Met modaliteiten bedoel ik of er op voorhand nog coronatesten moeten worden afgenomen, of mensen met vier aan een tafel moeten zitten, of er social distancing moet zijn en hoe het met de mondmaskers zit. Ik heb begrepen dat het Overlegcomité van 18 juni – dat is gelukkig overmorgen al – zich daar ook over zou buigen. Ik had daarom graag van u geweten hoe u de volgende stappen ziet wat betreft de cultuur- en de evenementensector. Wat zijn de hete hangijzers volgens u?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw D'Hose, de boodschap waarmee de Vlaamse Regering naar het Overlegcomité gaat, is dat ze in essentie vasthoudt aan wat is opgetekend in het Vlaamse Plan van de Vrijheid. De standpunten die daarin zijn opgenomen, zal ik op ieder Overlegcomité verdedigen en ik probeer om de conclusies zo dicht mogelijk bij het Plan van de Vrijheid te krijgen. De cijfers zijn goed. We vaccineren aan een ongeziene snelheid. Het is dan ook opportuun om achter de voorgestelde versoepelingen in dat plan te blijven staan. Er is daar de context voor. Je moet in deze altijd met twee woorden spreken. Ik denk dat we in bepaalde zaken zelfs sneller kunnen gaan dan oorspronkelijk voorzien.

Het Overlegcomité van vrijdag aanstaande moet dus rekening houden met die gunstig evoluerende cijfers en met de goed opschietende vaccinatiegraad. Ik ben er me van bewust dat ook de sector perspectief moet krijgen voor de hele zomer, ook voor september en zelfs nadien. Het streefdoel vanuit Vlaanderen om terug te keren naar een zo goed als normaal leven op 1 september blijft behouden. Het loslaten van social distancing en mondmaskers zie ik in dat perspectief. In augustus moet dat al mogelijk zijn indien er voldaan wordt aan een aantal belangrijke voorwaarden. Zo is er het Covid Safe Ticket. Ik heb daarstraks de app

gedownload. Ik kan u allemaal aanraden om dat ook te doen. Vanmorgen was er veel beweging op de itsme-app en lukte het niet zo goed, maar nu is het gelukt. Het Covid Safe Ticket of een test, ventilatie en crowd management zijn belangrijke zaken. Voor 1 september streven we ook naar het loslaten van de maximale aantallen binnen en buiten en moet het normale leven terugkeren. Kortom, het einde van de donkere tunnel is in zicht. Als we ons gezond verstand en de apps blijven gebruiken en geleidelijk aan blijven genieten met maatregelen, zoals we in een campagne hebben gezet, zullen we dat streefdoel ongetwijfeld halen.

Om op uw vraag te antwoorden: ik zal vrijdag proberen de maatregelen voor juli en augustus zo dicht mogelijk bij het Vlaamse 'Plan van de Vrijheid' te krijgen.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Ik dank u voor uw helder antwoord, minister-president. Het is zeer goed dat u hoopt om zo dicht mogelijk bij dat plan te blijven. We moeten ons al een keer beginnen uitspreken over een najaarplan. We kijken nu naar september en oktober, maar zolang er nog geen vooruitzicht is voor het najaar, is het voor velen de kat uit de boom kijken. Daarom is het interessant om daar naar analogie met het zomerplan condities aan te koppelen en parameters te gebruiken, zoals het aantal vaccinaties en het aantal besmettingen. Ik vraag me af of u zich ook wilt uitspreken over het najaarplan.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Ik dank collega D'Hose voor de vraag en de minister-president voor zijn antwoord dat heel hoopgevend is. Het is inderdaad 'eindelijk'. Iedereen heeft zo hard gesnakt naar een concert, een festival, een voorstelling en een film. Dat is nu terug mogelijk. Meer dan ooit heeft corona getoond hoe belangrijk cultuur is en ook hoe precair de sector is.

Ik ben heel verheugd, minister-president, om te horen dat u op het Overlegcomité zult voorleggen om voor juli en augustus de maatregelen zo dicht mogelijk te krijgen bij uw plan. Ik ondersteun dat zeker, maar ik ondersteun ook collega D'Hose als ze zegt dat we ook al verder moeten durven kijken. Mijn vraag is welke zaken u zult voorstellen voor september en oktober. Op welke manier zult u de sector helpen om zich te organiseren om tegen het najaar opnieuw maximaal de mensen in alle vrijheid te kunnen ontvangen?

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Minister-president, ik denk dat we collectief een zucht van opluchting slaken, maar dat zeker de sector en de organisatoren een zucht van opluchting slaken. We sluiten ons daar uiteraard zeer graag bij aan.

Ik wil nog twee elementen extra belichten. We gaan in augustus al grote evenementen toelaten. Dat kan onder heel veilige protocollen en zeker met het coronapaspoort dat daarbij aangewend wordt, maar dat is natuurlijk een uitdaging voor kleinere organisatoren en voor hen die het vaak met vrijwilligers doen. Hoe kunnen we hen extra ondersteunen om daarmee aan de slag te gaan?

We dreigen een hele generatie van jonge kunstenaars te verliezen die zich het voorbije anderhalf jaar heel weinig hebben kunnen tonen en ook nog in de komende maanden. Hoe kunnen we steden en gemeenten en allerlei organisatoren, vrijwillig of professioneel, aanmoedigen om op kleine schaal in de komende maanden showcases te organiseren en in het najaar extra evenementen op te zetten? Komen er een extra ondersteuningsplan, aanmoedigingspremies of weet ik wat

meer? Waar denkt de Vlaamse Regering aan? Waar denkt u aan om de problematiek op te lossen?

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaike De Rudder (CD&V): We weten allemaal dat de evenementensector, maar ook ruimer het verenigingsleven en de sportclubs staan te popelen om opnieuw volledig te kunnen opstarten met het oog op het najaar. Het is heel goed dat we voor juli en augustus de protocollen en de richtlijnen kennen, maar wat in het najaar? Het verenigingsleven en de sportclubs willen de protocollen kennen. Ik denk dan aan lidgelden die voor een jaar worden betaald. September is een belangrijke maand om de heropstart te kunnen doen. Ik denk ook aan de ticketverkoop voor culturele centra, die opgestart moet worden. Op welke manier kan dit in het najaar worden georganiseerd? Onze fractie, en zeker mevrouw Brouwers, vraagt daaromtrent duidelijkheid. Ik hoop dat dat vrijdag besproken wordt op het Overlegcomité zodat we daarmee verder kunnen.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Onze fractie wil natuurlijk ook haar tevredenheid tonen over het feit dat het zomerplan zoveel duidelijkheid heeft gebracht voor de cultuur- en evenementensector. Net zoals de heer Vaneeckhout wil ik er de nadruk op leggen dat dit niet alleen belangrijk is voor de grote festivals, maar ook voor alle kleine activiteiten waar de Vlaming in de zomer naar uitkijkt. Alle eetfestivals, alle kleine toneelgezelschappen die nog een opvoering willen doen en dergelijke meer moeten zeer goed weten waar ze aan toe zijn en waar rekening mee te houden.

Het hete hangijzer is de epidemiologische situatie die natuurlijk ook zal worden bepaald door ons en de manier waarop we ons in de komende maanden zullen gedragen. We zullen waarschijnlijk hier en daar op reis gaan, misschien ook naar het buitenland, en we moeten er dan ook bij stilstaan dat we misschien iets meebrengen. Laat ons ons goed aan de maatregelen houden die nu gelden zodat we een hele mooie zomer kunnen tegemoetgaan en in het najaar hele mooie culturele eventactiviteiten kunnen beleven.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord

Minister-president Jan Jambon: Iedereen die is tussengekomen, heeft gevraagd naar het najaarsplan. Wat mij betreft, is de vaccinatiecampagne dan afgerond. Als er geen nieuwe varianten opduiken, zouden we wat mij betreft opnieuw in het normale zitten. Dat is mijn najaarsplan. Er zal een nieuw Overlegcomité komen binnen enkele weken. Ik heb met de eerste minister afgesproken dat we het ministerieel besluit dan zullen omdraaien. Nu stelt dat wat niet mag. Het is de bedoeling om dan te stellen dat alles mag, maar dat er nog voorzorgsmaatregelen zijn die genomen moeten worden of dat bepaalde zaken in acht moeten worden genomen. Het is de bedoeling dat dit minimaal afwijkt van de normale situatie. Dat zou alvast mijn najaarsplan van de Vlaamse Regering zijn.

Mijnheer Vaneeckhout, wat de kleine organisatoren betreft, wil ik voor alle duidelijkheid stellen dat dit vorige keer in het Overlegcomité al is beslist. Er zijn namelijk maxima voor binnen en buiten vastgelegd, voor alle mogelijke types van activiteiten. Als je onder die maxima blijft, dan zijn er geen bijkomende voorwaarden, dan zijn die testen en dat certificaat en dergelijke, allemaal niet nodig. Dus dat is eigenlijk naar de kleine organisatoren toe, en dat loopt ook stelselmatig op in juni, juli, augustus.

Het is alleen maar voor diegenen die die aantallen willen overschrijden, dat de 'drietrapsraket' geldt: ofwel moet men gevaccineerd zijn, ofwel moet men een

zeer recente PCR-test gehad hebben, ofwel moeten de organisatoren de mogelijkheid om lokaal te testen aanbieden. Ik begrijp dat dat voor kleine organisatoren moeilijk is, maar zij hebben de aantallen al doorgekregen waarbinnen ze het kunnen doen.

Juli tot half augustus blijft met mondmasker en social distancing, vanaf half augustus valt – zeker voor de buitenactiviteiten – die tweede voorwaarde ook weg. Dat is dus eigenlijk wel al helder gesteld.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Dank u, minister-president, ik ben het met u eens. Als we zo evolueren, dan geen najaarsplan, maar alstublieft weer de totale vrijheid. Dank u wel, dat u bent blijven strijden daarvoor.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Vera Jans aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de wachtlijsten voor een sociale woning

ACTUELE VRAAG van Adeline Blancquaert aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de cijfers van de VVSG betreffende de uithuiszettingen

ACTUELE VRAAG van Tom De Meester aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de aangroeiende wachtlijsten voor sociale woningen

ACTUELE VRAAG van Allessia Claes aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over het voorkomen van uithuiszettingen

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Minister, in de media van de afgelopen dagen, onder andere ook in het dagblad De Standaard, wordt geschreven en gemeld dat de wachtlijsten voor sociale woningen in Vlaanderen verder toenemen of blijven groeien. Dat betekent concreet dat er vandaag meer dan 150.000 gezinnen, 150.000 huishoudens wachten op een sociale woning. Dat zijn mensen die daar recht op hebben. Dat zijn mensen die ook aan die voorwaarden voldoen, maar die dus op die wachtlijst staan.

Die cijfers zijn niet nieuw. Ook de cijfers van 2018 of 2019 die we kennen, spreken over om en bij 150.000 gezinnen. Wel is het duidelijk dat het blijft gaan over een enorm aantal mensen, een enorm aantal gezinnen die nood hebben aan een sociale woning. Nu, het is de ambitie van deze Vlaamse Regering om die wachtlijsten terug te dringen door de voorziene recordbudgetten in te zetten in nieuwe en voornamelijk ook in gerenoveerde sociale woningen.

U verwees ook al, minister, naar die budgetten en ook naar de instrumenten om uithuiszettingen te vermijden en mijn vraag kadert daarin. Hoe gaat u zorgen voor de nodige aangroei van dat sociaal woonpatrimonium om er mee te bekomen dat het aantal mensen op deze toch wel indrukwekkende wachtlijst, waar we niet aan mogen wennen en ons niet bij mogen neerleggen, zal dalen?

De voorzitter: Mevrouw Blancquaert heeft het woord.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Minister, collega's, uit de jaarlijkse bevraging van haar leden besluit de Vereniging van Vlaamse Steden en

Gemeenten (VVSG) dat er in 2020 wekelijks bijna 200 huishoudens hun woning dreigden te verliezen door een uithuiszetting. De schatting van 10.072 huishoudens is de enige leidraad die we hebben, aangezien het ons aan exacte cijfers ontbreekt. We zouden die exacte cijfers wel kennen mocht de federale minister van Justitie de toestemming geven om dergelijke cijfers bij de vredegerechten op te vragen.

In vergelijking met 2019, collega's, zijn het qua uithuiszettingen er ongeveer duizend minder. Maar laten we ook niet vergeten dat er een tijdelijk verbod op uithuiszettingen was tot midden juli 2020. Het geeft nog maar eens aan hoe moeilijk Vlaamse gezinnen het momenteel hebben om de steeds hogere huurprijzen te blijven betalen. Aan de mogelijkheid van de uithuiszetting kun je niet raken, aangezien je anders het probleem verschuift van huurder naar verhuurder. Een groot deel van de verhuurders zijn namelijk mensen die een extra pand geërfd of aangekocht hebben, en op die manier hun pensioen willen aanvullen.

Uit de bevraging blijkt ook dat, ondanks het feit dat de vrederechters de OCMW's verwittigen en vanuit die hoek hopen op een oplossing, het vaak tevergeefs blijft. Het gebrek aan goede en betaalbare woningen op de private huurmarkt en de ellenlange wachtlijsten – zoals collega Jans zonet ook aanhaalde – voor sociale huisvesting zijn zoals reeds jaren de grootse problemen.

De verdere uitbreiding van zowel de huurpremie als de huursubsidie is dan ook aangewezen en de VVSG ziet ze als één van de noodzakelijke punten om te intermediëren op de private huurmarkt, zodat er meer betaalbare en kwaliteitsvolle woningen komen voor mensen met een laag inkomen en voor wie net boven de inkomensgrens voor sociaal wonen zit.

U hebt reeds aangegeven enorme inspanningen te leveren voor het realiseren van sociale woningen. Het probleem is dat de bouw van de woningen de kapitaalinjectie niet volgt, en dat het een goede oplossing is voor de lange termijn, maar het is duidelijk dat er oplossingen nodig zijn voor de korte termijn.

Ik kom tot mijn vraag, minister. Welke conclusie trekt u uit deze cijfers en welke mogelijkheden ziet u realiseerbaar op korte termijn wat betreft de aanbevelingen van de VVSG?

De voorzitter: De heer De Meester heeft het woord.

Tom De Meester (PVDA): Minister Diependaele, meer dan 150.000 gezinnen staan op de wachtlijst voor een sociale woning. En dat cijfer blijft maar stijgen. 150.000 gezinnen, collega's. En elk jaar opnieuw, minister, komt u hier in dit parlement zeggen dat we goed bezig zijn en dat het vooruit gaat, maar er gaat dus niets vooruit. Het enige wat vooruit gaat, is het aantal mensen op die wachtlijst: 150.000 gezinnen, dat is dubbel zoveel als in 2005. Dat zijn 150.000 gezinnen voor wie in Vlaanderen het recht op wonen niet bestaat, want die mensen moeten het maar zien te rooien op de private huurmarkt. Dat moet u eens proberen, collega's, als alleenstaande moeder met drie kinderen en een klein inkomen een gezinswoning vinden op de huurmarkt van onder de 800 à 900 euro. Die woningen zijn vandaag in grote steden als Gent en Antwerpen niet meer te vinden.

De Vereniging van Vlaamse Huisvestingsmaatschappijen (VVH) zegt dat er maar één oplossing is: we moeten het aantal sociale woningen verdubbelen. Ik ben het daar helemaal mee eens. Maar u, minister, niet. U laat die mensen op de wachtlijst staan. Het is het een of het ander. Ofwel laten we die mensen nog jaren en jaren op die wachtlijst staan, ofwel gaan we meer sociale woningen moeten bouwen, dubbel zoveel, en dringend.

In 2009, collega's, heeft de Vlaamse Regering beloofd om tegen 2020 40.000 extra sociale woningen te bouwen. In welk jaar zijn we? 2021. En hoeveel sociale woningen zijn er bijgebouwd? 65 procent. Zo gaan we er niet geraken. Ik hoor hier elke week in het parlement dat Vlaanderen moet excelleren, maar blijkbaar behalve als het gaat over sociale woningbouw. Dan is 65 procent meer dan genoeg.

Minister, hoe gaat u die wachtlijsten terugdringen, in plaats van die jaar na jaar te laten toenemen? En hoe zult u elke Vlaming het recht op wonen garanderen?

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Collega's, volgens een recente bevraging van de VVSG zagen in het coronajaar 2020 toch zo'n 10.000 gezinnen zich bedreigd met een uithuiszetting. Het Steunpunt Wonen benoemde de factor armoede als de belangrijkste reden. We weten dat de Vlaamse Regering de ambitie heeft om sociale woningen te bouwen en te renoveren. Ze doet ook al heel wat inspanningen. Tegelijkertijd zien we ook dat Vlaanderen in vergelijking met andere Europese landen goed scoort op het vlak van de woningkwaliteit en ook wat betreft het toewijzingsbeleid.

De VVSG pleit er ten eerste voor dat de bouw en de renovatie van sociale woningen wordt verdergezet, ten tweede dat ook de toegang voor kwetsbare groepen tot de private huurmarkt versterkt kan worden, en ten slotte pleit ze ook voor een betere verstandhouding tussen de verhuurder en het OCMW.

VVH zegt ook dat we moeten zorgen dat er een uitbreiding komt van het aanbod van sociale woningen. In een eerste reactie van de minister werd nogmaals herhaald dat er in deze legislatuur een historisch bedrag wordt geïnvesteerd in de bouw van sociale woningen, namelijk 4,5 miljard euro. Dat is echt ongezien historisch hoog.

Daarnaast zijn er ook wat belangrijke instrumenten voor het OCMW om uithuiszettingen te voorkomen en aan te pakken. En sinds 1 juni 2020 kunnen OCMW's ook een beroep doen op het Fonds ter bestrijding van uithuiszettingen. Vorig jaar werd er aanvankelijk 6,2 miljoen euro voorzien. Daar kwam nog eens 2,5 miljoen euro extra budget bij, om net de corona-impact aan te pakken. Nu blijkt dat die tegemoetkomingen vanuit het fonds veeleer laag zijn en dat dat ook in contrast staat met de cijfers van de VVSG.

Daarover heb ik de volgende vraag voor u, minister. Welke mogelijkheden ziet u om de bouw van sociale woningen te versnellen, maar ook om de verstandhouding tussen de verhuurder en het OCMW te versterken?

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Dank aan de vier vraagstellers voor hun vragen. Het gaat eigenlijk om twee thema's, enerzijds de wachtlijsten en anderzijds de uithuiszettingen. Die hangen natuurlijk voor een deel aan elkaar vast, maar voor het gemak van het debat geef ik u twee afzonderlijke antwoorden.

Eerst en vooral: de wachtlijsten. Voor alle duidelijkheid, voor 2020 is er nog niet gecommuniceerd over de cijfers. Er stond dus een foutje in het artikel, niet van ons, maar foutjes gebeuren. Dat is ook niet erg. Tenzij jullie een eigen studie gedaan hebben? De PVDA heeft daar ervaring mee, maar misschien is dat niet voor herhaling vatbaar.

Mevrouw Jans, die wachtlijsten zijn inderdaad niets nieuws. Er zijn enkele redenen waarom die zijn opgelopen. Eerst en vooral, in 2013 hebben mijn twee

voorgangers, de twee voorgaande ministers, van Wonen zelf de voorwaarden versoepeld om recht te hebben op een sociale woning. Sinds 2013 hebben dus meer mensen recht op een sociale woning. Dat heeft natuurlijk gezorgd voor meer gegadigden, meer kandidaat-huurders voor een sociale woning. Het aanbod moet daar nog in volgen.

Ten tweede, we hebben ook die huurpremie. Daarop kun je na vier jaar een beroep doen. Dat heeft er ook voor gezorgd dat het aantrekkelijker is om op een wachtlijst te gaan staan.

Ten derde, er zijn ook heel wat maatschappelijke tendensen. Er was de vluchtelingencrisis, die de vraag omhoog heeft geduwd. Er zijn steeds meer alleenstaanden die recht hebben op een sociale woning, meer grote gezinnen enzovoort. Daarnaast is er ook nog een renovatiegolf. We sleuren nog altijd een erfenis mee uit het verleden, waarbij we jammer genoeg een deel van onze centen, de maximuminvesteringen die we doen, nog altijd moeten richten op de renovatie van een oud patrimonium waaraan de laatste decennia te weinig aandacht is besteed. Het neemt inderdaad zijn tijd om dat recht te trekken. Daar zijn we vandaag nog altijd aan bezig. De verhouding is ongeveer 45 procent renovatie, 55 procent nieuwbouw.

Welk effect corona heeft op die wachtlijst kunnen we vandaag nog niet zien. Zoals gezegd, krijgen we de cijfers over 2020 normaal gezien binnen enkele weken.

Welke maatregelen nemen we? Eerst en vooral is het voor mij van in het begin bijzonder belangrijk geweest dat de huizen vooral terechtkomen bij diegenen die ze nodig hebben, diegenen die er recht op hebben. In de vorige legislatuur zijn er daar ook maatregelen rond genomen. Sinds 2017 zijn er geen levenslange contracten meer, maar is er slechts een contract van negen jaar. Dat betekent dat de eerste resultaten van die beleidsaanpassing pas in 2026 zichtbaar zullen zijn. We zijn nog strenger op de controles op eigendom in het buitenland enzovoort. Ik heb nooit gezegd dat dat een wonderoplossing zou zijn voor die wachtlijst, absoluut niet. Maar ik denk wel dat het eraan moet bijdragen dat de toewijzing van woningen rechtvaardiger gebeurt, zodat ze alleen maar terechtkomen bij die mensen die er recht op hebben en er ook nood aan hebben.

Een belangrijk element is wat er al gezegd is en waar ik altijd naar kan verwijzen. We zullen inderdaad een recordbedrag investeren in de sociale woningbouw: 4,5 miljard euro. Dat bedrag is nog nooit zo hoog geweest. Maar jammer genoeg, mijnheer De Meester, een woning bouwen – en dat zijn degelijke woningen, die worden niet snel snel in elkaar geflanst –dat gaat niet zo snel. Dat zijn geen legodozen die je in de Dreamland haalt. Dat vraagt tijd. De Vlaamse overheid investeert maximaal, maar er is tijd nodig om dat te doen.

In tussentijd proberen we desalniettemin ook de sociale huisvestingsmaatschappijen en de sociale verhuurkantoren (SVK's) te ondersteunen bij andere projecten: SVK Pro, het CBO-systeem (constructieve benadering overheidsopdrachten), 'design and build', de woonbeleidsconvenanten enzovoort. We bekijken nu – het is een bezorgdheid die we delen, er zijn al verschillende vragen over gesteld, door de hervorming die we doen in het sociale woningenlandschap – welke maatregelen we kunnen nemen opdat men de centen die we investeren, ook effectief kan buitenkrijgen. Dat is wat we doen voor de wachtlijsten.

Ik begrijp de frustratie. Ik begrijp dat het tijd vraagt. Maar dat is nu eenmaal zo. Ik ben zelf ooit metserdiender geweest, maar ik kan daar zelf moeilijk veel aan bijdragen. Ik denk niet dat ze daarop zitten te wachten. De Vlaamse overheid doet alles om te investeren in de sociale woningen.

Ten tweede, zijn er die uithuiszettingen. Wat u zegt, is zeer terecht, mevrouw Blancquaert. We krijgen die cijfers nog altijd niet. We hebben daar dus nog steeds geen duidelijk zicht op. Ik heb geen reden om te twijfelen aan de cijfers van de VVSG, maar dat is maar een bevraging. Ik denk dat ze zelf ook liever die cijfers zouden krijgen. We blijven daar vragende partij voor. We blijven daar druk op zetten.

Wat wel zeer duidelijk is, is dat het altijd gaat om een ruimere inkomensproblematiek. Het gaat over veel meer. De oorzaken zijn steeds zeer divers. Ik bedoel niet divers bij één iemand, maar er zijn verschillende redenen waarom mensen hun huur niet meer kunnen betalen, uit hun woning worden gezet of wat dan ook. Dat vraagt natuurlijk een aanpak die veel breder is dan enkel vanuit mijn bevoegdheidsdomein Wonen.

Wat wij wél doen, het instrumentarium dat wij wél hebben, is het Fonds ter bestrijding van uithuiszettingen. Dat is vorig jaar sneller ingezet. De duurtijd om er een beroep op te doen, is verkort. Wij blijven daarop inzetten. Ik blijf er ook van overtuigd dat het een goed instrument is. Maar je moet de bedoeling daarvan goed in de gaten houden. Het is nooit bedoeld als een systeem waarbij de huurder zelf rechtstreeks zou worden geholpen. Het is altijd de bedoeling geweest om de OCMW's te ondersteunen. En het is dan natuurlijk aan de OCMW's om zelf die hulp in te roepen. Zij kunnen een beroep doen op dat fonds. Zij kennen ook die wegen. Daar ben ik van overtuigd. Zij kunnen het best de situatie inschatten en ook inschatten welk instrument het beste dient om de huurder in kwestie te helpen.

Het is dus ook niet omdat men geen beroep doet op het fonds dat OCMW's de huurder in kwestie niet zouden helpen. Dat zijn twee gescheiden dingen, maar het is aan het OCMW om te oordelen hoe dat het best wordt gedaan.

We gaan dat fonds sowieso evalueren na twee jaar. Dat hebben we altijd toegezegd en dat blijft op de planning staan, dus dat zal in de loop van volgend jaar zijn. Uiteraard zal de VVSG, met de oefening die ze nu heeft gemaakt, daarbij worden betrokken.

Nog twee kleine zaken. De VVSG plant ook nog een studiedag om de bekendheid van dat fonds nog te versterken, alhoewel ik op het terrein hoor dat het wel degelijk bekend is, maar dat kan er alleen maar toe bijdragen dat er nog meer gebruik van wordt gemaakt, als het de inschatting van OCMW's is dat dat het beste instrument is. We hebben ook afspraken met de verhuurdersbonden en de huurdersbonden om dat fonds nog meer onder de aandacht te brengen.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Minister, dank voor uw antwoord, dat heel wat elementen bevatte. Ik zal me beperken tot een aantal zaken wat de wachtlijst betreft. U hebt in uw antwoord gezegd dat u bij de hervorming van de woonmaatschappijen het nemen van extra maatregelen wilt bekijken om ervoor te zorgen dat die recordbudgetten die er inderdaad zijn, worden aangewend en dat dat bouwritme op peil blijft of, als het kan, nog stijgt. Ik vind dat zeer positief en belangrijk. Dat moet zeker ook goed worden begeleid. We zullen daar nog op terugkomen.

Ik heb een bijkomende vraag. Het verschil tussen de huurprijs bij een sociale woning en de huurprijs op de gewone private markt, waarop deze 150.000 huishoudens zijn aangewezen, is te groot. Net daarom bestaat er de huurondersteuning, met huursubsidie en huurpremie. Ook die is recent herzien door deze regering. We hebben de maximumbedragen verhoogd. We hebben de inkomensgrenzen verhoogd. Ook daarvan kunnen veel meer mensen gebruikmaken, en dat maakt huren op de private woonmarkt natuurlijk veel meer doenbaar. Nu is de

vaststelling dat maar 50 procent van alle rechthebbenden een beroep doet op die huurondersteuning. Staat u open om te kijken naar manieren om ervoor te zorgen dat meer mensen die daar nu volgens de huidige modaliteiten recht op hebben, dat ook zullen opnemen?

De voorzitter: Mevrouw Blancquaert heeft het woord.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Minister, ik ben blij te horen dat u druk blijft uitoefenen op uw federale collega wat de cijfers betreft. In uw beleidsnota staat: "Ik zal de verdere uitbreiding van zowel de huursubsidie als de huurpremie onderzoeken en nagaan welke haalbaar is binnen de budgettaire mogelijkheden." Het lijkt me meer dan duidelijk dat het tijd is om actie te ondernemen en om zo'n budgettaire ruimte te creëren. We weten allemaal dat u vooral inzet op de renovatie en uitbreiding van het sociaal patrimonium. Dat is zeker ook nodig, maar door de pandemie en de problemen die de bouwsector ondervindt met personeel en bouwmaterialen is dat vooral een oplossing op lange termijn.

De wachtlijsten groeien en steeds meer mensen komen in de problemen. Een groep die vaak over het hoofd wordt gezien, is die van de eigenaars en verhuurders. Ook voor hen is dit immers problematisch. Eigenaarsorganisaties zijn ook al langer voorstander van het beter ondersteunen van huurders. Om te vermijden dat de huurpremie voor andere doelen wordt aangewend, kan het misschien ook te overwegen zijn om die aan de verhuurder uit te betalen zolang de desbetreffende huurder daar woont. We hebben ook al signalen gekregen dat de huurpremie niet altijd wordt aangewend om de huur te betalen. Ik heb een zeer vrijblijvende vraag: hoe staat u daar tegenover?

De voorzitter: De heer De Meester heeft het woord.

Tom De Meester (PVDA): Minister, u antwoordt eigenlijk vooral op de vraag waarom de wachtlijsten groeien, maar mijn vraag was eigenlijk waarom er zo weinig sociale woningen bijkomen. Waarom beloofde de Vlaamse Regering in 2009 40.000 bijkomende sociale woningen en stellen we vandaag vast dat daarvan maar 65 procent is gerealiseerd? Dat is mijn vraag. Ik hoor bijzonder weinig argumenten. U zegt dat de woningen bij de juiste mensen moeten terechtkomen. Natuurlijk, maar daarmee komt er geen enkele woning bij. Wat u daarmee doet, is de schaarste herverdelen. Neen, we moeten investeren in sociale woningbouw. We moeten dat verdubbelen. U zegt dat u daar 4,5 miljard euro aan besteedt en dat dat historisch hoog is. Ja, omdat het tijdens de vorige legislaturen historisch laag was, natuurlijk.

Voorzitter, het spijt me. Dat is natuurlijk een collectieve verantwoordelijkheid van de meerderheidspartijen, want het is niet sinds een paar jaar dat zij Vlaanderen besturen. Ze doen dat al lang. Dat is dus een collectieve politieke verantwoordelijkheid. Minister, het spijt me, maar wat u doet, is gewoon niet genoeg. Laten we ervan uitgaan dat er in het beste geval nog 15.000 sociale woningen op de planning voor de komende jaren staan. Er staan echter 150.000 gezinnen op de wachtlijst. Minister, bent u bereid om een bijkomende turbo te zetten op de sociale huisvesting in Vlaanderen, ja of neen?

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Collega De Meester, ik moet zeggen dat de uitdagingen bekend zijn. We hebben dit thema al meermaals besproken in de commissie en hebben al heel veel gedebatteerd over deze uitdagingen. Er is altijd duidelijk gesteld dat we nu meer dan ooit zullen investeren in meer sociale woningen en in renovatie. Er zijn nog nooit zoveel middelen uitgetrokken als nu. Ik wil nog eens heel duidelijk stellen dat de minister elke euro van het beschikbare budget zal en wil investeren in de sector. We rekenen daarvoor ook op de sociale

huisvestingsmaatschappijen, samen met vernieuwende of privé-initiatieven voor sociale woningbouw. Zij moeten gebruikmaken van die budgetten en die ook benutten. We hebben daar alle vertrouwen in.

Minister, ik heb nog een bijkomende vraag om die projecten sneller te laten doorstromen en het aanbod te vergroten. Is het misschien een idee om die beoordelingscommissie bij de VMSW continu te laten werken om ook de doorstroom van die projecten te versnellen?

De voorzitter: De heer Coengrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Het is opmerkelijk dat sommige fracties hier de ene week komen pleiten voor minder verharding en minder extra bebouwing in Vlaanderen en de volgende week komen pleiten voor meer sociale woningen die we toch nog altijd ergens zullen moeten zetten. Maar dat soort interne discussies van een fractie hoeft hier niet aan bod te komen.

Minister, ik vind de focus op renovatie wel een terechte prioriteit. U weet dat de heer De Meester de allereerste zou zijn om te zeggen dat het een schande is dat iemand die vier jaar op een wachtlijst staat nu een erbarmelijke sociale woning krijgt. Het is dan ook goed dat we daarop inzetten.

Ik wil me aansluiten bij de vraag van mevrouw Jans. Er zijn in de commissie zeer interessante hoorzittingen geweest over de huurpremie. Dat heeft mevrouw Van Volcem me toch teruggekoppeld. Vandaag moet iemand vier jaar wachten om een huurpremie aan te vragen. Zou het niet nuttig zijn om die grens naar beneden aan te passen?

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Collega Coenegrachts, als dat de argumentatie wordt, dan maak ik me heel erg grote zorgen over jullie antwoorden op zowel de woningcrisis als de ruimtelijke crisis in Vlaanderen want dit is echt van een bedroevend niveau.

Minister, collega Moerrenhout heeft het debat in de commissie al vaak gevoerd en we weten allemaal dat die cijfers alarmerend zijn. Het gaat over 10.000 mensen die jaarlijks uit hun huis dreigen te worden gezet. Meer dan 150.000 Vlamingen wachten al jarenlang op een sociale woning en proberen intussen op de private huurmarkt het hoofd boven water te houden.

Wonen is een grondrecht, u trekt dat ook niet in twijfel, maar het is wel uw verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat elke Vlaming dat grondrecht kan waarmaken. Wanneer 10.000 gezinnen per jaar uit hun huis worden gezet en 150.000 mensen op een wachtlijst staan, dan is het recht op wonen niet gegarandeerd.

Collega De Meester heeft de cijfers als geschetst. De deadline voor het halen van die 40.000 extra sociale woningen is verschoven naar 2025, maar de pijnlijke realiteit vandaag is dat we die niet zullen halen. Minister, u loopt hopeloos achter. Garandeert u hier vandaag dat tegen 2025 die 40.000 extra sociale woningen zullen worden gehaald en hoe?

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Zoals de minister zegt, hebben we hier inderdaad twee verschillende thema’s maar wel hetzelfde probleem: voor elke sociale woning die er is, staat al iemand jaren op de wachtlijst. Vlaanderen zegt dat men onder dat inkomensniveau recht heeft op een sociale woning, alleen heeft men slechts de

helft van het aantal woningen dat nodig is. Dat noem ik een schuldbekentenis. En minister, die wachtlijst is niet nieuw. Ik dacht eerst dat die wachtlijst voor sociaal wonen een ander beleidsdomein is van u, Onroerend Erfgoed. Onroerend omdat er niets beweegt, alleen in de verkeerde richting, en erfgoed dat u kreeg op de dag dat u minister werd. Dat hebt u geërfd van de vorige minister. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Ik zou heel graag eens met u debatteren, voorzitter, any time.

De voorzitter: Ik zal ooit eens in de zaal zitten.

Maxim Veys (Vooruit): Met plezier. Het probleem is duidelijk: we bouwen al veel te lang en te traag sociale woningen bij. En dan kan men twee dingen doen. Ofwel pakt men het probleem aan en doet men wat echt nodig is. Vooruit stelt elke week in de commissie Wonen voor om sneller te bouwen door te faciliteren en een noodprogramma te starten. Ofwel, en dat is helaas wat deze en de vorige regering doen, laat men sociale huisvestingsmaatschappijen zich met allerhande zaken bezighouden behalve met hun kerntaak.

Minister, u hebt hier een lange opsomming gegeven maar noem me eens een beleidsmaatregel van u die effectief bijdraagt tot het sneller bouwen van sociale woningen.

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: 4,5 miljard euro, mijnheer Veys. Er zijn ook mensen die daarvoor moeten betalen. *(Applaus bij de meerderheid)*

Dus, ja, ik denk dat we inderdaad maximale investeringen doen en alles uit de kast halen om een antwoord te bieden op het probleem dat u schetst, want dat is inderdaad mijn verantwoordelijkheid. Maar daar doen we ook iets aan.

Mijnheer De Meester, het is larie dat het geen record is en dat er vroeger meer was. U moet mij dat eens aantonen, hé. Ik denk dat u toch gezegd hebt dat er vroeger meer was en dat dat geen record is. Toch wel. De vorige legislatuur met toenmalig minister Homans was er al een recordbedrag en nu zitten we ongeveer op het dubbele van de legislatuur 2009-2014. Dat is wel degelijk een record.

Iedereen hier vindt dat we sneller moeten gaan bouwen. Ja, ik zou ook graag hebben dat dat sneller gaat, maar dat vraagt nu eenmaal zijn tijd. We moeten absoluut het bouwen op peil houden, maar u hoort ook wat de problemen zijn. Ook de prijzen verhogen voortdurend, isolatieprijzen en dergelijke meer, door zaken waar ik geen vat op heb. Dat draagt natuurlijk ook meer en meer bij tot het duurder worden.

Er wordt gevraagd naar die beoordelingscommissies. We zijn nu aan het onderzoeken wat de mogelijkheden allemaal zijn om daarvoor te zorgen, want dat is een bezorgdheid die jullie al hebben geuit. Ik deel die ook. We moeten absoluut zorgen dat die SHM's en in sommige gevallen SVK's, alle sociale verhuurders, het bouwen op niveau blijven houden. We gaan kijken wat we precies allemaal kunnen doen.

Het onderzoek naar de non-take-up van de huurpremie en de huursubsidie loopt. U weet dat we hebben gevraagd aan het Steunpunt Wonen om dat te gaan bekijken. Het blijft voor mij ook een raadsel waarom slechts 50 percent wordt opgenomen. We hebben al alles geprobeerd: stickers op de omslagen om duidelijk te maken dat het geen factuur is, dat men die best niet bij het oud papier legt maar best eens opendoet. Is dat de reden? Ik weet het niet. We zijn aan het kijken wat we kunnen doen. Die studie loopt. Inderdaad, als men recht

heeft op die huurpremie of die huursubsidie, dan moet men daar natuurlijk ook gebruik van maken. Dat willen we aanmoedigen.

Mevrouw Blancquaert zegt dat de huurpremie en de huursubsidie uitgebreid moet worden en dat daar budgettaire ruimte voor moet worden gecreëerd. Dat is vandaag ook niet zo gemakkelijk, moet ik eerlijk bekennen. Dat zorgt er niet voor dat het probleem opgelost is. U moet de zin in uw schriftelijke voorbereiding, die u daarnet hebt voorgelezen, nog eens goed nalezen. Er staat: "Verdere uitbreiding van zowel de huurpremie als de huursubsidie is dan ook aangewezen. De VVSG ziet dit als een van de noodzakelijke punten om te remediëren op de private huurmarkt zodat er meer betaalbare en kwaliteitsvolle woningen komen voor mensen met een laag inkomen (...)." Dat hebt u gezegd. Nu moet u mij dat eens uitleggen. Meer premies en huursubsidies veranderen niets aan het aantal woningen dat er is, en daar zit ons probleem.

Ik heb dat al proberen te kaderen. Men heeft 100 woningen en 105 kandidaathuurders. Als men die 5 mensen die uit de boot vallen, een hogere premie of een hogere subsidie geeft, dan gaan die inschuiven, maar dan gaan 5 andere mensen uit de boot vallen, want men heeft nog altijd maar 100 woningen. Dat is dus geen oplossing voor het probleem. Men moet meer woningen hebben, en dat vraagt inderdaad zijn tijd.

Maar een verhoging van de huurpremie en de huursubsidie zal op lange termijn eerder een negatief effect hebben door het feit dat hoe meer we die uitbreiden en hoe ruimer we die maken, hoe meer die ook in die huurprijs zal worden verrekend. Daar hebben we al meer dan genoeg voorbeelden van gezien in andere situaties waarbij dergelijke ondersteuning uiteindelijk terechtkomt waar die niet moet zijn, en in dit geval bij de eigenaars. Die premies rechtstreeks aan de verhuurders uitbetalen, zal weinig soelaas bieden, denk ik. Misschien is dat wel iets, maar we hebben wel al geprobeerd om duidelijk te maken aan de verhuurders dat huurders in sommige gevallen een beroep kunnen doen op een premie of een subsidie. Als zij dat weten en als ze willen inschatten of de huurder al dan niet de prijs zal kunnen betalen, dan kunnen zij dat mee in de berekening nemen. Dat overleg hebben we al wel gehad. Dat is al meegegeven aan hen. Dat komt een deel tegemoet aan wat u zegt. Maar dat rechtstreeks uitbetalen aan de verhuurders? Ik weet niet of dat veel soelaas zal bieden.

Ik denk dat mijn punt zeer duidelijk is. Het enige wat helpt, is een verhoging van het aantal woningen. Wij investeren daar een recordbedrag in. Maar we zitten nog met de erfenis uit het verleden, en dat zijn de renovaties die moeten gebeuren. Ik ben ook niet bereid om slecht of half afgewerkte woningen op de sociale huurmarkt te brengen. Wij moeten dus zorgen dat we ook dat in de gaten houden. Verder denk ik dat we als Vlaamse overheid absoluut alles doen wat wij moeten doen, en dat is een recordbedrag investeren in de bouw van sociale woningen.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Minister, ik dank u voor uw bijkomende antwoorden. Er staan te veel gezinnen op de wachtlijst voor een sociale woning en er zijn te weinig mensen die een betaalbare woning krijgen. De Vlaamse Regering voorziet in miljarden euro's om sociale woningen te bouwen. U vindt in ons een medestander om manieren te zoeken om dat sneller te laten gebeuren. U wilt ervoor zorgen dat de begrote middelen ook daadwerkelijk de deur uitgaan. Dat moet een belangrijke ambitie zijn.

Daarnaast is er voor de mensen die wachten de huurondersteuning. Het is voor mijn fractie van groot belang dat de mensen die recht op de aangeboden ondersteuning hebben dat recht ook opnemen en dat we geen onderbescherming

tegenkomen. Ze moeten gebruik maken van de bestaande premies en rechten die, gezien de bedragen, ook een wezenlijk verschil maken als iemand op de private markt moet huren. We zullen een aantal voorstellen doen om te proberen die onderbenutting tegen te gaan.

De voorzitter: Mevrouw Blancquaert heeft het woord.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Minister, elke week worden honderden mensen uit hun woning gezet en dat in een rijke, welvarende regio als Vlaanderen. Jaarlijks vloeien honderden miljoenen euro's naar de opvang, de ondersteuning en de huisvesting van migranten die vanuit alle windhoeken ons land binnenstromen. Ondertussen worden veel van onze eigen mensen die door een echtscheiding, een ziekte of een andere reden in financiële problemen komen door dit beleid gewoon schaamteloos in de steek gelaten. Wij doen niet mee met de spelletjes van de linkse partijen, die de private verhuurders voor de wanbetaling van huurders willen laten opdraaien en die frauderende allochtone sociale huurders met eigendommen in het buitenland in hun sociale woning willen laten zitten.

Wij willen een sterk rechts sociaal beleid, waarin voorrang wordt gegeven aan onze eigen mensen die wegens eens of andere pech in de problemen zijn geraakt. De Vlamingen die er nood aan hebben, moeten die steun snel krijgen en moeten niet jarenlang op een ellenlange wachtlijst terechtkomen. Het wachtlijstbeleid dat momenteel wordt gevoerd, is Vlaanderen onwaardig. Ik verwacht meer van u. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer De Meester heeft het woord.

Tom De Meester (PVDA): Minister, ik vrees dat u me verkeerd hebt begrepen. Dat bedrag van 4,5 miljoen euro is enkel historisch hoog omdat de Vlaamse Regering de voorbije legislatuur historisch weinig in de sociale woningbouw heeft geïnvesteerd en we dus met een grote achterstand zitten. U bent te snel tevreden. Er staan 150.000 gezinnen op de wachtlijst en in het allerbeste geval zullen we tegen 2025 maximaal 10 procent van het probleem oplossen. U moet eerlijk zijn. Dat is niet genoeg. *(Opmerkingen)*

Hier vliegen cijfers heen en weer, maar achter die cijfers zitten mensen. Die mensen hebben een verhaal, zitten in acute woonnood en krijgen geen kansen op de private huurmarkt. De Vlaamse Regering faalt, want u slaagt er niet in het recht op wonen voor die mensen te garanderen.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Minister, ik schrik toch even van wat de oppositie zegt. Ten eerste pakt u de fraude met buitenlandse eigendommen aan. Ten tweede zijn de gereserveerde bedragen historisch hoog. De langere doorlooptijd van de projecten, het verplicht lokaal woonoverleg en de verwerkingscapaciteit van de sector hebben een invloed op al die projecten die we niet kunnen wegtoveren.

De VMSW helpt de SHM's momenteel met een aantal groepsaanbestedingen. Die procedures met betrekking tot de Constructieve Benadering Overheidsopdrachten (CBO) en de 'design and build'- en 'design and insulate'-concepten helpen de SHM's net om de voorbereidingsfase van de projecten versneld te doorlopen. U hebt al eerder verklaard dat u de groepsaanbestedingen voor nieuwbouw en renovatie zou laten onderzoeken. We moeten nu niet inzetten op een noodplan, want dat vergt een bijkomende timing en richtlijnen. Op dit moment moeten we de sector helpen en ondersteunen om het regulier programma versneld uit te voeren.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Filip Brusselmans aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de uitspraken van de minister die het geweld in de Blaarmeersen in Gent in verband brachten met de hoge jeugdwerkloosheid in Brussel

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, collega's, vorige week kregen we een eerste voorsmaakje van hoe deze zomer er jammer genoeg maar hoogstwaarschijnlijk weer zal uitzien. Warm weer, en onze recreatiedomeinen bijgevolg zwart van het volk. Jongeren die amok maken. Het aloude recept van zonnige dagen en allochtone heethoofden zullen dus ook deze zomer terug te vinden zijn in ons mooie Vlaanderen en Brussel.

Het begin van deze relzomer zagen we dus afgelopen woensdag in het recreatiepark en -domein de Blaarmeersen, waar een vechtpartij ontstond waarbij twee personen verwondingen opliepen. We mogen blij zijn dat niemand het leven liet, want ik weet niet of u de beelden gezien hebt, maar de geweldplegers schopten gewoon door terwijl de slachtoffers op de grond lagen en ze bleven schoppen op de hoofden alsof ze waren onreine dieren in hun ogen, u weet wel, een varken en zo.

Waar ik mogelijks nog meer van walgde dan van dat filmpje, minister, dat was van uw uitspraken. U zei daags daarna in Terzake dat de oorzaak van dit allochtoon geweld te vinden is bij "het gebrek aan recreatieruimte in Brussel". U verklaarde nog dat als die brave jongeren een job hadden, ze dat toch allemaal niet zouden uitsteken. U begrijpt natuurlijk dat ikzelf, mijn fractie, heel veel Vlamingen met mij, en zelfs enkele partijgenoten van u die zich net niet expliciet hebben gedistantieerd van uw uitspraken op sociale media, ontzet waren. We zouden graag eens horen of dat echt uw mening was, of dat u misschien te lang in de zon gezeten had, en vooral of dat de mening was van de voltallige Vlaamse Regering.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Dank u voorzitter, en mijnheer Brusselmans voor de vraag.

Wat gebeurd is in het recreatiedomein de Blaarmeersen vorige week – en de laatste dagen waren er nog incidenten – kan uiteraard niet door de beugel. Het is pijnlijk om vast te stellen dat op een moment dat gezinnen, kinderen, jongeren en ook oudere mensen verkoeling zoeken in zo'n domein, ze lastiggevallen worden. Er zijn mensen, vaak jongeren, die daar niet komen om zich te amuseren maar om te pesten en geweld te plegen. Dat kan alleen maar veroordeeld worden.

Het stadsbestuur van Gent en de lokale politie hebben daar daadkrachtig tegen opgetreden. Ik ben in contact met mijn collega in Gent. Het is klaar en duidelijk dat dit stevig moet worden aangepakt door de politiediensten zoals dat ook gebeurd is in Gent, en dat desgevallend Justitie moet optreden.

Ik heb inderdaad gewezen op de zeer grote verantwoordelijkheid van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest in dezen. Het gewest heeft een verantwoordelijkheid om met structurele oplossingen te komen voor problemen die in Brussel aanwezig zijn. Een daarvan is de afwezigheid van recreatieruimte in de hoofdstad. Met name de afwezigheid van de mogelijkheid om buiten te zwemmen in openluchtzwembaden of recreatiedomeinen in het Brusselse is stuitend voor de hoofdstad van Europa en van Vlaanderen en voor een bevolking van 1,2 miljoen. Vanuit Vlaanderen proberen we daaraan bij te dragen. We hebben daar deze morgen in de commissie Brussel trouwens nog een discussie over gehad.

Tweede punt, de structurele verantwoordelijkheid gaat effectief ook over de sociale problematiek en de situatie van de jeugdwerkloosheid en inactiviteit in Brussel. Ook daar moet het Brusselse Gewest een tandje bijsteken om ervoor te zorgen dat meer Brusselaars aan de slag gaan, in het bijzonder jonge Brusselaars.

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Minister, allochtone jongeren die onze recreatieparken en -gebieden, onze speelpleinen terroriseren, is geen probleem dat plots vandaag de kop opsteekt. Dat is iets dat elke zomer, en tegenwoordig zelfs elk seizoen, terugkomt. U probeert u in alle bochten te wringen en elk mogelijk excuus te verzinnen om dat toch maar te kunnen verklaren, om de echte oorzaak natuurlijk niet te moeten benoemen, terwijl de bevolking en zelfs uw eigen partijgenoten u bijna staan uit te lachen. Zij weten echt wel beter.

Als er zich opnieuw zulke vechtpartijen voordoen deze zomer, en dat zal jammer genoeg gebeuren, omdat er niets verandert, weet dan dat dit ook uw verantwoordelijkheid is. Dat u zelfs durft te zeggen dat er daadkrachtig is opgetreden! Weet u wat er is gebeurd na het incident? De politie heeft de mensen uit elkaar gedreven en zelfs enkele jongeren richting station gedreven, op de trein naar Brussel. Weet u wat ze toen hebben gedaan? Ze zijn in eerste klasse gaan zitten, hebben een sigaret opgestoken en zijn amok beginnen maken met het treinpersoneel. Dat is ons gemeld door Securail en de treinbegeleiders. Als u dat daadkrachtig optreden noemt, dan denk ik echt dat u heel ver verwijderd staat van de maatschappij.

Antwoord nu eens op mijn vraag die ik daarjuist heb gesteld: is de voltallige Vlaamse Regering van oordeel dat die allochtone heethoofden komen relschoppen omdat er geen buitenzwembad in hun wijk is?

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Minister, als Brusselaar word ik enorm woest wanneer telkens opnieuw jongeren uit mijn stad amok gaan maken in andere delen van het land. In Gent, aan de Blaarmeersen, maar er zijn ook andere voorbeelden, aan de Vlaamse kust, in Huizingen. Wij kunnen dit niet tolereren. Hier zijn geen excuses voor. Minister, u hebt het over het aanpakken van de werkloosheid, u hebt het over het feit dat er onvoldoende recreatiemogelijkheden zijn in Brussel. Dat vind ik eerlijk gezegd een magere analyse. Uw partij, CD&V, heeft dertig jaar lang mee aan het stuur gezeten in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. De vraag die ik me hierbij stel is: waarom werd hier dan niets aan gedaan?

Minister, er kan pas een echte kentering gerealiseerd worden wanneer er eindelijk een einde komt aan de 'laisser faire, laisser passer'-politiek, die er heerst in Brussel. De Brusselse beleidsmakers steken al decennialang de kop in het zand wanneer het gaat over onveiligheid en jeugdcriminaliteit.

Collega's, wanneer straffeloosheid regeert, worden brandstichting, relschoppen en geweld inderdaad normaal. En ik wil besluiten, voorzitter, met een boodschap voor de Brusselse amokmakers: 'grijp alstublieft de kansen die er zijn, en laat iedereen zien dat Brusselse ketten enorm veel in hun mars hebben'. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Dank u wel voor uw antwoord, minister. Ik denk dat u 100 procent gelijk hebt: relschoppers moeten aangepakt worden, de politie moet haar werk doen, en ook de Brusselse overheden hebben hier een grote

verantwoordelijkheid. Maar u hebt ook gelijk als u zegt dat die verantwoordelijkheid ook slaat op de Brusselse jongeren, en het feit dat zij aan het werk moeten raken. De Brusselse jeugdwerkloosheid is een gigantisch probleem. Er zijn 90.000 mensen in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest die geen job hebben, die werkloos zijn. 20.000 daarvan zijn jonger dan 30. En tegelijk schreeuwen Vlaamse bedrijven om extra mensen, extra handen om aan het werk te gaan. Ik wil u dus oproepen, minister, om ervoor te zorgen dat er meer Brusselse jongeren naar Vlaanderen gaan, met de trein of op een andere manier, maar om hier te werken, om knelpuntvacatures in te vullen, en op die manier mee verantwoordelijkheid op te nemen, zowel in Brussel als in Vlaanderen.

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Collega's, onze fractie wenst niet te leven in een Vlaanderen, of in een Brussel of een België, waar zulke situaties gebeuren, waar zulke gevechtstoestanden ontstaan. Onze fractie wenst niet te leven in een Vlaanderen waar publieke domeinen moeten worden afgesloten voor mensen van bepaalde steden of gemeenten, omdat zij een bepaalde naam meedragen. Maar onze fractie wenst wél te leven in een Vlaanderen waar een minister van Jeugd durft een breder kader te schetsen over hoe we een aantal grondoorzaken kunnen aanpakken. Dat is wat ons betreft wat de minister gedaan heeft. Hij heeft niets vergoelijkt. Hij heeft gezegd dat er een aantal grondoorzaken zijn die ook moeten worden aangepakt.

Dan ben ik eigenlijk ook wel fier om te durven zeggen dat deze Brusselse Hoofdstedelijke Regering de eerste is in decennia die de uitdaging van open recreatie – open waterrecreatie – aanpakt, en dat komende zomer voor het eerst in jaren in Brussel in openlucht zal gezwommen kunnen worden. Er is een eerste antwoord, ook de werkloosheid moet inderdaad aangepakt worden, en er ligt een antwoord op tafel. We mogen niet de fout maken, collega Brusselmans, – uzelf en ikzelf, we zijn allebei lid van de commissie Jeugd – om te doen alsof alle jongeren allemaal hetzelfde zijn. Want dat is de grootste fout die we hier kunnen maken.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Dank u wel, collega's, voor de bijkomende bemerkingen en vragen. En, collega Brusselmans, wanneer een regeringslid hier spreekt is het uiteraard namens de Vlaamse Regering.

Eerst en vooral, wat de feiten betreft: ik heb effectief verwezen naar het optreden van het stadsbestuur in Gent en de lokale politie in Gent, die effectief op een correcte manier hebben gereageerd, denk ik. Ik wil ook wijzen op een brief die gericht is door het stadsbestuur van Gent aan het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest – in eerste instantie aan minister-president Rudi Vervoort – om deze zaak aan te kaarten. Dat is niet de eerste keer. En effectief, dit is een problematiek die niet nieuw is, en die ook al vorig jaar door het stadsbestuur is aangekaart. Daar is toen geen antwoord op gekomen. Ook deze keer is er – begrijp ik – nog geen antwoord op gekomen. Ik denk, om dit op een goede manier aan te pakken, dat het nodig is om zeker die vraag vanuit het stadsbestuur minstens te beantwoorden – dat is ook een oproep aan het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest – maar eigenlijk ook om samen te zitten, om te bekijken hoe dit zo goed mogelijk aangepakt kan worden. Ik denk dat dat de start is.

Ik heb geen wonderoplossing voor deze problemen, maar ik denk dat het evident is dat die pas opgelost kunnen worden wanneer de betrokkenen samenzitten. Daarom doe ik een heel duidelijke oproep – ik heb daarover ook contact gehad met de Brusselse collega's – dat hier bijeengezeten zou worden tussen de Brusselse autoriteiten en het stadsbestuur om te kijken hoe dit nog beter aangepakt kan worden.

Ten tweede heb ik inderdaad verwezen naar de structurele problemen in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest die aangepakt moeten worden. Collega Tavernier, ik vind het ergens vreemd dat u verwijst naar wat CD&V al dan niet gedaan heeft in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Zelf ben ik verantwoordelijk voor wat de Vlaamse overheid doet. Ik voel mij in die zin op dat punt niet aangesproken. Oppositie tegen het gewest, wordt ook het best in het Brusselse parlement gevoerd. Vanuit de Vlaamse Regering neem ik zelf mijn verantwoordelijkheid ter zake.

Collega Bothuyne, effectief zijn er rond tewerkstelling nog grote opportuniteiten. De samenwerking tussen Actiris en de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) is de afgelopen jaren fors verbeterd. Ik denk dat daar effectief, minstens gedeeltelijk, een oplossing is voor die problematiek. We hebben ongeveer 90.000 werkzoekenden in Brussel, voor wie u inderdaad verwees naar een groot aantal jonge mensen. Daarnaast is er ook de inactiviteit, want inactiviteit gaat breder dan alleen maar werkzoekenden. Op hetzelfde moment, en zeker post corona zal dat het geval zijn, zijn er tienduizenden vacatures in heel Vlaanderen en in het bijzonder ook in de rand rond Brussel, waar die jongeren absoluut naartoe geleid moeten worden. De versterkte samenwerking ter zake – minister Crevits zet daar ook mee haar schouders onder – is inderdaad een zeer belangrijk punt.

Tot slot is er een grote verantwoordelijkheid van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Daar worden een aantal stappen gezet. Collega Vaneeckhout, ik denk dat men nog een versnelling hoger kan gaan. Vlaanderen neemt ook zijn verantwoordelijkheid. Bijvoorbeeld waar het gaat over openluchtrecreatie – die discussie hebben we deze morgen in de commissie Brussel gehad – nemen we ook onze verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat bijvoorbeeld deze zomer in Anderlecht een mogelijkheid tot openluchtzwemmen zal zijn. Er is een partnership met een lokale vzw en Brusselse partners, en er wordt ook meegefinancierd vanuit de Vlaamse overheid. Dus wij reiken absoluut de hand naar het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest om daar verder aan te werken. Collega's, met andere woorden: belangrijk in dezen is een kordate aanpak van diegenen die het te bont maken in recreatiedomeinen als de Blaarmeersen, maar even goed moet er gekeken worden naar structurele oplossingen voor structurele problemen in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en Vlaanderen is daar ook partner in.

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Minister, als u het probleem structureel wilt aanpakken, dan moet u het probleem ook erkennen. Als u zegt dat meisjes minder buiten spelen op speelpleintjes omdat die niet aangepast zijn aan hun leefwereld, dan bent u fout. Als u denkt dat jongeren ambulanciers aanvallen omdat ze een slechte relatie hebben met de politie, dan bent u fout. Als u denkt dat jongeren tegen elkaar tekeergaan, dat allochtoon tuig tegen elkaar tekeergaat op onze recreatiedomeinen omdat ze thuis geen buitenzwembad hebben, dan bent u fout. De oorzaak, en erken die nu toch eens, is de ongebreidelde en ongecontroleerde instroom in onze maatschappij en het straffeloosheidsgevoel bij barbaarse culturen met waarden en normen die haaks staan op die van ons. Dus stop toch met heel dat circus, met uzelf belachelijk te maken. Neem uw verantwoordelijkheid. Zeg waar het op staat en zorg ervoor dat onze jeugd een veilige zomer kan beleven. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Katia Segers aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over gokreclame op de VRT

ACTUELE VRAAG van Imade Annouri aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het EK voetbal en gokreclame op de VRT

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Collega's, voor zeer veel Vlamingen is sport een moment van verbinding, zeker deze week nu de straten gekleurd zijn met onze Belgische driekleur. Samen hopen dat je ploeg wint, samen juichen voor het succes van de Rode Duivels, dat is wat ons verbindt. Maar die sportvreugde staat onder druk, dat moment van gedeeld plezier, verlies en onschuld. Een Europees kampioenschap (EK) eindigen met hoge persoonlijke schulden? Neen, dat zou niet mogen gebeuren. Toch is het realiteit. Steeds meer mensen lopen dat risico omdat zij in een moment van vreugde worden verleid tot het plaatsen van een gokje, tot het vergokken van hun geld. Dat is precies wat gokbedrijven doen met advertenties tijdens de wedstrijd, met valse sms-berichten voordat de wedstrijd begint, en met onlineadvertenties op websites met nieuws over sportprestaties. Geld inzetten om te laten zien dat je supportert, dat je gelooft in jouw team, dat is wel een heel verleidelijke manier om iemand gokverslaafd te maken.

Het zijn helaas niet alleen de grote binnen- en buitenlandse spelers die massaal investeren in gokreclame en mediabedrijven die vele miljoenen reclame-inkomsten werven dankzij die gokbedrijven, maar ook Sporza van de VRT doet eraan mee. We vinden dat dat gedaan moet zijn. Te veel families in Vlaanderen ondervinden de verwoestende impact van een verslaving aan gokken. Daarom stel ik u de vraag in welke mate u bereid bent om werk te maken van verdere beperkingen dan wel een volledig verbod op gokreclame voor de VRT, maar ook met uitbreiding naar alle Vlaamse media.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Collega's, hoera, het EK is begonnen. Minister, morgen spelen de Belgen tegen Denemarken. Wat denkt u? Wint Denemarken morgen? *(Imade Annouri houdt zijn computer omhoog met daarop gokreclame.)*

Die vraag wordt gesteld op de website van Sporza met reclame om te gokken. Dat is een probleem, minister. We weten uit het verleden dat mensen heel hard uitkijken naar heel grote sporttoernooien, dat veel meer mensen naar de wedstrijden kijken, maar ook dat het gokken toeneemt en daarmee stijgt ook het problematische gokken. Ik vertel niets nieuws. Tijdens het WK 2018 heeft een recordaantal mensen geld ingezet en is er een recordaantal mensen daarmee in de problemen gekomen.

Er is een tweede probleem: reclame voor gokken zien, doet gokken. Dan kun je een hele discussie voeren over wat we met die reclame moeten doen. Voor mij staat het wel als een paal boven water dat de reclame voor gokken geen plaats heeft op de openbare omroep. In 2018 heb ik daarover al een brief geschreven omdat er voor de wedstrijden, toen om 15 uur, om 17 uur en 's avonds, reclame was voor Unibet. Daar is op ingegrepen. De reclame is verwijderd tijdens de tv-uitzendingen. De logica was dat ook kinderen en jongeren overdag kijken en ze zijn een van de grote slachtoffers. U bent ook minister van Jeugd. Ook zij worden dan verleid om te gokken en komen daarmee in de problemen. Die reclame is verdwenen van de televisie, maar anno 2021 is die nog overal online zichtbaar en ook op de website, ook overdag. Jongeren blijven nog altijd botsen op die reclame voor gokken. Je kunt die wegklikken. Ik heb dat daarnet gedaan, maar

naast het andere beeld staat er gewoon opnieuw reclame voor gokken. Je wordt van de ene reclame naar de andere geduwd.

Wat mij betreft moet er gewoon een totaalverbod komen voor gokreclame op de website van de openbare omroep. Ik ben heel benieuwd naar uw mening daarover. De Vlaamse Regering is ook verantwoordelijk voor preventie. Ze maakt geld en middelen vrij om ervoor te zorgen dat jongeren niet in de valstrik trappen en om gokverslaafden te helpen. Het is dan toch absurd dat de openbare omroep de deur openzet en reclame toelaat voor gokken. Bent u het met me eens dat gokreclame geen plaats heeft bij de openbare omroep?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: U weet dat ik in mijn hoedanigheid van minister van Media, maar ook als minister van Jeugd, bijzonder bezorgd ben over alle vormen van verslaving en van gokken in het bijzonder. Dat is iets wat steeds nieuwe vormen aanneemt, namelijk online gokken, maar ook gokken via gaming bijvoorbeeld. Dat moet van heel nabij worden opgevolgd. Ik ben het met jullie eens dat dat een zaak is die absoluut onze aandacht verdient.

De vraag is nu of een totaalverbod aan de orde is. U weet, collega's, dat dat een zaak is waarover we in dit parlement niet kunnen beslissen. Dat is een federale bevoegdheid. Het is een verantwoordelijkheid die de federale overheid moet bekijken. Ik denk samen met jullie dat dat heel grondig moet worden bekeken. Ik heb dat ook al opgenomen met collega, minister Van Quickenborne. Ik weet dat er in De Kamer verschillende voorstellen over circuleren. Dat verdient absolute aandacht op het federale niveau.

Ik kom tot de situatie bij de VRT. Binnen het huidige wettelijke kader is dat nog altijd niet verboden. We hebben in de nieuwe beheersovereenkomst een heel duidelijke doelstelling ingeschreven die er vroeger niet in stond, namelijk KPI 7, die bepaalt dat de VRT tegen begin 2022, dus begin volgend jaar, een strikter beleid uitwerkt op het vlak van commerciële communicatie inzake gokken ten opzichte van de bestaande regelgeving. Dat is een heel duidelijke bepaling om te zeggen dat er een strikter beleid moet komen. De VRT is dat striktere beleid momenteel aan het voorbereiden. Begin 2020 moet de omroep daarmee klaar zijn, maar in tussentijd heeft hij niet stilgezeten en al een aantal maatregelen genomen om daar behoedzaam mee om te gaan. Zo is er bijvoorbeeld, zoals u zelf aangaf, rond de uitzendingen van het EK Voetbal en van de Olympische Spelen geen gokreclame te zien. Op sporza.be is dat wel het geval, maar de VRT heeft dat gedaan in een beperkend kader. Men laat me weten dat er bijvoorbeeld op de landingspagina van Sporza geen promotie voor kansspelen te zien is. Er is ook voorzien in een rotatie zodat je niet alleen die boodschappen ziet.

Maar ik ben het ermee eens dat dit absoluut prioritair is. De VRT heeft een maatschappelijke verantwoordelijkheid om daarrond een beleid uit te werken. Ik verwacht ook dat ze dat tegen begin 2022 absoluut zullen doen.

De voorzitter: Minister Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het klopt dat ik in de vorige legislatuur ook een voorstel van decreet had ingediend waarna bleek dat we dit best federaal oppakken. Ik ben verheugd te horen dat u bereid bent om dat met uw federale collega's op te pakken en te gaan naar een volledig verbod.

U bent natuurlijk wel verantwoordelijk voor de VRT en dat is inderdaad in de beheersovereenkomst opgenomen naar aanleiding van onze kamerbrede resolutie. Op televisie is de gokreclame weg, maar op Sporza tv online is ze nog steeds

zeer massief zichtbaar. Meer nog, er is ook een commentator die regelmatig voor Sporza werkt die optreedt in reclamespotjes.

Dus, als we weten dat reclame voor gokken een onmiddellijke trigger is voor mensen die kampen met een gokverslaving en voor mensen die ex-verslaafden zijn, dan moeten we dit echt stoppen. Bent u bereid om, niet alleen de VRT maar ook andere private mediabedrijven, aan te manen om te stoppen met gokreclame?

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. U hebt terecht verwezen naar de beheersovereenkomst met de VRT waarin inderdaad wordt gesproken over een strikter beleid. Maar om expert Arne Nilis aan te halen: "Een strikter beleid wil niet zeggen dat de deur toegedaan wordt." Dat is wat mij betreft echt wel de lat die de openbare omroep moet leggen: die deur moet toe. Er zijn inderdaad de afgelopen jaren wat stappen vooruit gezet, maar vandaag de dag is er een commentator die vóór wedstrijden die op Sporza worden uitgezonden en hij in de studio zit, reclame maakt om te gokken en dat wordt nog eens uitgezonden op de livestream van Sporza. Je hebt reportages over het probleem van gokken op de openbare omroep en wat zie je daarboven? Een banner die u vraagt en aanzet om extra te gaan gokken. Dat is natuurlijk de wereld op zijn kop.

Er werd mij vanuit de openbare omroep al enkele keren gezegd dat er langlopende contracten zijn met die gokbedrijven waar men niet zomaar onderuit kan. Weet u hoelang die contracten nog lopen? Tot wanneer hangt men eraan vast ?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, minister, we moeten zeker kijken wat de federale overheid zal ondernemen inzake het algemene kader, maar toch is het goed dat onze openbare omroep – en het staat inderdaad in de beheersovereenkomst – hierin het voortouw neemt. Als men mikt op begin 2022, is het goed om een plan klaar te hebben.

Mevrouw Segers, het is inderdaad belangrijk dat ook de commerciële omroepen zich hiervoor engageren, lijkt me. Ik denk dat we er misschien ook wel begrip voor moeten hebben dat ze dit doen volgens een stappenplan met een afbouwscenario, want hier gaat natuurlijk inkomstenverlies mee gepaard.

Zeker de VRT heeft onzes inziens een taak wat betreft het bestrijden van verslavingen in het algemeen, ook redactioneel trouwens. Het is toch een goede zaak dat zij die taak willen opnemen. Dat is prima voor ons.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Als we de verhalen horen van mensen die verslaafd zijn geweest aan gokken en van de families van gokverslaafden, dan kunnen we niet anders dan concluderen dat we alles in de strijd moeten gooien om dit soort van verschrikkelijke situaties tegen te gaan.

De heer Vandaele heeft volledig gelijk dat de VRT daarin een pioniersrol heeft te vervullen, een voorbeeldfunctie. De beheersovereenkomst zegt dat we een beleid mogen verwachten tegen 2022 dat strikter is omtrent gokreclame. Wat ons betreft, mag dat verder gaan dan strikter zijn. Ik kan geen enkel argument verzinnen waarom gokreclame op een openbare omroep noodzakelijk zou zijn. Wat mij betreft, mag de VRT die boodschap absoluut meenemen in dat striktere beleid.

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaike De Rudder (CD&V): Dank u wel, minister. We zijn vanuit onze fractie ook tevreden met het antwoord en met het engagement dat u opneemt, omdat we allemaal ook wel beseffen dat de gokproblematiek een groot probleem is dat aangepakt moet worden. Het gokreclameverbod voor de VRT is geen oplossing, dus ik denk dat we echt naar een globale aanpak moeten streven en dat er ook nood is om het verder aan te pakken op federaal niveau, met nadien eventueel zelfs een samenwerkingsovereenkomst, waarbij alle partners betrokken zijn, om het gokken te gaan ontmoedigen en dat beleid ook uit te dragen.

We zijn ook blij dat de VRT daar al stappen in heeft ondernomen en dat ze ook duidelijk bezig zijn met de uitvoering van KPI 7 uit de nieuwe beheersovereenkomst, wat toch ook een belangrijk aspect is. Vanuit onze fractie, minister, doen we ook de oproep om dit thema ook met de commerciële partners en de commerciële zenders te gaan bespreken, want het zou natuurlijk een verkeerd signaal zijn dat zij de vrijgekomen gokreclame van de VRT gaan overnemen. Ook vanuit onze fractie stellen we dus de vraag om dat verder op te nemen.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Dank u wel, voorzitter en collega's. Ik wil even preciseren dat mijn vraag aan de federale overheid is om dit effectief heel grondig te bekijken. Een volledig verbod op reclame voor kansspelen is een van de voorstellen die op tafel liggen, maar ik denk dat men het zeer grondig moet bekijken en dat er minimaal een nieuw evenwicht nodig is.

U kent de discussie. Er zijn argumenten dat de legale kansspelen nog een belangrijke rol te spelen hebben om te vermijden dat mensen hun toevlucht zoeken tot illegale kansspelen of zaken die niet georganiseerd zijn. Ik denk dat dat een debat is dat federaal grondig moet worden gevoerd. Maar ik ben ook van oordeel dat er zeker een nieuw evenwicht moet worden gevonden en dat er nu nog te veel mogelijkheden voor gokreclame zijn.

De verantwoordelijkheid van de publieke omroep ter zake is groot. We hebben dat ook voor de eerste keer heel duidelijk ingeschreven in de beheersovereenkomst van de VRT. Ik verwacht dat de VRT daar de komende maanden werk van maakt en dat ze daarbij niet alleen intern, maar ook extern breed consulteert. Ik denk dat met name de Kansspelcommissie daarin gekend moet worden. Ook ons eigen Vlaams expertisecentrum Alcohol en andere Drugs (VAD), dat ter zake heel wat expertise heeft, kan daar een nuttige actor zijn, naast natuurlijk contacten met de betrokken spelers, die ook gekend moeten worden. Ik ga er dus van uit dat er tegen begin 2022 effectief een strikter beleid naar voren wordt geschoven.

Ook de andere omroepen en mediaorganisaties en -ondernemingen in ons land en in Vlaanderen hebben daar effectief een verantwoordelijkheid te spelen, maar ik denk ook wel dat we vanuit de overheid eerst ons eigen huiswerk moeten maken en dat de publieke omroep daar eerst het voorbeeld moet geven. Wanneer dat het geval is, denk ik dat het ook zinvol is om te kijken naar de andere spelers, om met hen ook te bekijken of daar verdergaande stappen kunnen zijn of dat de VRT daar misschien een mooi voorbeeld kan zijn voor hun werking. Maar ik denk dat we daarvoor effectief het resultaat moeten afwachten van wat de VRT doet.

Collega Annouri, ik heb geen overzicht van alle contracten ter zake met de firma's die bezig zijn met gokken. Dat is hier vandaag ook aan bod gekomen, dat ik effectief geen exhaustief overzicht heb van alle contracten en een kopie daarvan. Dat is al in een ander debat aan bod komen, maar alle gekheid op een stokje. Ik ben het wel niet eens met het uitgangspunt dat op een moment dat gokreclame nog toegestaan is, de private omroepen en mediabedrijven daar alle mogelijkheden kunnen

hebben en dat de VRT niets kan doen. Dat vind ik geen juist uitgangspunt. De VRT heeft een gemengde financiering en doet ook een beroep op reclame-inkomsten om de eigen werking te financieren. En zolang daar geen algemeen verbod is, moeten ze hun verantwoordelijkheid nemen via een strikter beleid. Maar ik volg niet dat we de VRT hier moeten kortwieken op het vlak van hun inkomsten en alle mogelijkheden aan de private spelers laten. Daarover zijn we het oneens, denk ik.

Maar over de grond van de zaak kunnen we het eens zijn, namelijk dat dit een ernstige problematiek is, die zeker ook door mediabedrijven moet worden opgenomen en dat de VRT daar een voorbeeldrol in te spelen heeft. We verwachten ook van de federale overheid dat daar een nieuw evenwicht gevonden wordt, waarbij effectief de bescherming van de consument en van kinderen en jongeren vooropstaat.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ook dank aan de collega's voor de kamerbrede eensgezindheid dat we gokreclame aan banden moeten leggen. Gokverslaving verwoest levens en families, en reclame is een rechtstreekse trigger.

Goed dat u vindt dat we het debat op federaal niveau grondig moeten voeren. En u hebt gelijk, minister, we moeten ook durven nadenken over wat de rol van de Nationale Loterij hierin is. Maar op federaal niveau kunnen we bijvoorbeeld ook zeker en vast naar NMBS kijken, in navolging van wat bijvoorbeeld de MIVB al heeft gedaan om reclame te weren in de bussen en stations.

In Vlaanderen kunnen we heel veel. We moeten ernaar streven dat de VRT volledig reclamevrij wordt. Ik weet dat het gaat om 3 miljoen euro opbrengsten. Daarom is het minstens even belangrijk dat we ook die oefening maken voor de commerciële omroepen. We moeten met hen in gesprek gaan.

Maar we kunnen nóg meer. Behalve De Lijn zouden we ook de lokale besturen kunnen sensibiliseren om in de contracten met de JCDecaux's, de grote outdoorbedrijven, een soort van normering te maken. Ik dank u.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, wat mij betreft, is iedereen vrij om te doen wat hij, zij of hen willen. Maar net zoals ik mij eigenlijk niet meer kan inbeelden dat er op televisie ooit reclame was voor sigaretten, denk ik dat de toekomstige generaties het niet zullen kunnen begrijpen dat wij op televisie reclame hebben toegelaten voor gokken. Want er is een een-op-eenverband tussen die gokreclame, die alomtegenwoordig is, en het ontbreken van waarschuwingen en van het wijzen op de risico's enerzijds, en het feit dat gokken op dit moment mensenlevens vernielt anderzijds. En dan vind ik wel dat het een oplossing is als de VRT een totaalverbod zou invoeren. Want dat zou op zijn minst symbolisch heel belangrijk zijn. En als mensen en jongeren nu gaan naar een overheidszender, een openbare omroep waarin ze vertrouwen hebben, en zien dat er reclame wordt toegelaten, dan zal het allemaal toch wel niet zo erg zijn met die risico's?

Het minste dat we kunnen doen, als er dan toch niet vanuit de meerderheid kan worden gewerkt aan een totaalverbod voor de openbare omroep, is ervoor zorgen dat er op die openbare omroep veel meer reportages komen die ervoor zorgen dat de jongeren, de mensen, worden gewaarschuwd voor de risico's van dat gokken. Want de gevolgen zullen in de toekomst nog veel groter zijn en dan is de opdracht nog veel groter.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met de overeenkomst tussen de regering van het Koninkrijk België en de regering van de Republiek Benin betreffende het luchtvervoer, ondertekend te Cotonou op 9 januari 2018 – 598 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot instemming met de overeenkomst tussen de regering van het Koninkrijk België en de regering van de Republiek Benin betreffende het luchtvervoer, ondertekend te Cotonou op 9 januari 2018.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Voorzitter, normaal gezien zou collega Aerts heel kort aansluiten, om, zoals in de commissie, te duiden waarom wij ons zullen onthouden. Er zijn een aantal juridische onduidelijkheden over de impact die dit heeft, over de mogelijkheid om belastingen te heffen op kerosine en luchtvaart-brandstoftaksen. Daarom onthouden wij ons bij alle instemmingsdecreten. Ik zal daar niet overal over tussenkomen.

De voorzitter: U mag dat doen, u mag dat doen.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Ik begrijp dat, maar ik zie aan uw ogen dat u liever hebt dat ik het niet doet.

De voorzitter: Ik lach gewoon met mijn ogen.

Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* Vl.Parl. 2020-21, nr. 598/1)

– Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 1 tot en met 3.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met de overeenkomst tussen de regering van het Koninkrijk België en de regering van de Republiek Ivoorkust betreffende het luchtvervoer, ondertekend te Abidjan op 25 oktober 2017
– 599 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot instemming met de overeenkomst tussen de regering van het Koninkrijk België en de regering van de Republiek Ivoorkust betreffende het luchtvervoer, ondertekend te Abidjan op 25 oktober 2017.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* Vl.Parl. 2020-21, nr. 599/1)

– Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 1 tot en met 3.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met de overeenkomst tussen de regering van het Koninkrijk België en de regering van de Republiek Congo betreffende het luchtvervoer, ondertekend te Brussel op 12 juni 2018
– 781 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot instemming met de overeenkomst tussen de regering van het Koninkrijk België en de regering van de Republiek Congo betreffende het luchtvervoer, ondertekend te Brussel op 12 juni 2018.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* Vl.Parl. 2020-21, nr. 781/1)

– Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 1 tot en met 3.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met de overeenkomst tussen de regering van het Koninkrijk België en de regering van de Republiek Mali betreffende het luchtvervoer, ondertekend te Bamako op 29 augustus 2017
– 782 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot instemming met de overeenkomst tussen de regering van het Koninkrijk België en de regering van de Republiek Mali betreffende het luchtvervoer, ondertekend te Bamako op 29 augustus 2017.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* Vl.Parl. 2020-21, nr. 782/1)

– Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 1 tot en met 3.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met de overeenkomst tussen de regering van het Koninkrijk België en de regering van de Republiek Togo betreffende het luchtvervoer, ondertekend te Lomé op 13 juni 2019
– 783 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot instemming met de overeenkomst tussen de regering van het Koninkrijk België en de regering van de Republiek Togo betreffende het luchtvervoer, ondertekend te Lomé op 13 juni 2019.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* Vl.Parl. 2020-21, nr. 783/1)

– Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 1 tot en met 3.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met de overeenkomst tussen de regering van het Koninkrijk België en de regering van de Republiek Gabon betreffende de luchtdiensten, ondertekend te Brussel op 28 mei 2018
– 784 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot instemming met de overeenkomst tussen de regering van het Koninkrijk België en de regering van de Republiek Gabon betreffende de luchtdiensten, ondertekend te Brussel op 28 mei 2018.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* Vl.Parl. 2020-21, nr. 784/1)

– Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 1 tot en met 3.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het ontwerp van decreet houden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– De vergadering wordt geschorst om 18.32 uur.

– De vergadering wordt hervat om 18.52 uur.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van regelgeving in het kader van de Vlaamse sociale bescherming
– 710 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 6

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van regelgeving in het kader van de Vlaamse sociale bescherming.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Collega's, we hebben hierover een lange en zelfs herhaaldelijke discussie gehad in de commissie. Dit is een ontwerp van decreet dat een aantal belangrijke dingen regelt. Eerst en vooral worden de psychiatrische verzorgingstehuizen, de initiatieven voor beschut wonen, de revalidatieconventies en de revalidatieziekenhuizen nu eindelijk ingekanteld in de Vlaamse sociale bescherming (VSB). Dat is een grote stap. De verblijfsvoorwaarde om daadwerkelijk een beroep te kunnen doen op de VSB wordt verhoogd van vijf naar tien jaar. Zo verzekeren we dat iedereen voldoende lang heeft bijgedragen aan het systeem, zeker nu de VSB op kruissnelheid komt en ook steeds meer sectoren worden ingekanteld. Er wordt een inburgeringsplicht gekoppeld aan het recht op een zorgbudget en het recht op een sociale correctie voor de jaarlijkse betaling. De wisselwerking tussen rechten en plichten binnen de Vlaamse samenleving benadrukken we daarmee. Er is het zorgbudget voor ouderen. Ouderen die in een woonzorgcentrum verblijven, zullen allemaal in dezelfde zorgzwaarte worden ingeschaald. Dat is positief, omdat die zorgzwaarte geen invloed heeft op de dagprijs die een oudere betaalt in een woonzorgcentrum. BelRAI zal worden gebruikt als een inschalingsinstrument. In eerste instantie zal die 'screener' worden geïmplementeerd om het zorgbudget voor zorgbehoevenden en voor de sectoren gezinszorg en de diensten maatschappelijk werk mogelijk te maken. BelRAI Home Care met sociaal supplement en de BelRAI-screener voor kinderen komen wat later.

We hebben in de commissie ook een discussie gehad over de dossiertaks, uiteraard. Die wordt 75 euro bij het aantekenen van een administratief beroep. Dat krijg je ook terug als je beroep gegrond wordt verklaard.

We hebben dan heel wat discussie gehad in de commissie omdat vooral ter linkerzijde werd gezegd dat Vlaanderen hiermee in een andere plooi wordt gelegd. Dat zijn natuurlijk eigenlijk felicitaties. Wat voor ons belangrijk is, is dat voor ons bij rechten ook plichten horen. Als je weet dat Vlamingen vanaf 26 jaar bijdragen aan de VSB en dat de gemiddelde leeftijd waarop een zorgbudget wordt aangevraagd 65 jaar is, dan kan je makkelijk uitrekenen dat je als Vlaming bijna veertig jaar bijdraagt voor je een beroep doet op de VSB.

En ik denk dat het een zeer faire vraag is om aan nieuwkomers te zeggen dat zij minimaal tien jaar moeten hebben bijgedragen aan de VSB. Dat is ook een vorm van solidariteit. Je draagt bij naargelang je kunnen en je trekt dan ook uit die algemene pot die de VSB is, wanneer je dat nodig hebt.

Met het koppelen van die inburgeringsplicht geven we ook een extra incentive aan nieuwkomers om zich effectief te integreren.

Wat de dossiertaks betreft, hebben we gehoord dat bij die beroepsprocedure ongeveer 20 procent van de mensen die beroep aantekenen, ook effectief een gegrond beroep hebben ingediend. Die procedure wordt ook helemaal hervormd waardoor de BelRAI-screening bij een beroep helemaal opnieuw wordt gedaan. Daar komt dus wel een zekere kost bij kijken.

Collega’s wanneer we al deze elementen samennemen, dan is mijn fractie voorstander van het voorliggende ontwerp van decreet en zullen wij dat straks met enthousiasme goedkeuren.

De voorzitter: Mag ik intussen aan iedereen thuis en hier vragen om in te loggen op het stemsysteem? Dan kunnen we in een ruk doorgaan.

De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Collega's, na de afgeslankte hoorzitting hebben we inderdaad in de commissie tweemaal dit ontwerp van decreet besproken. We zullen ons nog altijd positief onthouden.

Het ontwerp van decreet omvat een aantal zaken die wij toch liever sneller zouden zien gaan. Ik verwijs dan naar het inkantelen van de zes RIZIV-domeinen (Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering) in de Vlaamse sociale bescherming. Dat is federale materie en er was afgesproken dat die tussen 1 januari 2019 en 1 januari 2022 zouden worden ingekanteld. Er wordt nu uitstel gevraagd voor sommige domeinen als gevolg van covid. Ons inziens kan dat niet. Er was drie jaar voorbereidingstijd, dit had dus eigenlijk moeten gebeuren.

Een ander punt dat voor ons veel sneller zou mogen gaan, is de uitbouw en evolutie van het ene unieke loket, de Vlaamse Zorgkas. Nu is het nog altijd zo dat sommige zorgkassen gelinkt zijn aan de ziekenfondsen die kunnen dienen als toeleiding. Wij vragen dat het regeerakkoord in dezen toch wordt gerespecteerd en dat we toch naar dat ene loket zouden gaan, zijnde de Vlaamse Zorgkas.

Het ontwerp van decreet omvat natuurlijk ook goede zaken: de garantie op zorg, de implementatie van de BelRAI-screener die in de toekomst toch op heel wat verschillende domeinen in de zorg het verschil zal maken, de afschaffing van de factor zorgnood bij het toekennen van een zorgbudget voor mensen die naar een woonzorgcentrum gaan.

En dan is er natuurlijk het meest omstreden aspect, namelijk inburgering en integratie. Onze fractie juicht toe dat de snelle toegang tot de Vlaamse sociale bescherming wordt afgeschermd. Let wel, en we hebben dat ook gezegd in de commissie, er wordt niet gezorgd dat dit onmogelijk is, dat er geen toegang meer is. Nochtans was dit voor de collega's ter linkerzijde een ideologisch idee-fixe, een uithollen van de solidariteit, en oh horror, een achternalopen van het Vlaams Belang. Laat ons duidelijk zijn, collega Parys heeft het al gezegd, er is een rechten- en plichtenverhaal, en ons inziens – en ik heb dat ook toegelicht in de commissie – is echte solidariteit maar mogelijk wanneer daar een draagvlak voor bestaat. Wanneer solidariteit een draagvlak heeft, is ze duurzaam.

Wij stellen vast dat in het hele verhaal, in het brede dossier van inburgering en integratie er altijd een eenrichtingssolidariteit is en dat is natuurlijk deze waarvan wij de betaler zijn. En de verkiezingen bewijzen keer op keer dat de bevolking dit niet meer pikt. Wat we hier zien, is eigenlijk een tegemoetkoming aan de verzuchtingen van de bevolking. Zoals ik in de commissie al zei, is dit eigenlijk een vorm van democratische hygiëne, de essentie van de democratie.

Ik sluit af met de hoofdreden waarom wij dit ontwerp van decreet niet zullen goedkeuren, namelijk het bezwaar tegen de dossiertaks bij het administratieve beroep. De minister heeft het over een billijke prijs van 75 euro maar uit de cijfers die hijzelf geeft, blijkt dat dit niet het grote verschil maakt. Maar voor de betrokkene, die toch al een zorgnood heeft, is 75 euro wel een drempel. We hebben hier destijds, naar aanleiding van de coronacrisis, een tegemoetkoming goedgekeurd van 35 euro voor mensen die het moeilijk hebben. Dat betekent dat ook 35 euro het verschil maakt en dat 75 euro veel geld is. Los daarvan vinden we gewoon dat iedereen recht heeft op een tweede inschaling. Een eerste inschaling is een momentopname. Er moet dus altijd een makkelijk toegankelijke mogelijkheid zijn tot een beroep, dat is voor ons een basisrecht.

Kortom, er is een dossiertaks waardoor we het punt niet goedkeuren. Ik heb punten aangehaald die goed zijn. Er zijn punten die sneller moeten worden gerealiseerd. Als we alles in beschouwing nemen, maken we de slotsom en komen we tot een positieve onthouding.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Voorzitter, collega's, het ontwerp van decreet is inderdaad meermaals besproken in de commissie Welzijn. Er is ook een hoorzitting over geweest. Ik wil heel graag een aantal belangrijke elementen uit dit ontwerp van decreet belichten. Er wordt immers vaak gefocust op enkele elementen, waar ik straks op terugkom, die door de oppositie telkenmale weer naar voren worden gebracht en waar dan met het vergrootglas naar wordt gekeken. Maar in globo vergeet men te zeggen welke belangrijke inkanteling van een aantal sectoren er in dit ontwerp van decreet zitten, in uitvoering van de zesde staatshervorming waarmee Vlaanderen heel wat bijkomende bevoegdheden heeft gekregen. Die verankeren we hiermee.

Ik noem graag enkele belangrijke elementen uit het ontwerp van decreet. Er wordt voorzien in een verder gefaseerde inkanteling van verschillende zorgsectoren in de VSB. Zo moet de continuïteit van zorg beter worden gegarandeerd, met name in zorgverlening via de psychiatrische verzorgingstehuizen, initiatieven beschut wonen, revalidatieziekenhuizen, revalidatie-overeenkomsten, multidisciplinaire begeleidingsequipes voor palliatieve verzorging en het multidisciplinair overleg.

Nog van belang is dat we met dit ontwerp van decreet de historisch gegroeide schotten tussen de verschillende zorgaanbieders wegwerken, waardoor zorg op een meer afgestemde manier kan worden aangeboden.

Een volgend punt: het gebruik van eenzelfde inschalingsinstrument voor de zorgzwaarte, de BelRAI, moet meer duidelijkheid en zekerheid bieden aan de burger en moet vermijden dat mensen meerdere keren moeten worden ingeschaald om verschillende types van zorg te kunnen krijgen. Dat nieuwe instrument zou de zorgzwaarte ook op een betere en correctere manier inschatten, onder andere door meer rekening te houden met de mentale draagkracht.

Via het zorgbudget kan een persoon met een zorgnood zelf beslissen van welke zorg hij of zij gebruik wil maken en kan de zorg op een meer vraaggestuurde manier worden georganiseerd.

Dat zijn heel belangrijke elementen in dit ontwerp van decreet die vaak vergeten worden of over het hoofd worden gezien en waarvan ik het belangrijk vind om ze hier even te vermelden.

Ik kom tot de zogenaamde knelpunten die vanuit de kant van de oppositie worden aangehaald. Collega's, in de VSB wordt uitgegaan van het verzekeringsprincipe, waarbij mensen bijdragen betalen, bepaalde verplichtingen op zich nemen en daar dan ook rechten uit kunnen putten. Het overgrote deel van de mensen doet maar een beroep op de VSB nadat ze gedurende een heel aantal jaren bijdragen hebben betaald. Dat weten we. We vinden het ook logisch dat er een evenwicht bestaat tussen bijdragen aan het systeem en een beroep kunnen doen op de rechten ervan.

Voor wat betreft de dossierkosten wil ik er graag op wijzen dat bij het aantekenen van het administratief beroep de beroepsprocedure helemaal anders zal verlopen dan de huidige, zoals we uitdrukkelijk hebben gehoord tijdens de hoorzittingen, en veel meer rechten zal garanderen voor degene die beroep aantekent. Toch ook wel belangrijk is dat er uitdrukkelijk in het decreet voorzien is dat er een vermindering van de dossierkosten tot 50 percent of voor bepaalde groepen een vrijstelling mogelijk is, bijvoorbeeld mensen die recht hebben op de verhoogde verzekeringstegemoetkoming, mensen die een collectieve schuldenregeling, budgetbegeleiding of budgetbeheer hebben, mensen die recht hebben op een leefloon, een inkomensvervangende tegemoetkoming, een werkloosheidsuitkering of een inkomensgarantie voor ouderen.

Al die categorieën kunnen een beroep doen op een vermindering tot de helft of op een vrijstelling. Hoe kan iemand blijven zeggen dat de kwetsbare groepen geen toegang tot de beroepsmogelijkheden meer zullen hebben? Ik vermeld nog dat een volledige terugbetaling volgt indien het beroep gegrond wordt verklaard.

Ten derde wil ik het nog even hebben over de zorginschaling bij een opname in een woonzorgcentrum. Dat zal voor iedereen binnen dezelfde schaal kunnen gebeuren. Dat is een voorstel dat wij hier zelfs al tijdens de vorige legislatuur hebben gedaan. Iedereen betaalt dezelfde kosten in het woonzorgcentrum en het is van belang dat we de administratieve formaliteiten zo veel mogelijk beperken. De vraag is dan in welke schaal die mensen moeten worden ingeschaald. Dat moet later worden beslist, maar wat buiten kijf staat, is dat de mensen die zich momenteel in schaal 5 bevinden of aan de zorggraad voor schaal 5 voldoen in die schaal ingeschaald kunnen blijven. Niemand mag erop achteruitgaan en iedereen moet minimaal hetzelfde zorgbudget als voordien blijven krijgen.

Als we al die elementen in ogenschouw nemen, zijn we ervan overtuigd dat alle voorgestelde wijzigingen aan de Vlaamse sociale bescherming die in dit ontwerp van decreet zijn opgenomen echt zullen bijdragen tot een kwalitatiever, geïntegreerder, toegankelijker en leesbaarder hulpverleningslandschap in Vlaanderen.

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Voorzitter, we hebben hier in de commissie al verschillende sessies over gehad. We waren hier graag nog in een officiële context uitgebreider op ingegaan. De oppositie heeft erop aangedrongen hoorzittingen te organiseren. Dat is ook gebeurd, maar dan heeft een strijd plaatsgevonden en heeft de meerderheid beslist om de sprekerslijst eenzijdig samen te stellen, zonder met de suggesties van de oppositie rekening te houden.

Mijnheer Anaf, op uw en mijn initiatief hebben we dan een tweede hoorzitting georganiseerd om ook andere stemmen aan het woord te laten. Als ik over het ontwerp van decreet spreek, gaat het niet enkel om een stem namens mijn fractie, maar ook om een stem namens de mensen die blijkbaar niet aan bod mochten komen. Dat is betreurenswaardig, want we hebben een aantal zeer kritische schriftelijke adviezen gezien. Een aantal actoren in de Vlaamse samenleving wilden hun stem laten horen en wilden het Vlaams Parlement een aantal zaken meedelen. Aangezien ze tijdens de officiële hoorzitting blijkbaar niet welkom waren, waren ze bereid naar een door de oppositie georganiseerde hoorzitting te komen. Die stemmen weerklinken ook in onze kritiek op wat nu voorligt.

We stellen ons hier fundamentele vragen bij en ik kan al verklappen dat we dit ontwerp van decreet met veel overtuiging niet zullen goedkeuren. Er staan een aantal fundamentele punten in waarmee we het niet eens kunnen zijn. Ik zal het punctueel overlopen. Ik zal heel de bespreking in de commissie niet herhalen, maar het is belangrijk dat we de meerderheid voor de stemming de kans geven over een aantal zaken na te denken. Voor ons telt wel iedere mens.

De fundamentele vraag die we in verband met dit ontwerp van decreet moeten stellen, is wat de Vlaamse sociale bescherming is. Op de website van de Vlaamse overheid wordt dit actief als een socialezekerheidsysteem uitgedrukt. Dat betekent iets en de definitie is "een publiek stelsel dat bedoeld is om inkomen of verzorging te garanderen voor natuurlijke personen, gezinnen of andere samenlevingsvormen die tijdelijk of blijvend niet of niet langer in staat worden geacht om zelf in voldoende inkomen of verzorging te voorzien". Dat is de definitie. Het is een universeel publiek systeem om menswaardige zorg voor iedereen financieel te garanderen. De Vlaamse overheid wil, boven het federale systeem, een aanvullend socialezekerheidsysteem organiseren. We vinden dat die fundamentele keuze met dit ontwerp van decreet wordt losgelaten.

En ik heb al collega's horen zeggen: 'Dit is een verzekeringssysteem. We kiezen er bewust voor om met een verzekeringssysteem te werken.'

Ik vraag me nu al af wie een verzekeraar zou dulden, die met u een autoverzekering afsluit en u eerst tien jaar laat betalen om uw auto pas daarna te verzekeren. Ik vraag me echt af wie dat geloofwaardig vindt, wie dat geen schending van een aantal basisrechten vindt.

Collega Schryvers, u wijst er terecht op, dit ontwerp van decreet bevat veel meer dan een aantal zaken waar we het over hadden. Ik heb dat in de commissie – ik hoop dat u dat erkent – mee bevestigd. De inkanteling, minister, van een aantal deelsectoren steunen wij. We denken dat dat een volgende logische stap is. We stellen ons wel vragen nadat we de mensen van BelRai gehoord hebben. Wat komt daar allemaal nog bij kijken? De deadlines zijn relatief krap. Is de timing wel haalbaar? We hopen het met u dat dit gerealiseerd zal kunnen worden.

Ik weet dat de collega's het daar niet zo graag over hebben, maar we vinden dat er in dit ontwerp van decreet een aantal zaken naar voren komen waar we terecht op moeten wijzen als we onze rol als parlementsleden willen spelen. Een eerste zaak is – dat toont toch wel een stukje de kracht of de reden van dit ontwerp van decreet aan – de positieve onthouding van de Vlaams Belang-

fractie. Op het einde van de verdediging in de commissie was het Vlaams Belang enthousiaster dan de meerderheid, dat zegt ook iets. Hulde daarvoor aan de collega's van het Vlaams Belang, maar misschien toch ook een reden voor wat vragen bij de meerderheid.

De verblijfsvoorwaarde die vandaag al vijf jaar is, wordt verlengd tot tien jaar. De mensen moeten tien jaar op Vlaamse bodem, om het zo sterk te zeggen, verblijven om recht te hebben op bescherming. Wat doen we hier? We erkennen bijvoorbeeld vluchtelingen om medische redenen maar de zorg gaan we de eerste tien jaar niet betalen. Dat zegt Vlaanderen. Mensen mogen hier verblijven om medische redenen, ieder internationaal recht geeft hun het recht om hier te verblijven, maar we gaan niet bijspringen. Tot daar het sociale Vlaanderen, tot daar de verantwoordelijkheid om voor die mensen te zorgen.

Het is een zeer bizar precedent. Wanneer zal het voldoende zijn? Wordt het over vijf jaar vijftien jaar? Wordt het twintig jaar? Moeten we dat op ieder niveau van de sociale zekerheid toepassen? Ook op federaal niveau? We stellen ons daar inhoudelijk, moreel en politiek ernstige vragen bij. Die vragen zijn niet alleen ideologisch maar ook juridisch. Iedere expert die we hierover hebben gehoord, zegt dat er juridische problemen te verwachten zijn bij dit ontwerp van decreet.

Ik voorspel nu al dat er zaken zullen worden aangespannen tegen het ontwerp van decreet, en dat we hier opnieuw gaan zitten, zoals bij eerdere ontwerpen van decreet van de Vlaamse Regering die er nillens willens zijn doorgeduwd, om een aantal symbolen erdoor te krijgen, en om te tonen hoe stoer en hardvochtig we kunnen zijn als Vlaamse meerderheid. U gaat deze keuze maken vandaag, en over enkele maanden gaan we zeggen: 'oei, we hadden niet verwacht dat dit niet grondwettelijk zou zijn'.

Er zijn problemen, er is een schending van de Grondwet, een schending van het EU-recht, een schending van diverse internationale verdragen inzake sociale zekerheid. Waar zit het probleem? Het probleem zit bij iets met de naam standstillprincipe. Dat is een principe dat zegt dat de bodembescherming uit de sociale zekerheid niet in aanzienlijke mate verminderd mag worden, tenzij het gaat om redenen van algemeen belang, en als wordt aangetoond dat die redenen van algemeen belang de ingreep die daarop gebeurt noodzakelijk en proportioneel is. Iedere expert zegt dat dat in dezen niet het geval is. Er is geen enkele reden – inhoudelijk noch cijfermatig – om te verantwoorden waarom men deze keuze zou moeten maken of zulke strenge drempels zou moeten opleggen. Wij stellen ons daar fundamenteel grote vragen bij.

Daarnaast komt er een dossiertaks als er beroep moet worden ingediend. Dat is nog maar eens: 'zie eens hoe verantwoord wij zijn, mensen moeten betalen als ze beroep willen aantekenen'. Wel, wij vinden het terecht dat mensen in een rechtsstaat beroep kunnen aantekenen en een herinschaling vragen op een normale manier, zonder die drempel.

Het is trouwens een symboolmaatregel, want slechts in 1,5 procent van de geweigerde – niet alle, de geweigerde – dossiers wordt een beroep ingediend. Eén op de vijf van die beroepen blijken achteraf terecht te zijn. Om een heel beperkte groep mensen, 1,5 procent van de dossiers, tegen te houden, gaan we een extra drempel creëren voor een hele groep. Bizar. Wij stellen ons daar echt fundamentele vragen bij. Opnieuw, lijkt het juridisch, volgens experten, volgens de Raad van State ook, dat het redelijkheids-, gelijkheids- en standstillbeginsel hier worden geschonden.

Ik hoop oprecht dat we jullie nog kunnen overtuigen, maar als jullie dit toch goedkeuren binnen afzienbare tijd, vrees ik dat we daar echt mee in de problemen komen.

Er is het debat over het woonzorgbudget, het uniform woonzorgdebat, dat zich enkel nog ent op de inkomensrelatie, en waar er geen rekening meer wordt gehouden met de zorgzwaarte. Collega Schryvers zegt inderdaad: 'de schaal is nog een open vraag'. Ik ben daar ook zeer bezorgd over, want hopelijk wordt dat niet gewoon een budgettaire keuze, maar ook een beleidsmatige keuze. Maar daarnaast zegt iedereen: 'dat is toch logisch, want de dagprijs wordt bepaald, en die is vast, en dat heeft niets te maken met de zorgzwaarte'. Wel, collega's, weet je wat er wél bepaald wordt door de zorgzwaarte? Dat zijn supplementen. Supplementen, dat zijn bijvoorbeeld de kosten voor medicijnen die in de zorgcentra worden verleend. Dat heeft veel te maken met de medische toestand van mensen. En wat zeggen we hier? We gaan in ons budget dat we geven aan mensen geen rekening meer houden met de supplementen, met de extra kosten die ze hebben, dat doet er niet meer toe. Sorry, mensen die extra zorgzwaarte hebben in het woonzorgcentrum, Vlaanderen gaat daar niet meer in tussenkomen.

Dat is de realiteit van wat hier vandaag voorligt, collega's. Dat is opnieuw strijdig met een aantal principes van, bijvoorbeeld, de persoonsvolgende financiering, waarvan we in Vlaanderen toch altijd zeggen dat het voor ons de basis is waarop we onze zorgmiddelen gaan voorzien.

Er wordt een onderscheid gecreëerd tussen thuiszorg en residentiële woonzorg. De overstap daartussen wordt een financiële kwestie: mensen gaan zich afvragen in welk systeem ze beter zijn, en dat creëert dus een onnodige drempel. En we zien ook – een heel bizar iets als we ten gronde gaan kijken – dat de bijdrages voor de sociale bescherming worden geïndexeerd, maar het stortbedrag zelf dat mensen krijgen wordt niét geïndexeerd. Dus we vragen steeds meer middelen van mensen als bijdrage, maar als het gaat over het ontvangen van middelen, dan is er geen indexatie. Ik stel me daar als econoom dan serieuze vragen bij. Hoe kun je jezelf wijsmaken dat je mensen dezelfde zorgbudgetten blijft geven, als je zelf de indexering niet doet, maar die indexering blijkbaar wel belangrijk vindt als het gaat over het binnenhalen van zaken?

Concreet, collega's, wil ik er nog één punt uitlichten – collega Groothedde heeft het in de commissie ook toegelicht – en dat is een aspect dat in heel deze bespreking eigenlijk bijna vergeten is, en waar ook heel weinig antwoorden op gekomen zijn. Dat is de situatie in Brussel. Ook daar zien we dat er in de Vlaamse sociale bescherming – in wat hier vandaag voorligt, maar ook in de algemene aanpak – grote lacunes zijn. En het is ook meerdere keren aangegeven dat er bij de experten niemand uitgenodigd was die vanuit de Brusselse context een aantal vragen kon stellen. En wat zien we? Dat de situatie in Brussel ook vandaag al heel precair is. De inschrijving is in Brussel vandaag ook vrijwillig. Dat staat al een stuk haaks op de Vlaamse sociale bescherming. Die zou moeten universeel zijn, en door iedereen gedragen.

Maar wat zien we dan nog? Dat Vlaanderen op dit moment aan de Brusselaars een systeem biedt dat duurder is dan de andere keuzes van de gemeenschappen, waar er nu nog een grotere bijdrage voor wordt gevraagd. Dat is een bijdrage van meer dan 50 euro, waarbij een aantal mensen dan de keuze moet maken of ze al dan niet instappen. En wie gaan we dan zien die niet instapt in de Vlaamse sociale bescherming? Dat zijn mensen in armoede, mensen die de communicatie niet begrijpen, mensen die het socio-economisch moeilijk hebben, mensen die verhuizen en daardoor de brieven missen, mensen die de inhoud niet begrijpen, mensen voor wie Vlaamse sociale bescherming in Brussel een ver-van-mijn-bedshow is, mensen in ouderdom die op het moment dat het te laat is zullen ontdekken dat er iets zoals de Vlaamse sociale bescherming is.

Dat is voor ons een fundamenteel probleem, ook in Brussel, omdat dit eigenlijk – en ik weet dat een aantal collega's in dit halfrond terecht heel gevoelig zijn aan

dit thema – ook Brussel loslaat. Met deze keuzes, voor dergelijke Vlaamse sociale bescherming, verwaarloost de Vlaamse overheid Brussel, en trekt het de aantrekkelijkheid van het Vlaamse systeem in Brussel naar beneden. Want hoeveel woonzorgcentra in Brussel zijn er nog, waar men terechtkan met de Vlaamse sociale bescherming? Dat zijn er acht.

De Brusselaar die wél kiest voor dit systeem, collega's, krijgt bovendien minder diensten. In Vlaanderen zijn dat: het zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden, voor personen met een handicap, voor ouderen met een zorgnood, de zorgtickets en de mobiliteitshulpmiddelen. In Brussel vallen een aantal van die zaken gewoon weg. De Brusselaar mag op dezelfde manier bijdragen, maar krijgt op het einde van de rit minder sociale bescherming. Dat is bijzonder pijnlijk, en dat creëert eigenlijk toch voor de Brusselaar een soort B-categorie in de Vlaamse sociale bescherming. Ook dat is iets wat wij enorm betreuren, en wat ik hoop dat hier nog andere collega's – die toch een authentieke Brussel-liefde hebben – mee met ons betreuren.

Je ziet het ook in de cijfers. De ambitie van de Vlaamse Regering is dat 5 procent van de middelen zouden moeten besteed worden in Brussel. Op dit moment is dat 2,7 procent van het budget. Misschien komt dat de Vlaamse Regering en het budget goed uit, maar dit is het in de steek laten van de Brusselaar, en in de eerste plaats ook de kwetsbare Brusselaar. Daarnaast laten we ook de aanbieders in de steek, die al jaren in onzekerheid leven.

Er zijn ook een aantal praktische vragen over de toepassing van BelRAI in Brussel, op welke manier een aantal dingen aangevraagd worden. Wat ons betreft, collega's, is dit ontwerp van decreet eens te meer het institutionaliseren van het failliet van de Vlaams-Brusselse zorg. Dat is wat ons betreft – naast alle andere fundamentele opmerkingen die we bij dit ontwerp van decreet hebben – een zeer zorgwekkend fenomeen.

Dus collega's, we hebben zeer ernstige, juridische, beleidsmatige, morele vragen bij wat hier vandaag voorligt. We hebben al hele lange zittingen gehad, maar ik hoop echt dat dit hier niet zomaar passeert. Er ligt hier een budgettaire keuze voor. Het zijn een aantal symbooldaden, waarbij de Vlaamse meerderheid wil tonen hoe streng ze durft te zijn. Iemand moet het verdienen vooraleer hij of zij iets krijgt. We gaan dan niet per se rekening houden met de concrete zorgsituatie. Dit is het basisprincipe van de sociale zekerheid: we kijken naar de nood van de mensen, we kijken niet naar de verdiensten van mensen. Het is een zure appel voor veel Vlamingen die hier al dan niet geboren zijn, die hierdoor getroffen zullen worden. Het gaat dus niet alleen over nieuwkomers, het gaat over ouderen, het gaat over heel veel groepen mensen in de samenleving die hiervan inhoudelijk het slachtoffer zullen zijn. En juridisch is het dubbelwerk dat in de komende maanden zal sneuvelen en dat niet recht zal blijven staan. Daarmee plaatst de Vlaamse meerderheid zich stilaan in een toch steeds pijnlijker wordende traditie van problematisch wetgevend werk om er toch maar een aantal symbolen door te krijgen.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Collega's, eerst en vooral zitten er goede dingen in dit ontwerp van decreet, uiteraard. Dat hebben we trouwens ook altijd gezegd in alle commissievergaderingen want we hebben er al heel wat gehad. Het is een beetje jammer dat er gesuggereerd wordt dat we het alleen over de kritiek zouden hebben. Maar hebben wij fundamentele bedenkingen? Hebben we echt inhoudelijke, morele, ideologische bedenkingen bij een aantal dingen die hier in het ontwerp van decreet worden voorgesteld? Ja, ook uiteraard. Ik snap dan dat het frame wordt gezet van: het is de linkse oppositie die zich tegen een aantal

dingen verzet. De realiteit is natuurlijk dat de linkse oppositie hetgeen er in het bijna voltallige middenveld leeft, vertolkt in dit parlement in dezen. Er zijn open brieven geweest. We hebben verschillende mensen gehad die wilden komen spreken in de commissie, in een hoorzitting. Collega Vaneeckhout heeft er al terecht naar verwezen. We hebben een eigen hoorzitting en een tweede hoorzitting georganiseerd omdat een aantal stemmen amper of niet aan bod kwamen. Er zijn toch heel wat organisaties die daarop ingegaan zijn. Dat waren interessante hoorzittingen. Ik blijf het trouwens jammer vinden dat jullie die uitnodiging om daar naartoe te komen niet hebben aangenomen.

Wat is de essentie van dit debat? Dat is dat er hier extra drempels worden gecreëerd voor de Vlaamse sociale bescherming, niet omdat die met een of andere motivatie onderbouwd zijn, maar wel extra drempels voor de extra drempels. Het is inderdaad om stoer te doen, om spierballengerol te hebben van 'kijk eens, wij zijn diegenen die er hier voor zorgen dat iemand die nieuwkomer is, niet meteen in aanmerking komt voor Vlaams sociale bescherming'. Als je naar de realiteit kijkt, dan zie je dat het inderdaad nu al zo is dat je vijf jaar hier moet zijn. Dat wordt verlengd naar tien jaar. Dat klinkt natuurlijk geweldig goed voor de achterban, dat kan ik me voorstellen. Maar effectief hebben we de discussie toch al vaker gehad. Het gaat over een verzekeringsprincipe. Ik ga er helemaal mee akkoord dat je eerst moet bijdragen en dat je dan ook iets kan krijgen.

Maar, stel, je hebt twee dertigers: de ene is hier geboren, de andere is hier op de leeftijd van 24-25 jaar aangekomen. Dan is de realiteit dat als die ene iets voorheeft op zijn 30e wel in aanmerking komt en die andere, ook al heeft die wellicht evenveel bijgedragen aan de Vlaamse sociale bescherming, niet in aanmerking komt. Zo creëer je A- en B-burgers. Daar hebben we echt wel fundamentele bedenkingen bij. Zo kom je tot een situatie dat mensen tot 10 jaar bijdragen zonder in aanmerking te komen om ook recht te hebben op die sociale bescherming. Dat lijkt ons fundamenteel verkeerd. Dat lijkt ons niet alleen inhoudelijk en fundamenteel verkeerd, maar zoals collega Vaneeckhout ook gezegd heeft: daar zijn ook serieuze juridische bedenkingen bij te maken.

We hebben al amendementen in de commissie ingediend om dat recht te zetten. We gaan die amendementen seffens ook opnieuw neerleggen. Dat is om twee redenen. Dat is ten eerste om de meerderheid de kans te geven om zich inhoudelijk te bedenken, maar tegelijkertijd om jullie – nogmaals – te behoeden voor het feit dat dit wellicht door het Grondwettelijk Hof vernietigd zal worden. We hebben onder anderen professor Verschueren heel duidelijk horen zeggen, maar ook andere sprekers die naar de twee hoorzittingen geweest zijn, dat dit wellicht niet standhoudt, onder meer wegens het standstillprincipe. Als u ons amendement straks mee zult steunen, kunt u voor uzelf wellicht heel wat miserie vermijden, want we weten dat er een aantal organisaties ook echt klaarstaan om naar het Grondwettelijk Hof te trekken. Het is niet de vraag of dat gaat gebeuren, de vraag is alleen wie het juist gaat doen en wanneer het zal gebeuren, maar het zal gebeuren en dat weten jullie. Dus jullie lopen met open ogen tegen die muur.

Ik heb het al gehad over de verlenging van de verblijfsduur en ook over de inburgeringsvoorwaarden. De koppeling van het recht op de Vlaamse sociale bescherming met de inburgeringsvoorwaarden, creëert weer nieuwe ongelijkheden tussen burgers. Want het is niet de toegang tot de Vlaamse sociale bescherming die afhankelijk gemaakt wordt van inburgering, het zijn enkel de rechten. De plichten blijven, maar de rechten zijn er niet. Dat vind ik dus weinig consequent. We willen wel dat nieuwkomers bijdragen, maar als ze dan iets aan de hand hebben, willen we niet dat ze van het systeem kunnen genieten.

De dossiertaks is iets wat ik gewoon niet uitgelegd krijg. Ik heb er ook nog geen enkel rationeel argument voor gehoord. Het enige argument dat gebruikt wordt,

is: 'ja maar, anders zal iedereen altijd zomaar in beroep gaan en een second opinion vragen'. Als je dan de cijfers opvraagt en die bekijkt, merk je dat er in 2019 amper 1,4 procent in beroep gegaan is. Dat gaat over 2306 beroepen op 159.730 dossiers. Dat is dus echt peanuts. Het is inderdaad een complexe materie. Ik snap trouwens heel goed dat mensen daarover soms een second opinion vragen. Een op de vijf heeft dan ook effectief een aanpassing gekregen van het budget. Op zich is het dus heel logisch dat mensen daarvoor in beroep gaan. Die dossiertaks zal er effectief gewoon voor zorgen dat een aantal mensen niet meer in beroep zullen gaan. Er is geen enkele rationele argumentatie om dit in te voeren.

Ik kan hier nog wel even over doorgaan. Collega Vaneeckhout heeft ook al een heel aantal punten gemaakt. Ik denk dat wat hier gebeurt, fout is. Ik hoop dat de meerderheidspartijen zich alsnog bedenken. Ik hoor collega Schryvers in haar slotrepliek zeggen: we gaan hier nu naar een meer kwalitatief, meer geïntegreerd – en nog een aantal adjectieven – welzijnslandschap in Vlaanderen, en dat alle elementen in dit ontwerp van decreet daar mee voor zullen zorgen.

Die drie elementen die wij eruit hebben gehaald, waarop wij amendementen hebben ingediend om ze alsnog recht te zetten, zullen daar volgens mij geenszins voor zorgen. Ik wil nogmaals een oproep doen: steun onze amendementen, dan kan jullie ontwerp van decreet – waar inderdaad ook een aantal goede dingen in zitten – doorgaan en dan worden de fundamenteel foute dingen uit dat ontwerp van decreet gehaald. Het is de laatste kans. Hoewel, het is misschien niet de laatste kans, want het zal hier wellicht nog wel eens weer op tafel komen nadat het door het Grondwettelijk Hof vernietigd is.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Collega's, er zit inderdaad heel veel in dit decreet. De meerderheid verwijt de oppositie zich op een aspect te focussen. Maar het jammere is dat jullie dit allemaal 'bij elkaar gekletst' hebben. Jullie hadden dit beter uit elkaar gehaald, dan hadden we een ernstig debat kunnen hebben over al die andere zaken, dan hadden we een ander debat kunnen hebben over jullie poging om wat achter het Vlaams Belang aan te huppelen.

Ik wil jullie trouwens een tip geven: dat gehuppel werkt echt niet. Dat zal jullie echt niet helpen om kiezers terug te krijgen. Wat helpt om kiezers terug te krijgen, is doen wat je zegt en zeggen wat je doet. Dat zijn eenvoudige zaken, die echt helpen om kiezers ervan te overtuigen om ze bij jouw partij te houden.

We zullen het vandaag niet hebben over de opkomstplicht, dat is voor een andere keer.

Beste collega's, de Vlaamse sociale bescherming heeft inderdaad de ambitie om een sociale zekerheid te zijn, maar is het op zich niet. Er is een belangrijk verschil met de manier waarop een sociale zekerheid georganiseerd is, een sociale zekerheid volgens het principe dat de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen. De Vlaamse sociale zekerheid volgt het principe van de vlaktaks, met een sociale correctie voor mensen met een laag inkomen. Dat was al duidelijk.

Deze hervorming rekent nu definitief af met het idee dat die Vlaamse sociale bescherming op een gelijke wijze toegankelijk moet zijn voor iedereen – met dank aan de christendemocraten die met dat idee afrekenen. Er wordt hier een onderscheid gemaakt op basis van de plaats waar mensen geboren zijn – A- en B-burgers, zoals de heer Anaf zegt, met A- en B-regels. Dat maakt natuurlijk het karakter van die Vlaamse sociale bescherming, dat jullie hier op Vlaams niveau proberen uit te bouwen, veel meer duidelijk. Stap voor stap gaan jullie verder

weg van het idee van een sociale zekerheid en gaan jullie meer naar een puur private verzekering met hoge drempels, waarbij de premies die iemand betaalt, bepalen waar hij recht op heeft.

Het is inderdaad zeker niet alleen de 'linkse oppositie' die zich daartegen verzet. Zo zegt het ABVV … *(Opmerkingen)*

Ja, jullie kunnen daarmee lachen, maar dat is wel een van de grootste organisaties van dit land met het grootst aantal mensen, veel meer dan alle partijen hier samen. Het is maar dat jullie dat weten, collega's. Het ABVV zegt: Wat hier op tafel ligt, tast de basisprincipes van de VSB aan, namelijk de financiële toegang tot kwaliteitsvolle zorg, het creëren van een solidaire verzekering en het bepalen van een tegemoetkoming op basis van de reële zorgzwaarte. Ze verhoogt de kwetsbaarheid van de zorgbehoevenden in armoede en van de zorgbehoevende nieuwkomer.

Jullie voeren een aantal zaken in voor nieuwkomers. Dat is geweldig tof om mee te scoren op sociale media, maar het onderuithalen van de solidariteit en het ophogen van die drempels is er voor iedereen. Jullie komen ook nog echt wel achter de rest van de Vlamingen aan. Dat kun je ook zien aan de invoering van de dossiertaks.

Mijn collega's van Groen en Vooruit hebben al uitgelegd dat jullie op een aantal zaken inbreken, bijvoorbeeld op het standstillprincipe volgens artikel 23 van de Grondwet en op het vlak van discriminatie want jullie gaan discrimineren op basis van afkomst. De vraag is of je dat zomaar kunt doen. Jullie kunnen vinden dat dat een goede zaak is, maar er zijn natuurlijk zaken die wettelijk wel of niet kunnen. Dus hebben jullie waarschijnlijk een bataljon advocaten ingeschakeld om uit te leggen waarom er wel degelijk algemeen belang is om die twee inbreuken te mogen doen, namelijk waarom je wel mag discrimineren en wel aan sociale afbraak mag doen.

Daar worden twee redenen voor gegeven. De eerste reden is dat dit nodig is voor de financiële haalbaarheid. Dat komt vaak terug in de memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet. Als dit niet gebeurt, zal de Vlaamse sociale bescherming 'basically' instorten en zal iedereen zijn bescherming verliezen. Als je het document leest, is dat ongeveer de indruk die overblijft. Ik heb dat eens opgevraagd en jullie kennen de cijfers. De verstrenging die jullie invoeren voor het recht hebben op een zorgbudget, zou duizend mensen uitsluiten en dat levert 2,2 miljoen euro op op een totaalbudget van 800 miljoen euro dat wordt uitgereikt. Dan is er ook nog de verstrenging van de toegang tot het sociaal tarief, wat 650.000 euro zou besparen. Samen is dat iets meer dan 0,3 procent van het budget van de VSB.

Beste collega's, we kunnen over van alles en nog wat van mening verschillen, maar dat dit een reden van algemeen belang is, klopt niet. Je kunt niet zeggen dat een impact van 0,3 procentjes op een budget, dat trouwens ieder jaar veel meer dan die 0,3 procent stijgt, een reden van algemeen belang zou zijn. Er wordt dan gezegd dat het op kruissnelheid komt en dat we het nodig zullen hebben, maar dat wordt niet onderbouwd. Ik heb daar geen enkel cijfer over gehoord, geen enkele onderbouwing voor gezien. Dat is een soort van idee-fixe. Je moet immers een reden zoeken om uit te voeren wat eigenlijk niet mag. De eerste reden van financiële houdbaarheid is niet dus houdbaar.

De tweede reden is echt goed gevonden. Ik zou willen weten wie op de brainstorm was, hoe dit uitgelegd werd. Iemand heeft op een bepaald moment gezegd dat als we die mensen geen recht geven op Vlaamse sociale bescherming, ze beter zullen integreren. Dat is echt goed gevonden, vind ik. Ik wacht nog altijd op een uitleg hoe het marcheert. Je betaalt ieder jaar belastingen, je betaalt

ieder jaar bijdragen en je hebt geen recht op datgene dat je daarvoor zou moeten terugkrijgen, maar dat zorgt er dan voor dat je beter integreert op de een of andere metafysische manier. Als je naar het ontwerp van decreet kijkt, dan zie je dat het over iets anders gaat. In het ontwerp van decreet staat dat nieuwkomers die sinds minder dan vijf jaar in België verblijven hun wil nog moeten aantonen om aan de Vlaamse maatschappij bij te dragen, het zorgbudget te financieren en om deel te nemen aan de intergenerationele solidariteit. Dat staat er. Het heeft helemaal niets te maken met integratiebevordering, maar met het feit dat jullie zeggen dat hoe hard je ook werkt, hoeveel je ook bijdraagt, hoe hard je ook je best doet en hoe goed je Nederlands ook is, dat allemaal niets uitmaakt omdat jullie denken dat iemand een profiteur is totdat die tien jaar heeft bijgedragen. Dat is wat bijna letterlijk in het ontwerp van decreet staat.

Ik vraag me dan af van welk mensbeeld jullie vertrekken. Dat dat het mensbeeld is van de N-VA, dat weten we, want die komen daarvoor uit en dat is eerlijk. Dat dat het mensbeeld van Open Vld en CD&V is, kan ik niet geloven. Ik snap echt niet hoe jullie daarvan kunnen vertrekken.

Trouwens, het Europees Hof van Justitie – dat heeft professor Verschueren aangehaald – volgt exact de omgekeerde redenering en zegt dat gelijke rechten tot integratie leiden. Dus, niet eerst integreren voordat je gelijke rechten krijgt. Dat wil zeggen dat wanneer er ooit met dit ontwerp van decreet naar de een of andere Europese rechtbank wordt gestapt, het wordt vernietigd voor het goed en wel begonnen is. Jullie zijn bij deze gewaarschuwd. Ik vind het redelijk onbegrijpelijk om hier te horen dat jullie met veel enthousiasme voor dit ontwerp van decreet zullen stemmen. Jullie kunnen er in elk geval zeker van zijn dat het geen stand zal houden wanneer iemand naar de rechtbank trekt.

Over de dossiertaks kan ik kort zijn. Ik heb weinig toe te voegen aan wat hier al is gezegd. Er is geen onderbouwing waarom dergelijke drempel zou moeten worden ingevoerd. Ik hoor mevrouw Schryvers zeggen dat er meer rechten zullen zijn voor wie beroep aantekent. Is het een reden om de financiële drempel te verhogen om aanspraak te kunnen maken op die rechten? Dat is toch een heel rare visie op rechten. Natuurlijk zijn er uitzonderingen, sociale maatregelen en weet ik wat allemaal, maar de fond is – daar was iedereen het over eens in de hoorzittingen – dat de drempel verhoogd wordt om beroep aan te tekenen. Er is geen reden waarom dit nodig is.

En ten derde is er natuurlijk de maatregel dat alle ouderen in de woonzorgcentra dezelfde graad van zelfredzaamheid zullen krijgen toegekend. Er is hier al aangehaald waarom dat een slecht idee is. Ik ga afsluiten met opnieuw het ABVV daarover te citeren. Ze zeggen dat 'de toekomst van de Vlaamse sociale bescherming staat of valt met een gegarandeerde financiering van de zorgnoden in de samenleving.' Jammer genoeg kiest men met dit wijzigingsdecreet voor besparingen op de meest kwetsbaren en onzekerheden in de budgetten van de tegemoetkomingen. Want heel veel mensen – ook in de hoorzittingen die in dit parlement zijn georganiseerd – hebben zich heel bezorgd geuit over het feit dat er veel te weinig middelen zijn om een heel aantal ambities waar te maken.

Wij zullen hier dus tegen stemmen, inderdaad, met volle overtuiging, want het zijn slechte principes waarop dit ontwerp van decreet gebaseerd is. Het is ook slecht wetgevend werk en ik wens jullie dus heel veel plezier in de rechtbank.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Collega Vaneeckhout heeft gezegd dat voor hen elke mens telt. Wel, wij geloven in wat elke mens kan. Laat ons daar duidelijk over zijn. Maar in de fond gaat deze discussie natuurlijk politiek vaak over het feit dat er nu

wordt gevraagd dat je tien jaar bijdraagt, vooraleer je recht hebt om ook van het verzekeringsprincipe gebruik te kunnen maken.

En wat ik niet begrijp van de linkse oppositie is hoe u dat tegen de gewone Vlaming uitlegt, die gemiddeld veertig jaar bijdraagt vooraleer hij effectief iets uit de VSB-pot kan krijgen, terwijl we aan iemand die hier nieuw komt wonen, gewoon vragen om tien jaar bij te dragen, vooraleer dat je recht hebt op een VSB-tegemoetkoming. Het gaat niet om wat er federaal gebeurd is – we hebben die discussie ook gehad in de commissie. Het gaat echt niet over een inkomensvervangende tegemoetkoming. Het gaat hier om kostenvervangende tegemoetkomingen, en dat is natuurlijk een groot verschil met wat er federaal in het verleden is beslist.

Dus eerlijk gezegd, collega's, ik vind het een mooi principe van de solidariteit dat we aan iedereen vragen om eerst een tijdje bij te dragen, om dan een beroep te kunnen doen op de solidariteit die wij samen in de pot hebben gelegd. Dat lijkt mij de logica zelve. Maar ik begrijp dat we daarover fundamenteel van mening verschillen. Dat is bij deze dan ook heel erg duidelijk.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Daarop aanvullend, voorzitter, wil ik toch wel eventjes zeggen dat het ook niet geldt voor de toegang tot erkende zorgvormen. Denk aan toegang tot de woonzorgcentra of tot de PVT's (psychiatrische verzorgingstehuizen), bijvoorbeeld. Het geldt enkel voor de toegang tot de twee zorgbudgetten.

Er zijn ook nog een paar andere zaken, ten eerste met betrekking tot de hoorzitting. Ik hoor hier weer dat riedeltje dat er alleen maar bepaalde sprekers werden uitgenodigd, en dat we alleen de focus maar in één richting wilden. Jullie weten zeer goed, en jullie verzwijgen dat nu heel bewust, dat het Netwerk tegen Armoede was uitgenodigd op de hoorzitting, maar verkoos om niet te komen. Nee, je moet niet zo schudden, collega Anaf, dat was wel degelijk zo. Dus nu zeggen dat de meerderheid geen tegenstem wilde horen en in die richting sprekers uitnodigde, is gewoon niet correct, wanneer je weet dat het Netwerk was uitgenodigd maar niet naar de hoorzitting is gekomen.

Met betrekking tot de dossierkost zijn we het er toch allemaal over eens dat het gaat over een heel andere procedure dan de herinschaling voordien, die gewoon telefonisch gebeurde. Nu komt er opnieuw thuis iemand langs, alle stappen worden volledig terug doorlopen, en er gebeurt een heel nieuwe herinschaling. Dat is dus niet te vergelijken, dat hebben de sprekers ook gezegd. Daarenboven zijn er vrijstellingen of een vermindering van 50 procent voorzien voor kwetsbare groepen. Ik heb jullie daar niet horen op antwoorden, collega Vaneeckhout! Collega D'Haese, u hebt er iets over gezegd, maar collega Vaneeckhout en collega Anaf hebben het niet gedaan. Maar het is toch op die manier dat de toegang voor kwetsbare groepen wel degelijk verzekerd is en blijft.

Dan is er de inschaling van het zorgbudget. Collega Vaneeckhout, ik begrijp het niet. U zegt dat er wel een verschillende kost is, aangezien er een verschil is in supplementen. Maar voor de inschaling van het zorgbudget zijn de kosten nooit in aanmerking genomen. Welke elementen neemt de inschaling van het zorgbudget in aanmerking? Inkomen en zorggraad. En wat er nu in dit ontwerp van decreet staat, is dat we in de toekomst voor de mensen die in een woonzorgcentrum wonen, alleen nog het inkomen in aanmerking gaan nemen, en niet meer de zorggraad. Want ze zijn allemaal zwaar zorgbehoevend en ze betalen allemaal een hoge dagprijs in een woonzorgcentrum.

Ik herhaal dat wat CD&V betreft, niemand erop achteruit moet gaan en dat iedereen minimaal hetzelfde moet krijgen en dat mensen die ingeschaald zijn of vol-

doen aan een zorggraad om ingeschaald te worden in categorie 5, dat ook moeten kunnen blijven. Daardoor zal er ook geen enkel onderscheid meer bestaan tussen mensen die ingeschaald worden in de thuiszorg en mensen die in een woonzorgcentrum wonen en daar worden ingeschaald. Dat wou ik toch nog even toevoegen, voorzitter.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Ik wil kort nog twee dingen rechtzetten.

Collega Parys, de vergelijking die u maakt, is natuurlijk een totaal foute vergelijking. Dat weet u goed. Want ook voor nieuwkomers zal het zo zijn dat ze gemiddeld pas na 40 jaar nood hebben aan sociale bescherming. Het gaat er natuurlijk over dat je vanaf je zesentwintigste begint bij te dragen en dat iemand die hier geboren is, vanaf de eerste dag in aanmerking komt om ook gebruik te maken van de rechten die daarbij horen. En iemand die hier komen wonen is op zijn vijfentwintigste, komt pas op zijn vijfendertigste daarvoor in aanmerking. De vergelijking die u maakt, is dus niet correct. Maar goed, ik denk dat u dat zelf ook wel zult weten.

Collega Schryvers, wij vonden het ook jammer dat het Netwerk tegen Armoede uiteindelijk heeft gezegd dat ze niet wilden komen. Maar u weet heel goed dat het niet alleen daarover ging, maar dat het ook ging over stemmen die bijvoorbeeld de rechten van vluchtelingen centraal zouden stellen. Het was heel duidelijk dat die niet mochten worden uitgenodigd. We hebben dan het initiatief genomen om een tweede hoorzitting te organiseren, waarin die wel aan bod zijn gekomen. Ik denk dat dat een goede zaak was.

Voor de rest kan ik daar nog weinig aan toevoegen, want ik denk toch niet dat we jullie gaan overtuigen.

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Collega's, het is natuurlijk bizar dat wij hier een lesje zouden moeten krijgen in het mensbeeld van mensen, terwijl wij uitgaan van de kracht van mensen, dat zij van alles kunnen. Het is natuurlijk net vanuit die overtuiging dat wij vinden dat dit een onnodige hardvochtige maatregel is, omdat wij ervan uitgaan dat de meerderheid van de mensen die hier aankomen, zoals collega Anaf zegt, wil bijdragen en wil meewerken en alles zal doen om iets van het leven te maken. Dat is alvast hoe ik naar mensen kijk. En het maakt voor mij dan niet uit waar die mensen geboren zijn.

Maar als mensen hier komen omdat ze medisch vluchteling zijn, omdat ze oorlogsslachtoffer zijn, of als ze hier een maand zijn en ze lopen onder een wagen en ze eindigen met een blijvende handicap, dan vind ik het eigenlijk normaal – en misschien ben ik daar naïef in – dat wij op dat moment binnen de Vlaamse normen en waarden zeggen dat ondanks het feit dat men nog geen tien jaar heeft bijgedragen, men recht heeft op een zorgbudget.

Het gaat niet over inkomensvervangende zaken. Het gaat enkel over kostvervangende middelen. Zo is de Vlaamse sociale bescherming bedoeld. Maar we geven die middelen toch met een reden, collega’s, namelijk omdat we het belangrijk vinden dat we mensen ondersteunen in de financiering van hun zorg. En dat geldt, wat ons betreft, voor iedereen die in Vlaanderen aankomt, die hier erkend verblijft, die hier woont en die dus een Vlaming onder de Vlamingen is.

Zijn we het daar ideologisch niet eens met de N-VA? Collega Parys schetst het toch op die manier. Ik had het zelf niet zo ingeschat. Ik heb altijd begrepen dat

jullie op een open, inclusieve manier naar het Vlaanderen van morgen keken. Dat is alvast hoe wij naar identiteit en naar de Vlamingen kijken.

Jullie proberen nu een soort karikatuur te maken van hoe wij omgaan met nieuwkomers en stellen dat wij van hen geen solidariteit vragen. Hetzelfde geldt natuurlijk voor de vraag waarom je een onnodige extra drempel zou creëren voor ouderen. Of waarom zou je de zorgzwaarte niet meer meenemen? Collega Schryvers, u zegt dat supplementen op dit moment ook niet meegerekend worden in die berekening. Maar de zorgzwaarte wel, en dat is net mijn punt. De zorgzwaarte bepaalt mee de mate waarin mensen nood hebben aan supplementen. Zo moeilijk is dat toch niet, om in te schatten dat als we die zorgzwaarte niet meer meerekenen, mensen die nu recht hebben op middelen rond medicijnen en zo verder vanwege hun zorgzwaarte, er in de toekomst geen recht meer op zullen hebben. Zij hebben dan niet meer het recht om daar zorgbudget voor te krijgen, omdat enkel nog het inkomen meegenomen wordt. Dat is mijn exacte punt. Die mensen of mensen in dezelfde situatie gaan er de facto op achteruit, om dan maar te zwijgen van het debat over de categorie waarin zij worden ingeschaald. Dat is onze fundamentele kritiek daarop.

Ten slotte heb ik nog een laatste punt, omdat het hier toch een plenaire vergadering is. De gesloten zitting van de regeling van de werkzaamheden is door haar gesloten karakter natuurlijk moeilijk te reconstrueren. Maar u maakt er zich inderdaad wel zeer gemakkelijk van af. Wij stellen voor om Vluchtelingenwerk Vlaanderen uit te nodigen, om mutualiteiten uit te nodigen, juridische experten à la professor Verschueren, het expertisecentrum uit Brussel, het vakbondsfront. En op al die vragen om die kritische stemmen te horen, krijgen wij vanuit de meerderheid het antwoord dat ze daartegen stemmen, tegenover de oppositie. Sorry, maar dan betreur ik dat. Op die manier geeft het parlement een eenzijdig signaal van wat er in de samenleving rond dit decreet leeft. Wij betreuren dat en hopen alvast dat dat zich in de toekomst niet meer herhaalt.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Voorzitter, ik ga nog kort in op drie concrete punten.

Ten eerste, mijnheer Parys, u verzandt, net als in het ontwerp van decreet, in een vergelijking van gemiddeldes en individuen: gemiddeld draagt de ene zoveel bij en daarom zullen wij nu tien jaar invoeren als drempel.

Ten eerste, is de relatie tussen die twee totaal onduidelijk. Welke rekensom zit er dan tussen om van een gemiddelde van twintig tot een exact aantal van tien jaar te komen? Maar bovendien maak je een probleem door gemiddeldes met individuen te vergelijken. Ik geef hetzelfde voorbeeld als ik in de commissie heb gegeven. Ik ben 28 jaar en heb drie jaar bijgedragen aan de Vlaamse sociale bescherming. Als ik morgen een ongeval heb en invalide word, dan heb ik recht op een zorgbudget. Iemand van 38 jaar die hier negen jaar heeft gewerkt, drie keer zoveel heeft bijgedragen aan dat zorgbudget als ik en datzelfde ongeluk krijgt, krijgt dat recht niet wanneer die in een ander land geboren is. Die is dan de dupe van jullie gemiddeldes.

Dat is het fundamentele probleem wanneer je een beleid maakt voor individuen, met een grote impact op individuen, op basis van gemiddeldes. Dat houdt geen steek. En ik denk dat jullie ook wel weten dat dat geen steek houdt.

Ten tweede, mijnheer Parys, u zegt dat er een groot verschil is met de inkomensgarantie voor ouderen (IGO) en de inkomensvervangende tegemoetkoming (IVT). En dit is dat niet. Ik weet dat, uiteraard. De grote vraag is welke impact dat heeft op de argumentatie van het Grondwettelijk Hof. Het Grondwettelijk Hof heeft de redenen die worden aangehaald, ook door jullie hier, over de financiële

noodzaak en integratie, onderzocht en gezegd dat we dat niet mogen doen. Enkel en alleen op basis van de achteruitgang, dus enkel en alleen op basis van de standstill, nog niet op basis van discriminatie. Er is geen enkele impact van het feit dat het een andere soort uitkering is op de argumentatie van het Grondwettelijk Hof. Want die gaat principieel over non-discriminatie of het niet achteruit laten gaan van de sociale bescherming.

En ten derde, mevrouw Schryvers, zegt u dat het enkel gaat over de toegang tot zorgbudgetten. Dat is uiteraard zo. Maar het gaat wel over de vermindering van de toegang tot zorgbudgetten. Dat is natuurlijk wel het punt. Je kunt anders tot in den treure zeggen dat er nog andere zaken zijn, dat mensen nog naar het OCMW kunnen gaan of weet ik wat nog allemaal. Maar dat is het punt niet. Wat het punt net wél is, is dat dat de manier is waarop jullie werken. Jullie maken een bres en daarna duwen jullie die verder open. We weten niet wat jullie van plan zijn, of wat weet ik welke regering hierna van plan is. Wat is het volgende dat men zal inwerken? Zullen we die tien jaar houden of wordt dat vijftien of twintig jaar? Wat is het volgende? Zullen we de toegang tot hulp voor personen met een handicap, tot woonzorgcentra enzovoort beperken? We weten het niet. Jullie maken een bres en daarna kunnen we die verder openduwen. Dat is de visie die erachter zit en daarom stemmen we tegen.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Voorzitter, ik wil het toch nog even hebben over de inschaling van het zorgbudget voor de mensen die in een woonzorgcentrum wonen. Want er wordt hier naar gekeken alsof het de bedoeling zou zijn om alle ouderen in een woonzorgcentrum in te schalen in een lage categorie.

Nee, maar collega Vaneeckhout, u zegt dat we geen rekening meer zullen houden met een aantal zaken, dat de mensen met een hoge zorggraad veel supplementen nodig hebben en dat we hen minder zullen geven. Niets is minder waar. Een van dé pijlers in het ouderenbeleid van deze regering, ook van mijn partij, is de betaalbaarheid van onze woonzorgcentra. En daar heeft deze regering, en ook de vorige regering, al heel wat inspanningen voor gedaan. U kunt er nu mee lachen. Ik zie het. Jawel. Maar denk maar bijvoorbeeld aan VIA6 (Vlaams intersectoraal akkoord), de bijkomende personeelsinzet. Denk maar aan de bijkomende rvt-erkenningen (rust- en verzorgingstehuizen), die er de voorbije jaren jaar na jaar zijn geweest, om tegemoet te komen aan de zorgzwaarte. En nu zal er een volledige gelijkstelling worden voorzien, zodat iedereen in de juiste zorggraad wordt ingeschakeld. En ja, ook wat mensen zelf moeten betalen en wat we vanuit Vlaanderen tussenkomen bij mensen die in een woonzorgcentrum verblijven, is daar vanzelfsprekend een element van.

En wat komen we vanuit Vlaanderen tussen, voor die mensen? Er is het zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden van 130 euro per maand en er is het zorgbudget voor zorgbehoevende ouderen, gaande van 95 tot ongeveer 590 euro per maand, momenteel afhankelijk van de zorggraad en het inkomen.

Wat is nu de bedoeling? Iedereen inschalen in een hoge zorgschaal, en wat mijn partij betreft, ik herhaal het nog eens, mag niemand erop achteruitgaan en moeten mensen die in aanmerking komen voor categorie 5, ook absoluut in categorie 5 ingeschaald blijven. Er wordt dus veel méér rekening gehouden met de noden van mensen in een woonzorgcentrum door ze sneller in een hogere categorie in te schalen en door geen inschaling meer te doen, op termijn, in de laagste schalen voor de mensen die wonen in een woonzorgcentrum. Doen alsof mensen minder zullen krijgen, is dus absoluut niet correct. Het is deze maatregel die mee moet bijdragen aan de betaalbaarheid van woonzorgcentra. Dat betekent dus dat mensen erop vooruitgaan of minimaal hetzelfde zullen krijgen.

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Collega Schryvers, u wordt een beetje kwaad, en ik ben zeker niet aan het lachen met u, want ik vind het een te belangrijk debat om daar lichtzinnig over te doen, maar ik vind het natuurlijk wel belangrijk dat alle argumenten de juiste plaats in het debat krijgen. U zegt 'die supplementen, dat doet er niet toe, want we doen het goed als het gaat over de woonzorgcentra, we gaan daarin investeren, kijk maar naar VIA 6, dus wat u nu opmerkt, is totaal niet aan de orde'. Alle experten die wij hebben gehoord, vonden dat alvast wél aan de orde. Die geven dat signaal alvast wel. Dat is misschien het belangrijkste argument. U hoeft niet naar mij te luisteren, maar misschien hoeft u toch naar de experten te luisteren.

De realiteit is dat mensen in een gelijkaardige situatie het risico hebben dat ze erop achteruitgaan, misschien niet de mensen in de huidige situatie, maar wel mensen in eenzelfde situatie. Als het over die inschaling gaat, vraagt u eigenlijk hier aan ons dat we gewoon een blanco cheque tekenen: als we dit ondersteunen en het van uw fractie en uw partij afhangt, dan zal het wel op die manier worden ingevuld. Waar staat dat echter op papier? Waar is die afspraak? De minister zit hier. Hij kan erop antwoorden. Als de Vlaamse Regering heeft beslist dat iedereen die daar recht op heeft, in die categorie 5 zal worden ingeschaald, dan kunnen wij daar een grondig antwoord op hebben.

Dan is er het brede debat over de woonzorgcentra, over privatisering en de prijzen van woonzorgcentra. Ik ga vandaag niet de fout maken om hier heel dat debat te beginnen voeren. U weet hoe we daarnaar kijken. Er komt straks nog een motie. Er komen in de komende weken ook nog een aantal besprekingen in de commissie Binnenlands Bestuur. Ons standpunt daarover is ook duidelijk. We zien ook wat de effecten zijn op de prijzen van woonzorgcentra enzovoort. Kom hier nu dus niet af met het idee dat we in de ideale wereld leven wat de woonzorgcentra betreft en dat dit hier geen impact zal hebben. Met alle respect, dat is lachen met iedereen die in de problemen zit.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Collega Vaneeckhout, ik heb tijdens de hoorzitting heel rechtstreeks de vraag gesteld aan mevrouw Cloet van Zorgnet-Icuro of ze een inschaling op basis van zorgnood verder zinvol vindt voor mensen die in een woonzorgcentrum wonen. Ze heeft daar uitdrukkelijk op geantwoord dat dat een heel terechte vraag is en dat men zich inderdaad kan afvragen of dat zinvol is en of het niet beter is om iedereen lineair in te schalen in een bepaalde categorie van zorgnood.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Ik denk dat collega Schryvers, maar ook collega Parys, op een aantal pertinente punten een uitstekend antwoord hebben gegeven. Ten eerste, er wordt gesproken over de kritiek van het ABVV op de Vlaamse sociale bescherming, op de zorgpremie. Mocht dit parlement jaren geleden geen initiatief hebben genomen voor het invoeren van een zorgpremie, voor een extra laag Vlaamse sociale bescherming, dan zou men zelfs geen kritiek hebben kunnen geven. Het gaat over een extra laag van een Vlaamse sociale bescherming, die nu wordt uitgebreid en verbreed.

Ten tweede, men zegt dat het tien jaar wordt voor wie Vlaanderen binnenkomt. Dat gaat niet over Vlaanderen binnenkomen, dat gaat zelfs niet over België binnenkomen. Dat gaat over Europa. Als iemand in Europa is, dan creëert en genereert hij die rechten. Niet in Vlaanderen, niet in België, maar in Europa. Laat dat toch duidelijk zijn. Het gaat over iedereen die op Europees grondgebied is.

Wat Brussel betreft, spreekt u hier over het failliet van de Vlaams-Brusselse zorg, mijnheer Vaneeckhout. Ik weet niet waar u dat vandaan haalt. Er is een samenwerkingsakkoord over deelstaatoverschrijdende zorg, juist om de gevolgen van de zesde staatshervorming op te vangen en die continuïteit te verbeteren.

Men neemt hier ook het woord besparingen in de mond terwijl er extra geld gaat naar die Vlaamse sociale bescherming om extra mensen te kunnen helpen. We kunnen discussiëren en van mening verschillen of dat dan moet gebeuren via zorgzwaarte of inkomen. Ik vind dat mevrouw Schryvers heel goed naar voren heeft gebracht wat de uitdagingen ter zake zijn. We kunnen daarover van mening verschillen, maar dat heeft niets te maken met mensbeeld of geen mensbeeld, maar met de vraag via welke sleutels men moet werken wanneer men naar de totaliteit van de zorg kijkt.

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Minister, ik dank u voor het aanvullende antwoord maar ik heb nog twee kleine puntjes.

We kunnen daar van mening over verschillen en dat doen we uiteraard ook maar onze fundamentele kritiek daarover is dat Vlaanderen zegt te gaan voor persoonsvolgende financiering op maat van de situatie van de zorgbehoevende. U laat dat principe nu los want er wordt geen rekening meer gehouden met de zorgzwaarte en u creëert een verschil tussen mensen die nog thuis wonen en die in een woonzorgcentrum verblijven.

Ik heb een heel concrete vraag gesteld op suggestie van collega Schryvers: is er op dit moment een afspraak binnen de Vlaamse Regering dat mensen die daarvoor in aanmerking komen, in categorie 5 zullen worden ingeschaald en blijven? Is die gedragenheid er, want ik hoor alleen maar spreken 'namens onze fractie'. Ik vind dat de oudere Vlamingen in de woonzorgcentra recht hebben om te weten of zij in categorie 5 of in de categorie 4 zullen terechtkomen op basis van die inschaling.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Ik wil nog kort tussenkomen omdat de minister verwees naar de kritiek van het ABVV en van de linkse oppositie. Collega D'Haese heeft het inderdaad gehad over onder andere het ABVV dat mee in het getouw was. Maar er was ook een open brief waarin een aantal zaken werden aangekaart, onder andere dat het ontwerp van decreet sociale bescherming voorwaardelijk maakt, financiële drempels invoert, in strijd is met het sociaal grondrecht, discriminerend is en a- en b-burgers creëert. En die brief is inderdaad ondertekend door het ABVV maar ook wel door een heel aantal andere organisaties zoals het ACV, beweging.net, de Christelijke Mutualiteiten, Okra enzovoort. Het zijn dus niet alleen het ABVV en de linkse oppositie die hiertegen in het verweer zijn gegaan en dat nog altijd doen, maar heel veel middenveldorganisaties. Ik hoop dat u zich daar zeer goed bewust van bent, minister.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Hier wordt inderdaad een debat gevoerd over mensbeeld en uitgangspunten enzovoort. Ik ben blij dat we niet hetzelfde mensbeeld delen met de communisten bijvoorbeeld. Daarnaast wil ik er ook op wijzen dat inderdaad in andere delen van dit land waar links aan de macht is, geen extra laag sociale bescherming is. Wij zijn hier aan het debatteren over die extra laag sociale bescherming die wij aan alle Vlamingen aanbieden en het enige wat wij vragen, is dat men eerst bijdraagt voor men een beroep kan doen op de solidariteit. En dat, collega's, is goed voor het draagvlak van die extra laag

sociale bescherming die u nergens anders in België vindt dan in Vlaanderen. En dat is echt sociaal zijn.

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Ik wil nog heel kort iets zeggen, kwestie dat dit in de verslagen juist staat. Collega Parys, u weet ook dat dat zo is omdat die andere gemeenschappen ervoor hebben gekozen om hun zorgysteem op een andere manier op te bouwen. Dat gebeurt via andere principes en dus niet via een Vlaamse sociale bescherming.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Ik stel voor dat we dat debat nu niet helemaal voeren maar het klopt inderdaad wel dat in andere delen van dit land er veel vaker een beroep wordt gedaan op de federale sociale zekerheid, die voor een heel grote deel door de Vlamingen wordt gefinancierd. Veel meer kinderen die bij ons in de jeugdclub zitten, zitten in een ziekenhuis in Wallonië dat federaal gefinancierd wordt. Veel meer oudere mensen die bij ons in een woonzorgcentrum wonen, worden gewoon medisch opgevangen in een ziekenhuis in Wallonië dat voor een heel groot deel is gefinancierd door de Vlamingen. Dus wat dat betreft, betalen we inderdaad twee keer en krijgt de Waal eigenlijk niet waar hij recht op zou hebben als hij een regering zou hebben zoals de Vlaamse Regering-Jambon die in een extra sociale bescherming voorziet.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* Vl.Parl. 2020-21, nr. 710/1)

– Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 1 tot en met 17.

Er is een amendement tot schrapping van artikel 18. (Zie *Parl.St.* Vl.Parl. 2020-21, nr. 710/6)

– Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 19 en 20.

Er is een amendement tot schrapping van artikel 21. (Zie *Parl.St.* Vl.Parl. 2020-21, nr. 710/6)

– Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 22 tot en met 42.

Er is een amendement tot schrapping van artikel 43. (Zie *Parl.St.* Vl.Parl. 2020-21, nr. 710/6)

– Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 44 en 45.

Er is een amendement tot schrapping van artikel 46. (Zie *Parl.St.* Vl.Parl. 2020-21, nr. 710/6)

– Er zijn geen opmerkingen bij artikel 47.

Er is een amendement tot schrapping van artikel 48. (Zie *Parl.St.* Vl.Parl. 2020-21, nr. 710/6)

– Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 49 tot en met 117.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de wet van 20 juli 2001 tot bevordering van buurtdiensten en -banen (opschrift gewijzigd door de commissie: ... tot invoeging van een artikel 3ter in de wet van 20 juli 2001 tot bevordering van buurtdiensten en -banen)
– 799 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 3

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van de wet van 20 juli 2001 tot bevordering van buurtdiensten en -banen, waarvan het opschrift door de commissie werd gewijzigd als volgt: "ontwerp van decreet tot invoeging van een artikel 3ter in de wet van 20 juli 2001 tot bevordering van buurtdiensten en -banen".

De algemene bespreking is geopend.

De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Dit gaat over een belangrijk iets. Dit gaat over de poetshulpen in de dienstenchequesector. Ik ga ervan uit dat iedereen zich nog de lockdown, 'the heat of the moment', herinnert, waarin mensen toiletpapier gingen hamsteren, bang waren om besmet te raken en we allemaal niet goed wisten wat erop ons afkwam met het coronavirus. Net op dat moment zijn poetshulpen zeer moedig blijven doorwerken, op de meest delicate plek, namelijk bij mensen thuis. De poetshulpen hebben heel wat risico's genomen om ervoor te zorgen dat wie thuis werkte en thuis bleef, maar ook wie nog fysiek moest gaan werken of mocht gaan werken, dat op een deftige manier kon doen. We hebben in dit parlement al meermaals kamerbreed een grote hulde gebracht aan alle poetshulpen. Ik denk dat zij daar alle respect voor verdienen en dat we onvoldoende kunnen inschatten hoe belangrijk het is wat zij hebben gedaan.

Heel groot was onze verbazing dat nogal wat poetshulpen aangaven dat ze niet met respect behandeld werden en dat ze niet in een veilige omgeving bij de mensen thuis werden onthaald. Dat heeft ons enorm verrast, te meer omdat gemiddeld per uur per persoon die een poetshulp heeft, deze Vlaamse overheid, u allemaal, de Vlaamse belastingbetaler, daar bijna 15 euro insteekt. Als de poetshulp 3 uur komt, is dat 45 euro subsidie die u krijgt. Het gaat in totaal over 1,3 miljard euro per jaar;. Het verrast ons te meer ook omdat we met ons allen beslist hebben om de poetshulpen te beschermen, om per cheque nog eens 2,89 euro bij te pompen zodat de dienstenchequebedrijven in extra veiligheidsmateriaal voor de poetshulpen konden investeren. In totaal ging het over een investering van 106 miljoen euro.

Toch vonden gebruikers van dat systeem het nodig om boertig te doen tegen hun poetshulp en de veiligheid van de poetshulp niet te respecteren. Dit is gedrag dat niet getolereerd kan worden. Dat is ook iets wat ikzelf in de plenaire vergadering in december 2020 heb aangebracht. We hebben de wetgeving er samen op nagekeken en we hebben vastgesteld dat het tot op vandaag onmogelijk is om iemand die boertig gedrag ten aanzien van de poetshulp vertoont, uit te sluiten van het systeem van dienstencheques, te schorsen of om de bijdrage terug te vorderen. We hebben de minister gevraagd om daar een ontwerp van decreet rond te maken, niet alleen over de inbreuken op de veiligheid tijdens corona maar ook over mogelijke andere inbreuken, zoals seksueel ongepast gedrag en noem maar op, dat gesignaleerd werd door poetshulpen.

Minister, u hebt een ontwerp van decreet gemaakt, waarvoor u ook hulde krijgt, maar helaas heeft de Raad van State een spoedadvies over het gedeelte over COVID-19 en de veiligheid gegeven. U hebt in de commissie bevestigd dat er nog een ontwerp van decreet over ander boertig gedragen ten aanzien van de poetshulpen komt.

Als we dit goedkeuren, zet het Vlaams Parlement een historische stap ten voordele van de poetshulpen. Het Vlaams Parlement kan vandaag de stap zetten om de gebruikers van dienstencheques die zich ten aanzien van de poetshulpen niet correct gedragen uit te sluiten en om bedragen terug te vorderen. Eerlijk gezegd, vind ik dat de normaalste zaak van de wereld. Ik ben blij dat we dit straks kunnen goedkeuren, alleen maar uit respect voor en als hulde aan de offers die poetshulpen tijdens de coronacrisis hebben gebracht. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Buysse heeft het woord.

Yves Buysse (Vlaams Belang): Mijnheer Ronse, zoals u al hebt gezegd, worden de duidelijke veiligheidsregels natuurlijk in eerste instantie voor de dienstenchequemedewerkers zelf uitgevaardigd. Ze zouden ervoor kunnen zorgen dat het virus van de ene bubbel in de andere bubbel zou terechtkomen. Om een regelgeving af te dwingen, zijn natuurlijk adequate instrumenten nodig. Ten aanzien van de gebruikers zijn die instrumenten er niet. Het is dan ook goed dat dit nu wordt geregeld, zodat de hardleerse gebruikers kunnen worden gesanctioneerd. Als het niet meer voor deze crisis is, dan is het voor de latere situaties waarvoor nog ontwerpen van decreet zullen volgen.

Minister, tijdens de commissiebesprekingen hebben we een aantal vragen gesteld over de concrete uitvoering, over de tijdsspanne tussen een klacht en een beslissing en over de communicatie met de gebruikers. Dat komt later in het uitvoeringsbesluit aan bod. We vinden het vreemd dat de dienstenchequeondernemingen niet bij de voorbereidende fase zijn betrokken. Dat zal pas na de goedkeuring van het ontwerp van decreet gebeuren. U hebt in de commissie verklaard dat de ondernemingen er zelf alle belang bij hebben dat de gebruikers de regels respecteren. Het leek ons dan ook nuttig hen hier van in het begin bij te betrekken. Desalniettemin zal mijn fractie dit ontwerp van decreet goedkeuren.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Voorzitter, ik ben er echt van overtuigd dat dit ontwerp van decreet een sterk signaal is, zowel voor de gebruikers van dienstencheques als voor de huishoudhulpen die voor heel wat gezinnen in Vlaanderen een onmisbare steun zijn. Het is heel belangrijk dat het Vlaams Parlement het signaal geeft dat we hen volledig steunen om in veilige omstandigheden te kunnen werken. Ik weet dat de overgrote meerderheid van de dienstenchequegebruikers daar effectief zo over denkt en daar ook naar handelt, maar als dat niet het geval is, moeten we kunnen optreden. We hebben de veiligheid in de sector tijdens de coronacrisis kunnen garanderen, maar we hebben ook schrijnende verhalen gehoord en gelezen. We hebben situaties ontdekt waarin mensen bij gezinnen kwamen die de regels manifest met de voeten traden. Op vraag van het Vlaams Parlement heb ik mijn verantwoordelijkheid genomen en heb ik dit ontwerp van decreet opgesteld. We hebben de spoedprocedure doorlopen en ik hoop oprecht dat dit ontwerp van decreet unaniem steun krijgt en wordt goedgekeurd.

Mijnheer Ronse, u hebt er al naar verwezen dat er nog een tweede gedeelte komt. Over geweld op het werk en grensoverschrijdend gedrag heeft de Raad van State geen spoedadvies gegeven. Ik had op een gewoon advies kunnen wachten om met dit dossier naar het Vlaams Parlement te komen, maar het lijkt me echt belangrijk de uitsluitingsmogelijkheden vandaag al goed te keuren. Zo

geven we het intens signaal dat het ons menens is. Er komt echter nog een tweede gedeelte.

Mijnheer Buysse, de werkgevers waren zelf vragende partij voor dit ontwerp van decreet. De hebben die bestaande zaken expliciet veroordeeld. Mochten ze hier op de knoppen kunnen drukken, ga ik ervan uit dat ze dit ontwerp van decreet met veel enthousiasme zouden goedkeuren.

Namens alle huishoudhulpen dank ik iedereen op voorhand voor de goedkeuring van dit ontwerp van decreet. Het wordt een tweeluik met betrekking tot de bescherming van broodnodige, maar tegelijkertijd ook zeer kwetsbare mensen die ons leven allemaal een beetje beter maken.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* Vl.Parl. 2020-21, nr. 799/3)

– Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 1 en 2.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het Antidopingdecreet van 25 mei 2012, wat betreft de aanpassing aan de Code 2021
– 800 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 3

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van het Antidopingdecreet van 25 mei 2012, wat betreft de aanpassing aan de Code 2021.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaike De Rudder (CD&V): Voorzitter, mijn fractie zal dit ontwerp van decreet goedkeuren, want hierdoor wordt de nieuwe WADA-code (World Anti-Doping Agency) omgezet in ons ontwerp van Antidopingdecreet en wordt het op een aantal punten verbeterd. Mijn fractie steunt wel de vraag van de Vlaamse Sportraad om blijvend in te zetten op het gezond sporten als onderdeel van een preventief sportbeleid. Het is bovendien van belang voor de toepassing van het gewijzigde ontwerp van Antidopingdecreet dat ook het nieuwe samenwerkingsakkoord dat straks aan bod komt, tegelijk wordt goedgekeurd. De inwerkingtreding kan dan ook gebeuren om een optimale toepassing in ons land mogelijk te maken, zodat er toch ook wel een voldoende coherent antidopingbeleid gevoerd kan worden.

Vanuit onze fractie wensen we de sportsector en heel het Nationale Antidopingorganisatie Vlaanderen (NADO) alle succes bij de implementatie, wat natuurlijk

goed zal zijn, en dat de nieuwe spelregels ervoor zullen zorgen dat er een gezonde en dopingvrije sportbeoefening kan worden uitgevoerd.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Enkele wijzigingen van het Antidopingdecreet zijn ingegeven door de gewijzigde WADA-code. Andere aspecten zijn de verblijfsverplichtingen van elitesporters en de schrapping van het onderscheid tussen categorie A en B, zodat men nog maar één categorie verblijfsgegevens zal moeten ingeven. Dat laatste zorgt alvast voor meer duidelijkheid.

De minister beoogt ook een verdere responsabilisering van de federaties aan de hand van een beperkte verschuiving van actieve naar passieve beleidscontrole van onder meer preventie en bestrijding.

De formulering in het ontwerp van decreet lijkt voorwaardelijk. Hoewel de Vlaamse Sportraad dit voorstel positief onthaalt, vraagt mijn fractie toch om altijd rekening te houden met de mogelijkheden en middelen van de federaties. Het is immers zo dat de gevolgen voor de ene federatie toch verder strekken dan voor de andere. Voorts komt er een meer proportionele bestraffing van dopingpraktijken bij breedtesporters die niet onder de bevoegdheid van de sportfederatie vallen. Er is een specifieke en afwijkende bestraffing voor de breedtesporters buiten de wedstrijden. Dit zorgt voor meer duidelijkheid, want de scheidingslijn tussen elite- en breedtesporters is niet altijd duidelijk.

Het ontwerp van decreet zet terecht in op het brede gezondheidsaspect van de sport. Een aandachtspunt dat we in de commissie, bij monde van collega Deckmyn, hebben meegegeven, is dat we erop moeten letten dat de fitness hierbij niet gestigmatiseerd mag worden. U motiveerde, minister Weyts, de bijzondere aandacht van het ontwerp van decreet voor fitness met het hoge aantal positieve controles, namelijk 20 procent. Toch is dit wat dat betreft niet de enige sector die aandacht verdient. Er zijn hieromtrent ook andere sporttakken die de nodige aandacht verdienen. Een klemtoon leggen is een goede zaak, de stigmatisering van een sector niet.

Tot slot vragen we dan ook aandacht voor de vraag van de Vlaamse Sportraad of het huidige budget toereikend is voor zowel het gezondheidsaspect in de brede sport als voor het aspect van de 'spirit of sport' in de topsport. In elk geval zal onze fractie, net als het volgende waarover ik dan geen tussenkomst meer moet houden, want het is eraan gekoppeld, over het samenwerkingsakkoord, dat goedkeuren.

De voorzitter: De heer Muyters heeft het woord.

Philippe Muyters (N-VA): Voorzitter, ik zal niet herhalen wat de collega's al gezegd hebben. Ook voor mijn fractie is het heel duidelijk dat het aligneren op de WADA-akkoorden die in november 2019 zijn goedgekeurd op het WADA-congres Antidoping, heel goed is. We staan daar helemaal achter. Ook heel positief vinden we de proportionaliteit die er komt voor de breedtesporters.

Ik weet niet, voorzitter, of ik het amendement dat we met de meerderheid hebben ingediend, nog kort mag toelichten?

De voorzitter: Uiteraard, voor het verslag.

Philippe Muyters (N-VA): Dank u wel. In dat amendement stellen wij een wijziging voor die eigenlijk door de Raad van State is voorgesteld op artikel 23. Dat amendement heeft een verwijzing naar de verblijfsgegevens die eigenlijk niet relevant is voor dat artikel. We stellen daarom ook voor om dat te schrappen. De

memorie zelf, de verantwoording naar het advies van de Raad van State, zegt al dat men akkoord gaat om het te schrappen, maar op een of andere manier is dat niet gebeurd. Onze dienst Decreetgeving, hier in het Vlaams Parlement, heeft dat opgemerkt, en dankzij die goede opmerking in dit amendement zetten we die vergissing recht. Ik veronderstel dat het ook weinig problemen zal geven om dit amendement goed te keuren.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Dank voor de tussenkomst. Ik denk ook dat we in de commissie een goede discussie gevoerd hebben. Dit is bij mijn weten ook unaniem goedgekeurd. Daarbij stappen we ook mee in een internationale context. Heel concreet, wat verandert er voor de elitesporters? In concreto gaat het over de whereabouts. We maken geen onderscheid tussen de categorieën A en B. We gaan individuele eliteatleten op gelijke voet plaatsen. Ze zijn nu ook gehouden aan het opgeven van een tijdsslot. Dat maakt het eenduidiger en misschien rechtvaardiger. Het vermijdt ook wat meer discussie, wat vandaag wel eens meer het geval is. Maar ik aanvaard ook de lapsus die er is ingetreden. We hadden aanvankelijk het idee om tegemoet te komen aan het advies van de Raad van State. We hebben dat ook verbatim gedaan, maar niet in de feiten. Dat wordt bij deze rechtgezet. Dus dat is een goede aanpassing.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* Vl.Parl. 2020-21, nr. 800/1)

– Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 1 tot en met 21.

Er is een amendement op artikel 22. (Zie *Parl.St.* Vl.Parl. 2020-21, nr. 800/3)

– Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 23 tot en met 66.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over het amendement, de artikelen en het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende de instemming met het samenwerkingsakkoord van 7 mei 2021 tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 9 december 2011 tussen de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie betreffende doping-preventie en -bestrijding in de sport
– 801 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende de instemming met het samenwerkingsakkoord van 7 mei 2021 tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 9 december 2011 tussen de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie betreffende dopingpreventie en -bestrijding in de sport.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* Vl.Parl. 2020-21, nr. 801/1)

– Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 1 en 2.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van Axel Ronse, Tinne Rombouts, Steven Coenegrachts, Inez De Coninck, Kurt Vanryckeghem en Andries Gryffroy tot wijziging van het decreet van 19 april 1995 houdende maatregelen ter bestrijding en voorkoming van leegstand en verwaarlozing van bedrijfsruimten, het decreet van 5 juli 2013 tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 19 april 1995 houdende maatregelen ter bestrijding en voorkoming van leegstand en verwaarlozing van bedrijfsruimten en de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, wat de subsidieregeling betreft
– 805 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 3

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Axel Ronse, Tinne Rombouts, Steven Coenegrachts, Inez De Coninck, Kurt Vanryckeghem en Andries Gryffroy tot wijziging van het decreet van 19 april 1995 houdende maatregelen ter bestrijding en voorkoming van leegstand en verwaarlozing van bedrijfsruimten, het decreet van 5 juli 2013 tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 19 april 1995 houdende maatregelen ter bestrijding en voorkoming van leegstand en verwaarlozing van bedrijfsruimten en de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, wat de subsidieregeling betreft.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ja, voorzitter, laat mij beginnen met de belofte dat we in de toekomst de titels van onze voorstellen van decreet wat korter zullen maken.

De voorzitter: Dat zou zeer aangenaam zijn, ja, dank u! Want ik moet dat straks bij de stemming nog eens allemaal herhalen.

Axel Ronse (N-VA): Misschien kunnen we een amendement maken op de titel.

Ik geef een groot woord van dank – we hebben heel intensief samengewerkt – aan collega Rombouts, collega Coenegrachts en collega De Coninck, die nu gekluisterd zit aan vlaamsparlement.tv, en ook aan collega Vanryckeghem en collega Gryffroy, die hier aandachtig mee volgt. Ook dank aan collega De Bruyn voor zijn engagement als verslaggever van dit voorstel van decreet. Het is een belangrijk voorstel van decreet, collega's, en zeker nu we in een periode van economische groei zitten. Er zijn heel wat bedrijven die – godzijdank – van plan zijn om investeringen te doen, om uit te breiden, om nieuwe sites te zoeken. We zitten toch met een krapte op het vlak van ruimte. Er is weinig ruimte. Het duurt

lang om ruimte te benutten en te herbestemmen. Tegelijk zitten we met gigantisch veel voetbalvelden aan leegstaande bedrijfsruimten die blijven verkommeren en maar niet ingevuld geraken. Dat heeft een aantal redenen.

Dit voorstel van decreet zal die problematiek niet volledig oplossen, maar het is wel een bescheiden bijdrage van een groep parlementsleden om een deel van de oplossing te bieden. Dat deel van de oplossing ligt in een instrument dat we op Vlaams niveau hebben. Vlaanderen heft leegstandsbelasting op leegstaande bedrijfsruimten van meer dan 500 vierkante meter en tegelijk geeft Vlaanderen met de inkomsten die daaruit gegenereerd worden injecties aan lokale besturen maar ook aan de private sector om leegstaande bedrijfsruimten sneller te gaan benutten. Sinds 2013 is er eigenlijk nog niet zo hard nagedacht hoe dat op een slimme manier kan gebeuren. Vandaag is het zo dat men een verwervingssubsidie heeft voor leegstaande bedrijfsruimten. Die is exclusief voor publieke besturen. Tegelijk heeft men een sloopsubsidie en die bedraagt – hou u vast – 90 procent van de totale kosten. Dat is bijna hetzelfde als wat men in Venezuela, China of in andere communistische regimes zou toepassen qua subsidies.

Dus we kunnen met onze middelen veel slimmer omgaan. Door dat te doen, kunnen we stappen zetten in de strijd tegen leegstand en in het helpen van bedrijven aan goede ruimten. We hebben een heel slim voorstel klaargelegd dat we u hier graag toelichten en ook ter stemming voorstellen, want ook daarmee kunt u, collega's, vanavond geschiedenis schrijven.

Het slimme voorstel bestaat eruit dat we eerst en vooral komaf maken met de verwervingssubsidie. We hebben geluisterd naar een aantal mensen, experten die zeiden dat die de prijs gewoon de hoogte in jaagt. Laat ons dat afschaffen. Dat is ook enkel voor publieke bestuurders. Er zijn ook andere mogelijkheden voor publieke bestuurders om daar steun rond te krijgen. Die wordt afgeschaft, als u tenminste in onze redenering meegaat en dit mee goedkeurt.

Ten tweede schaffen we de subsidie van 90 procent ook af: geen 90 procent subsidie meer, maar meteen 30 procent, hetzij 60 procent, op voorwaarde dat men zich accordeert aan de principes van onze bouwshift, het kwaliteitsplan. Collega Coenegrachts zal daar straks ongetwijfeld nog op ingaan. Dat is uniek. Dat is een eerste keer dat we echt aan een subsidie zaken koppelen, criteria die mee in onze bouwshift zijn opgenomen. Dat is een zeer goed iets. Bovendien is die sloopsubsidie enkel geldig voor zone-eigen functies, dus niet voor zonevreemde functiewijzigingen. Dat betekent niet dat die niet meer vergund kunnen zijn, maar er gaat geen sloopsubsidie meer naar een zonevreemde functiewijziging.

Bovendien leggen we ook op dat de sloop circulair moet verlopen, dat men rekening moet houden met waterzuinigheid en energiezuinigheid en het pand moet ook twee jaar leegstaan alvorens men de subsidie kan bekomen. Dat betekent dus dat we dit verhaal toch op een hele slimme manier hebben hervormd. We gaan ervan uit dat er hiermee – als u dit goedkeurt – een vliegwiel wordt gezet op de sloop van leegstaande bedrijfsruimten, op het hergebruik en het herbenutten. Dus iedereen met een hart voor zuinig ruimtegebruik, iedereen die wenst dat er een economische groei en een versnelling komt op een slimme manier, nodig ik uit om dit werkstuk mee goed te keuren.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Ik kan eigenlijk heel kort zijn, want de collega heeft een heel goede toelichting gegeven bij dit decreet. Ik wil enkel nog eens extra benadrukken dat dit voorstel van decreet aan de uitdagingen op het vlak van ruimtelijke ordening die we in dit parlement al meerdere keren besproken hebben inzake het spaarzaam omgaan met onze ruimte, een kleine bijdrage levert om

ons daarin te ondersteunen, en zeker ook voor het ondersteunen van diegenen die willen ondernemen op het terrein.

Het is namelijk de uitdaging om de bestaande bedrijfsruimte optimaal te gebruiken en eventueel te hergebruiken. Bedrijfsruimten die kampen met een langere leegstand – minstens twee jaar – staan voor bepaalde uitdagingen. Misschien is de inrichting niet helemaal oké of is de ligging wat problematisch. Ze kennen alleszins wat extra uitdagingen. Op dat vlak willen we ondernemers ondersteunen om – indien ze voldoen aan een aantal voorwaarden, die zonet toegelicht werden – hen een extra duwtje in de rug te geven om toch die bestaande bedrijfsruimte opnieuw leven in te blazen, of eventueel, als zaken niet goed gelegen zijn, ze eventueel te verwijderen, om op die manier effectief ondersteuning te geven aan het spaarzaam omgaan met ruimte op het terrein.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Voorzitter, ik heb begrepen dat ik nog korter moet zijn dan gewoonlijk, als u opstaat van uw stoel.

De voorzitter: Dat heeft er niets mee te maken. Zes uur of langer stilzitten op een stoel is niet goed. U mag zo lang praten als u wilt – of toch maximaal een half uur. Dat is het reglement.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Dat zal ik zeker niet nodig hebben voorzitter. Ik bedank alle collega's die hieraan hebben meegewerkt. Ik bedank ook collega Ronse voor de uitgebreide toelichting. Inderdaad, voor onze fractie is het zeer belangrijk dat we met dit voorstel van decreet slimmer omgaan met de subsidies die we uitdelen, dat we inderdaad niet meer moeten kijken naar … Ik weet niet meer goed waar u naar verwees, collega Ronse. Was het Venezuela of Colombia waar u naar verwees?

Axel Ronse (N-VA): Venezuela, China en Noord-Korea.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Noord-Korea zou waarschijnlijk goed zijn voor 110 procent, collega Ronse. Maar voor de rest ben ik, samen met u, zeer gelukkig dat we afstappen van dat soort percentages. Zoiets hoort niet thuis in Vlaanderen. Wij zijn bijzonder gelukkig dat we extra stimulansen bieden aan diegenen die slimmer willen omgaan met onze beschikbare ruimte.

Enerzijds kunnen we zeggen: je moet minder gebruik maken van die open ruimte en je moet zorgen voor minder verharding. Maar anderzijds betekent dat ook dat je, met de ruimte die wel beschikbaar is, slimmer en beter moet omgaan, dat je rekening moet houden met gedeeld ruimtegebruik, met ontharding, met vergroening, met klimaatneutraliteit zelfs – in ieder geval met het verhogen van het ruimtelijk rendement.

Ik denk dat we voor het bereiken van die doelstellingen met dit instrument een juiste weg ingeslagen zijn. Ik denk dat het de eerste keer is dat we dat doen, maar het zal niet de laatste keer zijn. Het is om die reden, voorzitter, dat mijn fractie met veel overtuiging dit voorstel van decreet zal steunen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* Vl.Parl. 2020-21, nr. 805/3)

– Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 1 tot en met 12.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het voorstel van decreet houden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Collega's, nu gaan we over tot de teststemming.

– De Vlaamse volksvertegenwoordigers voeren een teststemming uit.

Deze test is goed verlopen.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Staf Aerts, An Moerenhout, Stijn Bex, Celia Groothedde, Tine Van den Brande en Meyrem Almaci over de rechten van lgbtqi+-personen in Hongarije
– 856 (2020-2021) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Björn Rzoska bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Staf Aerts, An Moerenhout, Stijn Bex, Celia Groothedde, Tine Van den Brande en Meyrem Almaci over de rechten van lgbtqi+-personen in Hongarije.

De heer Aerts heeft het woord. Enkel over de spoed.

Staf Aerts (Groen): Ik doe mijn best.

De voorzitter: U kunt dat.

Staf Aerts (Groen): Ik ben daarvan overtuigd.

De voorzitter: Dat is een goede ingesteldheid.

Staf Aerts (Groen): We hebben hier vandaag op de agenda het breed gedragen voorstel van resolutie over geweld en discriminatie tegen lgbtqi+-personen, met als eerste overweging de internationale voortrekkersrol van Vlaanderen op het vlak van gelijke rechten en gelijke kansen van deze gemeenschap.

Op basis van die internationale voortrekkersrol vinden we het belangrijk om snel en hard te reageren tegen de nieuwe wetgeving in Hongarije, die nog maar gisteren is aangenomen. Ondanks protest van tienduizend Hongaren is de wet daar aanzienlijk verstrengd. Het is zelfs een echte antiwetgeving geworden, want alle verwijzingen naar holebi’s en transgenderpersonen is daar voortaan verboden in ruimtes waar minderjarigen aanwezig kunnen zijn. Films en advertenties die een zweempje van de holebi- en transgendergemeenschap laten zien, worden gecensureerd.

Dus, terwijl wij hier samen oproepen om in Vlaanderen in te zetten op voorlichting via sport- en jeugdverenigingen, levensbeschouwelijke verenigingen en het onderwijs, wordt dit in Hongarije verboden. Dit is een zeer gevaarlijke evolutie, en dat in Hongarije dat een lid is van de Europese Unie en recent voorzitter was van de Raad van Europa. Als we onze voortrekkersrol echt willen

waarmaken, dan moeten we als Vlaams Parlement snel en fors reageren. Daarom de vraag om dit voorstel van resolutie met spoed aan de agenda toe te voegen.

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): We zijn het met de collega eens dat dit een heel ernstige aangelegenheid is die met bekwame spoed moet worden behandeld. Onze verontwaardiging is over alle banken unaniem, tenminste dat hoop ik. Tegelijkertijd menen wij dat dit beter ten gronde behandeld kan worden in de commissie, net om ervoor te zorgen dat wat in het voorstel van resolutie staat ook technisch-juridisch volledig correct is. We menen dat daar nog wel wat bijsturing mogelijk is.

Na contactname met de voorzitter van de commissie Buitenlandse Zaken hebben we vernomen dat er, eerder onverwacht, dinsdag aanstaande zich al een gelegenheid voordoet om dit voorstel van resolutie te bespreken. We zouden dan ook graag op dat ogenblik de discussie aanvatten.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Ik zou de heer De Bruyn willen bijtreden en ook suggereren om dit in de volgende commissiezitting te bespreken. We hebben een jaar geleden ook al een gelijkaardige resolutie aangenomen, specifiek over Polen en Hongarije. Ik denk dat we daarmee wel een signaal hebben gegeven dat het beter is om in de commissie werk te maken van het verder inhoudelijk uitbreiden van het voorstel van resolutie en onze tijd te nemen om samen tot een nog betere tekst te komen.

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Er is heel wat spoed om dit te behandelen, maar het hoeft niet noodzakelijk vandaag te zijn. Ik denk dat we allemaal op één lijn zitten als het hierover gaat. Als we maximaal resultaat willen behalen, dan werken we best samen. Als dat snel in de commissie kan, dan is dat een goede zaak.

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Samen tot een nog betere tekst komen? Ik denk inderdaad dat het draagvlak belangrijk is. We wilden snel actie en ik ga dan ook graag in op de uitnodiging om het in de commissie te bespreken. Ik zal dit nu niet met spoed voorleggen, maar neem de uitgestoken hand aan – het mag wel niet met corona, maar goed – om dit verder te bespreken in de commissie en daar een gezamenlijke tekst te maken.

De voorzitter: Dat lijkt mij een zeer constructieve houding, alhoewel ik mij daar niet mag en hoef over uit te spreken.

De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Kunnen we, om het nog te formaliseren, dit op basis van artikel 50, punt 1, i), voorrang verlenen in de commissie?

De voorzitter: Dat is blijkbaar afgesproken, zei de heer De Bruyn. Het is afgesproken met de commissievoorzitter dat het dinsdag aanstaande op de agenda wordt geplaatst.

Piet De Bruyn (N-VA): Klopt, dinsdag aanstaande komt dit op de agenda van de commissie.

Maxim Veys (Vooruit): Als dit een garantie is, dan kan mijn fractie zich daar ook in vinden.

De voorzitter: Een beetje vertrouwen hebben in de commissievoorzitters, mijnheer Veys.

Het incident is gesloten.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Freya Perdaens, Orry Van de Wauwer, Stephanie D'Hose, An Moerenhout en Maxim Veys over geweld en discriminatie tegen lgbtqi+-personen
– 761 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 5

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van Freya Perdaens, Orry Van de Wauwer, Stephanie D'Hose, An Moerenhout en Maxim Veys over geweld en discriminatie tegen lgbtqi+-personen.

De bespreking is geopend.

De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Collega's, verder met hetzelfde onderwerp. Lgbtqi-rechten zijn in onze wetgeving vervat als gelijke rechten, maar dat ze op papier verworven zijn, betekent vandaag helaas nog altijd niet dat je je overal in Vlaanderen in alle vrijheid kunt begeven en jezelf kunt zijn. We hebben daar in de voorbije maanden en weken in onze samenleving spijtig genoeg weer de verkeerde voorbeelden van gezien. Collega's, zolang dat geweld, die bedreigingen, het haatzaaien en de haatspeeches nog kansen krijgen in onze maatschappij, moeten wij de strijd tegen geweld en discriminatie gerelateerd aan lgbtqi+ opvoeren.

Er is wel al een hele weg afgelegd. Wij hebben als Vlaanderen internationaal ook een bepaalde reputatie verworven als het gaat over een voortrekkersrol op het vlak van gelijke kansen. En dat is ook een beetje vastgelegd in het regeerakkoord van deze Vlaamse Regering. Er wordt op veel beleidsdomeinen ingezet en verder gewerkt aan het welzijn van personen uit de regenbooggemeenschap.

Ik wil drie zaken kort aanhalen, collega's. We hebben gezien dat de laatste decennia, de laatste dertig, veertig jaar, de acceptatie en de rechten van de holebi's alleen maar versterkt zijn. Maar langs de andere kant hebben we ook weer moeten vaststellen dat het mentale welbevinden van deze personen niet recht evenredig mee geëvolueerd is. We moeten daar dus meer aandacht en meer middelen voor inzetten, om dat welzijnsbeleid meer kansen te geven, in alle levensdomeinen en levensfases.

Er is hier daarnet al verwezen naar bijvoorbeeld een betere communicatie vanuit de overheid en de scholengemeenschappen, in alle netten, op alle niveaus in het onderwijs, om tot een bredere maatschappelijke aanvaarding en een attitudewijziging te kunnen komen. Vanzelfsprekend geldt dat dan ook voor het sport- en jeugdbeleid. Ook daar blijven inspanningen nodig om lgbtqi-gerelateerd geweld en discriminatie te voorkomen.

Een tweede punt dat vrij belangrijk is in dit voorstel van resolutie, is het sensibiliseringsgebeuren. We kennen allemaal onze normale manier van werken binnen dit Vlaamse halfrond, en dat is het informeren van het brede publiek. Dat doen we door onze financiële structuren en financiële ondersteuning van het betrokken middenveld. We kennen de namen allemaal: Transgender Infopunt, çavaria, Wel Jong Niet Hetero, KLIQ, Lumi, Belgian Pride, de regenbooghuizen. Dat kennen we allemaal wel, maar wat is er nu gebleken uit de hoorzitting die we gehouden hebben? Dat het toch wel nodig is om de doelgroepen meer specifiek aan te spreken.

Het onderzoek daarnaar – en dan verwijs ik even naar professor Dewaele – is op dit moment vrij beperkt. Maar we kunnen toch al vaststellen dat als het over daderprofielen gaat en over doelgroepen die we specifiek moeten uitkiezen om meer te gaan sensibiliseren, het toch hoofdzakelijk, als het over daders gaat, gaat over jongere mannen die opgroeien in een heel precair milieu, en een precair milieu dat dan meestal nog wordt aangevuld met een achtergrond van een geloofsovertuiging waar traditionele rolpatronen tussen mannen en vrouwen aan de orde zijn, of de aanwezigheid in een groep waar een soort groepsdynamiek heerst waar intolerantie voor holebi's heel hoog aan de orde is. Dat zijn de woorden van de professor.

We kunnen daarnaast ook nog een onderzoek over samenleven in diversiteit van een aantal jaren geleden raadplegen, en daar zien we ook heel duidelijk dat als we buitenlandse herkomstgroepen bevragen, holebi's en holebiseksualiteit voor die mensen veel moeilijker ligt dan de gewone gendergelijkheid, de gewone gelijkheid van man en vrouw. En daar zetten we als Vlaamse Regering en als Vlaams Parlement nog te weinig op in. Er is dus werk aan de winkel.

Een derde en laatste puntje waarop ik wil terugkomen, is alles wat te maken heeft met aangifte, meldingen en de informatieverwerking ervan. We zien dat er nog altijd een grote angst bestaat om aangifte te doen en dat het soms zelfs een te grote stap is om die melding te maken. Twee zaken spelen daarin mee. Eerst en vooral moeten ze hetzelfde verhaal vaak opnieuw vertellen en komen ze moeilijk direct op de juiste plaats terecht. De hulpverlening die zij zoeken, wordt niet altijd meteen aangeboden. Dat weerhoudt mensen er al eens van om zich te richten tot een aangifteloket. Daarnaast moeten we ons er ook van bewust zijn dat het om iets heel persoonlijks gaat waarmee je naar buiten komt en waarmee je de wereld instapt. Collega's, we moeten werken aan die laagdrempeligheid, zowel aan de structuren als aan het goed gevoel dat we die mensen kunnen geven wanneer zij aangifte doen. Het Vlaams gelijkekansencentrum heeft daarin toch wel een duidelijke taak in de toekomst voorgelegd.

Collega's, dat alles resulteert in een duidelijke onderrapportering. Dat gebrek aan uniformiteit in de aangifte, een lage meldings- en aangiftebereidheid creëert ergens een 'dark number': het verschil tussen het daadwerkelijke incidentengetal en de gemelde incidenten ligt gewoon veel te hoog. Het geeft ons bovendien een te slecht overzicht van de omvang van de daadwerkelijke problematiek. Hierdoor zijn er natuurlijk een groot aantal slachtoffers die niet de hulp en de ondersteuning krijgen waarop ze recht hebben en waaraan ze vooral nood hebben.

Collega's, tot slot wil ik toch nog even stilstaan bij de gesprekken die we hebben gevoerd met de vertegenwoordigers van de verschillende religies en levensbeschouwingen. Er werd een gezamenlijke verklaring ondertekend tegen intimidatie, geweld en discriminatie op basis van seksuele oriëntatie en genderidentiteit, en dat net op de Internationale Dag tegen Homofobie en Transfobie. Ik weet dat er veel commentaar op is gekomen. Voor sommigen was het allemaal een beetje te weinig, wat te slap en te minnetjes. Maar, collega's, ik denk oprecht dat er daar toch een aantal verklaringen zijn gebeurd waarbij we toch eens kunnen stilstaan en waarop we kunnen verder werken. Want voor ons waren die verklaringen misschien niet zo groots en belangwekkend. Maar ik weet zeker dat een aantal religieuze leiders verklaringen hebben afgelegd die wél indruk hebben gemaakt op hún achterban en die daarom wél een grote betekenis hebben. Dus laat ons hierop verder werken.

Collega's, ik wil hierbij ook niet nalaten om onze collega's Parys en De Bruyn te bedanken voor de ondersteuning die ze hebben geleverd voor het bijeenroepen van deze groep. Ik wil zeker ook alle collega's van de vijf politieke families bedanken, collega Van de Wauwer, D'Hose, Moerenhout, Veys en Perdaens, de

ondertekenaars van dit voorstel van resolutie, en de vele medewerkers die heel intensief achter de schermen hebben meegewerkt om tot dit resultaat te komen.

Ik rond af, voorzitter, collega's. In het Vlaanderen van 2021 moet er gelijkheid zijn tussen man en vrouw, maar ook gelijkheid tussen koppels man-vrouw, man-man en vrouw-vrouw. Dat zijn basisvoorwaarden, basiswaarden van onze samenleving. In dit halfrond, maar ook op lokaal niveau dienen wij volksvertegenwoordigers erover te waken dat mensen openlijk hun liefde voor elkaar kunnen tonen zonder dat ze zich daarbij bedreigd hoeven te voelen of slachtoffer zijn van haat of geweld. Met dit voorstel van resolutie is het werk bijlange niet af, maar is er weer een stap gezet, een goede stap. En alle ondertekenaars, alle politieke families hebben zich hier geëngageerd om het werk de komende jaren van deze legislatuur voort te zetten. *(Applaus bij de N-VA, CD&V, Open Vld, Groen, Vooruit en de PVDA)*

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Voorzitter, collega's, als je het aan mij vraagt, dan zijn er maar weinig andere landen in de wereld waar ik als holebi zou willen wonen. Dat geldt voor mij als persoon op heel veel vlakken. Wij hebben in dit land een van de beste sociale zekerheden en toegang tot onderwijs. Maar specifiek als holebi wonen wij in een land waarin er enorm veel wettelijke verankering is van gelijke rechten voor holebi's en gelijke rechten voor transgenders. Dat is mijn persoonlijk aanvoelen, maar het blijkt ook uit alle verschillende internationale onderzoeken die gebeurd zijn. In de Rainbow Index van International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association (ILGA) staat België op de tweede plaats. Andere landen zitten ons evenwel op de hielen. Gelukkig niet omdat wij het niet goed doen, maar wel omdat die andere landen er ook op vooruitgaan.

Hoewel, stilstaan is ook achteruitgaan. Er zijn in ons land de voorbije decennia heel veel grote stappen vooruitgezet, maar die wettelijke verankering is nog altijd niet volledig gevolgd door een maatschappelijke aanvaarding, zoals collega van Miert ook al zei. Het is daarom ook interessant om die ILGA-ranking en het onderzoek meer in detail te bekijken. Dan zie je inderdaad heel veel gelijke rechten op papier. België staat wel op de tweede plaats, maar scoort toch iets minder goed, en dat komt door het luik hatecrime en hatespeech. Dat was ook net de aanleiding voor deze partijen om werk te maken van dit voorstel van resolutie, in de nasleep van wat er is gebeurd met David Polfliet in Beveren.

Holebi's en transgenders voelen zich nog altijd niet volledig veilig of volledig geaccepteerd. Zij voelen zich geviseerd, bedreigd, gewoon om wie ze graag zien of hoe ze graag hun genderidentiteit willen beleven. Ondanks die vele inspanningen op federaal en Vlaams niveau voelen we dus dat er nog altijd heel veel werk aan de winkel is om ervoor te zorgen dat al die lgbtqi+-personen zich overal veilig, vrij en zichzelf kunnen voelen. Daarom hebben wij van CD&V met heel veel plezier en vol overtuiging meegewerkt, samen met de meerderheidspartijen, en met Vooruit en Groen, aan dit voorstel van resolutie om echt die stappen vooruit te zetten. Ik denk dat er een heel mooi traject aan is voorafgegaan, niet alleen met deze tekst, waarvoor we ook de regenboogmiddenveldorganisaties hebben uitgenodigd, gehoord en er heel goede gesprekken mee hebben gehad, maar inderdaad ook met die informele gesprekken die we hebben gevoerd met de diverse Vlaamse leiders van alle religies en levensbeschouwingen, waarnaar collega van Miert al verwees. Dat heeft inderdaad geleid tot een charter waarin wij als democratische politieke partijen en de woordvoerders van al die religies samen een heel duidelijke boodschap brengen tegen elke vorm van discriminatie en voor de integriteit van elke mens, ongeacht geaardheid of genderidentiteit.

We hebben het al heel vaak gezegd hier in het parlement wanneer het over de discriminatie van lgbtqi+-personen gaat: dat is een zaak en een taak van iedereen, van alle bevoegdheidsdomeinen, van alle ministers. Daarom hebben we dit voorstel van resolutie ook heel breed aangepakt, met aspecten inzake mentaal welbevinden, zorg en welzijn, onderwijs, het onderzoek naar de daderprofielen, voor de verdere vervolging van daders, maar ook om in te zetten op toekomstige sensibilisering om ervoor te zorgen dat er minder sprake is van geweld en discriminatie. We kijken met het voorstel van resolutie ook 'naar boven', zo u wilt, naar de federale overheid. We vragen die om verder werk te maken van het interfederale actieplan. We kijken ook naar beneden, naar het lokale, voor het verder uitbouwen van het vierhoeksoverleg, en naar de rol die Unia vandaag speelt, maar die ook het Vlaamse Gelijkekansencentrum in de toekomst zal moeten spelen.

Ik zal niet op alle details ingaan, want we zijn al heel ver gevorderd in de tijd en in de commissie hebben we het daar heel uitgebreid over gehad. Er is wel één element waarop ik nog even de aandacht wil vestigen, namelijk de belangrijke aandacht in dit voorstel van resolutie voor het melden van alle vormen van discriminatie en geweld en vooral de toeleiding naar die meldpunten. Die willen we doen door te sensibiliseren over die meldpunten, over die hulplijnen, door de capaciteit van de hulplijnen uit te breiden. Er bestaat immers nog altijd een heel grote onderrapportering wat het melden van geweld tegen en discriminatie van lgbtqi+-personen betreft, enerzijds omdat er geen uniforme categorisering bestaat, waardoor we geen volledig zicht hebben op alle meldingen die binnenkomen, omdat die niet altijd juist worden gecategoriseerd, anderzijds door de lage meldingsbereidheid, waarvoor er veel redenen zijn. Collega Van Miert heeft er al een aantal aangehaald.

Er is dus een 'dark number', en dat willen we echt aanpakken, want het probleem is veel groter dan de cijfers doen uitschijnen. Een manier om dat te doen is door te bekijken of anoniem melden ook mogelijk kan worden gemaakt. Dat is alvast een van de stappen om die lage aangiftebereidheid weg te werken.

Er is nog een laatste aspect waarop ik wil ingaan. Dit voorstel heeft als titel "voorstel van resolutie over geweld en discriminatie tegen lgbtqi+-personen". Het is in onze tussenkomsten al veel gegaan over lgbtq-, maar minder over interseksepersonen. Daarover is er tijdens de hoorzitting ook een opmerking gekomen vanuit het regenboogmiddenveld. Geweld en discriminatie, dat is iets waarmee holebi's en transgenders inderdaad heel veel te maken hebben. Interseksepersonen hebben nog andere heel specifieke eigen noden en uitdagingen. Daarop zijn we in dit voorstel van resolutie niet heel diep ingegaan. Dat was een terechte opmerking uit de hoorzitting. We hebben daar echter ook gesteld dat we in de toekomst ook nog verdere initiatieven zullen nemen om heel specifiek rond die interseksecondities te werken.

Voorzitter, ik wil gewoon iedereen nog bedanken voor de heel fijne samenwerking, niet alleen de collega's van de andere politieke partijen, maar ook het regenboogmiddenveld en de religieuze leiders. Ik kan alleen beamen wat collega Van Miert ook zei: die woorden hebben impact gehad. Dat heb ik de voorbije weken ondervonden in gesprekken met gelovigen, zowel katholieke als moslimholebi-jongeren. Ik hoop dat we met dit voorstel van resolutie opnieuw stappen vooruit kunnen zetten en, wie weet, in de toekomst kunnen stijgen naar de eerste plaats op de ILGA-regenboogindex.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Vandaag zetten we een volgende en toch wel heel belangrijke stap. Op woorden moeten daden volgen en met dit voorstel van

resolutie voeren we de strijd tegen het regenbooggeweld verder op. Collega's, in een constructieve sfeer en vol overtuiging hebben we samen aan dit initiatief gewerkt en ik ben echt wel trots op het resultaat. Dat mag er zijn. Tegelijk moeten we elke beschikbare hand aan de ploeg slaan. Dat betekent ook dat het Vlaamse en het federale niveau optimaal moeten samenwerken. Dat betekent ook dat er dringend vaart moet worden gezet achter het interfederaal actieplan zoals de heer Van de Wauwer daarnet ook al heeft gezegd.

Eerder dit jaar werd in de Senaat een resolutie aangenomen om een anonieme klacht voor slachtoffers van dit geweld mogelijk te maken en ik ben zeer blij dat dit voorstel van resolutie daarop verder bouwt. Vandaag is de aangiftedrempel nog te hoog en worden deze misdrijven te weinig gerapporteerd. De deur om daar snel werk van te maken staat open. Maar collega's, die deur openen is eigenlijk slechts het halve werk want wanneer slachtoffers aankloppen bij de politiediensten, moeten ze verzekerd zijn van een correct en ernstig onthaal en van een goede opvolging van hun klacht en hun dossier.

Dit voorstel van resolutie betekent enorm veel werk voor de Vlaamse Regering maar ik ben er wel van overtuigd dat dit werk een verschil zal maken. Het zal een verschil maken voor slachtoffers wier naam bekend is maar ook voor de slachtoffers die onder de radar blijven, zodat ze gehoord en geholpen zouden worden, zodat het geweld in de toekomst nooit meer voorkomt.

In dit land heb je het recht om jezelf te zijn, om lief te hebben en om jezelf te uiten zonder angst dat je liefde gevaarlijk is. En wij liberalen steunen het voorstel van resolutie voluit en zullen altijd blijven vechten voor dat recht. *(Applaus bij Open Vld, CD&V, Groen, Vooruit en de PVDA)*

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Collega's, wanneer mijn vrouw en ik 's avonds laat over straat wandelen of een terrasje doen ergens in een uithoek van Vlaanderen of gewoon ons dagelijks leven leiden, dan nemen wij elkaars hand vast, dan geven wij elkaar een kus, dan knuffelen wij elkaar en dan staan wij daar eigenlijk niet bij stil. Voor heel veel mensen is dat geen realiteit. Mijn schoonbroer en zijn vriend twijfelen af en toe of ze elkaars hand wel zouden vastnemen. Mijn vrienden en vriendinnen die een relatie hebben met iemand van hetzelfde geslacht stellen zich heel vaak de vraag of ze zichzelf daarmee niet in de problemen brengen. En dat is iets wat heel duidelijk bewijst dat we in Vlaanderen al heel wat stappen hebben gezet en het eigenlijk op heel veel vlakken goed doen wanneer het gaat over gelijke kansen en het tegengaan van haat en geweld maar dat we er nog niet zijn.

Ik heb als heteroman het comfort en de luxe om er niet bij stil te staan dat dit een logica zou moeten zijn voor iedereen in Vlaanderen, ongeacht van wie, hij, zij, hun houden.

Namens collega Moerenhout die heeft meegewerkt aan dit ontwerp van decreet, wil ik nog even een aantal woorden zeggen. De strijd tegen homohaat is nog niet gestreden. Een van de meest schrijnende voorbeelden bij ons in Vlaanderen was de recente moord op David Polfliet. Dit drukte ons als parlement opnieuw met de neus op de feiten. Alle fracties veroordeelden de moord maar het mag niet alleen bij woorden blijven. Vanuit dat idee is dit voorstel van resolutie er gekomen. Het is een belangrijke eerste stap met heel concrete acties. We zijn als Groen-fractie tevreden met de inspanningen om meldingen vlotter te registreren en met de mogelijkheid om anoniem te getuigen.

Daarnaast is onderzoek in het algemeen en in het bijzonder naar daderprofielen van belang, evenals de structurele samenwerking met de lgbtq+-organisaties.

Maar het belangrijkste is de extra inzet op preventie en sensibilisering. Dat is goed uitgewerkt voor de domeinen jeugdwerk en onderwijs want dat zijn domeinen waar nog vooruitgang kan worden geboekt.

Wel verwijst collega Moerenhout graag nog naar de aanbevelingen van Unia en de lgbtq+-organisaties om initiatieven te nemen op het vlak van werk, om de intersekse personen niet te vergeten en om leerkrachten te ondersteunen om met dit thema aan de slag te gaan. Met deze aanbeveling gaat de Groen-fractie ook nog aan de slag.

Ik wil ook nog even vermelden dat het voorstel van resolutie spreekt over het nieuwe gelijkekansencentrum, maar dat wij als Groen volledig achter Unia blijven staan.

Deze kanttekeningen terzijde zijn we ervan overtuigd dat het voorstel van resolutie een belangrijke stap voorwaarts is. We danken de collega's van de meerderheidspartijen – dit zijn woorden van collega Moerenhout, voor alle duidelijkheid maar ik sta er natuurlijk ook achter – en Vooruit voor de constructieve manier van samenwerken. Het is nu aan de regering om dit voorstel van resolutie in de praktijk om te zetten. Als fractie zullen we dit vanuit het parlement opvolgen evenals de aanbevelingen die uit de hoorzittingen zijn voortgekomen en steunen we de oproep van çavaria om een jaarlijkse opvolgingscommissie te organiseren. *(Applaus bij Groen, de N-VA, Open Vld, CD&V, Vooruit en de PVDA)*

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Collega's, ook de Vooruitfractie is tevreden met het voorstel van resolutie dat voorligt. Het is zeker een goede stap in de juiste richting. Ik zou graag zeggen dat ik best wel trots ben op mijn collega's uit de commissie Gelijke Kansen dat we erin geslaagd zijn om dat over de grenzen van meerderheid en oppositie heen te kunnen doen.

Enkele maanden geleden werd heel Vlaanderen opgeschrikt door een zeer laffe daad ten aanzien van iemand die vermoedelijk in de val werd gelokt wegens zijn geaardheid. Elke fractie uit het halfrond heeft hierover toen het woord genomen om zijn of haar afschuw, meer dan terecht, uit te drukken.

Maar toen we een gesprek voerden met gelijk wie uit de regenbooggemeenschap, hoorden we vaak twee dingen. De agressie tegenover hen wegens wie zij zijn, wie zij liefhebben, gebeurt dagelijks, op kleine manieren en op grote manieren. Dat is iets wat niet iedereen in dit halfrond iedere dag ervaart. Maar dat betekent niet dat het er niet is. We mogen er zeker niet blind voor zijn. Een tweede opmerking was: 'Begin alstublieft niet met alleen overal regenboogzebrapaden te schilderen en vlaggen uit te hangen, maar doe ook iets.'

Collega's, dat hebben we ter harte genomen, dat mogen we wel zeggen. Het werd al aangehaald door enkele collega's dat ons land recent op de tweede plaats stond in de ILGA-index. Wettelijk-juridisch doen we het dus niet zo slecht. Maar we hebben natuurlijk wel gezien dat we er op het vlak van onze samenleving en mentaliteit nog lang niet zijn. Getuige daarvan de niet minder dan 21 punten waarvan we willen dat deze regering eraan werkt en die we ook gaan opvolgen, zoals het al aangehaald werd. Als ik me niet vergis, zal dat zelfs op 17 mei 2022 zijn.

Het resultaat was dus meer werk in plaats van minder. Zo hoort het ook in een parlement. Mijn fractie maakt zich dan ook sterk om hier blijvend op te werken. Er is nog heel veel werk te doen: de situatie op de werkvloer, mediarichtlijnen over transpersonen, meer onderzoek, meer representatie. Dat is allemaal nodig. Dat werk willen wij verderzetten. Het laatste wat we willen, is dat deze resolutie

in een doos blijft liggen, zoals zovele andere hier in dit halfrond. Ik heb daarnet al aangehaald dat dit een werk in voortgang is. We gaan hiermee verder.

We mogen toch niet te hard op onze borst kloppen. Er is nog een hele lange weg af te leggen. We hebben in de hoorzitting gehoord dat het soms slechter is gesteld dan we zouden durven denken. Maar goed, ik ben heel blij met wat we tot nu toe hebben bereikt. We hebben ook samengezeten met de erkende levensbeschouwingen. We hebben een hoorzitting gedaan met het gendercentrum van het UZ Gent, toch wereldvermaard. Ik hoop dat we nog veel zullen doen. Ik kijk alvast uit naar het volgende voorstel van resolutie want we hebben daarnet afgesproken dat we dat dinsdag zullen bespreken in de commissie Buitenland.

Daarmee zou ik willen afsluiten. We kunnen in het Vlaams Parlement niet voor gelijke kansen voor lgbtqi+-mensen pleiten en tegelijkertijd blind zijn voor wat elders in Europa gebeurt. Want zolang men daar niet veilig is, is men het hier ook niet. *(Applaus bij Vooruit, de N-VA, CD&V, Open Vld, Groen en de PVDA)*

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Voorzitter, dit voorstel van resolutie is afkomstig van vijf jonge politici, generatiegenoten van mij: Freya Perdaens van de N-VA, Orry Van de Wauwer van CD&V, Stephanie D'Hose van Open Vld, An Moerenhout van Groen en Maxim Veys van Vooruit. We hebben een aantal van hen net gehoord.

Maar het Vlaams Belang, zo moet de Vlaming weten, werd door deze zelfverklaarde tolerante democraten op voorhand uitgesloten bij de totstandkoming van dit voorstel van resolutie. Ze hebben wel gesproken met vertegenwoordigers van de meest homofobe religieuze ideologie op aarde, de islam, maar niet met het Vlaams Belang. Dat is ook te zien aan het resultaat. De titel is nochtans veelbelovend. Want zeg nu zelf, wie is er nu niet tegen discriminatie en geweld tegen lgbtqi+-personen? Maar helaas, wanneer men de inhoud leest, blijkt dit voorstel van resolutie een lichtzinnig politiek correct werkstuk te zijn, dat man en paard niet noemt en dat eigenlijk zo goed als alleen bezig is met slachtofferhulp. We hebben dat daarnet ook gehoord in de diverse tussenkomsten.

Begrijp mij niet verkeerd, slachtofferhulp is belangrijk en dus een goede zaak. Er staan in dit voorstel van resolutie dan ook best wel wat punten waar wij achter kunnen staan, zoals het verstrekken van informatie aan slachtoffers en het ondersteunen van slachtoffers van geweld en discriminatie bij het indienen van een klacht, een betere registratie van meldingen van intimidatie of geweld, met een specifieke categorie voor intimidatie of geweld tegen mensen die behoren tot lgbtqi+, een betere toegang tot de hulplijnen en een verdere professionalisering van de meldpunten, het niet uitsluitend focussen op fysieke letsels, maar ook op de emotionele impact bij slachtoffers, het aanmoedigen van zoveel mogelijk slachtoffers om aangifte te doen en een klacht in te dienen bij de politie, want er is helaas inderdaad een groot 'dark number'. Velen doen nooit aangifte bij de politie of dienen geen klacht in.

Tot slot kunnen we ook achter het gebruik staan van onderzoek naar daderprofielen om daar met het beleid op in te spelen.

Tot daar het goede nieuws, want net met betrekking tot dat laatste punt wringt het schoentje. Met het beleid worden hier eigenlijk louter sensibiliseringscampagnes bedoeld. De virulente homohaat en de bereidheid om lgbtqi+-personen lastig te vallen, uit te schelden of in elkaar te slaan, valt uiteraard niet enkel met onderwijs en sensibilisering op te lossen. Preventie is het beste medicijn. Voorkomen is beter dan genezen, maar dit voorstel van resolutie focust helaas slechts op het genezen en niet op het voorkomen. Het vermijden van

lgbtqi+-slachtoffers van intimidatie, agressie of geweld zou net onze allergrootste bekommernis moeten zijn.

Voor het Vlaams Belang zijn in dit dossier twee grote 'V's' van fundamenteel belang, namelijk vrijheid en veiligheid. Die twee gaan uiteraard hand in hand, want er is geen vrijheid zonder veiligheid. Alle mensen in Vlaanderen, met welke seksuele geaardheid of genderidentiteit dan ook, moeten zich in onze wijken veilig en vrij kunnen voelen om te zoenen, te knuffelen en hand in hand te lopen.

Helaas is dat in de realiteit steeds minder het geval. Ik denk aan de getuigenis van de VRT-journalist Riadh Bahri, die in Molenbeek met zijn vriend niet meer hand in hand durft te lopen. Ik ken zelf homoseksuelen met precies dezelfde ervaringen in Gent en Antwerpen. Dat is niet omdat er in die wijken een grote aanwezigheid van Chinezen, Hongaren, Brazilianen, Joden of hindoes is. Helaas is dit een typerend symptoom van de islamisering van onze samenleving en een groeiend fenomeen in de meeste grote steden in West-Europa.

De weerbarstige realiteit is dat er een islamiseringsproces gaande is waarbij homoseksuelen en transgenders, net als Joden, meisjes en vrouwen, zichzelf censureren, zichzelf anders kleden of gedragen, of indien ze er wonen, zelfs wegtrekken uit met name de wijken waar moslims een groeiend aandeel van de bevolking uitmaken. De waarheid is dat homoseksuelen in asielcentra in Europa worden geïntimideerd, bedreigd en weggepest door orthodoxe moslims. Die asielzoekers worden nota bene later doorgaans als vluchteling erkend en worden gewoon in onze wijken losgelaten. Heel wat wijken op ons grondgebied zijn dus al lang niet meer veilig en dus ook niet meer vrij voor lgbtqi+-personen.

Dat is het rechtstreekse gevolg van het structurele beleid inzake ongecontroleerde massa-immigratie dat al nu al zestig jaar duurt en waardoor grote groepen mensen zijn binnengekomen en nog steeds binnenkomen uit landen waar virulente homohaat de leidende cultuur en/of het regeringsbeleid is. Denk aan landen als Marokko, Turkije, Somalië, Afghanistan, Pakistan, Irak en Syrië. Er is geen land in de islamitische wereld waar homoseksualiteit wordt aanvaard zoals hier. Er is geen land waar de islam dominant is en waar homoseksuelen vrij en veilig zijn. Indien homoseksuelen in een zeldzaam geval niet door het islamitische regime worden onderdrukt of gestraft, worden ze geïntimideerd, bedreigd, gemarteld, gelyncht of vermoord door familieleden, de imam en/of andere leden van de moslimgemeenschap. In maar liefst twaalf geïslamiseerde landen staat op homoseksualiteit zelfs de doodstraf door ophanging, executie of steniging. In de geïslamiseerde wereld, in totaal zo'n 57 landen in Afrika, het Midden-Oosten en Azië, hebben lgbtqi+-personen het meest ellendige bestaan op aarde. Het is een wet van Meden en Perzen. Hoe strikter de islamitische regels en wetten in een land worden gevolgd, hoe slechter het er is voor niet-moslims, andersdenkenden, andersgeaarden en lgbtqi+-personen. Volgens de sharia of islamitische wet, die op de heilige islamitische bronnen de Koran en de Hadith is gebaseerd, moeten homoseksuelen immers al dan niet met de dood worden gestraft.

De islam is de meest homofobe religieuze ideologie op aarde, maar toch blijven de partijen die dit voorstel van resolutie hebben ingediend, een beleid voeren of bepleiten dat geen stop zet op de instroom van virulente homohaters uit de islamitische wereld. Toch blijven de partijen die dit voorstel van resolutie hebben ingediend, een beleid voeren of bepleiten dat de islam, de meest homofobe religieuze ideologie op aarde, in Vlaanderen faciliteert en zelfs subsidieert.

En dus toont onderzoek na onderzoek aan dat de meeste en grootste homohaters zich bevinden binnen de moslimgemeenschappen in West-Europa, ook in Vlaanderen. De Nederlandse socioloog Ruud Koopmans concludeerde na grootschalig onderzoek dat maar liefst 60 procent van de moslims in West-Europese landen,

waaronder België, homoseksuelen weigeren als vriend te zien. 60 procent is meer dan de helft. De zogenaamde niet-homofobe partijen die dit voorstel van resolutie indienen, voeren of bepleiten dus een beleid dat heeft geresulteerd in zomaar eventjes honderdduizenden moslims in dit land die weigeren homoseksuelen als vriend te zien. Laat dat tot u doordringen.

Uit een onderzoek van 2017 blijkt dat 90 procent van de Belgische respondenten vindt dat holebi's hun leven moeten kunnen leiden zoals zij dat willen. Slechts 2 procent van de Belgische respondenten ging daar niet mee akkoord. Bij Marokkaanse en Turkse respondenten is dat respectievelijk slechts 60 en 48 procent.

Een studie uit 2019 van het Institut français d'opinion publique (IFOP) wijst uit dat 63 procent van de Franse moslims homoseksualiteit als een ziekte beschouwt. Bij niet-gelovigen was dat 10 procent. 71 procent van de Franse moslims vindt het niet kunnen dat personen van hetzelfde geslacht in het openbaar genegenheid voor elkaar tonen.

Een gelijksoortig onderzoek in Duitsland liet zien dat ongeveer 80 procent van de Turkse jongeren het niet vindt kunnen dat twee mensen van hetzelfde geslacht elkaar in het openbaar een zoen geven. 80 procent van de Turken in Duitsland.

Ook in 2019 kwam in Nederland naar buiten dat in islamitische scholen kinderen werd geleerd dat Allah homoseksualiteit verafschuwt en dat de straf voor homoseksuelen een dodelijke stenenregen is.

In 2016 bleek uit een onderzoek in Groot-Brittannië dat niet minder dan de helft van de moslims – de helft – vindt dat homoseksualiteit illegaal moet zijn.

Nog in 2016 – laat ons dat toch niet vergeten – bleek uit een enquête van VTM-nieuws en Humo dat in Vlaanderen een op de vijf moslims begrip toont voor Islamitische Staat en de manier van actievoeren van die terreurorganisatie. Dat gaat dus over ongeveer 80.000 moslims in Vlaanderen die het oké vinden dat homoseksuelen van daken worden gegooid. Zoals u weet, is dat een handelsmerk van Islamitische Staat.

Toch worden de termen 'immigratie' en 'islam' in dit voorstel van resolutie niet één keer genoemd. Nochtans zijn dat dé twee hoofdoorzaken van de toenemende onveiligheid en dus onvrijheid van homoseksuelen en transgenders in onze samenleving.

Professor Alexis Dewaele van UGent kwam er in zijn presentatie in de commissie nog het dichtste bij toen hij stelde dat als het gaat over agressie en geweld tegen de lgbtqi+-personen, etnische minderheden oververtegenwoordigd zijn.

Wat in dit voorstel van resolutie ook niet wordt genoemd, is de straffeloosheid. Ook wat Justitie betreft, is dit land ziek. Dit land is een onrechtstaat. De regeringspartijen die dit voorstel van resolutie indienen, zijn er na jaren en soms zelfs decennia van regeren, niet in geslaagd om ervoor te zorgen dat geweldplegers tegen homoseksuelen en transgenders een straf krijgen waar de bevolking van zegt: 'Goed zo, dat is nu eens streng maar rechtvaardig.' Dat is een algemeen probleem, zoals u weet, want dezelfde straffeloosheid geldt voor verkrachters, plunderaars, geweldplegers tegen de politie en terroristen. In Belgistan komen daders er doorgaans vanaf met een al dan niet voorwaardelijk fopstrafje, met een enkelbandje of met een taakstrafje, tenzij ze natuurlijk een spandoek tegen islamisering en dus tegen islamitische homohaat ontrollen.

Daarvoor zijn CD&V, Open Vld en Vooruit verantwoordelijk, ook wel de traditionele partijtjes genoemd.

Ik ken een homokoppel in Antwerpen dat al vele jaren wordt gepest, getreiterd en bedreigd door de Marokkaans-islamitische buren. Al vele jaren doen ze daarvan aangifte, en dienen ze klachten in, en al vele jaren gebeurt daar zo goed als niets mee. Laat staan dat die Marokkaans-islamitische homohaters worden gestraft. En dan lees ik in dit voorstel van resolutie dat de aangiftebereidheid van slachtoffers inderdaad een groot probleem is. Wel, beste traditionele partijtjes, zorg er nu eens eindelijk voor dat er geen straffeloosheid meer is, en maak de straffen ook veel zwaarder. U zult zien dat veel meer slachtoffers aangifte zullen doen en een klacht zullen indienen.

U mag dus nog zoveel voorstellen van resolutie indienen als u wilt, bedoeld om slachtoffers van homohaat te helpen, en om te sensibiliseren, maar zolang de massa-immigratie niet wordt gestopt, zolang de islamisering van onze samenleving niet wordt tegengegaan, en zolang straffeloosheid in dit land de regel blijft in plaats van de uitzondering, zal de homohaat in onze samenleving toenemen, en zullen homoseksuelen en transgenders zich in steeds meer wijken in Vlaanderen onveilig, en dus onvrij voelen. Het zijn de indieners van dit voorstel, die een beleid voeren, hebben gevoerd, of bepleiten, dat er toe heeft geleid dat er zich vandaag op ons grondgebied talloze moskeeën en Koranscholen bevinden waar homohaat heerst of wordt gepredikt. Bart Brandt, oud-voorzitter van de Vlaamse holebi-jongerenkoepel, tweette afgelopen zondag het volgende, ik citeer: "Ik moet vanaf maandag 2 weken opleiding geven aan een moslim die vindt dat homo's best zelfmoord zouden plegen of zich zouden moeten voordoen als hetero. Hebben deze politici enige aanbevelingen?" Waarna hij de partijen CD&V, N-VA, Groen, Open Vld en PVDA tagde om hen te confronteren met dit probleem en met zijn grote zorg.

Tot op vandaag echter kwam er van de genoemde partijen geen enkel antwoord op die tweet, en dat begrijp ik. Want het zijn de traditionele partijtjes die wel trots meelopen in de Gay Pride, maar tegelijkertijd via asiel en migratie talloze moslims blijven binnenlaten of hebben binnengelaten die vijandig staan tegenover lgbtqi+-personen, die homoseksuelen en transgenders minderwaardig vinden en hen haten of geweld tegen hen zouden goedkeuren of zelfs willen plegen.

Het Vlaams Belang, mijn partij, mag dan misschien wat minder 'progressief' zijn omdat wij het knettergek vinden wanneer de Vlaamse overheid genderneutrale toiletten in haar kantoorgebouwen wil plaatsen, maar als mijn partij decennia geleden het migratie- en asielbeleid had kunnen bepalen, dan was de islamitische haatcultuur tegenover homoseksuelen niet massaal onze samenleving binnengelaten en zouden er heel wat minder slachtoffers zijn gevallen. Dát verzeker ik u.

In het maatschappijmodel waar wíj voor staan, waarin onze grenzen kunnen worden gesloten en strikt gecontroleerd, waarin de islamisering wordt teruggedrongen en waarin geweldplegers tegen homoseksuelen en transgenders véél zwaarder worden gestraft, zijn lgbtqi+-personen véél veiliger en dus veel vrijer. Terwijl CD&V, Open Vld, Groen, Vooruit, en misschien in iets mindere mate de N-VA, zich verliezen in symbolische 'feelgood windowdressing' zoals regenboogzebrapaden, importeren en faciliteren ze de meest homofobe religieuze ideologie op aarde, de islam. Alsof homoseksuelen door een regenboogzebrapad plots weer hand in hand durven te lopen door geïslamiseerde wijken.

Het zijn dezelfde partijen die, net zoals ze de term 'racisme' volledig hebben uitgehold, ook de term 'homofobie' dusdanig hebben opgerekt dat hij helaas zowat betekenisloos is geworden. Zij steken alles in dezelfde homofobe zak. Hun principe is alles of niks: of je gaat volledig mee met de extremistische zogenaamde progressieve golf, of je hebt een of meerdere kritische kanttekeningen, en dan word je direct gebrandmerkt als homofoob. Enerzijds pleiten die traditionele partijtjes voortdurend voor diversiteit op het vlak van etnie en cultuur, maar

tegelijkertijd willen ze de grote diversiteit aan onderwerpen en opvattingen niet erkennen. Want wie pal staat voor de veiligheid van lgbtqi+-personen, en tegelijkertijd vindt dat een kind recht heeft op een vader een moeder, is volgens hen homofoob, net zoals iemand die homoseksuelen in elkaar slaat.

Dat er ook katholieke of conservatieve homoseksuelen zijn die vinden dat een kind recht heeft op een vader en een moeder of zelfs tegen het homohuwelijk zijn, wordt door hen gemakshalve genegeerd. Het heersende zwart-witdenken is wat dat betreft 'a-intellectueel', dogmatisch en oneerlijk. Wij daarentegen noemen jullie – de andere partijen – niet homofoob, terwijl zij dan misschien wel pal staan voor bijvoorbeeld de adoptie van kinderen door holebi's, maar zich absoluut niet sterk maken voor de veiligheid van lgbtqi+-personen in onze samenleving. Anders zouden ze al lang, zoals het Vlaams Belang al zolang voorstelt, de zogeheten drie i's veel strenger hebben aangepakt, namelijk immigratie, integratie en islam. Wij willen dan ook dit voorstel van resolutie, dat toch een doekje voor het bloeden is, verbeteren met zeven amendementen om de veiligheid en dus de vrijheid van lgbtqi+-personen in onze samenleving echt te verbeteren. Ik licht ze een voor een voor u toe.

Ons amendement nr. 1 heet 'stop de straffeloosheid' en vraagt aan de Vlaamse Regering om er bij de Federale Regering op aan te dringen dat ze eindelijk werk maakt van een strengere bestraffing van geweldsmisdrijven, zodat de bevolking in het algemeen en de holebi's in het bijzonder zich opnieuw beschermd voelen door het beleid.

Amendement nr. 2 heet 'immigratiestop' en vraagt aan de Vlaamse Regering om er bij de Federale Regering op aan te dringen dat ze werk maakt van een immigratiestop voor landen die homoseksualiteit criminaliseren. Deze algemene immigratiestop moet voor alle duidelijkheid niet verhinderen dat een regering in uitzonderlijke gevallen bescherming biedt aan mensen wier leven in gevaar is, bijvoorbeeld wegens hun geaardheid. Maar vandaag is dus zo dat mensen die vluchten wegens hun geaardheid, in dezelfde asielcentra terechtkomen als de islamitische onderdrukkers die een virulente haat koesteren tegen homoseksuelen. Dat moet stoppen. Dat ongecontroleerd binnenlaten van mensen moet stoppen.

Amendement nr. 3 heet 'de islamisering terugdringen' en vraagt aan de Vlaamse Regering om er bij de Federale Regering op aan te dringen dat ze werk maakt van de sluiting van moskeeën waar geweld tegen holebi's of transgenders gepropageerd of vergoelijkt wordt, en een ontbinding van organisaties die aanzetten tot geweld tegen holebi's of dit vergoelijken. Undercoverreportages in moskeeën laten immers steevast zien dat imams naar buiten toe een boodschap van tolerantie uitdragen, terwijl hun preken binnenskamers bol staan van de typisch islamitische minachting en haat ten opzichte van niet-moslims en ook vrouwen en homoseksuelen. Een undercoverreportage in Denemarken, genaamd 'Moskeeën achter de sluier', onthulde dat in niet minder dan zeven van de acht onderzochte moskeeën de imam heel andere, haatdragende dingen verkondigde dan in het openbaar. Ook kwam al meermaals aan het licht dat in moskeeën shariaboeken worden verkocht waarin aangezet wordt tot dodelijk geweld tegen homoseksuelen, zoals het boek dat heet 'De weg van de moslim'. Een citaat hieruit luidt: "Dood hen! Er is geen discussie over, want hierover is men unaniem. Homo's wacht de doodstraf, door verbranding, steniging of zo: zoek het hoogste gebouw in de buurt waarvan men ze van het terras met het hoofd naar beneden gooit, vervolgens doodt men ze met stenen." Dat boek wordt in Vlaanderen en in bepaalde moskeeën verkocht. Zulke afschuwelijke lectuur verwacht men helaas in een islamitisch land zoals Pakistan, Nigeria, Afghanistan of Egypte, maar zover is het nu inderdaad ook al gekomen in Vlaanderen anno 2021.

Amendement nr. 4 heet 'de islamisering terugdringen, tweede luik'.

De voorzitter: Collega's, mag ik vragen om even stil te zijn. Collega Van Rooy heeft nog negen minuten.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Dank u wel, voorzitter. Amendement nr. 4 heet 'de islamisering terugdringen, luik B'. Het vraagt aan de Vlaamse Regering om de erkenning van alle Diyanetmoskeeën in te trekken. Ali Erbas, het hoofd van Diyanet en dus ook van de moskeeën in Vlaanderen, zei recent nog naar aanleiding van de coronacrisis, ik citeer: "De islam vervloekt homoseksualiteit. Homoseksualiteit brengt ziektes met zich mee en ondergang van de beschaving. Laten we samenwerken om ons volk van zulk kwaad te behoeden." Was getekend het hoofd van Diyanet.

Moskeeën die vanuit Turkije worden geleid door iemand met dergelijke achterlijke en gevaarlijke islamitische denkbeelden, kunnen en mogen in Vlaanderen niet actief zijn. Toch zijn er niet minder dan 72 van zulke moskeeën in België, waarvan er maar liefst 13 erkend en gesubsidieerd worden door de Vlaamse overheid, onder andere door de partijen die dit voorstel van resolutie indienen. Laat dat tot u doordringen.

Amendement nr. 5 heeft de titel 'islamisering terugdringen, luik C' en vraagt aan de Vlaamse Regering om over te gaan tot de onmiddellijke intrekking van de erkenning van de moskee Yesil Camii in Houthalen. Daar werden de erkenningsvoorwaarden namelijk geschonden wegens uitingen van homohaat door de imam, die dat op zijn Facebookpagina bestempelde als iets dat ziekte en verval meebrengt en een van de grootste bedreigingen is voor de maatschappij. Ondertussen weten we helaas dat de Vlaamse Regering de erkenning van deze homohaatmoskee niet wil intrekken.

Amendement nr. 6 heb ik genoemd 'de islam bij het nekvel pakken', en vraagt aan de Vlaamse Regering om de vertegenwoordigers van de islam in Vlaanderen te verplichten de officiële leerstellingen van de islamitische rechtsscholen, waarin wordt gepropageerd dat homoseksuele handelingen bestraft moeten worden, met inbegrip van de doodstraf, ten strengste te veroordelen en te abrogeren. Dat is wel wat anders dan dat vrijblijvende gepraat, dat vrijblijvend afstand nemen van homofobie. De leer van de abrogatie is een principe in de islam dat zegt dat latere Koranverzen eerdere verzen kunnen opheffen, wat dus veel verder gaat dan het zich gratuit uitspreken tegen homofobie. En dat is broodnodig, want de Koran en de Hadith zijn verhalen die het leven van het onfeilbare islamitische rolmodel, Mohammed, beschrijven. Die veroordelen expliciet daden van homoseksualiteit en schrijven de doodstraf voor voor mensen die zich zogenaamd 'bezondigen' aan seksuele handelingen met iemand van hetzelfde geslacht. Het is dus, nogmaals, geen toeval dat lgbtqi+-personen in geen enkel geïslamiseerd land veilig en vrij zijn, en ook niet in de moslimgemeenschappen in dit land en in Vlaanderen.

Amendement nr. 7, het laatste amendement, heet 'meten is weten' en vraagt aan de Vlaamse Regering om een commissie in te stellen die via gesprekken met de betrokkenen onderzoekt in welke mate holebi's in wijken met veel vreemdelingen ervoor terugschrikken om hun homoseksuele geaardheid te uiten, uit angst voor verbaal of fysiek geweld. Ik heb dat al toegelicht. Ik denk hierbij aan Johan Leman, die onlangs nog letterlijk zei: "In Molenbeek moet je weten waar je als homo hand in hand loopt."

Een probleem kan echter alleen worden opgelost als het wordt erkend en wordt gelokaliseerd. Zoals ik al heb gezegd, gebeurt dat erkennen zelfs niet eens in dit voorstel van resolutie. Ik hoop dus van harte dat de N-VA, Open Vld, CD&V, Vooruit en Groen – en uiteraard ook de PVDA, maar ik citeer eerst de indieners van dit voorstel van resolutie – onze amendementen ook goedkeuren en dus voor

één keer de veiligheid, en dus de vrijheid van lgbtqi+-personen boven de pro-immigratie-ideologie en boven het islamitische electoraat stellen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Mijnheer Van Rooy, ik heb eigenlijk niet zoveel tijd en woorden nodig om mijn punt te maken. Maar laat me starten met een persoonlijk verhaal. Mijn beste vriend is homo. Hij is eigenlijk de broer die ik nooit gehad heb. Tijdens een van de zoveelste coronawandelingen, enkele maanden geleden, liepen mijn vriend en ik hand in hand, maar Dennis en Wim niet. Dat is eigenlijk heel raar. We zijn al zo lang vrienden, ik heb daar nooit bij stilgestaan. Ik vroeg: 'Waarom pakken jullie elkaar eens niet vast? Dat is toch leuk, in deze coronatijden, een dikke knuffel?' Hij zei: 'Kijk, Stephanie, ik lees dat een parlementslid van het Vlaams Belang vindt dat het feit dat ik trouw en het feit dat ik kinderen heb, een brug te ver is.' Daarom, mijnheer Van Rooy, hebben ik noch generatiegenoten met u of uw partij gesproken over dit voorstel van resolutie. Zolang u homohaat verengt tot een godsdienst, zolang uw partij parlementsleden telt en uw gelederen mensen kent die homohaatdragende uitspraken doen, zolang u gigantisch zwijgt over toestanden in het katholieke Polen en Hongarije, zolang, mijnheer Van Rooy, zullen we nooit maar dan ook nooit op één lijn staan met u, met uw partij of met uw amendementen. *(Applaus bij Open Vld, de N-VA, CD&V, Groen, Vooruit en de PVDA)*

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord. *(Opmerkingen van Sam Van Rooy)*

Ik ga eerst de ronde af en dan mag u repliceren op iedereen. *(Opmerkingen van Sam Van Rooy)*

Dat is altijd zo, mijnheer Van Rooy. Het is de bespreking van een voorstel van resolutie. Ik laat nu eerst iedereen opnieuw aan het woord en dan krijgt u zo lang als u wilt het woord. *(Opmerkingen van Sam Van Rooy)*

Alstublieft, ik bepaal hier de regels! Het is elke keer hetzelfde met u.

De heer De Bruyn heeft het woord. *(Opmerkingen van Sam Van Rooy. Rumoer)*

Mijnheer Van Rooy, het is toch niet de eerste keer dat u een plenaire zitting bijwoont. U hebt dat toch nog al meegemaakt. U hebt hier, en dat was uw volste recht, bijna dertig minuten uw standpunt uit de doeken gedaan, uw volste recht. Nu vragen de andere partijen om te repliceren. Zij mogen dat en u mag subiet zoveel tijd nemen als u wilt om te antwoorden op wat zij hebben gerepliceerd. Zo werkt dat hier.

De heer De Bruyn heeft het woord. *(Applaus)*

Piet De Bruyn (N-VA): Collega's, toen in 2003 de openstelling van het burgerlijk huwelijk, het homohuwelijk, werd goedgekeurd, stond mijn partij daar om ja te stemmen. Toen in 2006 de adoptie door koppels van gelijk geslacht mogelijk werd, stond mijn partij daar om ja te zeggen. Toen in 2009 voor de allereerste keer in dit Vlaams Parlement de link werd gelegd met transgenders en de bekommernis om hun welzijn, was het mijn partij die die vraag stelde. Toen in 2014 de allereerste resolutie in dit Vlaams Parlement werd aangenomen waarin de gelijke positie van transgenders in de samenleving voorop werd gesteld, stond mijn partij daar om ja te zeggen. Toen in 2017 de nieuwe Transgenderwet werd goedgekeurd, stond mijn partij daar om ja te zeggen. Toen in 2021, heel recent, in Europa gestemd werd voor Europa als een lgbt 'freedom zone', stond mijn partij daar om ja te zeggen. Meer heb ik op de onzin die ik gehoord heb van de

heer Van Rooy niet te zeggen. *(Applaus bij de N-VA, CD&V, Open Vld, Groen en Vooruit)*

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Mijnheer Van Rooy, we werken inderdaad niet met u samen, niet voor voorstellen van resolutie die gaan over holebi's en transgenders en ook niet voor andere zaken. Een van de redenen daarvoor is u en mensen zoals u in uw partij. U hebt vandaag opnieuw aangetoond waarom dat is, door telkens te focussen op één bevolkingsgroep en die volledig te stigmatiseren en opnieuw holebi's te misbruiken voor uw haatdragende, polariserende verhaal. Dat is een van de redenen waarom wij nooit met u en uw partij zullen samenwerken.

Dat hebt u hier vandaag in de plenaire bewezen. Dat hebt u bewezen tijdens de bespreking in de commissie toen u met verschillende amendementen kwam die u nu opnieuw herhaalt en die met de tekst niets te maken hebben. Maar ook inhoudelijk. Ik heb tijdens de bespreking in de commissie uitgebreid de tijd genomen om op uw amendementen in te gaan. Ik vond dat u daar voor uw doen een gematigde, onderbouwde, mooie tussenkomst had gebracht, en dat waardeerde ik ergens wel.

Ik zal nu weer op een aantal zaken reageren. U zegt dat de indieners van het voorstel van resolutie problemen niet durven te benoemen. Wel, mijnheer Van Rooy, ik denk dat u de tekst van het voorstel van resolutie niet goed hebt gelezen. U zegt dat we de problemen niet durven te benoemen en vervolgens haalt u cijfers aan uit een onderzoek over de vraag hoe ouders er tegenover zouden staan indien een van hun kinderen een relatie zou hebben met iemand van hetzelfde geslacht en dat er verschillen in aanvaarding zijn tussen de verschillende gemeenschappen. Wel, mijnheer Van Rooy, wat u zegt staat letterlijk in ons voorstel. U had het daaruit kunnen kopiëren. Wat wilt u dan zeggen met dat wij de problemen niet benoemen? Het staat erin. Alleen gaan wij er vervolgens wel mee aan de slag.

Als u het al gelezen hebt, dan is het wel selectief. U laat het hier uitschijnen alsof er geen sprake meer zou zijn van discriminatie tegen holebi's en transgenders indien we alle moslims – cru gezegd – zouden deporteren. Mijnheer Van Rooy, het klopt inderdaad dat daders van Afrikaanse origine een lichte oververtegenwoordiging zijn in de cijfers, maar wat u niet zegt is dat 58 procent van de daders van homofoob geweld jongemannen van West-Europese afkomst zijn. Stel het dus alstublieft niet voor alsof met het niet-toelaten van moslims of nieuwkomers in ons land, het probleem zich niet meer zou stellen. Ik geef het maar aan om aan te tonen hoe selectief u bent in de lezing van het voorstel van resolutie en hoe u opnieuw alleen maar holebi's en transgenders wilt misbruiken voor uw haatzaaiende en polariserende discours, terwijl de indienende partijen het probleem erkennen en vervolgens wel aan de slag gaan en met echte oplossingen willen komen. Dat is ook een verschil tussen uw partij en alle andere hier. *(Applaus bij CD&V, de N-VA, Open Vld, Groen en Vooruit)*

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Dank u wel voor uw tussenkomst, collega Van Rooy, en voor de helderheid en de duidelijkheid. Dat is belangrijk. Voor mij is dit persoonlijk een belangrijke discussie. Ik ben zelf Vlaamse moslim, ik ben progressief, ik ben getrouwd met een atheïstische Vlaamse, mijn moeder draagt een hoofddoek en mijn schoonbroer is homoseksueel. Ik hoop dat u ondertussen geen kortsluiting hebt van alle verschillende clichés die al met één zin zijn doorbroken.

Maar als ik hier dit soort debatten voer, doe ik dat dus met al die verschillende identiteiten. En ik voel mij daar zeer complexloos bij, want ik loop mee met de Pride en ik vind dat homoseksuele leden van de lgbtq-gemeenschap die hier geboren zijn, ontzettend veel meer geluk hebben dan iemand die in Saoedi-Arabië geboren zou zijn, of in Jemen, of in Qatar of zelfs in Marokko, het land van mijn ouders. Want in al die landen wordt er inderdaad vanuit een conservatieve religieuze invalshoek keer op keer aan mensen verteld dat van wie zij houden en hoe zij hun identiteit invullen, ongelooflijk problematisch is. En ze worden daarvoor vervolgd. Ze worden daarvoor opgesloten. Ze worden daarvoor aangepakt. Dat zijn dingen waar wij vanuit het vrije Westen, met onze idealen van Verlichting, resoluut tegen ingaan.

En weet u wat ik zie, collega's? De afgelopen vijftig jaar is er iets moois gebeurd, namelijk migratie. Het gevolg daarvan is dat ik mensen zie, in mijn omgeving, die fier zijn om migratieroots te hebben, maar die minstens even fier zijn – en dat is echt een fenomeen dat ik de laatste jaren zie – om op de bres te gaan staan voor hun homoseksuele geaardheid, voor hun lgbtq-identiteit. Je ziet dat ook in de Verenigde Staten. Je ziet dat op heel veel plekken in Europa. Je ziet daar een combinatie van de eigen identiteit, zelfs mensen met een hoofddoek, die queer zijn en die daar activisme voor voeren. Dat zijn de mensen die de meest ondankbare taak hebben op dit moment. Want zij zijn niet alleen maar de strijd aan het voeren tegen mensen die inderdaad oerconservatief de religie invullen en zeggen dat zij niet mogen houden van wie ze willen. Ze zijn tegelijkertijd ook de strijd aan het voeren tegen mensen zoals u, mijnheer Van Rooy, die zeggen dat zij, ook nog eens met hun migratieroots en wat dan ook, hier niet horen, en dan alle clichés en zaken die u daarnet hebt opgesomd, wat natuurlijk uw volste recht is.

Doe dus niet alsof u en uw partij op de bres staan voor die mensen die opkomen om hun eigen identiteit in alle vrijheid te kunnen beleven, wat bij uitstek een teken van integratie is, namelijk de waarden en de normen van de Verlichting fier uitstralen. Want dat is wat u nu doet. Voor die mensen, die op dit moment een ongelooflijk moeilijke strijd voeren, daar heb ik ontiegelijk veel meer respect voor in de strijd voor lgtbq-rechten, die dan langs beide kanten hun strijd voeren, dan voor u. Want wat doet u? En daarvoor bedank ik u. U hebt een tussenkomst gehouden om heel erg hard te schieten op één bepaalde hoek. En dat doet u bij elke tussenkomst van uw partij. Het begint ondertussen wel een beetje heel triest te worden. Bij eender welk thema is er één probleem, namelijk moslims. Nu ja, hier ben ik dan.

Maar wat u niet doet, is spreken over Hongarije en Orbán, en wat ze gisteren hebben gedaan. Uw eigen partijvoorzitter heeft vorige week nog de lof gezongen van Hongarije: 'Hongaren zijn echte mannen. Ze knielen ten minste niet op het EK. Enkel als ze hun vrouw ten huwelijk vragen.' Want godbetert als een man zijn partner ten huwelijk zou vragen, nietwaar collega's? U rept met geen woord over het feit dat daar mensen van de lgbtq-gemeenschap op dit moment, in ons Europa, haast op dezelfde manier worden behandeld als in de landen die ik net heb opgesomd in de conservatieve islamitische wereld, waar men steeds verder en verder wil gaan, en hun identiteit wil uitwissen, omdat men het niet eens is met hoe je zelf je eigen liefde en je eigen partnerkeuze gaat invullen. Daar hoor ik u niet over. Over Polen ook niet. Dat is een ongemakkelijke realiteit. En dat is 'cherry picking'. Dat is niet op de bres staan voor de identiteit van de lgbtq-gemeenschap. Neen, dat is gewoon vijandschap, uzelf profileren en scoren bij de achterban.

U mag dat doen, mijnheer Van Rooy, maar het is doorzichtig. Iedereen doorziet het. En doe niet alsof u het opneemt voor de lgbtq-gemeenschap, zoals alle

andere partijen hier in dit halfrond wel doen. *(Applaus bij Groen, de N-VA, CD&V, Open Vld en Vooruit)*

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Voorzitter, ik doe deze tussenkomst niet met veel plezier, want ik weet dat de heer Van Rooy eigenlijk blij is als we dit doen. Dan krijgt hij aandacht, dan staat hij in the picture. Zo is hij wel.

Maar u bent een beetje voorspelbaar aan het worden, mijnheer Van Rooy, en dat betreur ik toch. We hebben het er daarnet over gehad dat we hier in de commissie Gelijke Kansen best hard rond gewerkt hebben. We hebben ook heel wat hoorzittingen gehouden. Maar als het hoorzittingen zijn, dan is het precies alsof u niet in die commissie bent. Uw camera staat uit. U stelt geen vragen aan die professors, nota bene professors van wie u de cijfers daarnet aanhaalde. U komt hier af met een hele resem cijfers, die u niet checkt bij die experten. Het zou misschien het moment zijn om dat eens te doen.

Maar wat doet u wel? U had het daarnet over Twitter. Ik ben blij dat u dat deed. Tijdens die hoorzitting zit u te tweeten 'dat ze daar linkse brolprogressiviteit zitten te verkondigen'. Maar dat is toch net uw kans om die vermaledijde elitaire professor op hun plek te zetten? Maar dan doet u dat niet. *(Opmerkingen van Chris Janssens)*

Ik heb daarnet ook beleefd geluisterd naar de tussenkomst van uw fractie, mijnheer Janssens.

Maar op zich is het simpel. Ofwel vind je dat de mensen van de lgbtqi+-gemeenschap echt gelijke rechten verdienen en echt als gelijke burgers moeten worden behandeld. En dan steek je je nek uit om daarnaartoe te werken. Maar dit zijn alle zaken die het Vlaams Belang ooit heeft gedaan om holebi's vooruit te helpen in dit land: een blanco pagina. *(Maxim Veys houdt een blanco document omhoog.)*

En dat zien we in het Europees Parlement, wanneer u daar ook stemt. U haalde daarnet verschillende landen aan. Maar ik ken een heel christelijk land, in het midden van Europa. U kent het ook. Ze zijn gisteren met 2-0 verloren van Portugal. En daar zijn de grenzen gesloten geweest. Daar is er zeer weinig migratie. Maar daar is er gisteren wel over een amendement gestemd op een wet die homofilie gelijkstelt met pedofilie. En hebben we uw partij daar iets tegen horen zeggen? Neen. En zullen we hen daar iets tegen horen zeggen? Ik denk het niet. We zullen het dinsdag zien.

Wat u doet en waarin uw partij heel goed is, is doen alsof u het goed voorhebt met iemand anders, maar eigenlijk geen ballen doen om daarin vooruitgang te maken. Ik ben van Kortrijk en daar zeggen ze 'foutre la merde'. Dat is wat jullie continu doen. En ik ben het een beetje beu. Ik stel voor dat we gewoon over dit voorstel van resolutie stemmen. *(Applaus bij Vooruit, de N-VA, CD&V, Open Vld en Groen)*

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Voorzitter, ik houd het heel kort. Ik zal de bespreking van het voorstel van resolutie even laten. Ik sluit mij aan bij een aantal zaken die door een aantal collega's werden gezegd.

Maar toch nog dit. Het is ongelooflijk om te zien hoe het Vlaams Belang opkomt voor holebirechten wanneer ze ermee kunnen bashen op moslims om likes te

scoren op Facebook en Twitter, terwijl jullie eigen parlementsleden ondertussen afgeven op transgenders om likes te kunnen scoren op TikTok.

Beste mensen van het Vlaams Belang, dat heeft een naam: dat is hypocrisie. Jullie geven geen moer om gelijke rechten van wie dan ook. Het enige waar jullie om geven, is haat en uitsluiting. Dus stop met ons daar hier mee te ambeteren. Doe dat bij uw eigen en laat ons ermee met rust. *(Opmerkingen van Stefaan Sintobin)*

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Collega Sintobin, uw eigen collega heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Dank u, voorzitter. Mijn excuses dat ik daarnet wat te voortvarend was in het niet afwachten van mijn beurt.

Maar u begrijpt ... Deze reacties zijn natuurlijk voorspelbaar. En ik zou wensen dat deze partijen op een dag beseffen dat het riedeltje dat zij al decennialang afsteken de reden is dat zij zo ongeloofwaardig zijn geworden voor de burgers. Het is zo doorzichtig om mijn woorden – die straks online komen via video en die worden opgenomen in het verslag – zo te verdraaien en te liegen over wat ik heb gezegd. Ik ben dat hier gewend. *(Opmerkingen)*

De voorzitter: Collega's, collega Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Ik heb bijvoorbeeld op geen enkel moment gezegd dat het alléén moslims zijn die zich bezondigen aan homobashing. Ik heb op geen enkel moment gezegd dat het álle moslims zijn die zich bezondigen aan homobashing. Maar als ik hier dan weer hoor dat het zonlicht opnieuw wordt ontkend en dat mevrouw D'Hose met een potsierlijk verhaal komt aanzetten, alsof homoseksuelen bang zijn om hand in hand te lopen vanwege een parlementslid dat zijn conservatieve visie geeft over het homohuwelijk. Dat is te potsierlijk voor woorden, mevrouw D'Hose.

Ik herhaal het nog eens, voor iedereen en voor de Vlamingen thuis, die dat natuurlijk allemaal snappen. Zij horen die verhalen in hun vriendenkring en maken dat zelf mee. Het zijn de wijken met een meerderheid of met een grote minderheid aan mensen uit Noord-Afrikaanse, uit islamitische landen, waar homoseksuelen angst hebben. Dát zijn de wijken. Niet in Knokke, niet in Sint-Martens-Latem, maar in die wijken in Molenbeek en in Borgerhout bijvoorbeeld. Dáár is het onheil voor homoseksuelen. Dáár hebben ze schrik. Dáár vluchten ze weg. Dáár is het grote probleem. En daar kijkt u met z'n allen al decennia van weg, decennia. En vandaag doet u dat opnieuw. En ik vind dat eerlijk gezegd onbegrijpelijk. Ik vind dat echt waar onbegrijpelijk.

Ja, natuurlijk hebben wij ook 'homobashers' in ons eigen midden in Vlaanderen. Helaas is dat zo. Wij hebben ook criminelen, wij hebben ook terroristen, helaas. Wie echter ontkent dat de meest homofobe religieuze ideologie en cultuur de islamitische is, die ontkent het licht van de zon. Mijnheer Annouri, daar kunnen die moslims met hoofddoek die inderdaad hun best doen, niet tegenop. Ik ken die ook. Ik heb er al genoeg over geschreven. Gaan die in Molenbeek ervoor zorgen dat homoseksuelen daar opnieuw hand in hand durven te lopen? Doen die dat? Is er de jongste decennia eigenlijk al iets verbeterd in Molenbeek en in Borgerhout wat dat betreft? Neen. Het is alleen maar verslechterd. De verhalen van homoseksuelen die tot bij ons komen, mensen die ook op ons stemmen en niet meer op jullie, die bevestigen dat. Die bevestigen dat zij zijn weggevlucht uit die wijken door uw beleid, dat al decennia aan de gang is, van massa-immigratie uit islamitische landen.

U haalt de onderdrukten binnen, maar ook de onderdrukkers, en dát is de kern van het probleem, dat steeds meer Vlamingen zien, waardoor ze steeds meer op ons stemmen en steeds minder op jullie, telkens u zo tegen mij tekeergaat dat ik een haatzaaier ben, dat ik veralgemeen. Terwijl ik hier een resem aan cijfers heb genoemd die net tonen dat ik niet veralgemeen: 60 procent, 70 procent, 80 procent. Dat betekent dat 20 en 30 en 40 procent géén probleem is, nietwaar? Jullie zijn toch naar school geweest, hoop ik. Jullie snappen toch dat 60 procent niet 100 procent is. Ja? Dat mag ik hopen.

Ik zou dus zeggen: leer eruit, luister naar mijn woorden, debatteer op een volwassen manier en op inhoud en stop met al die lege woorden van 'haatzaaierij' en 'racisme', want het haalt niks meer uit. Ook 'homofobie'. Ik heb het gezegd: jullie hebben dat begrip opgerekt tot alle fatsoenlijke mensen die misschien een probleem hebben met het homohuwelijk, die misschien tegen adoptie van kinderen door holebi's zijn. Zijn dat allemaal homofoben? Zijn dat allemaal verschrikkelijke mensen? Mogen die mensen nog een conservatieve en een katholieke mening hebben in dit land? Misschien is die niet de mijne, maar dat mogen ze toch. Jullie zetten die allemaal op dezelfde hoogte als de jonge moslims in Molenbeek en in Borgerhout die ervoor zorgen dat holebikoppels niet meer hand in hand durven te lopen. Maak nu eens een onderscheid, alstublieft. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de amendementen en het voorstel van resolutie houden.

MOTIE van Lise Vandecasteele, Jos D'Haese, Tom De Meester en Kim De Witte houdende raadpleging van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en de Vlaamse Ouderenraad over het voorstel van decreet tot wijziging van deel 3, titel 4, hoofdstuk 1 en 2, van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur
– 735 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 4

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de motie van Lise Vandecasteele, Jos D'Haese, Tom De Meester en Kim De Witte houdende raadpleging van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en de Vlaamse Ouderenraad over het voorstel van decreet tot wijziging van deel 3, titel 4, hoofdstuk 1 en 2, van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur.

De bespreking is geopend.

De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Voorzitter, dit is een iets ander thema, maar niet minder belangrijk. Ik zal dit kort even toelichten. Wij vragen, zoals inderdaad in de titel staat, aan het parlement om de daarvoor erkende adviesorganen aan te schrijven om advies te geven over het voorstel van decreet dat gaat over de publieke welzijnsverenigingen. We stellen concreet voor om advies te vragen aan de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (WVG) en aan de Vlaamse Ouderenraad, die allebei organen zijn waarvan de raadpleging door het parlement bij decreet is geregeld. Ik zal de lange naam van het voorstel van decreet niet herhalen. Dat heeft hier in de plenaire vergadering al eens voorgelegen, in november 2020. Er was op dat moment de vraag om de hoogdringendheid

daarvan goed te keuren. Dan werd er nog een advies van de Raad van State gevraagd. Dat was ook nodig, want uit het antwoord van de Raad van State is gebleken dat het voorstel van decreet een impact zal hebben op het hele zorglandschap. De kritiek van de Raad van State op het voorstel van decreet is dat het zou kunnen leiden tot marktverstoring en oneerlijke concurrentie. Die kritiek van de Raad van State blijft ook na de aanpassing van het voorstel van decreet geldig.

Voor diegenen die het niet kennen, het voorstel van decreet maakt het concreet mogelijk voor een welzijnsvereniging om zelf een vzw of een vennootschap op te richten of om er deelgenoot van te worden. Er kunnen dan vervolgens personeelsleden, erkenningen, subsidies en infrastructuur worden overgedragen aan die private entiteiten. Binnen die private entiteiten kan dan tot 49 procent van de aandelen worden verkocht aan externe private bedrijven.

We willen oproepen om los van wat men denkt van het voorstel van decreet – dat is hier voor alle duidelijkheid niet het voorwerp van de discussie – deze kritiek van de Raad van State ernstig te nemen en in het parlement ruimte te laten voor een degelijke beraadslaging en ernstige discussie op basis van alle argumenten en dus de daarvoor erkende instelling om advies te vragen.

Het zijn dus twee verschillende adviesorganen. Het eerste is de Vlaamse Raad Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (WVG). Via dat orgaan worden heel veel verschillende belangrijke actoren uit het zorglandschap geconsulteerd: de werknemers van de betrokken voorzieningen via de vakbonden, de werkgevers, de voorzieningen zelf via een Zorgnet-Icuro, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), het Vlaams Onafhankelijk Zorgnetwerk (VLOZO), het Vlaams Welzijnsverbond, de ziekenfondsen en ziekenkassen. Zij kunnen allemaal hun advies geven en ik denk dat we dat advies moet kunnen gebruiken bij een dergelijk belangrijk decreet.

Het voordeel van de raad is dat de hele sector daarin vertegenwoordigd is, dat zij de uitdagingen en de kansen kennen van het zorglandschap. Wij kunnen hun inschatting dus echt wel gebruiken. Bovendien, beste collega's, lezen we in de beleidsnota van minister van Welzijn, Wouter Beke het volgende: "We bouwen aan een welzijns- en zorgbeleid in alle transparantie en dialoog met het middenveld en gebruikers van in het begin van het beslissingsproces. Deze principes gelden ook voor de werking van de Vlaamse Raad Welzijn, Volksgezondheid en Gezin."

Het lijkt me dan ook de logica zelve dat de Vlaamse Raad WVG advies moet geven over dit voorstel van decreet. Hun advies werd trouwens ook gevraagd over verschillende andere decreten. Denk maar aan de wijziging rond de Vlaamse sociale bescherming die we net hebben besproken en de wijziging van het basisondersteuningsbudget, het verwerken van persoonsgegevens bij clusteronderzoek. En dus is de vraag waarom we hun advies dan niet zouden vragen over dit voorstel van decreet.

Daarnaast vragen we ook het advies van de Vlaamse Ouderenraad. Dat is het adviesorgaan en het inspraakorgaan voor ouderen bij de Vlaamse Regering. In het decreet houdende de stimulering van een inclusief Vlaams ouderenbeleid en de beleidsparticipatie wordt de Vlaamse Ouderenraad aangeduid als de organisatie die advies uitbrengt over aangelegenheden die ouderen aangaan.

Beste collega's, tijdens de coronacrisis klonk uit heel veel hoeken, ook uit dit halfrond, de vraag om ouderen meer te betrekken wanneer er cruciale beslissingen worden genomen. Dit ontwerp van decreet is, of je er nu voor of tegen bent, een cruciale beslissing wanneer het gaat over ouderen. Alleen al wanneer we spreken over het Zorgbedrijf Antwerpen, gaat het over meer dan tienduizend

mensen die in een woonzorgcentrum of in een serviceflat wonen of die thuis zorg krijgen en die dat later in een andere vorm zullen krijgen. Wat vinden zij ervan dat de voorzieningen waarin zij geholpen worden deels worden geprivatiseerd? Vinden zij dat goed? Vinden zij dat niet goed? Het lijkt me belangrijk dat zij advies kunnen geven over wie de eigenaar moet zijn van het dak boven hun hoofd of het bed waarin ze slapen. En daarom, beste collega's, willen wij jullie vragen om deze motie tot raadpleging te steunen.

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Collega's, wij vinden dit een zeer terechte vraag en zullen die dan ook ondersteunen. We hebben daarnet, naar aanleiding van een ander decreet, een debat gehad over welke stem je in het parlement aan bod laat komen. Wij denken ook in dezen dat het belangrijk is om alle stemmen te horen. Men kan dan zeggen dat er hoorzittingen worden georganiseerd waar iedereen kan worden gevraagd, maar dan hoop ik dat volgende keer niet het argument wordt gebruikt dat op een hoorzitting slechts vijf mensen kunnen worden uitgenodigd omdat het anders onhoudbaar is. Want dat is dan natuurlijk vaak het argument dat wordt gebruikt door de meerderheid, namelijk dat we niet iedere stem kunnen horen. Het lijkt me dan logisch dat we geen limiet zetten op het aantal sprekers wanneer de meerderheid daar niet in meegaat. Dat we geen onrealistische limiet zetten op het aantal sprekers, lijkt me ook logisch. We gaan ook geen veertien hoorzittingen houden, collega's, daar willen we zeker onze verantwoordelijkheid nemen.

Wij willen deze vraag alvast steunen, maar wanneer die niet wordt gesteund, hoop ik alvast op het engagement vanuit de meerderheid dat er tijdens een hoorzitting wordt gestreefd naar een aanvaardbaar aantal sprekers. Dit is immers een belangrijk voorstel van decreet. Het is niet alleen een bestuursdecreet, het is in de eerste plaats een zorgdecreet. Het is dan ook belangrijk dat die stemmen zeker aan bod komen. We zullen deze motie dan ook steunen.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Ik merk graag op dat de Vlaamse Ouderenraad natuurlijk ook op eigen initiatief advies kan geven en dat er zeker en vast geen verbod op is gelegd. Zoals u terecht hebt aangehaald, zullen er hoorzittingen plaatsvinden. *(Opmerkingen van Jeremie Vaneeckhout)*

Die worden georganiseerd. Ja, hoorzittingen, uiteraard, collega Vaneeckhout.

We gaan de vraag van de PVDA steunen, maar we hopen toch een beroep te kunnen doen op uw welwillendheid. Meestal zegt men dan dat men de meerderheid steunt in ruil voor. Dat hoeft niet. Er zullen hoorzittingen zijn. De Vlaamse Ouderenraad kan daar gehoord worden. Zoals ik me heb laten informeren, staat er geen limiet op het aantal sprekers dat gehoord kan worden. Ik denk dat er inderdaad een beetje ruimte voor gemaakt kan worden, met dien verstande dat het niet de bedoeling is om weken aan een stuk hoorzittingen te organiseren maar dat daar een zekere redelijkheid in moet worden gehanteerd.

Maar om die redenen zullen wij de motie niet steunen. Er is voor ons geen reden om op deze manier de procedure in te schakelen. De Vlaamse Ouderenraad en hun bezorgdheden kunnen op de hoorzittingen gehoord worden.

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Zoals gezegd hebben wij op dit moment besprekingen georganiseerd in de commissie Binnenland omtrent dit voorstel van decreet. Er zullen hoorzittingen worden gehouden. Het voorliggende voorstel van decreet

werd voorzien van een advies van de Raad van State. Dat had al aanleiding gegeven tot de nieuwe tekst. Vervolgens is er opnieuw een initiatief genomen om advies in te winnen bij de Raad van State over dit voorstel van decreet. Dit heeft dan weer aanleiding gegeven tot een aantal wijzigingen. Er wordt dus echt wel heel intensief aan gewerkt.

Ik kan me echter niet van de indruk ontdoen dat het puur gaat om een vertragingsmanoeuvre van de PVDA om het logistieke proces wat te vertragen door adviezen op te vragen. Wij gaan deze motie natuurlijk niet steunen. De bespreking is helemaal bezig en georganiseerd. Er is alle tijd voor iedereen om zijn bijdrage te leveren. Wij gaan deze motie dus niet steunen.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): In onze onnavolgbare ambities tot constructiviteit en ook ter etalering van onze democratische reflex, zouden wij deze motie, die een verzoek is om een aantal organen voor advies te vragen, willen steunen, zonder mij overigens bij voorbaat te willen uitspreken over de inhoud van het voorstel van decreet dat voorligt en waarvoor we in de commissie ruim de tijd zullen nemen, met hoorzittingen en desnoods met adviesvragen. Collega Van Miert, die zijn in mijn ogen geenszins een poging tot vertraging maar een vorm van elementaire beleefdheid door de bevolkingsgroep waarop de vraag betrekking heeft, voor advies te vragen. Het staat uiteraard buiten kijf dat het voorstel van decreet dat voorligt een aantal structurele wijzigingen bevat die uiteraard een grote invloed zullen hebben op de ouderenzorg. Dus is een analyse van wat er voorligt en dat kaderen in een advies van de Vlaamse Raad WVG en een advies van de Vlaamse Ouderenraad, lijkt mij de evidentie zelf. We gaan deze motie dus uiteraard steunen.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Ook voor ons lijkt het logisch dat we deze twee adviesraden om advies vragen. We hebben dat ook in andere dossiers gedaan. We hebben het daarstraks over de Vlaamse sociale bescherming gehad. Daar zijn die adviezen ook geweest, zeker van de Vlaamse Raad Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (WVG), die zelfs nog een tweede advies heeft toegevoegd. Het lijkt me logisch dat we ook in dit dossier die adviezen opvragen en bij het dossier voegen.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Zoals gezegd door de collega's, is er pas deze week in de commissie een beslissing genomen om hoorzittingen te organiseren. Alle fracties kunnen tot volgende week maandag een aantal voorstellen doen. Organisaties en raden kunnen vanzelfsprekend ook op eigen initiatief een advies meegeven. Het lijkt ons logisch dat de verschillende zaken een beetje worden ingepast in het kader van de hoorzittingen. Het staat perfect vrij om enerzijds op eigen initiatief adviezen te geven, maar anderzijds staat het ook vrij aan alle fracties om tegen maandag hun voorstellen te doen. Ik neem aan dat die daar ook deel van zullen uitmaken. Het is dan aan de commissie om te zien op welke manier een evenwichtige lijst van sprekers die zullen worden uitgenodigd op de hoorzittingen, kan worden afgebakend.

Collega Vaneeckhout, dit moet mij een beetje van het hart. U hebt zich gecorrigeerd maar soms lijkt het erop alsof we gewoon alle sprekers die overal worden voorgesteld, moeten horen om een zicht te hebben op de verschillende standpunten. Dat is natuurlijk niet de bedoeling want we moeten onze werkzaamheden op een ordentelijke manier kunnen organiseren. Het is natuurlijk aan de betrokken commissie om ervoor te zorgen dat het een evenwichtig voorstel is. Voor ons

gaat het er nu over om in eerste instantie die hoorzittingen te laten plaatsvinden. Wij zullen deze motie dus niet steunen.

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Voorzitter, ik word hier aangesproken. We moeten uiteraard altijd een balans vinden tussen wat haalbaar is en hoeveel mensen we kunnen horen, maar we hebben daarstraks al een debat hierover gevoerd. De commissievoorzitter en de commissiesecretaris hadden een in onze ogen evenwichtig voorstel ingediend. Er werd vanuit alle perspectief gekeken en de oppositie kon zich daarin vinden. Het aantal sprekers was aanvaardbaar. De meerderheid heeft linea recta beslist dat niet te doen en heeft zelf een lijstje met vijf namen bepaald. *(Opmerkingen)*

Ik heb het niet over de commissie Binnenlands Bestuur, maar over de commissie Welzijn. Ik ben lid van beide commissies en ik moet zeggen dat daar in het verleden op een andere manier mee werd omgegaan. Dat is geen verwijt aan het adres van de commissievoorzitter, maar met betrekking tot het ontwerp van decreet tot wijziging van regelgeving in het kader van de Vlaamse sociale bescherming is het lijstje eenzijdig aangepast. Als de hele oppositie stelt het hiermee niet eens te zijn, moet de meerderheid zich misschien de vraag stellen of ze het spel nog ernstig speelt.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Voorzitter, ik dank de Vlaamse volksvertegenwoordigers die onze vraag steunen. Ik snap niet goed waarom de meerderheid die vraag niet steunt. Een hoorzitting is iets anders dan een advies. Dat is een ander instrument. Een advies wordt schriftelijk bij een ontwerp van decreet gevoegd, om zo maar iets te zeggen. Een hoorzitting gaat erom personen en instellingen te horen en meer informatie te krijgen. Een advies is een ander instrument.

Ik denk dat dit op zijn plaats is, zeker omdat iedereen het er volgens mij over eens is dat het een belangrijk ontwerp van decreet is, in positieve of negatieve zin. Dit is belangrijk en het lijkt me dan ook niet meer dan logisch dat we het op die manier doen. Uiteraard kan de meerderheid dat op eigen initiatief doen, maar door een officiële vraag te stellen, geven we hier een zekere termijn voor.

Telkens de oppositie een beroep op het Reglement van het Vlaams Parlement en op de parlementaire instrumenten doet, wordt dit als een vertragingsmanoeuvre weggezet. Ik vind het jammer dat hier wordt gedaan alsof de oppositie geen degelijk parlementair werk kan doen. Ik vind dat een jammere opstelling, maar misschien heb ik iedereen toch nog kunnen overtuigen.

Mijnheer Muyters, ik zie u het hoofd schudden. Dat is zeer jammer. Ik kan nog even doorgaan, want ik heb nog meer dan acht minuten om iedereen te overtuigen.

De voorzitter: Mijnheer D'Haese, ik weet niet of dat zou helpen.

Jos D'Haese (PVDA): Als de motie dan toch niet wordt gesteund, hoop ik wel dat we tijdens de hoorzittingen een evenwichtig en voldoende uitgebreid panel zullen kunnen horen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over de motie houden.

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met de overeenkomst tussen de regering van het Koninkrijk België en de regering van de Republiek Benin betreffende het luchtvervoer, ondertekend te Cotonou op 9 januari 2018 – 598 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2

Artikelsgewijze stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 1 tot en met 3.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

109 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
98 leden hebben ja geantwoord;
11 leden hebben zich onthouden.

De artikelen 1 tot en met 3 zijn aangenomen.

De redenen voor onthouding zijn daarstraks al meegedeeld.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
99 leden hebben ja geantwoord;
12 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met de overeenkomst tussen de regering van het Koninkrijk België en de regering van de Republiek Ivoorkust betreffende het luchtvervoer, ondertekend te Abidjan op 25 oktober 2017
– 599 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2

Artikelsgewijze stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 1 tot en met 3.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
99 leden hebben ja geantwoord;
12 leden hebben zich onthouden.

De artikelen 1 tot en met 3 zijn aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
99 leden hebben ja geantwoord;
12 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van regelgeving in het kader van de Vlaamse sociale bescherming
– 710 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 6

Artikelsgewijze stemmingen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 1 tot en met 17.

Stemming nr. 5

Ziehier het resultaat:

115 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
87 leden hebben ja geantwoord;
27 leden hebben neen geantwoord;
1 lid heeft zich onthouden.

De artikelen 1 tot en met 17 zijn aangenomen.

Dames en heren, amendement nr. 6, van Hannes Anaf, Jeremie Vaneeckhout, Freya Van den Bossche, Ann De Martelaer, Conner Rousseau en Celia Groothedde, strekt tot de schrapping van artikel 18.

Wij stemmen rechtstreeks over het artikel.

Stemming nr. 6

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
89 leden hebben ja geantwoord;
27 leden hebben neen geantwoord;
1 lid heeft zich onthouden.

Artikel 18 is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 19 en 20.

Stemming nr. 7

Ziehier het resultaat:

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
88 leden hebben ja geantwoord;
27 leden hebben neen geantwoord;
1 lid heeft zich onthouden.

De artikelen 19 en 20 zijn aangenomen.

Amendement nr. 7, van Hannes Anaf, Jeremie Vaneeckhout, Freya Van den Bossche, Ann De Martelaer, Conner Rousseau en Celia Groothedde, strekt tot de schrapping van artikel 21.

Wij stemmen rechtstreeks over het artikel.

Stemming nr. 8

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
89 leden hebben ja geantwoord;
27 leden hebben neen geantwoord;
1 lid heeft zich onthouden.

Artikel 21 is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 22 tot en met 42.

Stemming nr. 9

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
89 leden hebben ja geantwoord;
27 leden hebben neen geantwoord;
1 lid heeft zich onthouden.

De artikelen 22 tot en met 42 zijn aangenomen.

Amendement nr. 8, van Hannes Anaf, Jeremie Vaneeckhout, Freya Van den Bossche, Ann De Martelaer, Conner Rousseau en Celia Groothedde, strekt tot de schrapping van artikel 43.

Wij stemmen rechtstreeks over het artikel.

Stemming nr. 10

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
66 leden hebben ja geantwoord;
50 leden hebben neen geantwoord;
1 lid heeft zich onthouden.

Artikel 43 is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 44 en 45.

Stemming nr. 11

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
89 leden hebben ja geantwoord;
27 leden hebben neen geantwoord;
1 lid heeft zich onthouden.

De artikelen 44 en 45 zijn aangenomen.

Amendement nr. 9, van Hannes Anaf, Jeremie Vaneeckhout, Freya Van den Bossche, Ann De Martelaer, Conner Rousseau en Celia Groothedde, strekt tot de schrapping van artikel 46.

Wij stemmen rechtstreeks over het artikel.

Stemming nr. 12

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
66 leden hebben ja geantwoord;
50 leden hebben neen geantwoord;
1 lid heeft zich onthouden.

Artikel 46 is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 47.

Stemming nr. 13

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
89 leden hebben ja geantwoord;
27 leden hebben neen geantwoord;
1 lid heeft zich onthouden.

Artikel 47 is aangenomen.

Amendement nr. 10, van Hannes Anaf, Jeremie Vaneeckhout, Freya Van den Bossche, Ann De Martelaer, Conner Rousseau en Celia Groothedde, strekt tot de schrapping van artikel 48.

Wij stemmen rechtstreeks over het artikel.

Stemming nr. 14

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
66 leden hebben ja geantwoord;
50 leden hebben neen geantwoord;
1 lid heeft zich onthouden.

Artikel 48 is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 49 tot en met 117.

Stemming nr. 15

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
89 leden hebben ja geantwoord;
27 leden hebben neen geantwoord;
1 lid heeft zich onthouden.

De artikelen 49 tot en met 117 zijn aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 16

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
66 leden hebben ja geantwoord;
27 leden hebben neen geantwoord;
24 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met de overeenkomst tussen de regering van het Koninkrijk België en de regering van de Republiek Congo betreffende het luchtvervoer, ondertekend te Brussel op 12 juni 2018
– 781 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2

Artikelsgewijze stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 1 tot en met 3.

Stemming nr. 17

Ziehier het resultaat:

112 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
100 leden hebben ja geantwoord;
12 leden hebben zich onthouden.

De artikelen 1 tot en met 3 zijn aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 18

Ziehier het resultaat:

112 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
100 leden hebben ja geantwoord;
12 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met de overeenkomst tussen de regering van het Koninkrijk België en de regering van de Republiek Mali betreffende het luchtvervoer, ondertekend te Bamako op 29 augustus 2017
– 782 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2

Artikelsgewijze stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 1 tot en met 3.

Stemming nr. 19

Ziehier het resultaat:

112 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
100 leden hebben ja geantwoord;
12 leden hebben zich onthouden.

De artikelen 1 tot en met 3 zijn aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 20

Ziehier het resultaat:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
100 leden hebben ja geantwoord;
11 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met de overeenkomst tussen de regering van het Koninkrijk België en de regering van de Republiek Togo betreffende het luchtvervoer, ondertekend te Lomé op 13 juni 2019
– 783 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2

Artikelsgewijze stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 1 tot en met 3.

Stemming nr. 21

Ziehier het resultaat:

112 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
100 leden hebben ja geantwoord;
12 leden hebben zich onthouden.

De artikelen 1 tot en met 3 zijn aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 22

Ziehier het resultaat:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
99 leden hebben ja geantwoord;
12 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met de overeenkomst tussen de regering van het Koninkrijk België en de regering van de Republiek Gabon betreffende de luchtdiensten, ondertekend te Brussel op 28 mei 2018
– 784 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2

Artikelsgewijze stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 1 tot en met 3.

Stemming nr. 23

Ziehier het resultaat:

112 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
100 leden hebben ja geantwoord;
12 leden hebben zich onthouden.

De artikelen 1 tot en met 3 zijn aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 24

Ziehier het resultaat:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
99 leden hebben ja geantwoord;
12 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de wet van 20 juli 2001 tot bevordering van buurtdiensten en -banen (opschrift gewijzigd door de commissie: … tot invoeging van een artikel 3ter in de wet van 20 juli 2001 tot bevordering van buurtdiensten en -banen)
– 799 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 3

Artikelsgewijze stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 1 en 2.

Stemming nr. 25

Ziehier het resultaat:

112 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
112 leden hebben ja geantwoord.

De artikelen 1 en 2 zijn aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 26

Ziehier het resultaat:

112 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
112 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het Antidopingdecreet van 25 mei 2012, wat betreft de aanpassing aan de Code 2021
– 800 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 3

Artikelsgewijze stemmingen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 1 tot en met 21.

Stemming nr. 27

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
117 leden hebben ja geantwoord.

De artikelen 1 tot en met 21 zijn aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 1, van Philippe Muyters, Maaike De Rudder, Steven Coenegrachts, Kris Van Dijck, Tinne Rombouts en Freya Perdaens, op artikel 22.

Stemming nr. 28

Ziehier het resultaat:

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
116 leden hebben ja geantwoord.

Het amendement is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het aldus geamendeerde artikel 22.

Stemming nr. 29

Ziehier het resultaat:

114 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
114 leden hebben ja geantwoord.

Artikel 22 is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 23 tot en met 66.

Stemming nr. 30

Ziehier het resultaat:

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
116 leden hebben ja geantwoord.

De artikelen 23 tot en met 66 zijn aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 31

Ziehier het resultaat:

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
116 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET houdende de instemming met het samenwerkingsakkoord van 7 mei 2021 tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 9 december 2011 tussen de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie betreffende dopingpreventie en -bestrijding in de sport
– 801 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2

Artikelsgewijze stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 1 en 2.

Stemming nr. 32

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
117 leden hebben ja geantwoord.

De artikelen 1 en 2 zijn aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 33

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
117 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN DECREET van Axel Ronse, Tinne Rombouts, Steven Coenegrachts, Inez De Coninck, Kurt Vanryckeghem en Andries Gryffroy tot wijziging van het decreet van 19 april 1995 houdende maatregelen ter bestrijding en voorkoming van leegstand en verwaarlozing van bedrijfsruimten, het decreet van 5 juli 2013 tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 19 april 1995 houdende maatregelen ter bestrijding en voorkoming van leegstand en verwaarlozing van bedrijfsruimten en de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, wat de subsidieregeling betreft
– 805 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 3

Artikelsgewijze stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 1 tot en met 12.

Stemming nr. 34

Ziehier het resultaat:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
86 leden hebben ja geantwoord;
10 leden hebben neen geantwoord;
15 leden hebben zich onthouden.

De artikelen 1 tot en met 12 zijn aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 35

Ziehier het resultaat:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
86 leden hebben ja geantwoord;
10 leden hebben neen geantwoord;
15 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Freya Perdaens, Orry Van de Wauwer, Stephanie D'Hose, An Moerenhout en Maxim Veys over geweld en discriminatie tegen lgbtqi+-personen
– 761 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 5

Stemmingen over de amendementen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 8, van Sam Van Rooy, Chris Janssens en Yves Buysse.

Stemming nr. 36

Ziehier het resultaat:

115 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
22 leden hebben ja geantwoord;
93 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 9, van Sam Van Rooy, Chris Janssens en Yves Buysse.

Stemming nr. 37

Ziehier het resultaat:

115 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
23 leden hebben ja geantwoord;
92 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 10, van Sam Van Rooy, Chris Janssens en Yves Buysse.

Stemming nr. 38

Ziehier het resultaat:

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
23 leden hebben ja geantwoord;
93 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 11, van Sam Van Rooy, Chris Janssens en Yves Buysse.

Stemming nr. 39

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
23 leden hebben ja geantwoord;
94 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 12, van Sam Van Rooy, Chris Janssens en Yves Buysse.

Stemming nr. 40

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
23 leden hebben ja geantwoord;
94 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 13, van Sam Van Rooy, Chris Janssens en Yves Buysse.

Stemming nr. 41

Ziehier het resultaat:

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
22 leden hebben ja geantwoord;
94 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 14, van Sam Van Rooy, Chris Janssens en Yves Buysse.

Stemming nr. 42

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
23 leden hebben ja geantwoord;
94 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 43

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
94 leden hebben ja geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

MOTIE van Lise Vandecasteele, Jos D'Haese, Tom De Meester en Kim De Witte houdende raadpleging van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en de Vlaamse Ouderenraad over het voorstel van decreet tot wijziging van deel 3, titel 4, hoofdstuk 1 en 2, van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur
– 735 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 4

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 44

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
50 leden hebben ja geantwoord;
66 leden hebben neen geantwoord;
1 lid heeft zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

MOTIE van Mieke Schauvliege, Freya Van den Bossche, Björn Rzoska, Bruno Tobback, Imade Annouri en Hannes Anaf tot uitoefening van het recht van onderzoek naar de aanpak van de met PFOS vervuilde gronden op de Oosterweelwerf en de gevolgen voor de volksgezondheid
– 844 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 3

Stemmingen over de amendementen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 1, van Mieke Schauvliege, Freya Van den Bossche, Björn Rzoska, Bruno Tobback, Imade Annouri en Hannes Anaf.

Stemming nr. 45

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
117 leden hebben ja geantwoord.

Het amendement is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 2, van Mieke Schauvliege, Freya Van den Bossche, Björn Rzoska, Bruno Tobback, Imade Annouri en Hannes Anaf.

Stemming nr. 46

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
117 leden hebben ja geantwoord.

Het amendement is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 3, van Mieke Schauvliege, Freya Van den Bossche, Björn Rzoska, Bruno Tobback, Imade Annouri en Hannes Anaf.

Stemming nr. 47

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
117 leden hebben ja geantwoord.

Het amendement is aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 48

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
117 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie aan. Het Uitgebreid Bureau zal zo snel mogelijk aan de plenaire vergadering een voorstel doen van samenstelling en benaming van de commissie van onderzoek.

MOTIE van Stefaan Sintobin, Frieda Verougstraete-Deschacht, Leo Pieters en Chris Janssens tot besluit van de op 2 juni 2021 in commissie gehouden interpellaties

1° door Stefaan Sintobin aan minister Zuhal Demir over het protest van het departement Landbouw en Visserij tegen de tijdelijke stikstofregeling van de Vlaamse Regering; en

2° door Mieke Schauvliege aan minister Hilde Crevits over de houding van de landbouwadministratie ten aanzien van de tijdelijke stikstofregeling van de Vlaamse Regering

– 833 (2020-2021) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 49

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
23 leden hebben ja geantwoord;
94 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

MOTIE van Mieke Schauvliege tot besluit van de op 2 juni 2021 in commissie gehouden interpellaties
1° door Stefaan Sintobin aan minister Zuhal Demir over het protest van het departement Landbouw en Visserij tegen de tijdelijke stikstofregeling van de Vlaamse Regering; en
2° door Mieke Schauvliege aan minister Hilde Crevits over de houding van de landbouwadministratie ten aanzien van de tijdelijke stikstofregeling van de Vlaamse Regering
– 834 (2020-2021) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 50

Ziehier het resultaat:

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
28 leden hebben ja geantwoord;
88 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

MOTIE van Bart Dochy, Joris Nachtergaele, Steven Coenegrachts, Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Arnout Coel tot besluit van de op 2 juni 2021 in commissie gehouden interpellaties
1° door Stefaan Sintobin aan minister Zuhal Demir over het protest van het departement Landbouw en Visserij tegen de tijdelijke stikstofregeling van de Vlaamse Regering; en
2° door Mieke Schauvliege aan minister Hilde Crevits over de houding van de landbouwadministratie ten aanzien van de tijdelijke stikstofregeling van de Vlaamse Regering
– 835 (2020-2021) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 51

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
117 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie aan. Ze zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag. *(Applaus)*

We komen opnieuw bijeen op woensdag 23 juni 2021 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

– De vergadering wordt gesloten om 23.12 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden

Aanwezig

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Johan Deckmyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Wilfried Vandaele, Lise Vandecasteele, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Maurits Vande Reyde, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Bart Van Hulle, Karl Vanlouwe, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Kurt Vanryckeghem, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Afwezig met kennisgeving

Hannelore Goeman, Freya Perdaens, Nadia Sminate: bevallingsverlof;

Sihame El Kaouakibi, Freya Saeys, Steve Vandenberghe: gezondheidsredenen;

Kim De Witte.

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr.1:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten,

Carmen Ryheul, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Imade Annouri, Johan Danen, Ann De Martelaer, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Chris Steenwegen, Tine Van den Brande, Jeremie Vaneeckhout

Stemming nr.2:

JA-stemmen:

Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Imade Annouri, Johan Danen, Ann De Martelaer, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Chris Steenwegen, Tine Van den Brande, Jeremie Vaneeckhout

Stemming nr.3:

JA-stemmen:

Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De

Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Imade Annouri, Johan Danen, Ann De Martelaer, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Chris Steenwegen, Tine Van den Brande, Jeremie Vaneeckhout

Stemming nr.4:

JA-stemmen:

Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Imade Annouri, Johan Danen, Ann De Martelaer, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Chris Steenwegen, Tine Van den Brande, Jeremie Vaneeckhout

Stemming nr.5:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Maxim Veys

ONTHOUDINGEN:

Jeremie Vaneeckhout

Stemming nr.6:

JA-stemmen:

Els Ampe, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela

Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Maxim Veys

ONTHOUDINGEN:

Jeremie Vaneeckhout

Stemming nr.7:

JA-stemmen:

Els Ampe, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Maxim Veys

ONTHOUDINGEN:

Jeremie Vaneeckhout

Stemming nr.8:

JA-stemmen:

Els Ampe, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Maxim Veys

ONTHOUDINGEN:

Jeremie Vaneeckhout

Stemming nr.9:

JA-stemmen:

Els Ampe, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela

Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Maxim Veys

ONTHOUDINGEN:

Jeremie Vaneeckhout

Stemming nr.10:

JA-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Jeremie Vaneeckhout

Stemming nr.11:

JA-stemmen:

Els Ampe, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Maxim Veys

ONTHOUDINGEN:

Jeremie Vaneeckhout

Stemming nr.12:

JA-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Jeremie Vaneeckhout

Stemming nr.13:

JA-stemmen:

Els Ampe, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Maxim Veys

ONTHOUDINGEN:

Jeremie Vaneeckhout

Stemming nr.14:

JA-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Jeremie Vaneeckhout

Stemming nr.15:

JA-stemmen:

Els Ampe, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul

Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Maxim Veys

ONTHOUDINGEN:

Jeremie Vaneeckhout

Stemming nr.16:

JA-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Maxim Veys

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Jeremie Vaneeckhout, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr.17:

JA-stemmen:

Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Imade Annouri, Johan Danen, Ann De Martelaer, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Chris Steenwegen, Tine Van den Brande, Jeremie Vaneeckhout

Stemming nr.18:

JA-stemmen:

Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Wim

Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Imade Annouri, Johan Danen, Ann De Martelaer, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Chris Steenwegen, Tine Van den Brande, Jeremie Vaneeckhout

Stemming nr.19:

JA-stemmen:

Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Imade Annouri, Johan Danen, Ann De Martelaer, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Chris Steenwegen, Tine Van den Brande, Jeremie Vaneeckhout

Stemming nr.20:

JA-stemmen:

Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els

Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Imade Annouri, Johan Danen, Ann De Martelaer, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Tine Van den Brande, Jeremie Vaneeckhout

Stemming nr.21:

JA-stemmen:

Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Imade Annouri, Johan Danen, Ann De Martelaer, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Chris Steenwegen, Tine Van den Brande, Jeremie Vaneeckhout

Stemming nr.22:

JA-stemmen:

Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos

D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Imade Annouri, Johan Danen, Ann De Martelaer, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Chris Steenwegen, Tine Van den Brande, Jeremie Vaneeckhout

Stemming nr.23:

JA-stemmen:

Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Imade Annouri, Johan Danen, Ann De Martelaer, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Chris Steenwegen, Tine Van den Brande, Jeremie Vaneeckhout

Stemming nr.24:

JA-stemmen:

Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Imade Annouri, Johan Danen, Ann De Martelaer, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Chris Steenwegen, Tine Van den Brande, Jeremie Vaneeckhout

Stemming nr.25:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Joke Schauvliege,

Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.26:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.27:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters,

Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.28:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.29:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De

Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.30:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.31:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart

Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.32:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.33:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.34:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Hannes Anaf, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Annick Lambrecht, Conner Rousseau, Katia Segers, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Ludwig Vandenhove, Maxim Veys

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Imade Annouri, Jos D'Haese, Johan Danen, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Chris Steenwegen, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Jeremie Vaneeckhout

Stemming nr.35:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Hannes Anaf, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Annick Lambrecht, Conner Rousseau, Katia Segers, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Ludwig Vandenhove, Maxim Veys

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Imade Annouri, Jos D'Haese, Johan Danen, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Chris Steenwegen, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Jeremie Vaneeckhout

Stemming nr.36:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

Stemming nr.37:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

Stemming nr.38:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

Stemming nr.39:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys,

Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

Stemming nr.40:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

Stemming nr.41:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

Stemming nr.42:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

Stemming nr.43:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr.44:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier,

Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

ONTHOUDINGEN:

Jeremie Vaneeckhout

Stemming nr.45:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.46:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De

Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.47:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.48:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin

Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.49:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes

Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

Stemming nr.50:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.51:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Els

Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters